

Pestrotiene a netopierci poskytuje unikátny pohľad zvnútra do ešte plne neprebádaného sveta autizmu. Autor Axel Brauns, nemecký autista s Aspergerovým syndrómom, sprostredkúva cez bizarné, často humorné obrazy svoje myšlienkové pochody, logiku a vnímanie reality od detstva až po dospelosť. Tento ojedinelý román je pútavou pozvánkou do „iného sveta“, ktorému by mali porozumieť aj bežní čitatelia.

O autorovi:

Axel Brauns sa narodil v r. 1963 v Hamburgu. Zmaturoval na gymnáziu a začal študovať ekonomiu, neskôr prestúpil na právo. V r. 1984 štúdium zanechal s úmyslom stať sa spisovateľom.

Návštevoval kurzy písania a pracoval na svojom prvom románe. V r. 2000 založil literárny salón. V tom istom roku získal za rukopis Pestrotienov a netopiercov Podpornú cenu za literatúru mesta Hamburg. Autobiografický román o detstve a mladosti autistu, na ktorom Brauns pracoval 17 rokov, vyšiel knižne v r. 2002. Kniha sa hneď dostala medzi najpredávanejšie na nemeckom knižnom trhu. V r. 2003 ju nominovali na Nemeckú knižnú cenu v kategórii najlepší debut.

Odvtedy vydal Axel Brauns viacero kníh, vrátane kriminálneho románu Deň poľovačky.

Žije sám v jednoizbovom byte v Hamburgu a na živobytie si zarába písaním. V r. 2002 nadobudol kvalifikáciu ako odborný asistent daňového poradcu.

Axel Brauns

Pestrotiene a netopierci

Môj život v inom svete

KONTROLOVANÁ KÓPIA
len pre vnútornú potrebu vzdelávania v Drahuškove

íslo kópie:

Axel Brauns

Ďestrotiené a netopierci

Môj život v inom svete

PRELOŽILA
KATARÍNA SZÉHEROVÁ

Z nemeckého originálu Buntschatten und Fledermäuse, ktorý vyšiel vo vydavateľstve Hoffmann und Campe, 2002, preložila Katarína Széherová.

Vydané s finančnou podporou sponzorov, najmä

Zodpovedná redaktorka: Elena Diamantová
Ilustrácie na obálke: Martin Uriša
Grafická úprava: Eterna Press, spol. s r. o.
Tlač a väzba: Eterna Press, spol. s r. o.

Vydalo MilaniumM (PhDr. Milan Richter – MilaniumM)
Jánošíkova 714 / Brezová 2
900 42 Dunajská Lužná
milanium.press@gmail.com
v edícii ULITY ako svoju 41. publikáciu
1. vydanie
Dunajská Lužná 2009

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť textu nesmie byť použitá na ďalšie šírenie akoukoľvek formou bez predchádzajúceho súhlasu vydavateľstva MilaniumM.

Copyright (c) 2002 by Hoffmann und Campe Verlag, Hamburg
Translation © Katarína Széherová 2009
Epilogue © Andrea Šedibová 2009
This edition © MilaniumM 2009

ISBN 978-80-89178-30-8

*Domu s dvorom,
mojej matke
a môjmu bratovi*

I

Utorok, v ktorý som sa narodil, bol výnimočný deň, a to nielen pre mňa, nielen pre mojich rodičov a brata, nielen pre Eimsbüttel alebo Hamburg – bol to výnimočný deň pre všetkých ľudí. Dôvod je zrejmy aj neznámy: bol to sto osemdesiaty tretí deň roku 1963. Svojím významom sa sto osemdesiaty tretí deň roku však približuje Novému roku alebo Silvestru. Udivuje ma, že táto skutočnosť je známa tak málo ľuďom. Sto osemdesiaty tretí deň je stred roka.

Prečo má začiatok a koniec roka meno? Prečo nemá stred roka žiadne meno? Sú ľahké otázky a sú ťažké otázky. Na niektoré sa dá odpovedať rýchlo, iné si vyžadujú trochu viac času.

Pre moju rodinu má 2. júl ešte ďalší význam: tridsaťdeväť dní predtým má narodeniny môj brat, tridsaťdeväť dní potom moja matka. Táto zriedkavá náhoda ma nanajvýš teší.

II

Niektorí autisti trávajú dni potichu, ponorení do seba, iní vyvádzajú, pretože im hlavou beží svet. Niektorí autisti sa nikdy nenaučia, ako sa správne poďakovať, iní vypúšťajú z úst spoločenskú frázu s takou ľahkosťou, až vzniká dojem, že rozumejú tomu, čo hovoria. Niektorí autisti sa radi smejú a veľa toho natárajú, iní sa vyjadrujú skôr vecne a jednoslabične. Niektorí autisti zúfajú nad pochmúrnymi myšlienkami, iní si rozložili stan na najradostnejšom brehu života.

Život v autizme je mizerná príprava na život vo svete bez autizmu. V spoločenských situáciách som si vylízal všetky mištičky s trapasmi až do dna. Na ceste ku zdvorilosti je mnoho takých mištičiek a my autisti sme majstrami v tom, ako ani jednu nevynechať.

III

Ako sa naučiť vnímať ľudí, keď ich nevnímaš? Ako poletovať po svete ako netopierec, keď nie si netopierec? Keď sa v rozhovoroch so zdantlivo celistvými ľuďmi zmienim o tejto základni môjho života, zožnem vždy len prekvapený pohľad a všetci hovoria jedným dychom, že vôbec nevyzerám ako autista. Potom odpoviem, že majú pravdu. Patrím k ľahkým prípadom a mal som obrovské šťastie.

Od veku dvadsaťjeden rokov bývam vo vlastnom byte a sám si zarábam na živobytie. Nakoľko sa ako mnohí ďalší autisti nemusím trápiť so sprievodnými zdravotnými ťažkosťami, v každodennom živote si môžem vychutnávať svoju nenápadnosť. K tejto nenápadnosti som sa musel tvrdo prepracovať. Ešte pred niekoľkými rokmi v mojich prejavoch chýbalo všetko to, čím sa vyznačuje zdantlivo celistvý človek. Dnes je to našťastie inak. Môj hlas znie živo, moja tvár jasne prejavuje pocity, ruky sa už nebránia gestám a pohľadom rád vyhľadávam oči netopiercov.

Zostal mi môj zmysel pre humor a často ma privádza k úsmevu v situáciách, v ktorých iní nepozorujú ani zrniek smiešnosti. Sotvaktorý čitateľ, keď sa potkne o slovo mištička, dokáže posúdiť, nakoľko ma naplňa šťastím, že som také roztemilé slovo mohol privítať hneď na začiatku svojej knihy.

IV

Prvé dva roky života som prežil v hamburskej mestskej štvrti Eimsbüttel. Moji rodičia tam bývali na Eduardovej ulici. Otec už v polovici päťdesiatych rokov zanechal štúdium biológie, aby mohol zarábať peniaze. Keď sa ukázalo, že jeho nanajvýš zriedkavé povolanie dobre vynáša, pričistala moja matka hniezdo a rodičia si spl-

nili túžbu po deťoch. Môj brat sa narodil v roku 1962. Matka dala výpoveď z miesta sekretárky a o rok neskôr som prišiel na svet ja.

V polovici šesťdesiatych rokov sa k rodičom nasťahoval blahobyť. Nevedeli, ako dlho u nich zostane. Pravdaže, dúfali, že len tak skoro neodíde. Od rána do večera vynakladali všetku svoju usilovnosť a vynachádzavosť na to, aby sa u nich blahobyť cítil dobre a zostal natrvalo.

Prišiel nový začiatok. V neskoré leto 1965 sa moji rodičia odvážili na skok z Eimsbüttelu do Groß Flottbeku, predmestia pri Labe, z nájomného bytu do vlastného domu.

Desať radov po štyroch domoch s dvormi tvorilo pekne usporiadané sídlisko na východnej strane Priehradnej cesty. Jedenásty rad chýbal, čo s radosťou uvítalo zo dva tucty detí. V strede sídliska sa pohodlne rozložilo detské ihrisko.

Keď som mal dva roky a býval som už v dome s dvorom, stratili ľudia okolo mňa svoj vzhlad. Ich oči sa rozplynuli vo vzduchu. Ich tváre zastrela hmla. Hlasy sa vypauili. Časom sa ľudia okolo mňa premenili na poletujúce tieň, ktoré na mňa pôsobili tak, akoby do môjho sveta zleteli z vesmíru.

Nebolo pre mňa ľahké brať ich na vedomie, boli takmer neviditeľní v mojom svete, ktorý zostal viditeľný. Neskôr tieto poletujúce bytosti splynuli do pestrých tieňov. Naučil som sa ich rozlišovať. Dobré bytosti boli pestrotiene a hrozivé bytosti boli netopierci. Pestrotieň sa mohol nenazdajky premeniť na netopierca a naopak, bez toho, aby som pochopil príčinu.

Z mlákovitých tvári týchto bytostí sa valila para ako po daždi a z ich úst vychádzal huk, v ktorom som nerozoznával tón ani význam. Vo mne sa usadilo ticho. Stratil som potrebu deliť sa o svoj svet s ostatnými. Moje pery sa unavili. Keď som niečo povedal, fahali sa mi po jazyku choré slová. Moje vety boli stále skromnejšie, skracovali sa. Slabiky vysychali, až z nich zostal iba prach. Netrvalo dlho a už som len jachtal.

Moja reč schudobnela. Táto strata bola zrejmä. Naznačoval som rukami a nohami to, čo som ešte pred niekoľkými týždňami unavenými perami vtlačal do slov. Ochudobňovanie mojej reči pokračovalo.

Vystačil som si sám.

Až o rok neskôr som opäť po prvý raz rozoznal tón a význam v hluku, ktorý pestrotiene nazývajú reč.

1

Nana sadila na balkóne domu s dverom strom. Na starom balkóne som nikdy nazablúdil. Ale nový balkón bol obrovský. Ponad zábradlie starého balkóna som sa odvážil pozrieť. Musel som sa iba postaviť na stoličku. Ponad zábradlie nového balkóna sa nebudem môcť nikdy pozerať, aj keby som vyliczol na stoličku. Miatlo ma, že nana nový balkón nenazývala balkónom. Volala ho záhradou a zábradlie múrom.

Nechcel som sa hrať s vedierkom a lopatkou v čiernej zemi. Čierna zem sa mi zdala príliš lepkavá. Chceť som ísť ku štvorcu. Na druhej strane snehobieleho zábradlia tvorila snehobiela obloha klenbu nad ihriskom. Tam bol štvorec, ktorý nana nazývala pieskoviskom. Piesok v ňom bol žltý ako Heimerove vlasy a zrnitý ako cukor.

Zaklopal som lopatkou na okraj vedierka, aby som upozornil na svoje želanie. Urašená nana práve udupávala pôdu okolo koreňov. Všimla si ma. Niečo povedala. Jej slová neboli hluk ani zvuk, mali tón a význam. Rozumel som, čo hovorí. Vraj som príliš malý na to, aby som išiel sám na ihrisko, mám zostať tam, kde som: na balkóne.

|||

Klep-klep. Hompáľal som červeným vedierkom a belasá lopatka hrmotala o jeho okraj. Klep-klep. Nana otvorila vhodové čvere. Heimer sa popri nej preklzol von. S hompáľajúcim a klepotajúcim vedierkom som sa vydal za oboma pestrotieňmi. Čakalo na mňa pieskovisko.

Kamenná dlažba radovej zástavby ma pozdravila tak usporiadane, ako najkrajšie vedela. Nesmel som stúpiť na žiadnu špáru a dával som si pozor. Klep-klep. Rad domov bol dlhý a biely. Každý krok na slnkom zaliatych kamenných štvorcoch mi dodával pocit istoty. Klep-klep. V ruke mi ľahko ležalo nško vedierka. Dole na konci radu odbočila nana s Heimerom doľava. Klep-klep. K pieskovisku to už nebolo ďaleko.

Ejha! Pri vehode na ihrisko som zastal. Zase som nemal šťastie. Heimer utekal dopredu. Nebude klep-klep. Celé pieskovisko bolo plné netopierčat. Nana ma ťahala za sebou. Sklamane som sa posadil na drevený okraj pieskoviska.

Nebude klep-klep.

Po chvíli som si predsa len kľakol do piesku a posúval som sa do rohu pieskoviska. Tam to nebolo také rušné. Obrátil som sa k netopierčatám chrchtom a naberal som loparkou piesok do vedierka. Rukou som dovtedy uhládzal pieskový kopček vo vedierku, kým sa nevyrovnal.

Šuch-šuch.

Rukou som narazil na okraj a prešiel ňou po piesku, narazil som na okraj a prešiel ňou po piesku. Nana vydala ústohluk a po jednom ukazovala na netopierčatá, ktoré s Heimerom pobiehali po pieskovisku, potom zazvučala: „Peter... Wolfgang... Barbara... Gerd... Christoph...“

Už som ju nepočúval. Netopierčatá mali mená a tie boli nudné ako čierna zem. Nana chcela, aby som sa s netopierčatami hral. Ja som sa s netopierčatami nechcel hrať. Oveľa radšej som sa hral s pieskom vo vedierku.

Šuch-šuch.

||

Na chodbe ma pozdravil pieskovo žltý radiátor. Schody za radiátorom viedli do pivnice. Poklopal som po radiátore. Klep-klep. Z okraja schodov som sa díval nadol. Pieskovisko len pre mňa v pivnici by sa mi páčilo.

Opatrne, s ľavou rukou na zábradlí, som zostúpil nadol. Cementovú dlážku pokrýval dunovo žltý kokosový koberec. Kľakol som si naň. Tvrdé spletené vlákna upútali moju pozornosť. Zapáčila sa mi ľahká lepkavosť navoskovaných povrázok. Začal som prechádzať prstom po hrboľatom koberci. Neunikli mi ani najmenšie nerovnosti, ktoré som okamžite uhládil, a ani najmenšie štetinky, ktoré zovšadiaľ vyčítali. Začal som ho uhládzať a robil som to tak dlho, kým sa nevytvorila vzorka, ktorá v sebe skrývala odmenu.

Douhládzať som.

Krátkonohá skriňa bola posunutá! Pre moje vycvičené kobercové oko bola zmena neprehliadnuteľná. Tam, kde predtým stáli nohy skrine, sa dali vidieť a nahmatať hlboké odtlaky. Odkiaľ sú tie priehlbiny? Prečo sa neposunuli spolu so skriňou? Priehlbiny patrili k nohám skrine, to som pochopil. Šklbal som kobercom. Nepohol sa. Zaprel som sa nohami do skrine. Nepohla sa. Znovu som zašklbal kobercom. Skriňa sa ešte stále nepohla.

Pohlád na priehlbiny, ktoré poukazovali na niečo, čo sa teraz nachádzalo niekde inde, mi nedal pokoj. Veci mali svoje miesto. Veci nesmejú svoje miesto meniť. Také bolo moje pravidlo. Maco a nana toto pravidlo neznášali. Poznali však moje zdesenie, keď z ničoho nič presunuli nábytok. Vtedy som s krikom vybehol z izby a utiahol sa na bezpečné miesto. Pestrotiene, ktoré voláme rodičia, radi presúvajú nábytok, a nana s macom v tom neboli výnimkou.

Odtlačky patrili pod krátke nohy skrine. Ešte raz som pošklbal kobercom. Zbytočne. Čo to bolo? Šmátral som rukou pod kobercom. Na ruke zmeravej od uhládzania som zacítil piesok. Je v pivnici pieskovisko len pre mňa? Nadvihol som kokosový koberec. Z cementovej dlážky sa na mňa usmiala sivá piesková vrstva. Ten piesok bol jemný ako práškový cukor a sivý ako búrkové oblaky.

Pieskovisko len pre mňa. Začal som ho uhládzať. Okamihy sa spojili. Čas onemel.

Radosť z uhládzania aj na reskôč...

Ústohluk?

Nana kričala, zvučala, kričala. Ničomu som nerozumel. Nana ma zdvihla do výšky a triasla mnou. Postupne sa upokojila, ukázala prstom na moje pieskovisko a zvučala: „Nie... nie... nie... to nie je pieskovisko... nie... nie... nie...“

Nana, maco a Heimer chceli odísť z domu. Ja som mal ísť s nimi. Nechcel som. Radšej by som sa hral v pivnici s pieskom, ktorý bol ako práškový cukor.

V detskej izbe ma obliekli. Ruky som mal ešte vlhké od vody a voňali ako záhon ruží. Vlnené pančušky sa mi nepáčili. Chcel som mať nohavice ako Heimer. Pančušky boli zlá súčasť oblečenia. Vzpieral som sa pri obliekaní. Nana sa nevzdávala. Natiahla mi pančušky. Nasledovali topánky, kahát a čiapka.

V aute som stále pošklbkával pančuškami. Mal som zlý pocit z toho, že som opustil dom bez nohavíc. Po celý čas som potľukával. Bol to zlý deň, pančušky boli zlé a bolo to od nich podlé, že mi nedali riadne nohavice. Chcel som ísť naspäť k svojmu pieskovisku v pivnici.

Maco a nana kráčali k bloku novopostavených bytov. Tam vnútri to voňalo čerstvou omietkou, lakom na drevo a farbou. Ale vône neboli dôležité. Moje myšlienky sa točili okolo pančušiek. Ustavične som nimi pošklbkával. Na spiatocnej ceste k autu mi padol pohľad na kamennú dlažbu. Štvorcový vzor som poznal z radovej zástavby. Kontrast sivej dlažby a čiernej vlhkej zeme upútal moju pozornosť. Pred novostavbou sa nachádzal obrovský balkón bez zábradlia, na ktorom ešte nerástli stromy ani kríky. Tento kontrast suchej sivej a vlhkej čiernej som musel preskúmať. Možno tam je aj pieskovisko?

Namieril som svoje kroky k okraju chodníka a smelo som vykročoval po obrubníku. Skúšal som udržiavať rovnováhu a zrazu som sa prevrátil na jednu stranu. Spadol som. Tavým kolenom som sa zaboril do blata, rukami som narazil do drevenej dosky. Náraz ma nebolel. Neobratne som sa postavil. Zmätene som sa obzeral: blato sa mi prilepilo na koleno. Ihneď mi bolo jasné, prečo som spadol. Na vine boli pančušky.

Maco a nana nevlímavo pokračovali v ceste. Heimer išiel za nimi. V aute som nariekal. Znovu a znovu som si obzeral koleno. Blato sa stalo mojou súčasťou. Cítil som sa mizerne. Moje ľavé koleno bolo samé blato: studené a mazľavé. Teplý jemný žltý piesok som mal rád. Studené lepkavé blato som nemal rád. Nemohol som sa utíšiť. Nana sa obrátila a mihotala perami. Občas som v ústohluky započul zvuk.

Cesta domov netrvala našťastie dlho. Dôverne známa úľahba radovej zástavby zmiernila môj ziaľ. Doma v predsieni som už iba ticho vzlykal. Útechu mi poskytol radiátor. Jeden z pestrotieňov ma posadil na stoličku. Bol to zlý deň. Keby som mal riadne nohavice, nebolo by sa mi to stalo. Nana ma chytila za gumu pančušiek a jedným pohybom mi ich stiahla z nôh. Blato mi zmizlo z kolena bez toho, aby som niečo cítil. Ako je to možné? Ešte viac som sa čudoval pančuškam. Nana mi držala prevrátené pančušky pod

nosom. Počul som zvuky, v ktorých som rozoznal tón a význam: „Pozri.“

Blato z pančušiek zmizlo. Kde bolo? Pozrel som sa na nohy, tie boli celkom biele. Pozrel som sa na pančušky, ktoré viseli v predsieni nad radiátorom. Blato na nich už nebolo. Predo mnou sa leskla nanina červená štica. Zase hovorila príliš rýchlo. V jej ústohluky som započul iba šum krídel.

Zmorený som klesol do postele. Dokonca sa mi nechcelo ani uhládzať prikrývku, taký som bol unavený. Naozajstné pieskovisko len pre mňa, to by bolo pusinkovo krásne.

| |

Nana ticho vošla do izby. Niesla drevenú železnicu a podala mi ju. Heimer bol preč. Mal som sa hrať sám. Nana zazvučala: „Potom... uabina... Barmbek...“

Pusinky, pusinky, pusinky, pospevaval som si. Z kôpky drevených dielíkov som vyberal jednu koľajnicu za druhou a kládol som ich pred seba na zem pekne zoračené podľa veľkosti a tvaru.

Pusinky - pusinky - pusinky.

Rovnakým spôsobom som zoradil aj vagóniky. Len pri ňomch tuneloch som sa zarazil. Sú to polovice nejakej rúry? Skúšal som ich spojiť, čo sa mi nepodarilo.

Barmbek - Barmbek - Barmbek.

Celý sklamaný som začal posmrkávať, kým moju pozornosť ne zaujali kôrovité pevrchy tunelov. Prstami som obmatal všetky nepravidelnosti kopulí. Nosom som ovažal všetky vyvýšeniny a zárezy.

Pusinky - pusinky - pusinky.

Nana sa odmihotala preč, aby dovedla Heimera. Bol čas na klep-klep-klep-klep. Tejto hre som sa oddával, len keď som bol sám. Prstami som siahol po drevenej koľajnici a guľovitým kĺbom som tlkol o jeden z tunelov: klep-klep-klep-klep. Zamotal som sa do vlastných pohybov. Okamihy sa spojili. Čas onemel.

Zrazu sa prímihotal Heimer, sadol si ku rane a začal sa hrať. Bleskovo spojil koľajnice do kruhu, nasadil tunely nad rovníky, zoradil drevenú lokoštruktúru, spojil ju s dvoma vagónmi, postavil

vlak na kofajnice a s fučaním ho začal posúvať. S údivom som sledoval Heimerove pohyby a jeho fučiace pery. Vari môj brat spadol z mesiaca?

Po obede ma zase obflekli.

Pusinky – pusinky – pusinky.

Kamenná dlažba radovej zástavby ma pozdravila tak usporiadané, ako najkrajšie vecela. Nesmel som stúpiť na žiadnu špáru a dával som si pozor.

Dole na konci radu domov nana a Heimer neodbočili doľava, kde na mňa čakalo pieskovisko. Maco prišiel so slivkovomodrým autom. Ovoniaval som si ruky. Voňali ako záhon ruží.

S každým semaforom, na ktorom naskočila zelená, som sa blížil k pusinkovej štvrti. Maco bezpečne riadil auto cez zákruty a križovarky. Nevšimával som si ani prachové zrníčka na bočnom skle. Teraz mi chýbal pokoj na svetielkovaní a vecičkovaní. Zavše som si rýchlym pohybom uhladil sveter, ale bez zanietenej, len tak na upokojenie. Podľa domov z pálených tehál som spoznal pusinkovú štvrť. Nana zazvučala: „...Ulica Otta Specktera...“

Barmbecké nájomné domy ma tešili svojou viditeľnosťou. Murivo z pálených tehál poskytovalo môjmu pohľadu oporu a blahodarne sa odlišovalo od obľakovo bielej beztrvarosti sídliska domov s dvermi. Tieto domy som dobre rozoznával, na rozdiel od domov na Prihradnej ceste.

Bežal som k vchodovým dverám. Heimerovi bol vypínač ľahostajný, pre mňa však znamenal všetko. Pretlačil som sa do ponurej chodby. Po hlasnom ťuknutí vypínača sa rozlial matný jas. Vo svetle žiarovky som pochodoval vřzgajúcimi schodmi hore na tretie poschodie. Dvere do bytu boli ako vždy už otvorené a v slabom svetle lampy čakala vpadnutá postava macovej mamy, ktorú som nazýval babína.

Pusinky – pusinky – pusinky.

Police v predsieni a v kuchyni naplňala zbierka zavraciacich pohárov. Stropná lampa hádzala svetlo a tieň na nahromadené poklady. Rád som prechádzal prstami po studenom povrchu pohárov a venoval som pozornosť vlnkám a krupici. V obývačke som vyľiezol na svoje zvyčajné miesto. Nechtami som prechádzal po nespočetných škrabancoch, ktoré ako písmená odpočívali v dreve

stoličky. Macova mama našťastie ešte neobjavila jazvičky na laku. Náhodnú vzorku drobných poškodení som spojil do vzorky opotrebenia.

Po chvíľke macova mama prerušila bľabotanie, ktoré pestrotie ne obľubujú. Vstala a otvorila príhorník. V tomto okamihu zmizlo okolo mňa všetko ostatné. Objavila sa ľakavá, pestro pomaľovaná dóza.

Vrchnák zavzdychal pod dotykom rúk. Bol som natoľko sústredený, že do môjho sveta preniklo každé slovo.

„Prosíš si snehovú pusinku?“ spýtala sa macova mama.

Od vzrušenia sa mi odpoveď rozdrobila na prikývnutie. V reči pestrotieňov to znamenalo áno. S dychtivo trepotajúcim sa srdcom som sedel pri stole, odhupoval hornú časť pusinky a zhožne som ju držal nad tanierom.

„Netrús,“ povedala nana.

Nikde inde som nepočul jej hlas tak jasne ako na Ulici Otta Specktera. Penové pečivo ľahké ako vzduch sa vznášalo pred mojimi perami a čakalo len na to, aby som ho zjedol. Zubami som prešiel po jednej zo špičatovitých cestičiek na pečive, odbryzol vrždiaci kúsok dobroty a odovzdal chutnú korisť jazyku, ktorého úloha spočívala iba v tom, aby tento kúsok pomaly rozdrvil o ďasná, a potom tvrdé, hranaté omrvinky nechal roztopiť v slinách. Pôžitkársky som pustil pusinkovú masu k zubom a k jazyku, presúval som sladkú kašu z jedného líca do druhého a špičkou jazyka som pátral po neposlušných tvrdých kúskoch, ktoré mi dráždili ďasná ako rašpľa. Až keď sa aj posledná omrvinka premenila na kašu, pôžitkárske prehltnutím som oslobodil ústa od sladkého trápenia. Najprv som musel všetko vychutnať, až potom som venoval pozornosť ďalšiemu sústu.

III

Nebude pieskovisko len pre mňa. Kokosový koberec a cukrový piesok sa presťahovali. Čupel som na drobných štvorcoch, ktoré sa všetky volali rovnako. Nana a maco ich volali kachličky. Teraz bola zima a v zime bolo príliš chladno na hru s cukrovým pieskom.

Zhora sa vkradol do môjho tichého sveta nepokoj. Nana stála v predsieni pri radiátore a zazvučala: „...pôjdeme... Bruslinková ulica...“

Slovo nadobudlo tón a význam: Pusinková ulica. Postavil som sa a vyšiel nahor po pivničných schodoch.

Pusinky – pusinky – pusinky.

Ochotne som sa dal obliecť. Ovoníaval som si ruky a blábol slová: „Barmbek – Barmbek – Barmbek.“

Nana zazvučala: „Nie... nie k babine... do Othmarschenu...“

Kamenná dlažba radovej zástavby ma pozdravila tak usporiadane, ako som to poznal z pivnice. Nestrel som stúpiť na žiadnu špáru a dával som si pozor.

„Kachličky – kachličky – kachličky.“

Nana zazvučala: „Nie... dlažobné kocky...“

Dole na konci radu domov nana neodbočila doľava k ihrisku. Išla po slivkovomodré auto. Ovoníal som si ruky. Voňali po vlneých rukaviciach.

Pusinky – pusinky – pusinky.

Cesta do Othmarschenu na Bruslinkovú ulicu, ktorá sa volala tak, akoby bola v Barmbeku, trvala len pár semaforov a križovatiek. Ústa mi naplnila chrupkavá oblaková bieloiba a jemná glazúra.

Naradovaný z krátkej cesty autom som poskakoval okolo parkovacích hodín, do ktorých som smel vhodiť mince a potiahnuť vízgačcu páku. Tých niekoľko krokov z parkoviska k domu, kde bývala pusinková teta, som skackal vedľa nany. Pusinkový dom bol blízko, jeho fasáda pôsobila novým a privetivým dojmom. Bol slnečný zimný deň, pri pomyslení na nádherne drapľavé tvrdé kúsky bolo v ňom cítiť jarne slnko.

Nana zazvonila pri dverách na chodbe. Štrngotavý zvuk zvončeka nebol ani silný, ani slabý. Páčil sa mi ten štrngotavý tón, ktorý sa zreteľne odlišoval od štrkotavého tónu zvončeka v Barmbeku. Všetko znelo slubne. Hneď dostanem odmenu.

Orvorila staršia netopierka a zazvučala na pozdrav. Ja som sa správal ako vždy v prítomnosti netopiercov a nepovedal som nič. Capital som vedľa nany k stoličke uprestred miestnosti, na ktorú ma posadili. Neznáma netopierka si sadla oproti mne a rozprávala

sa s nanou. Okolo mňa sa naháňali zvuky. Niekoľko slabík sa pri-mihotalo bližšie, nadobudlo tón: „... osobitná škola...“

Takmer celú večnosť som čakal na oblakovo bielu pusinku. Pri toľkej trpezlivosti ma tým väčšmi prigniavilo sklamanie, keď som vyšiel naprázdno.

Pusinkový dom bez pusiniiek ukázal pri druhej návšteve znovu svoju priateľskú tvár. Tón zvončeka sa mi páčil ešte väčšmi ako prvý raz. Nana mi vysvetlila, že pusinková teta bez pusiniiek je rečová liečiteľka. Nanine slová mali tón, ale nie význam.

Keď ma pusinková teta bez pusiniiek pozdravila, znovu som mlčal – pre istotu. Rozpačito som sa usadil na tú istú stoličku ako prvý raz. Pusinková teta bez pusiniiek začala rozprávať. Jej slová ku mne prilietali a narážali do mňa rozhodnejšie, silnejšie. S každou jej vetou mi bolo jasnejšie, že niečo odo mňa chce. Moja nádej na oblakovo biely kúsok pečiva sa premenila na prach a nezanechala ani omrvinku.

Pusinková teta bez pusiniiek vybrala zopár kartičiek s pestrými obrázkami. Zvedavo som sa na ne pozrel: pes, mačka, kvet a dom v rôznych farbách. Pusinková teta bez pusiniiek ukazovala na kartičky. Rozumel som, čo odo mňa chce. Mal som nájsť hodiace sa zvuky k obrázkom a pretlačiť ich cez pery. Pri tejto úlohe som zlyhal. Z úst mi nevyšiel žiadny zvuk. Toto podujatie sa mi nepáčilo. Stiahol som sa do seba a mlčal som – pre istotu.

Ďalšiu chvíľku trávila pusinková teta bez pusiniiek tým, že hovorila tak, ako nehovorila netopierky. Začala byť pokojnejšia a priateľskejšia. Už som sa nemusel namáhať s celými slovami, mal som vydávať iba jednoduché hlásky. Znovu som zlyhal. Pusinková teta bez pusiniiek sa nevzdávala. Netrvalo dlho a bola taká milá ako nestrotlieňka.

Vlastne to bol jeden z okamihov, keď som sa celkom prepadol do mlčania. Stalo sa však nič, s čím som nerátal. Pusinková teta bez pusiniiek ma jemne, ale rozhodne chytila za bradu a snažila sa mi pozerať do očí. Dotkla sa mi tváre! Od rozčúlenia som skamenel. Z úst pusinkovej tety žbinkali slová. Opäť nadobudla obrysy netopierky.

Prsty na brade ma nedržali, naznačovali mi iba smer. Stačilo by malé myknutie a hlavu by som mal voľnú. Ale ja som to neurobil.

Pusinková teta bez pusínok zo mňa láka a jednu blásku za druhou. Vychádzali z nej zvuky. Ja som odpovedal zvukmi. Nebolo to nebezpečné.

Na konci som bol šťastný, že som vydržal hodinu v plcom zdraví. Chcel som ísť preč a pretlačil som sa okolo nany na chodbu. Prišiel za mnou hlas. Pusinková teta bez pusínok ma volala k sklenenej nádobe, ktorú nazvala špásovým zvukom: „... prístav...“

Nebol to však hamburský prístav. Nešpáchotala v ňom voda ani neplávali lode. Otvorila prístav, pochválila ma a vytiahla z neho niečo, čo mi držala pred očami. Lipovo zelená palička a žiarivo červené ovocie sa spojili do obrazu maškrty. Z pier sa mi zošmyklo slovo: „Lizanka.“

To slovo malo tón aj význam. To slovo premklo do môjho sveta. Perami som zovrel nečakanú odmenu a na jazyku a ďasnách som zacítil rozšápajúcu sa červeň.

2

Klep, klep, bum. Dvere na detskej izbe zapadli do zámky. Otvoril som dvere, pomykal kľučkou a sotil dvere znovu do zámky: bum. To sa počúvalo oveľa lepšie ako štrngot zvončeka v pusinkovom dome bez pusínok a oveľa lepšie ako štrkotanie zvončeka v Barmbeku. Znovu som otvoril dvere a uvidel som nana, ako sa na konci chodby nakláňa nad kozubom. Prišla bližšie, zazvučala: „...dvere... nie sú hračka... nie... nie... nie...“

Už nebuďte klep-klep-bum. Nana zazvučala: „Potom... k babke...“

Babina bola macova mama, bývala v Barmbeku: snehové pusinky. Babka bola nanina mama, bývala v Langenhorne: obláčikový krém. Spokojne som sa vytratil do pivnice, ktorá bola mojou najlepšou kamarátkou, sadol som si vedľa komory a pred dverami do kotolne som začal svetielkovať. Mliečna farba dverí sa v svetle žiarivky leskla ako obláčikový krém. K svetielkovaniu sa hodila lepšie

ako balkónová biela a vo svojej dokonalosti takmer dosahovala ne-
hovoromodrú a plážovo žltú. Okamihy sa spojili. Čas onemel.

Dosvietielkoval som.

Jachtal som slovami: „Obláčikový krém – obláčikový krém – obláčikový krém.“

Kľučka pivničných dverí prosila o pozornosť. Pred odchodom do Langerhornu som sa mohol ešte trochu pohrať klep-klep-klep. Vstal som a otvoril masívne pivničné dvere. Pohľadom som spočinul na oboch kľučkách. Tak som dvere ešte nikdy predtým nevidel. Zvedavo som sa pozeral na svoj objav. Opatrne som sľadčil kľučku na jednej strane a sledoval som, čo sa stane na druhej strane. Bol som nadšený výsledkom. Jedna kľučka napodobňovala druhú, akoby sa ich dotkla čarovná ruka.

Po krátkom čase sa z tohto nadšenia vytvorila vzorka, ktorá v sebe skrývala odmenu. Donekonečna som sľadčal a púšťal kľučku, ktorá sa s pérovaním vracala do pôvodnej polohy, a upájal som sa týmto dvojnásobným pohybom nahor a nadol. Existoval krajší zvuk ako klepot kľučky? Áno: klepot dvoch kľučiek.

Na balkóne mojich starých rodičov rástla čerešňa. Nanin otec ma mätol svojím zvykom, že ani tento balkón nenazýval balkónom. A ešte viac ma mätol jeho zvyk nenazývať zábradlie balkóna múrom, ale plotom. Balkón sa ťahal ďalej až k poľnej ceste. Okrem čerešne sa na ňom vypínajú hrušky. A za hruškami zbierala babka, keď bol na to čas, maliny a jahody, rezala rebarboru a hľadala v zemi zemiaky a mrkvu, a na moje počudovanie vždy nejaké našla.

Pozorne som naberal lyžičkou z mištičky posledné zvyšky obláčikového krému. Nana povedala: „Chutil ti? Čo sa povie?“

„Ešte.“

„Nie.“

Babka zamumlala: „Veď ho nechaj... Mój tvarohový krém mu chutil...“

Babka mala pravdu. Glazúrovaný povrch obláčikového krému, ktorý sa leskol ako slnko, bol pokvapkaný citrónom. Nana sa ma opýtala: „Čo sa povie?“

„Ďakujem!“

Našťastie to bola správna odpoveď. Mohol som sa postaviť a prá-

ve som chcel odísť z terasy, keď sa babka spýtala: „Už vieš, čo by si chcel dostať na narodeniny?“

„Pieskovisko.“

„Ale chodí, tá sa nedá dostať,“ povedala babka.

To som nevedel. Z kútika úst som si obľizol posledný zvyšok obľáčikového krému a opustil som terasu.

Májové slnko trúsilo na trávnik pod čerešňou svetelnú vzorku z konárov a lístia. Dlaňou som prechádzal po stebľách zaliatych slnkom a tieňom, opájal som sa dotykmi ich špicatých koncov, nasával som pohľadom nákkú zeleň a stále viac som sa strácal v blikotajúcej vzorke. Každým okamihom, ktorý som strávil uhládzaním, môj sluch stále viac strácal schopnosť v toľkom ba-ha-ba a na-na-na započúť tón. Utopil som sa v sebe. Čas onemel.

Zrazu sa niečo stalo.

Moje pohyby sa skončili v ruke pestrotieňky. Do uší mi narazil ústohluk. Pozrel som nahor. Nana ma chytila za ruky a zdvihla. Objala ma. Uliet som sa. Z pravej ruky sa mi príjemne sypali končeky trávy. V ústohluky som teraz počul zvuk. Zvuk sa opakoval. Získal tón a význam: „Si hluchý?“

Zavrtel som hlavou, čo pre netopiercov znamenalo nie.

|||

Medzi veľkým záhonom a záhonom ruží rozprestrela nana vláknú deku a vedľa nej položila moje hračky. Pórovo zelenú deku som uhládzal doready, kým záhyby na látke prestali vrhať tieň. Letné svetlo posielalo tesk a trblel na jednolivé vlákna zelenej vlny. Žlté, biele a striebřisté iskričky narušali zeleň deky, a keď som sa ich pokúsil chytiť, okamžite sa schovali.

K trblietaniu na deke sa pridružilo iskrenie pred očami, ktoré nezmizlo ani vtedy, keď som zamával rukami vo vzduchu. Trblietanie sa vždy schovalo, iskrenie sa nebálo ničoho. Zdvihol som hlavu a pozrel na chumáč oblakov nado mnou. V bruškovej žiti so smotanovo bielymi vankúšmi sa mihotali kolieska. Ako mnoho ráz predtým som siahol po tomto útvar, ktorý mi poletoval pred očami na dosah ruky, nedokázal som ho však uchopiť. Aspoň raz som chcel dolapiť jedno z koliesok, ohmatať ho, rozdrobiť a strčiť

do úst, aby som zistil jeho chuť. Ale akokoľvek som sa usiloval, nepodarilo sa mi to.

Časom sa mi zapáčilo pozorovať toto iskrenie. Kolieska poskakovali a tancovali nad mihotajúcou a tryskajúcou krupicou. Objavil som, že kolieska sa do určitej miery dajú riadiť pohybom mojich očí. Tajne som s nimi nadviazal priateľstvo.

|||

Jarné slnko svietilo do okien a čarbalo na sklo flaky. Heimer bol preč. Sám a nečinne som sedel na zemi. Začal som vecičkovať. Pohľadom som blúdil po zrníčkach prachu na skle. S radosťou som hľadel na flaky na oblakovo bielom murive. S pôžitkom som si hru obohatal. Prútené stoličky, záhradný stôl a borievkové kríky som ohraničil svojou pozornosťou. Oddane som vecičkoval po ich obrysoch, čiaru po čiare som obkresľoval ich tvar, urobil som poriadok medzi rovnakosťami a priestorovo oddelil odlišnosti.

Nana sa domihotala do detskej izby a zazvučala. Uprene som sa pozeral na kôš s bielizňou v jej rukách. Po chvíli zvuky získali tón a význam. To, čo povedala, som počúval často: Malé dieťa nemá čivieť do prázdna, ale má sa hrať vonku na slnku. Nana otvorila skriňu a uložila do nej hielizeš.

Vstal som a ucvliekol som sa k skleneným dverám. Očefový jazyček s klepotom zapadol do zárubne. Tento tón ma zakaždým potešil. Vyzbrojený vedierkom a lopatkou som vyšiel na balkón. Bolo načase, aby som hľadal mrkvu a zemiaky. Učaroval mi tes trávy, ktorý sa zdal bohatý na hľuzy. Tu by mohlo byť zemiakov! Sklamane som zistil, že zemiaková tráva je príliš hustá a má hlboké korene. Mojou malou lopatkou sa nedalo nič vykopať. Budem to musieť neskôr skúsiť ešte raz.

Následne zaujal moju pozornosť asi tretí júnových tulipánov. Na nerozoznanie sa podobali koreňovému zelinám v Langenhorne. Pusil som sa do vykopávania mrkvy.

Doľahol ku mne hluk.

Ustrnul som hrôzou. Nado mnou stála nana a zvučala perami. Vedel som, čo tieto beztónové zvuky znamenajú. Netopierci ich

nazývali hrešenie. Nana ma zahnila do detskej izby a zrazu som mal zakázané hľadať na balkóne mrkva.

|||

To bola ale trma-vrma! V tento slnečný deň pobiehali na ihrisku všetky netopierčatá z Priehradnej cesty. Boli tam Peter, Wolfgang, Barbara, Gerda, Heimer, a keď som sa obzrel, ešte niekoľko ďalších na futbalovom ihrisku. Bolo ich príliš veľa. Väčšinu netopierčích mien som poznal, len som si nikdy nebol celkom istý, komu presne patria.

S námatra som sa snažil zachovať si prehľad. Wolfgang nebol Barbara - Barbara mala vlasy stiahnuté do chvosta. Peter nebol Wolfgang - Wolfgang mal vlasy hnedé ako zem. Peter nebol Heimer - Heimer mal vlasy žlté ako piesková duna.

Stál som vedľa pieskoviska. Christoph, celý Wolfgang, len o niečo väčší, počul o mojich narodeninách. Opýtal sa ma: „Koľko budeš mať zajtra rokov?“

Jeho otázka ma zaskočila. K slovám, ktoré pre mňa boli iba zvuk, patrili aj mnohé čísla. Mal som tri roky. To som vedel. Číslo tri malo tón. Počul som ho. Vedel som ho vysloviť. Číslo štyri nemalo tón. Číslo štyri bol zvuk. Vedel som: tento zvuk má význam. Tento zvuk však nebol taký priateľský, aby mi prezradil svoj tón. Nemohol som Christophovi odpovedať. Spýtal sa ešte raz. Z mojich číst sa vyliahla odpoveď: „Neviem.“

Mal som šťastie. Christoph bol pestrotieň. Vysvetlil som: „Ani tri... ani päť... zabudol som.“

Christoph sa nepremenil na netopierca. „Zajtra budeš mať štyri roky.“

Našťastie som porozumel, čo Christoph povedal. Našťastie mi číslo štyri vbehlo do jedného ucha a z druhého opäť vybehlo. V ďalšom okamihu som už nevedel, koľko budem mať zajtra rokov.

Večer som dlho nemohol zaspáť a úpenlivo som si želal, aby sa mi zajtra splnil môj najväčší sen - mať vlastné pieskovisko. Ešte som si želal, aby som na svojej narodeninovej torte mohol sfúknuť päť sviečok. To by bola záchrana. Ako inak som mal vydržať ďal

ší rok, keď sa ma každý bude pýtať na vek a ja nebudem poznať odpoveď?

Popoludňajšia trma-vrma sa dala celkom dobre zniesť. Našťastie nana pozvala iba pestrotienčará, ktorých mená som poznal: Petra, Barbaru, Gerda a ešte zopár detí z Priehradnej cesty. Posledný sa objavil Wolfgang.

„Všetko najlepšie k tvojim štvrtým narodeninám.“

Ešte som ani nedržal v rukách jeho darček a už som nevedel, koľko mám rokov. Pri slávnostnom stole ma čakalo ďalšie sklamanie. Na narodeninovej torte nehoreli tri sviečky ako minulý rok, ba ani päť sviečok, ako som si túžobne želal.

„Teraz sfúkni sviečky,“ povedala nana.

Veľmi rád. Jednoduché úlohy mi boli najmilšie. Zhlboka som sa nadýchol a z celej sily som fúkol. Sviečky sa zatrepotali, jedna zhasla.

„Silnejšie,“ kázala nana.

Zhlboka som sa nadýchol a fúkol som ešte silnejšie ako predtým. Sviečky sa zatrepotali, zhasla ďalšia. Jedna sviečka napravo a jedna napravo pri okraji ešte stále horeli. Wolfgang povedal: „Musíš lepšie mieriť.“

Najprv som fúkol na sviečku vľavo. Potom som zacielil na sviečku vpravo a poslednými zvyškami vzduchu sa mi ju podarilo zhasnúť. Za ocmenu bolo kakao a torta.

Posilnený som sa prizeral, ako nana pripravuje narodeninové hry. Cesta do Jeruzalema bolo veselé sadanie si na stoličky. Ja som bol štvrtý, Peter vyhral, Heimer bol druhý. Potom nana natiahla na chodbe medzi WC a kuchyňu šnúru. Zrazu sa medzi dvoma kľúčkami hujdalo asi pol tucta pračlíkov. Nana pridelila deťom miesta a povedala: „Kto ako prvý zje pračlík, zvíťazí. Nemôžete si pomáhať rukami... Pripraví sa... pozor... šuat!“

Pračlík posiaty hrubou soľou sa načo mnou nepokojne hompáľal. Kolisal sa hore-dole. Natiahol som krk, chcel som do pračlíka zahryznúť. Hup, a už bol preč. Peter a Wolfgang vedľa mňa už ohryzávali pračlíky. Ako sa im to len podarilo? Zúfalo som chňapal po pračlíku. Teraz mi poskakoval po nose. To od neho nebolo pekné!

O ničom neskôr vyhrala Barbara. Ostatné pestrotienčatá mali

svoje praclíky takmer zjedené. Rozplakal som sa. Boli to moje naroderiny! Nedostal som pieskovisko, na toute som nemal päť sviečok a musel som sa zúčastniť na praclíkovej hre, v ktorej som nevyhrál praclík. Pri ďalšej hre určite padnem na nos. Celkom zúfalý som ignoroval skákanie vo vreci. Bol to zlý deň.

Nasledujúce ráno mi osladili dva kúsky koláča. Heimer bol pri raňajkách dobre naladený. Skákanie vo vreci vyhral, pri jedení praclíkov mal šťastie a mal už päť rokov. Prehliol dúšok kakaša a spýtal sa ma: „Koľko máš teraz rokov?“

Mlčal som.

„Prečo to Axel nevie?“

Heimer sa spýtavo pozrel na nana a maca.

„Máš štyri roky,“ povedal Heimer.

„Nezapáraj do brata,“ povedal maco. „On vie, koľko má rokov.“

„Pochybujera!“ skríkol Heimer.

„Prestaň!“

Bolo to od nany milé, že Heimera zahriakla. Heimer bol vlastne tiež milý. Vždy ma zobral pod ochranné krídla, keď sa mi netopierčatá na ihrisku posmievali. Len keď bol so mnou osamote, niekedy sa sám správal ako netopierec.

Po raňajkách som sa utiahol do kotolne. To bolo najbezpečnejšie miesto v dome s dvorom. Nana sa sem nezvykla domihotať, keď som sa oddával hrám.

Ohneď som sa vrhol na vypínač. Tlak môjho prsta vyvolal jemný zvuk a oslnila ma prítomnosť svetla sa zrocnilo priestoru. Ďalší tlak prsta vyvolal jemný zvuk a svetlo sa schovalo. Každý pohyb môjho prsta zanechal viditeľné následky. Svetlo sa zažalo, svetlo zhaslo. V tomto striedaní som nachádzal istoru. Oddane som sa venoval vypínaču v kotolni. Okarnihy sa spojili. Čas onemel.

O štuknutie vypínačom neskôr som sa vrátil do pivnice. Pred komorou som zastal. Bola schovaná pod schodmi do pivnice. Na komore chýbali dvere a kľučka. Bolo to možné? Vo vchode do komory visel iba záves. Ako priateľ všetkých dverí v dome s dvorom musel som si túto pozoruhodnosť prezrieť. Pestrofarebná látka dole siahala takmer až po kachličky a nore bola zavesená v kolajničke na kovových háčikoch. Keď som potiahol záves, háčiky v kolajničke štrkotali sem a tam. Ten pohyb sa mi zapáčil. Aj tón sa mi

zapáčil. Záves získal v mojom svete význam. Po krátkom čase sa vytvorila vzorka, ktorá v sebe skrývala odmenu.

Nová hra sa ma zmocnila. Hra, ktorá mi nepraclíkovala po nose. Hra, ktorá sa ma nepýtala, koľko mám rokov.

||

Znovu bolo načase zaviazať si topánky. Znovu bolo načase poskakovať radovou zástavbou. Znovu bolo načase čakať, kým nana vyberie z garáže sľivkovomodré auto. Opýtam sa sa: „Môžem otáčať kľučkou?“

„Áno, otvor okno.“

Najprv vníkol do auta letný vzduch. Čím rýchlejšie nana nechala auto rútiť sa po Príehradnej ceste, tým neviazanejšie mi ťižal prievan pomedzi prsty a po rukách do rukáva. Dole na Klinčekovej ulici nana zabrzdila a odbočila. Do nosa sa mi zabryzol zvláštny pach. Zhlboka som sa nadýchol, ovečňal som ostré zúbky hryzavého pachu, vydýchol a nadýchol som sa. Na ulici sa prevaľovala para, vchádzala mi do nosa, voňa, a tak chutne ako paprika a korenie dokopy. Stavební robotníci lopatami hádzali pariace sa štrkové blato pred mohutné auto, ktoré sa pomaličky kotúľalo vpred.

„Čo je to?“

„Parný valec. Asfaltujú cestu.“

„Parný valec – parný valec – parný valec.“

Na Bruslínkovej ulici som vyklzol z auta a s drobnými od nany som utekal k parkovacím hodinám. Šup s nimi dovnútra a potom už len vrzg-vrzg. V pusinkovom dome bez pusiniček som vyšiel po schodoch a v nose sa mi prevaľovala vôňa lahodná ako paprikové korenie.

Pusinková teta bez pusiniček otvorila, zatónila na pozdrav a ukázala mi cestu do izby na hovorenie. Pusinková teta bez pusiniček bola väčšinou milá, zostala však ťenistá a bezvará. Keď som sa jej pozrel do tváre, parilo sa z nej, ako keby ju práve asfaltovali.

Potom okolo poletovali slová nany a pusinkovej tety bez pusiniček. Netopierci to nazývali rozhovor. Obe sa posadili: nana napravo odo mňa, kde poslušne čakala, huci nikdy nedostala lízanku, a pusinková teta bez pusiniček priamo pred o mňa, na dosah ruky.

Ešte som si uclhoval v nose vôňu paprikového korenia, zatiaľ čo sa obe pestrotičky bavili.

„Na oslave jeho narodenia som si niečo všimla. S jednou hrou si vôbec nevedel poradiť. Deti mali zjesť praclíky zavesené na šnúre bez použitia rúk. Axel sa veľmi snažil, ale nezvládol to.“

„To bude kvôli jeho slabým perám. Ešte nevie, ako ich má správne používať. Dnes sa na to pozriem bližšie.“

Pusinková teta bez pusíniek sa na mňa pozrela a začala rozprávať. Z jej očí sa stali mláky a z tváre sa jej parilo. Len jej pery z času na čas odvievali paru preč. Našťastie hlas pusinkovej tety bez pusíniek mi to uľahčoval. Bol lepšie počuteľný ako všetky ostatné hlasy. Časom som zachytával z netopierčieho spevu stále viac. Čoskoro som sa dokonca odvážil vyslovovať krátke vety.

Na konci hodiny hovorenia v pusinkovom dome bez pusíniek som mal obrovskú smolu. Na narodeniny som nedostal ani pieskovisko, ani päť sviečok, ani praclík. A navyše ma potrestali cvičeniami na pery za domácu úlohu.

Našťastie pusinková teta bez pusíniek zostala verná svojej rozličkovej lízankovej tradícii.

„Prístav – prístav – prístav.“

A na Künzlikovej ulici hádzali stavební robotníci na cestu pariače sa paprikové korenie.

„Parný valec – parný valec – parný valec.“

|||

V jeden snežný deň, aké som mal tak rád, som využil roztrhnutú oblakovú prikrývku na oddych od namáhavej práce s lopatkou. Z obývačky som si priniesol vlnenú deku a chcel som na balkóne v pokoji svetielkovať. Skôr ako som sa stratil vo vzorke, ktorá v sebe skrývala odmenu, začul som ústohliuk. Každým opakovaním nasledoval tón.

„Pod sem, Axel,“ povedala nana.

Stála pri borievkach a naprávala prútené kreslo. Priskackal som k nej a opakoval som slová: „Pod sem, Agel – pod sem, Agel – pod sem, Agel.“

„Nemusiš vždy všetko opakovať ako papagáj.“

Posledné slová sa u mňa udomácnili, zneli tak pekne ako slovo mištička. Pohodne som sa usadil na hojdačke. Kívali sa zo mňa slová radosti: „Ako papagáj – ako papagáj – ako papagáj.“

„Prestaň! Ty predsa nie si papagáj!“

Ozýval sa vo mne pokavený hlas: papagáj – papagáj – papagáj. Ihneď som sa s ním skamarátil. Moje ústa ostali však zatvorené. Pochopil som, že teraz bolo lepšie mlčať. Nana sa posadila na prútené kreslo a pozerala sa na mňa mlákovitými očami presne tak, ako pusinková teta bez pusíniek.

„Musím sa s tebou vážne porozprávať.“

Nebol som si vedomý žiadnej viny, a preto som bol fakt zvedavý na to, čo príde.

„Prečo si vyhrabal trávu?“

Teraz som už vôbec ničomu nerozumel. Veď som bol na svoju prácu s lopatkou hrdý. Konečne sa mi podarilo vlastnoručne vykopať tri hlboko zakorenené trsy trávy. Nech to niekto s mojou lopatkou skúsi! V rozpakoch sa mi vyšmykli slabiky: „Vyhrabal – vyhrabal...“

„Už mám toho dosť! Predsa nie si báčätko!“

Mlčky som sa vnoril hlbšie do čalúneného sedadla hojdačky. Na okamih zavládlo na balkóne ticho. Nana sa hlasno nadýchla, a potom sa opýtala zmeneným, priateľským hlasom: „Prečo si to zase urobil?“

Cítil som sa nespravodlivo obvinený a po chvíli som sa odvážil povedať pravdu: „Hľadal som zemiaky.“

Nana sa od prekvapenia zarazila.

„V našej záhrade nerastú zemiaky. Tak v nej ani žiadne nemôžeš nájsť. U babky v Langenhorne rastú zemiaky. Tam ich môžeš vyhrábať, ale iba vtedy, keď ti to babka alebo dedko dovolia.“

Nana sa odmlčala.

„Rozumel si tomu?“

Pravdaže nie. Bez slov som cítil na nanu. Vári liež spadla z mesiaca?

Nana ma zaplietla do rozhovoru. Jedno slovo, škôlka, pomaly nadobúdalo tón. Zdalo sa, že nane sa toto slovo zapáčilo, lebo ho viackrát zopakovala.

„Dva dni v týždni bude pre teba to najlepšie.“

To slovo sa malo nachádzať na Jazernej ulici. Meno ulice znelo sľubne. Spokojne som si vykračoval vedľa nany.

Pusinky - pusinky - pusinky.

Pri semafore na Osdorfskej ceste som v raniných zvukoch znovu započul slovo škôlka. Nevedel som, čo je to škôlka. Nanine pokusy o vysvetlenie zostali beztónové. Škôlka muselo byť niečo príjemné. Možno tam nájdem pieskovisko len pre mňa. Všetko ostatné nebolo dôležité.

Nana ma odvieďla ku vchodu. Nejaká svetlovlasá netopierka ma chytila za ruku a začala zvučať. Pozorne som načúval, čo rozprávala, v jej slovách som však len občas objavil tón. Obležovala ma krehká túžba po lízankách a pusinkách. Odvieďli ma do herne škôlky. Vírila sa tam celý kŕdeľ netopierčiat. Nepokoj mi dlávil zmysly. Ruky a nohy mi zmeraveli. Stratený som stál bokom a pokúšal som sa nájsť oporu vo svojej meravosti. Svetlovlasá netopierka sa snažila prilákať ma hračkami - zbytočne. Prvý deň som strávil bokom a bez slova.

Keď sa znovu objavila nana, obe netopierky sa o mne rozprávali. Čo hovorila vychovávateľka nane? Všetky slová mali tón, len im chýbal akýkoľvek význam. Skoro ničomu som nerozumel, hoci som stál pri nich.

O dva dni neskôr ma pozdravili dvere do škôlky bez zbytočného rozruchu. Svetlovlasá vychovávateľka ma chytila za ruku, ako te netopierci radi robievajú, a venovala sa mi. Posadila ma k oknu a mal som kresliť. Áno, tam bolo! Ukázal som von z okna.

„Pieskovisko.“

„Teraz nemôžeš ísť na pieskovisko. Dnes zostanú všetky deti vnútri.“

Vonku bolo pieskovisko a netopierka mi nedovolila, aby som povedal dobrý deň piesku. Smutne som si sadol.

Našťastie som smel kresliť. Moje sklamanie sa čoskoro vyparilo. Oblakovo biely papier a nebovo modrá ceruzka: blažene som čarbal po svetielkovej ploche. Keď ma oslovilo malé netopierčie dievča, bol som už ľahko omámený. Netopierčie dievčatko povedalo: „Volám sa Zvuk. Ako sa voláš ty?“

Tvár maia schovanú za hustou hmlou. Jej krátke červené vlasy mojim očiam ulahčili vnímanie a vzbudili vo mne dôveru, lebo mi pripomínali nanine červené vlasy. Povedal som netopierčiemu dievčatku svoje meno. Moja odpoveď sa mu očividne zapáčila. Položilo mi ďalšiu otázku: „Koľko máš rokov?“

Keď som na túto otázku neodpovedal, opakovala ju, až kým svetlovlasá vychovávateľka nepovedala: „Axel má štyri roky.“

„Prečo to Axel nepovie sám?“

„Axel sa hanbí. Neodváži sa.“

Kým si netopierky ďalej vymieňali slová, pozeral som na pieskovisko, vzdialené iba na skok, napriek tomu však nedosiahnuteľné, a rozmyšľal som o tom, koľko mám rokov.

Popoludní som išiel vedľa Heimera popri radovej zástavbe. Heimer nedával pozor a nespočetne ráz stúpil na pieskové špáry. Na ihrisku už pobiehali a švitorili pestrotieňov a netopierci. Pieskovisko na Priehradnej ceste bolo oveľa krajšie ako pieskovisko na Jazernej ulici. Žiaľ, nebolo prázdne. Zmocnili sa ho Peter, Wolfgang, Barbara, Cerd a roj netopierčích pestrotieňov. Na drevenom okraji štvorca sedela akási staršia netopierka a prizerala sa, ako sa deti z okolia hrajú. Heimer sa už prehrával v piesku, kým ja som ešte hľadáť prázdny kút. A zrazu prileteľa tá najobľúbenejšia otázka všetkých netopiercov: „Koľko máš rokov?“

V rozpakoch som zostal dlhý odpoveď. Netopierka sa spýtala znovu. Bolo príjemné, že sa mi neposmievala. Jej hlas mal tón, páčil sa mi. Po chvíli som si spomenul na Heimera a slovo, ktoré tak rád používa. Odvážil som sa napodobniť ho: „Hádať.“

„Päť.“

Pokrútil som hlavou. Zahmlená tvár sa opýtala: „Šesť?“

Pokrútil som hlavou. Znovu bolo príjemné, že sa mi neposmievala.

„Sedem?“

Zarazene som sa na ňu pozrel. Hnedosivé vlasy netopierky svietili na slnku. Pokrútil som hlavou.

„Osem?“

Znova som pokrútil hlavou. Netopierci často hovorili, že som na svoj vek veľký. Ale ešte ani jeden netopierec mi nehádal osem rokov.

„Deväť?“

„Nie.“

Čo to bolo za číslo? Zmätene som sa na ňu pozrel. Pestrotieňka dlho nepovedala nič.

„Tak máš teda štyri roky?“

Hrala sa so mnou len takú hru.

O jeden pulz dlhšie ostalo toto plaché číslo hosťom v mojom vedomí.

|||

Po dome s dvorom sa potuloval večer. Čupel som pri okne v kuchyni obdarenej svetlom a sledoval som nanine pohyby.

„Vieš už, čo chceš na Vianoce?“

„Pieskovisko.“

Nana vybrala z kuchynskej linky niečo podlhovasté: pieskovo žlté šišky zdobili oblakovo biele rúrku. Nana roztláčila hrudku. Vo mne sa zdvihol hryzavý závan paprikového korenia. Chytila tú pieskovo žltú a oblakovo bielu hrudku oboma rukami a začala ju roztláčať. Z úst sa mi náhlili slová: „Parný valec - parný valec - parný valec.“

Nana mala dobrú náladu a tešila sa papagájčím slovám. Zatónila: „To nie je parný valec, to je váľok na cestu.“

To nové slovo sa dalo krásne papagájovať.

„Váľok na cestu - váľok na cestu - váľok na cestu.“

Nana sa uchýlila k účinnému prostriedku, ktorý zastavil moje táranie. Z cesta odkrojila prúžok a podala mi ho.

„Chceš kúsok lineckého cesta?“

Šťastne som si sústo vopchal do úst a vychutnával som plachú sladkosť cesta. Linecké cesto bolo ako piesok, ktorý sa dá jesť.

Linecké cesto - linecké cesto - linecké cesto.

Kým som prežúval, stratil sa vo mne obraz parného valca a vynoril sa iný obraz. Bolo by krásne, keby som na Vianoce mohol sfúknuť päť narodeninových sviečok.

O pár týždňov neskôr sa moje čakanie na Ježiška nedočkalo odmeny. Nedostal som ani pieskovisko, ani päť narodeninových sviečok.

4

Zima obalila Hamburg chladom. Tíško padal sneh. Sneh padal na ihrisko. Sneh padal na balkónovú záhradu. Sneh padal na borievky a smrek. Nana sa mi pokúšala niečo vysvetliť. Rozumel som iba zvuk a tón. Nana sa nevzdávala. S každým ďalším pokusom sa nové slová vo mne ozývali dlhšie. Ale význam som z nich nevydoloval.

O niečo neskôr ma nana viezla preč z domu s dvorom. Dookola mi vysvetľovala, prečo to robí. Malo to byť na dlhý čas a pieskovisko pre mňa tam nemalo byť. Toľko som rozumel. Z naniných tónov som však nepochopil, či sa niekedy vrátim. Smutne som sa rozlúčil s pivnicou, s kľúčkami, s kamennou dlažbou a so všetkými ďalšími priateľmi, ktorí ma na mojej ceste nesmeli sprevádzať.

Na konci cesty autom ma nana vyložila v mohutnej budove a ubizkla. Nechala ma na nepríjemnom mieste. Ako som sa oháľal, zostal som sám. Spoločnosť mi nerobil ani dom s dvorom, ani pieskovisko, ani pusinky. Nové priestory ma tiesnili svojou cudzotou.

Ujala sa ma pestrotieňka v svetielkovo peknej, oblakovo bielej rovnošate. Zazvučala. Zo zvukov pestrotieňky nadobudol tón a význam iba jeden sled slabík. Pestrotieňka sa volala Ellen. Keď ma na ďalší deň viezla na posteli, vtisla mi do náručia bábiku. Hodil som ju na zem. Načo by mi bola? Znova mi ju vtisla do náručia. Ja som ju znovu hodil na zem. Vari nemá kľučku?

Ellen pochopila nezmyselnosť svojho počínania a položila bá-

biku vedľa mňa. Pre mňa-za mňa tam mohla zostať. Tieto pestro-
ttenie zvyky som poznal od nany. Aj ona stále vedľa mňa kládla
bábiky. Našťastie som zostal ušetrený, aby mi niečo také tísila do
náručia.

Keď sme dorazili do vykachličkovanej miestnosti, po chvíľke
prišiel k mojej posteli netopierec v oblakovo bielej rovnošate. Ne-
topierec s hnedou bradou poslal z pier zvuk a tón, vyhrnel mi ru-
káv a oblakovo bielym chumáčom mi urobil na koži machuľu. Po-
tom mi zaryl do ruky dlhú ihlu. Koža na tom mieste bola otopená.
Nič som necítil. Ellen ma pohladkala po vlasoch a perami zahlás-
kovala: „Si statočný.“

Zobrala bábiku a znovu mi tú haraburdu tísila do náručia. Hodil
som bábiku na zem a rozhodol som sa vážne prehovoriť: „Nie!“

Ellen bola učentlivá a nechala bábiku tam, kde neprekážala. Ne-
topierci v miestnosti neustále sipeli. Jeden z ich zvukov nadobu-
dol tón: „Operácia... operácia... operácia...“

Unavene som si to opakoval, kým sa ma nezmočil spánok.

Prídeť popoludní som sa zobudil. Omámený som prižmuroval
oči pred zimným slnkom. Na nohách som cítil niečo cudzie, čo
tam predtým nebolo. Chcel som odhrnúť prikrývku, no nepodari-
lo sa mi to. Bola vo mne hremda ťažkého spánku. Pohľad sa mi
posmykol z prikrývky na koniec postele. Tieň a tieniky na syp-
kej bielobe steny si žiadali moju pozornosť. Lačný po vnemoch,
sledoval som spĺvanie koliesok a krupice. Po krátkom okamihu
svetielkovaní som sa stratil vo vzorke, ktorá v sebe skrývala od-
menu.

Keď sa neskôr prihrnula Ellen, musela veľa zvučať. Odtrhnutý
od zmyslov, svetielkovo vzdialený, som ju spočiatku nepočul, hoci
stála pred mnou. Ellen niččo vysvetľovala. Jedno jej slovo sa mi
zapáčilo: narkóza. Opakoval som ho, kým mi Ellen nedala pred
ústa krajec chleba. Chlieb mal vôňu. Voňavo dobrý chlieb prení-
kol do môjho sveta. Ellen mi kázala odhrnúť si. Malátnymi pe-
rami som oddelil jedno sústo z krajca. Po jazyku sa mi plazila chuť
uhorky, oviazila mi úasná. Na chlebe v Ellenovej ruke sa trblietala
zelená uhorky. Jedno koliesko som rozdrvil v ústach. Ústato som
hrýzol chlieb a uhorku. Postupne ma korenistá chuť vznikajúcej
kaše vtísila naspäť do skutočnosti. Z chodby dovnútra prilietal ne-

topierčie tóny. Volali na večerovo dobrú sestričku. Večerovo dobrá
sestrička odpovedala.

V nasledujúci deň sa k mojej posteli pritrepotal lekár a hláskoval
perami. Mal som odhrnúť prikrývku. Poslušne som odstrčil nahok
oblakovo bielu prikrývku. Lekár mi sňal z kolien obvazy a obzeral
si operačné rany. Jeho hlas sa spokojne obalil do vaty. Lekár si po-
mrmľával pestrotieňové Hlásky.

Zvečavo som sa predklonil ku kolerám. Moju pozornosť zachy-
tili miesta na vonkajších stranách kĺbov pokryté červenou sieťkou.
Výrazné tieň a tieniky na chraste sa líškali mojim očiam. Bola to
zmena, ktorá sa mi páčila.

Krátko potom, čo lekár odletel, vrazil do izby Heimer. Nasledo-
val ho nana s macom. Po prvý raz ma v operačnom dome navštívi-
la celá rodina z domu s dvorom. Obľetovalo ma ich blahotanie a tá-
ranie. Po polhodine chcel Heimer odísť. Chcel robiť to, čo som aj
ja rád robil: pazeráť delfína. Delfín je ryba, ktorá nikdy neprehtne
svoj úsmev. Smutne som sa pozeral za mohutným macovým chrb-
tom, ako vychádza z dverí.

Stehy boli vytiahnuté, rany zahojené. Mladý lekár zazvučal.
Moje nohy ležali holé na posteli. Lekár mi ovínil ľavú nohu pás-
mi, ktoré boli ešte vľikkejšie ako linecké cesto. Nohu mi od členku
až po bečrú obmotal snehovo studenou oblakovou bielobou. Po-
zorne som sledoval pohyby lekára. Začal som papagájovať: „Váľok
na cesto – váľok na cesto – váľok na cesto.“

Cítil som, ako z vlhkosti ubúda chlad. Lekár mi namotával na
nohu jednu vrstvu za druhou. Vlhké linecké cesto kvasilo pod
jeho prstami. Lekár zazvučal. Jedno jeho slovo malo tón. Tá chlad-
ná, vlhká oblaková bieloba sa nazýva sadra. Toto slovo sa omotalo
okolo mojej pozornosti. Papagáj vo mne ho radostne opakoval a ja
som sa uvoľnene prizeral, ako mi bielila druhú nohu.

Sadra mi ovíjala nohy, sadra mi ovíjala všedný deň. Odkedy mi
zabielili nohy, neprezeral som každý deň miestnosti domu s dvo-
rom. Zmieril som sa so svojou existenciou v detskej izbe. Na všetky
miesta v dome s dvorom ma nosili a na ihrisko vozili v drevenom
vozíku. Sadrové týždne ubehli bez toho, aby som navštívil pivni-
cu. Zmizla z môjho sveta, lebo schody do nej boli natoľko strmé,
že som sa po nich nemohol kľzať s dvoma sadrovými nohami.

Nana a maco sa tešili, ako pokojne som znášal všetky obmedzenia. V ich slovách nikdy nezatónilo to, čo sa mi na sadrovom období tak páčilo. A ja som sa nenamáhal, aby som im o tom porozprával. Veď kto sa rád zabáva s netopiercami? Zima už strácala chlad, keď si nana našla čas na vysvetlenie. Boli to slová, ktoré mali tón, ich význam sa mi však neotvoril. Majú mi sňať z nôh sadru. Kvôli tomu ma musí zobrať do operačného domu.

Čo tým chceš povedať? Boli to ľúpe slová. Nana rozprávala ďalej. Nechápavo som na ňu hľadela. Prečo by mi mali zobrať z nôh sadru? Páčila sa mi. Rád som uhládzať jej nerovný povrch a klopkať po jej tvrdom pancieri ako po tuneli drevenej železnice: klop-klop-klop. Zbožňoval som prísnosť sadry. Páčilo sa mi, že mi z nôh vyhnala ohybnosť. Spôsobil by sadre strašnú nepravosť, keby ju vyhnali z miesta, kde sa dobre cíti. Sadra predsa nebola ako zablatené pančušky, ktoré sa jednoducho stiahnu z nôh. Sadra bola mojou oporou, stala sa súčasťou môjho života.

Nana bola neústupčivá, dopravila ma do operačného domu a zverila ma Ellen, aby mi to ešte raz podrobne vysvetlila. Ale sestričkine slová neprenikli do môjho sveta.

Lekár pritlačil k sadre na ľavej nohe bzučiacu pílu. Sivastú sadru zabilil prach. Cítil som na pokožke, ako chvenie putovalo vyššie. Pretože Ellen mala na sebe svetielkovo peknú sesterskú rovnosť, upokojil som sa a robil som, čo mi kázala. Prítom som však vedel, že by som ju radšej neposlúchal. To, čo lekár robil s pílu, sa sxončí hrozne – nielen pre sadru, ale aj pre moje nohy.

Očakávaná bolesť neprichádzala. Žeby Ellen predsa len hovorila pravdu? Keď lekár napílił obe strany sadry, siahol po nožniciach s krivým zobákom a oprel sa mi ťažkou čepelou o chodidlá. Chlad kovu mi lomcoval pokožkou. Bolo to nepríjemné aj príjemné zároveň. Prekvapený týmto zvláštnym dotykom, pokrútil som nohou. Lekár prestal a zazvučal.

Nožnice s vzgutom a praskotom rozhrýzli napílenú ryhu. Každú chvíľku som očakával ešte oveľa nepríjemnejší dotyk. Ale bolesť neprichádzala. Lekár mi rozrezal nohu, a ja som nič necítil! Vazí sa sadra nestala súčasťou môjho tela? Nedôverčivo som sledoval nožnice, ako postupujú vyššie a zanechávajú mi na pokožke stopu chladu. Vystrašene som pozorova lekára. Odložil nož-

nice a nadvihol hornú polovicu sadry. Bolesť neprichádzala, iba vzduch hladkal sčervenenu pokožku. Chcel som nohu ohnúť. Ne podarilo sa mi to.

Lekár zazvučal, opatrne zdvihol nohu z panciera a uložil ju na plachtu posypanú sadrovým prachom. Potom sa s pílu a nožnicami pustil do pravej nohy.

Maco ma musel domov odniesť. Nohy som mal od sadry také slabé, že som nemohol stáť ani chodiť. Keď sme prišli do detskej izby, posadil ma na okraj postele. Keď ma nechal samého, začal som vnímať veci naokolo. Nič sa nezmenilo. Dôverne známe steny sa na mňa šťastne usmievali.

V hravom rozmare som pohol nohami. Spokojne som sa začal pohojdávať. Nana a Ellen teda neklamali. Nebolo to také zlé, ako som si myslel. Okrem toho dal lekár nane všetky štyri sadrové panciere. Sadra ešte žila, ja som ešte žil. Všetko bolo v poriadku. Prstami na nohách som ohmatával koberec. Rukami som uhládzať prikrývku. Spomenul som si na nanine slová, že to nejaký čas potrvá, kým budem ináč zнову chodiť.

Prečo by to malo nejaký čas trvať? Moje nohy sa hojdať presne ako predtým. Jedným švihnutím som vstal z postele a chcel som prejsť tri-štyri kroky k mramorovej parapetnej doske. Pochytila ma túžba uhládzať kamenný povrch sivý ako hmla. Okrem toho som chcel zaželať dobrý deň balkónovej záhrade. S hrôzou som sa natiahol, aký som bol dlhý. Nedokázal som sa udržať na nohách!

Čo sa stalo? Nahnevane som sa postavil a pokúsil som sa o ďalšie kroky. Znovu som spadol na zem. Náraz mi tupo udrhel do vedomia. To bolo škaredé! Čo to so mnou lekári porobili?

Nespočetne ráz som tvrdohlavo skúšal z tenučkých nôh vydupať zopár krokov – a nespočetne ráz som neuspel. Biatovo nešťastný som reval od zúfalstva. Už nikdy nepôjdem do operačného domu! Nikdy! Zmeravel som vo svojej pravde. Jediným účelom operačného spánku bolo odlákať mi nohy. Boli už len tieňom seba samých.

Počas nasledujúcich dní nana pozorne sledovala moje márne pokusy znovu sa naučiť chodiť. Lekári sa domnievali, že za pár dní sa dá všetko do poriadku. Trvalo to týždne.

Slnkom napitý záhon ruží voňal, akoby si práve umyl ruky. Nana a Heimer stáli vedľa mňa. Maco ukázal na malú terasu, na ktorej bývala kôlna na náradie.

„Na budúci týždeň tu pristavíme novú kanceláriu pre mňa.“

„A kam dáme kôľňu?“ chcel vedieť Heimer.

„Do prieluky.“

„Čo je to prieluka?“ spýtal sa Heimer.

„Ten úzky prázdny pásik za naším domom.“

Malá drevená kôlna sa teda musela presťahovať. V prieluke rástli naníne egreše a ohrada dávala pozor, aby futbalistom z iluiska neuliela lopta.

„Prečo potrebuješ novú kanceláriu?“ opýtal sa Heimer.

„Dostávame stále viac objednávok. Nestačí mi miesto.“

„Aj pre vás mám prekvapenie,“ povedala nana a ukázala na detskú izbu. „Tu bude naša nová spálňa.“

„Ale to je naša izba,“ zvolal Heimer.

Nana sa tajuplne usmiala. Maco ukázal na dve okná medzi detskou izbou a obývačkou.

„Všetci sa budeme sťahovať. Každý z vás dostane vlastnú izbu.“

„Ktorú izbu dostanem ja?“ opýtal sa Heimer.

„Našu spálňu, a Axel dostane moju starú kanceláriu.“

Sotva som si zvykol na to, že nana a maco radi premiestňujú nábytok, a už začali premiestňovať celé izby.

Ďalší týždeň išlo úzkej kôľni na náradie o krk. Zbúrali ju a nemihli pritom ani brvou. Mlčky som znášal túto hrubosť. Netopierci nepoznajú súcit a nemajú zľutovanie.

Stavebné práce na novej kôľni som od prvého dňa sledoval s veľkým nadšením. Oblakovo biele vápencové kvádre boli také ťažké, že som ich leďva vládol zdvihnúť, ale aj tak som ich vládil, vždy keď som sa k nim dostal. Moje odsadované nohy mali znovu dostatok síl. Každý pusinkový oblakovo biely kváder som obkloпил svojimi myšlienkami.

V noci sa mi snivalo o vápencových kvádroch. Vápencové kvádre

neboli ani sneh, ani sadra. Trošku sa z nich prášilo, mali príjemne jasné hrany a slabo voňali, nie ako záhon ruží – voňali tak dobre ako linecké cesto. Videl som ich, rozoznával som ich tvar, vnímal som ich všetkými zmyslami. Vápencové kvádre ma pri nosení tlačili do brucha, zarezávali sa mi do rúk. Niešť pred sebou vápencový kváder bol veľkolepý pocit.

Každý deň som sa nespočetne ráz prikradol ku kvádrov a pozoroval som, ako jeden po druhom miznú v murive. Sklamanie sa ku mne dostavilo až potom, keď som pechopil, čo je tu krytinová lepenka. Výraz ako krytinová lepenka nepatril k tým mištičkovým slovám, ktoré ma rozveseľovali. Krytinová lepenka boli smutné slová. Krytinová lepenka znamenala koniec. Murár dokončil svoju prácu. Kôľňa hola horová. Vápencové kvádre sa skamarátili s malťou a už sa mi nedali vládť.

Malý papagáj vo mne dookola opakoval slová krytinová lepenka. Celého ma previal smútok.

III

Vypláchol som si z úst penu zo zubnej pasty, opláchol som si ruky od mydla a ovoňal ich. Z kúpeľne to boli len dva kroky po chodbe do mojej novej detskej izby. Zastal som. V nose sa mi zavlňnil posledný závan ružového záhonu.

Kľučka len pre mňa.

Opatrne som ju stlačil: klep. Steny ešte ťapkavo voňali maliarskou farbou. Moja sklápacia posteľ bola už rozložená. Písací stôl pri okne sa túžil k radiátoru. Na okne visela záclona pekná ako obličkový krém. Zaliezol som pod prikrývku. Nana s macom prišli dnu.

„Páči sa ti tvoja nová izba?“

„Áno.“

Bola skoro taká pekná ako mištičkov dobre pieskovisko len pre mňa. Hlavová časť postele sa nachádzala na pol metra hlboko v skrini. Keď som obrátil hlavou doprava, pozeral som na oblakovo bielu bočnú stenu, keď som obrátil hlavou doľava, pozeral som na druhú oblakovo bielu bočnú stenu. Čítil som sa príjemne chránený. Nana a maco mi zaželali dobrú noc a zhasli svetlo.

Ohmatával som zadnú stenu nado mnou. Privítal ma šľukotavý vypínač. Lampa len pre mňa!

Neodvážil som sa vypínač ochutnať. Schýľil som sa pod perinu, uhládzal bielu látku a vychutnával si radosť z očakávania, ktorá mi odplavila z vedomia všetko ostatné. Vyžíval som sa v možnostiach, ktoré sa mi očteraz ponúkali. Heimer nebude irčať, nana nebude nadával, keď podfahnem svojej vášni pre šťuk-šťuk-šťuk.

Stačilo slabo stlačiť a nočná lampa dávala svetlo. Stačilo slabo stlačiť a nočná lampa dávala tmu. Zaplavovala ma jedna svetelná spáska za druhou. Vychutnával som si túto pastvu pre oči až do vyčerpania.

|||

Dvakrát do týždňa ma nana predpoludním dávala do škôlky. Dvakrát do týždňa som sa tam bavil s hračkami, ktoré si netopierčatá nevsímali. Skoro vždy k nim patrilo bezruký ťahací panák, ktorý kýval nohami, keď som potiahol šnúrkou. Dvakrát do týždňa som sa túžobne díval na nákladiak, ako ho nazývali netopierčatá. Nákladiak bolo niečo ako trojkolka, len väčšie a pôsobivejšie, a vysoko si ho cenili všetky deti. Jeden netopierčí chlapec a jeho kamaráti sa ho zakaždým zmocnili na celé dopoludnie a s podozrievavým pohľadom ho strážili.

Ten divoký netopierčí chlapec mal meno a to meno malo tón. Ostatné netopierčatá mali tiež mená, ich mená však nemali tón. Párkrát som už Olivera prosil, či by som sa nemohol hrať s nákladiakom. Bez úspechu.

„Budem snáď mať dnes šťastie? Jedno z netopierčat práve zostúpilo z nákladiaku. Oliver schmatol korman. Nesadol si, ale ďalej sa rozprával s kamarátmi. Vstal som a podišiel som k netopierčatám. Dnes budem mať šťastie. Ani jeden z netopiercov na nákladiaku nesedel a Oliver pustil korman.“

„Môžem sa povozit' na nákladiaku?“

„Odpáľ!“

Oliver si naširoko sadol na nákladiak a bavil sa s kamarátmi. Smutne som sa vrátil na svoje miesto a zisal som na obľakovo bielej papieri s nebovo modrými krúžkami. Cítim som, že moja túžba

aspoň raz riadiť nákladiak sa nikdy nenaplní. Pieskovisko len pre mňa? Mohol som si ho želať, koľko som len chcel. Nikdy ho nedostanem. Plný smútku som vyzrel z okna a potiahol ťahacieho panáka: klap-klap.

Prekvapene som sa obzeral po dvorčeku. To tu ešte nebolo! Mój čas v škôlke sa skončil a nana nikde. Po Olivera a jeho partiu prišli ako zvyčajne. Poobzeral som sa. Kde je nana? Nevidel som slivkovomodré auto ani červené vlasy. Dvorček sa vyprázdňoval a ja som zostal sám.

Konečne! Po lazerej ulici sa valilo slivkovomodré auto, zastavilo a vystúpil z neho maco. Kde je nana?

„Mama nemôže prísť. V nemocnici to trvalo dlhšie, ako sme si mysleli.“

Heimer so mnou nemohol tento týždeň pozeráť deľfína. Vyberali mu mandle. Ešte raz som sa obzrel k pieskovisku a nastúpil som do slivkovomodrého auta.

V kuchyni somu s dvorom bývala slečnica. Maco sa zohol a vytiahol ju spod kuchynského stola. Drevo slečnice ponáкло mojim očiam pieskovú žltosť. Doškriabaný kov pod ňou ukázal svoju bledú tvár. Slečnica vyzerala ako slnečnica.

Maco pripravoval obed. Maco vedel vyčarovať z hrnca a panvice len jedno jediné jedlo. Tento u-relecký kúsok sa mu vždy podaril tak znamenite, že som sa zakaždým tešil, keď pripravoval cestoviny s omáčkou.

Maco položil ruku na drevo a jedným pohybom roztočil sedadlo do výšky. Očarene som sledoval otáčavé pohyby.

„Sadni si.“

Macov hlas len zriedkakedy vydal ústohluk, bol mäkkší ako nana. Od sústredenosti som ani nepípol. Maco ma zdvihol do výšky a usadil ma na otáčavú stoličku. Hneď som premenil v čin to, čo som videl. Keď sa slečnica dá krútiť dohora, bude sa dať krútiť aj nadol!

Chytil som sa okraja stola, odrazil som sa, spravil som obrátku, znovu som sa odrazil od okraja stola, nabral som rýchlosť a krútil som sa smerom nadol. Bolo to oveľa lepšie ako cestoviny s omáčkou, aj keď som už medzičasom pociťoval hlad.

Miloval som krúženie. Už od nepamäti patrilo k mojim každo-

denným hrám krútenie okolo vlastnej osi. Na každom ihrisku som hľadal kolotoč. A keď som nejaký objavil, už to bolo jasné. Chcel som, aby ma moji pestotieňoví sprievodcovia krútili až do vyčerpania. Nikdy sa pre mňa kolotoč nekrútil dostatočne rýchlo, vždy sme skončili príliš skoro.

Lutoval som, že na ihrisku na Priehradnej ceste nie je kolotoč. Tešil som sa, že to už nebolo dôležité. Slečnica bude kolotoč len pre mňa.

||

V ten vysnívavý utorok som sa prešťastný usadil na svoje stále miesto pri okne s výhľadom na prieluku.

„Všetko najlepšie k tvojim piatym narodeninám.“

Nana, maco a Heimer vyslovili to, čo som si po celý rok želať počul.

„Tak, braček, koľko máš rokov?“

„Hádaj,“ povedal som.

„Axel ešte stále nevie, koľko má rokov.“

„Z oslávencov si nemáme uťahovať.“

Maco zľahka pleskol Heimera po pleci. Kakao chutilo lepšie ako kedykoľvek predtým. Vychutnával som každý dišok. Mal som päť rokov. Telom mi prešlo šteklenie.

Po jedle mi nana odovzdala narodeninové darčeky. Boli to dva balíčky. Na narodeniny sme nedostávali tak veľa ako na Vianoce. Dva drobné balíčky bolo však nezvyčajne málo. Neveriacky som sa obzeral dookola. Nie, nič viac už nebude. Zmätené som vybalil prvý darček, bol mäkký a podlhovastý. Prsty mi pohládilo perie: indiánska čelenka. Druhý darček bol tvrdý a podlhovastý. Netrpelivo som roztrhol papier: použitá detská lopatka. Zarazene som ju držal v ruke. Všetky tie škrabance a pukliny na nej mi pripadali známe. Bola to moja lopatka! Nana a maco mi darovali moju vlastnú lopatku!

„Poznáš ju ešte?“ spýtal sa maco.

„Áno.“

„Tak poď s nami.“

Nana a maco vyšli na chodbu a potom von. Nasadil som si čelenku a vybral som sa za nimi.

„Poď.“

Voziku v radovej zástavbe som zaváhal. Na prieluku som nesmel ísť. Už týždeň som to mal zakázané.

„Poď už.“

Nana a maco ma mávaním lákali za sebou, až zmizli za vápenčovo bielou kôľhou. Nasledoval som ich. Vzadu na prieluke pri egrešoch zakrývali zem dve plachty.

„Môžeš si odbaliť darček.“

Odtiahol som obe plachty nahok a bez slova som uprene hľadel na zem.

„To je tvoje pieskovisko. Ale keď sa na ňom bude chcieť hrať tvoj brat, dovoľíš mu to. Sľubuješ?“

Prisvedčil som. Ako omámený som sa naň nevedel vynadávať. Pieskovisko len pre mňa.

Pri vchoce do škôlky mi nana vtisla do rúk vrecúško so sladkosťami. Niečo povedala, ja som jej však nerozumel, lebo slivková modrá na aute sa nanajvýš vábivo leskla na rannom slnku. V škôlke bolo ako vždy. Vyhľadal som si svoje miestečko pri okne, kde svetlo vytváralo vzorky, kde som mohol v pokoji maľovať, kde som si vyberal z vrecúška svoje obľúbené cukríky a s pôžitkom som si ich nechával rozdávať na jazyku.

Kedy tedy som túžobne pozrel smerom k netopierčatám, ktoré sa hrali s nákladiakom. Zrazu prišiel ku mne Oliver, ich vodca, a prihovril sa mi. Tento divoký netopierec to ešte nikdy neurobil. Doteraz ma vždy iba vyhánal, keď som si chcel uloviť miesto na nákladiaku. Niekedy bol naozaj zlý a odsolil ma. Teraz zazvučal. Nerozumel som, čo chce.

Až keď Oliver ukázal prstom na moje cukríky, pochopil som, čo chce. Mal som mu z nich dať. Vedel som, čo to znamená. Rád som sa s Heimerom delil. Túto hru ma naučila nana. Oliver bol po prvý raz priateľský. Dal som mu jeden cukrík. Podakoval sa. Vyzval ma, aby som išiel s ním, a potom sa spýtal: „Chcel by si sa povoziť na nákladiaku?“

Neveriacky som prisvedčil. Najprv riadil nákladiak Oliver a ja som ho obdivoval, ako farbista pritom vysvetľuje, čo všetko si člo-

vek musí všímať, keď sa vozí na Oliverovom nákladiaku. O niekoľko kôl neskôr som smel nákladiak riadiť sám. Oliver sa ponúkol, že mi podrží vrecúško s cukríkmi. Vraj musím mať obe ruky voľné, aby som pri riadení nákladiaku neurobil žiadnu chybu. Vedel som, čo tým myslí.

Pod Oliverovým odborným dohľadom som sa celý rozrušený usadil. Trónil som práve tam, kde som si vždy želal tróniť. Bol to povznášajúci pocit. Bolo to najdôležitejšie miesto v celej škôlke. Vrcholne šťastný som sa odrážal nohami a krúžil po miestnosti.

Po niekoľkých kolách začal jeden z Oliverových kamarátov žobroniť, že teraz je na rade on. A keď som hneď nezostúpil, upozornil ma, že Oliver mu to sľúbil už minulý štvrtok. Pod toľkým tlakom som ustúpil. Oliver mi poslušne vrátil vrecúško s cukríkmi. Bolo skoro prázdnce.

Oliver mi vysvetlil, že z nich dal aj ostatným deťom. Vraj to bolo potrebné, keď som teraz jeho najlepší kamarát. Ponúkol som mu jeden z posledných dvoch cukríkov. Prijal aj tento dôkaz môjho priateľstva. Nikdy by som nebol dúfal, že sa niekedy zahrám s Oliverom a jeho netopierčiami kamarátmi. A teraz som bol jeho najlepší kamarát!

Na Priehradnej ceste nebolo ani jedno pestrotienča, ktorému by som bol najlepším kamarátom. A od Olivera to neboli iba prázdne slová. Dôsledne dbal na to, aby som využil všetky výhody, ktoré vyplývali z toho, že som jeho najlepší kamarát. Bolo to pusinkovo dobré predpoludnie v škôlke. Prečo som musel čakať na tento deň celý rok?

Popoludní som radostne pozdravil jednotlivé pestrotienčatá. Poohedňajúca trma-vrma mi neprekážala – tešil som sa z rozbláznených hostí, tešil som sa z ich otázok, netešil som sa iba z plachej štvorky, ktorá sa ešte stále v mojom svete necítila dobre. Koľko som mal včera rokov? Nebol by som to vedieť povedať. Našťastie sa na to Peter, Wolfgang, Barbara, Gerč ani ostatné pestrotienčatá nespýtali.

Nana položila na slávnostne prestretý stôl tor tu s piatimi sviečkami. Ozývali sa vo mne Wolfgangove slová: Musíš lepšie mieriť. Zhlboka som sa nadýchol. Sviečky zablikotali a zhasli všetky okrem jednej.

O dva dni neskôr som veselo kráčal vedľa nany dolu Jazernou ulicou. Po pusinkovo dobrom utorku v škôlke bude nasledovať pusinkovo dobrý štvrtok. Pôžitkársky som v myšlienkach ohmatával kormán nákladiaka. Pred vnútorným zrakom som mal celú herňu. Videl som, ako som sa usadil na nákladiaku. Nezabudol som na nič, na čo mám dbať pri riadení. Skrútil som predným kolesom, nabral rýchlosť a valil som sa k veľkému oknu, odtiaľ k dvom stolom a zase naspäť. Presne tak som to chcel urobiť. Bude to nádherné.

Netrpezlivo som poskakoval cez dvorček ku vchodu do škôlky. O niekoľko minút som sa potupený vlietol k miestu pri okne, kde som vždy sedel. Bezradne som pozeral na Olivera a jeho netopierčích kamarátov. Prečo som už nebol jeho najlepší kamarát? Prečo som nemohol riadiť nákladiak? Vykoľajený som strávil predpoludnie hľadaním odpovede.

6

V jeden pondelok v auguste ma nana starostlivo vyparádila. Bol to Heimerov veľký deň. Na chodbe čomu s dvorom mu nana podala veľký lepenkový kužel naplnený sladkosťami a mne urobila radosť malým kuželom.

„Kužel – kužel – kužel.“

Maco zaviezol celú rodinu z domu s dvorom na Mlynsku cestu, kde bude Heimer očeteraz tráviť dopoludnia. Škola bola len na vzdialenosť Priehradnej cesty od mojej netopierčej škôlky.

Nana hrdo cvakala fotoaparátom jednu fotku za druhou. Cvakanie bol mištrčíkový zvuk. Na môj vkus fotografovala príliš málo. Len občas sa trošku nahnevala, lebo som Heimerovu školu nenazýval tak, ako to považovala za správne. Opakovane mi vysvetľovala: „Heimer nechodí do osobitnej školy. Škola na Mlynskej ceste je základná škola.“

Snažil som sa dbať na jej upozornenie, plietol som však jednu

cez druhé. Výraz základná škola mal tón, výraz osobitná škola mal tiež tón. Výraz osobitná škola však mal oveľa lepší tón. Vhupol mi do ucha skôr, a teraz som ho už nemohol vyhnúť z hlavy. Hanbil som sa za svoju neschopnosť a až do večera som mlčal.

||

V rukách som pevne držal škatuľu s autíčkami a zostupoval som po schodoch do pivnice.

Už nebude Barnabek. Už nebudú pusinky.

Na každom schode som si ticho mrmlal tieto slová. Po štvorcoch, ktoré boli také malé, že som veľa-veľakrát stúpil na špáry, som niesol autíčka do hosťovskej izby, kde Heimer práve vykladal svoje kovbojské veci.

„Polož autá na stolík.“

„Áno.“

Heimer sa sťahoval do pivnice. Všetky jeho veci sa sťahovali s ním.

O lýždeň stála pred dverami macova mama. Jej novým domom bola Heimerova izba.

„Ahoj, vrabček.“

„Dobrý deň, babina.“

Macova mama stála ešte na vratkých nohách.

„Tie mesiace v nemocnici mi vzali veľa síl.“

Párkrát som ju tam navštívil. Operačný dom nebolo pekné miesto. Neboli tam vypínače, schodiská, štrkotavé zvončeky, poličky so záväracími pohármi ani doškriabané drevené stoličky.

Nasledujúce predpoludnie som zaklopal na dvere svojej novej susedky.

„Pod' ďalej.“

Pozorne som si prezrel starú Heimerovu izbu. Okrem záclony sa všetko zmenilo. Na poličke sa leskla lákavo pestrá dóza.

„Pusinky - pusinky - pusinky.“

„Vrabček, prosíš si snehovú pusinku?“

„Áno.“

„Tak mi sem prines dózu.“

Vrchnák zavzdychal pač dorykom babininých rúk. Dóza bola až po okraj naplnená pusinkami.

„Včera som na teba myslela a nejaké som kúpila. V nemocnici som ti ich nemohla ponúknuť.“

Natiahol som k nej ruky s dlaňami nahor. Macova mama mi do nich vložila pusinkový kopček. Bolo to znovu ako v Barnbeke.

„V auguste ste boli na Ulici Otta Specktera naposledy. Teraz je zima.“

„Ako dlho tu zostaneš?“

„Až kým si nenájdem vhodný byt blízko vás.“

„Dúfam, že to potrvá dlho.“

„Ach, ty môj vrabček, rodičia nájdu nejaký skôr, ako sa nazdáme.“

S úľavou som začal ohrýzať vrzdliacu oblakovú bielobu. Čas bez pusiniek sa skončil.

|||

Nana sa pokúšala niečo mi vysvetliť. Mal som ísť ešte raz do operačného domu. Po strašnej skúsenosti so sadrovo slabými nohami som sa tomuto návrhu bránil. Dookola som opakoval **nie**. Okrem toho, operačný dom bolo bezpusinkové miesto. V dome s dvorom som zaklopal každý deň na dvere novej susedky a každý deň bol Barnabek.

Nana mi trpezlivo vysvetlila, prečo ešte raz musím ísť do operačného domu. Postupne som porozumel tomu, čo hovorí. Operovali ma kvôli nohám do x. Tri kovové paličky v každom kolene mali povzbudiť rast. Nana mi každý večer dávala nohy do sacrových pancierov, aby nezostali krivé ako banány.

Teraz som už všetkému rozumel, ale zostal som pri svojom **nie** - istota je istota. Stále som opakoval **nie**. Nana sa nevzdávala a povedala, že v operačnom dome **nie** je zle. Povedal som **nie**. Nana mi sľúbila, že tentoraz mi nohy nedajú do sadry. Povedal som **nie**. Nana ma ešte raz sväto-sväte ubezpečila, že to bude len malý a **nie** nebezpečný zákrok.

Prestal som odporovať.

Rastové paličky museli ís von. Bol nevyhnutný druhý operačný spánok. Pochopil som to.

Deň po operačnom spánku prišla na návštevu nana s macom. Bradatý netopierec ím povedal, že môj operačný spánok trval dlhšie, ako bolo naplánované. Vraj to bolo potrebné. Kým netopierec sipel, v ľavom kolene mi šklbalo a fahalo.

Jedna rastová palička sa vraj pri pokuse vybrať ju zarezala ešte hlbšie do mäsa. Aby ju našli, bol potrebný ďalší rez do predkolenia. Okrem bolesti, ktoré vystrečovali z druhej rany, vraj nebudú žiadne vedľajšie účinky. Nana a maco si nemajú robiť starosti, na to vraj nie je najmenší dôvod. Všetko sa dobre zahojí. Som vraj staročný chlapček. O pár dní si ma nana a maco budú môcť zobrať domov.

Jeden z netopierčích výrazov mal tón dlhý ako Prichradná cesta. Tak sa mi zapáčil, že malý papagáj vo mne ho začal opakovať:

„Vedľajšie účinky – vedľajšie účinky...“

Nana prísne zaklopala na okraj posteľe. V netopierčej reči to znamenalo: prestaň. Poslušne som zmĺkol.

Rany na kolenách sa dobre hojili, preto som operačný dom mohol opustiť podľa plánu. Maco ma nemusel domov niecť. Mal som v nohách toľko sí, že som vládol stáť. Keď som dorazil do svojej izby, našiel som si dobré miesto na písacom stole.

Keď som ostal sám, začal som vnímať okolie. Nič sa nezmenilo. Priateľské steny sa na mňa šťastne usmievali. Zľahka som pohýbal nohami. Spokojne som sa začal kolísať. Nana, maco a ten bradatý netopierec teda neklamali. Nebolo to také zlé, ako to vyzeralo.

Kým som sedel, bolo všetko v poriadku. Knísel som nohami. Vyzeralo zábavne, ako uvoľnene mi ľavá noha visela, aj keď som ju chcel pokrčiť. Rukami som uhládzal dosku stola. Studená hladkosť ma prijala. Spomenul som si na slová bradatého netopierca, že to nejaký čas potrvá, kým budem môcť rázne vykročiť.

Opatrne som sa zviezol zo stola na zem. Tešil som sa, že stojím lepšie ako po poslednom operačnom spánku. Bolo načase vykonať návštevu v pusinkovej izbe. Pri kráčaní som musel dávať pozor, aby som nespadol na nos. Ľavá noha mi bezvládne visela a poskytovala iba slabú oporu. Neisto som si trúfol vyjsť na chodbu a zaklopal som u susedky.

„Pusinky – pusinky – pusinky.“

„No, vrabček, si rád, že si zase tu?“

„Áno.“

Zložil sori ruky do mištičky a prijal som oblakovo bielu odmenu.

„Nemocnica nie je nič pekné,“ povedala babina.

Prisvedčil som. Chodiť do Barmbeku bolo krajšie.

„Je mi ľúto, že som ňa nebola navštíviť.“

Prisvedčil som a vychutnával som jemné vŕžďanie.

O pusinkovú chvíľku neskôr som sa vybral do kuchyne. Nana s obavou pozorovala moje nemotorné pohyby a povedala: „Ty krívaš.“

Bol som úplne inej mienky, aj keď som to slovo nepoznal. Práve som vošiel do kuchyne a nemal som čas na nejaké krívanie, nech to už bolo čokoľvek. Nemohol som slénicu nechať čakať donekonečna.

Nana a maco si robili starosti. Nasledujúci deň ma nana zaviezla do operačného domu. Bradatý netopierec sipel beztónové slová, potom hlasno pochválil statočného malého pacienta – pritom ma poľapkoval po hlave – a ubezpečil nanu, že visiaca noha bude o pár dní taká pohyblivá ako pred mojím operačným spánkom.

Nana dôverovala bradatému netopiercovi a zaviezla ma naspäť do domu s dvorom. Počas nasledujúcich dní sa venovala môjmu krívaniu, tak ako sa kedysi venovala mojím stĺpnutým perám a chýbajúcej štvorke v mojej hlave. Každé ráno ustarostene hľadala za známky zlepšenia. Utešovala ma a opakovala, čo sipel bradatý netopierec, že po operačnom spánku sa visiaca noha môže vyskytnúť, a potom sa rýchle zahojí.

Na konci týždňa zazvonila pri dverách našich susedov z domu s dvorom. Susedka bola z toho istého druhu ako bradatý netopierec. Nana mi kázala prechádzať sa hore-dole po cudzej predsieni. Lesárka na moje prekvapenie ustarostene potriasala hlavou, keď ma videla krívať, a povedala: „Noha je ochrnutá.“

V operačnom dome sa bradatý netopierec pokúšal hojným sipením poslať nanu naspäť domov. Tá vec s visiacou nohou vraj nie je také zlé, ako sa javí. Netopierec to viackrát opakoval.

Nana jeho slovám však očividne nerozumela, čo ma trochu

prekvapilo. Nechcela sa vrátiť do domu s dvorom. Trvala na tom, aby ma vyšetril iný netopierec. Bolo mi nepríjemné, že nana kvôli obyčajnej visiacej nohe tak trepoce krídlami.

Bradatý netopierec sa vytratil. Po chvíľke sa domihotal do vyšetrovne nejaký pestrotieň. Vyšetril mi visiacu nohu a zamyslel sa. Jednoduchými slovami vysvetlil nane, čo si u visiacej nohe myslí. Hlas lekára sa príjemne odlišoval od sipenia bradatého netopierca.

Ochrnutie sa vraj v žiadnom prípade nevylieči samé od seba. Je to vraj horšie. Vyzerá to tak, že pri hľadani tretej paličky sa mi v kolene poškodil zvuk. Pestrotieň to musí presne vyšetriť. Najlepšie bude nestrácať čas.

|||

Vo vzdialenej pivničnej miestnosti operačného domu som sedel na ležadle zelenom ako palička lizanky, obzeral som sa okolo seba a nemšil som nič zlé. Miestnosť vyzerala veselo. Hsmievali sa na mňa sadrovo biele steny. Oblakovo biela lekárka sa rozprávala s nanou. Potom som zachytil zvuk o mne. Pár slov získalo význam. Bude to bolieť.

Táto poznámka sa ma nedotkla. Keď si netopierci pošuškováli o tom tajomstve, ktoré nazývali bolesťou, vždy pritom klamali. To, čo pestrotiene úctivo nazývali bolesťou, bolo pre mňa niekedy šteklením, niekedy hubnovaním, a niekedy to nebolo vôbec nič.

Lekárka pristunula pojazdnú debnu, ktorá vyzerala hrozivo so svojimi netopierčimi vypínačmi a signalizačnými svetielkami. Nebolo by predsa len lepšie s výkrikom ufujazdiť?

Lekárka uchopila ceruzku, ktorá bola šnúrou spojená s netopierčím prístrojom. Na špičke ceruzky bolo čosi ako mäkká lopátka. Zvedavo som si obzeral ten oblakovo biely chumáč. Lekárka zazvučala a stlačila klapku na netopierčom prístroji. Keď sa dotkla vatovou ceruzkou mojej ľavej nohy, niečo neviditeľné mi ako ľadové nožnice rozrezalo kožu na kolene, rozrylo mäso, šlachy a chrupavky, lámalo kosti. Trýznivý úder mi vyhnal z hrdla výkrik. Ako som sa mykol, napoly som sa zošmykol z ležadla. Nana vyskočila, a kým som stačil spadnúť na zem, strhla ma naspäť na ležadlo.

Lekárka sa zastavila a uprene pozerala na vatovú ceruzku. Ukrutná sila elektrického prúdu ma oberala o zmysly. S plačom som sa krčil na ležadle. Ešte nikdy som necítil niečo také odpornejšie ako tento úder vatovou ceruzkou. Zmeravený som začul ústotón, ktorý sa vlúpil do ticha. Nana sa vášnivo oddávala svojej starej záľube, ktorú som nevelmi chápal: chcela ma utešovať.

Nanine ruky ma objímali, nanine dlane ma potľapkávali po hlave. Schúlil som sa na ležadlo – príliš vyčerpaný, aby som sa bránil. Lekárka sa zhovárala s nanou. Bude potrebné elektrické prístroje, aby sa vo mne znovu oživil zvuk. To je jediný spôsob, ktorým sa ochrnutie dá vyhnúť z môjho života. Tón a význam prenikli do môjho sveta. Prekvapujúco som porozumel, čo sa odo mňa očakávalo. Mojou úlohou bola držať a mlčať.

7

Celý omámený som skackal z kuchyne na chodbu. Po schôdzke so slečnicou ma na stretnutie pozýval radiátor na chodbe. O klop-klop-klopací čas neskôr som už s čerstvými silami kríval dolu schodmi a zabočil doľava.

Keď som odhrnul šuchotajúci károvaný záves na komore, moju pozornosť vzbudil zvláštny pach. Také zahryznutie do nosa som tam predtým ešte nezacítil. Nikdy to tam nevoňalo tak zubato ako paprikové korenie. V najzadnejšom kúte sa trblietala hnedá mláka, leskli sa črepiny fľaše z jačmenného piva a na zemi ležal skrútený mäkký uhládzač kožušiek.

Očarený som si kľakol do rohu. Na hmedej zkladlovej hladine mláky sa trblietala sprška sklenených črepín. Uhládzač kožušiek sa ani nepohol. Pobral som sa do obývačky, kde nana čítala noviny.

„V komore je myš.“

„Skúsil si ju chytiť?“

„Nie, leží v jačmennom pive.“

Nana išla so mnou do komory, zobrala uhládzačí kožuštek, všetku utrela vlhkou handrou a zanechala vyčistenú komoru, v ktorej ešte trošku páchlo, ale inak z môjho objavu už nič nezostalo. Uhládzačí kožuštek sa presťahoval do neba.

Popoludní som si vzal vedierko a lopatku. Dlažobné kocky v radovej zástavbe sa už vysušili. Moje pieskovisko v prieluke však nevyzeralo suché. Po daždi sa môj darček zakaždým premenil na odpudzujúce blato. Bude to trvať ešte niekoľko dní, kým sa vlhkosť vpije do piesku. A ani potom nebude piesok taký mäkký a sypký ako na ihrisku.

Klep-klep.

Obrátil som sa prieluke chrbtom a vybral som sa medzi domy radovej zástavby.

Cukrový piesok - cukrový piesok - cukrový piesok.

Ten bol iba na ihrisku. Šuchtal som sa po dlažobných kockách a lešil som sa, že tu nikdy nemusím stúpiť na špáry.

Peter - Wolfgang - Barbara.

Petichu som si pospevoval ich mená. Boli pestrotiene na ihrisku? Heimer tam už bol. Pridal som do kroku a netrpezlivo som štrkotal vedierkom a lopatkou.

„Ahoj, Axel.“

Gerda stála na kamennom ostrovčeku uprostred pieskoviska a mával mi. Peter, Wolfgang a Barbara sa hrali v piesku. Sadol som si na drevený okraj. Tu bol piesok už suchý. Pestrotiene a netopierci sa spolu rozprávali.

„Aká je to skúška?“ pýtal sa Peter Gerda.

„Predtým, ako ňa zoberú do školy, musíš vyriešiť zopár úloh.“

„Akých úloh?“

Gerda natiahol pravú ruku ponad hlavu a prstami si poklopel po ľavom pleci.

„Len keď to dokážeš, môžeš ísť do školy.“

Heimer a starší pestrotieňoví netopierci to predviedli ešte raz. O chvíľku všetky deti z Prichradnej cesty trepotali krídlami. Wolfgang to vedel najlepšie. U Petra to tiež vyzeralo dobre.

„Axel, skús to aj ty.“

Neisto som vykrútil pravú ruku.

„Keď budeš ešte trošku cvičiť, môžeš ísť do školy.“

Vďačne som pozrel na Gerdu. Bolo dobré vedieť, čo ma pri skúške čaká, a bolo dobré vedieť, že skúšku urobím.

Nasledujúce dni som usilovne cvičil.

V jedno ráno som sedel s nanou v čakárni. Dôrazne mi prikazovala, aby som hol pri skúške školskej zrelosti pozorný.

„Dnes v žiadnom prípade nesmieš začať so svojim mlčaním. Rozumel si?“

Prisvedčil som.

„Prisvedčiť nestačí. Keď sa ňa ten ujo bude niečo pýtať, musíš odpovedať. Mlčať je zakázané.“

„Ako zakázané?“

„Ako červená na semafore. Rozumel si?“

„Áno.“

V žiadnom prípade som nesmel upadnúť do mlčania, ako som to v dome s dvorom rád robil. V každom prípade musím rozprávať. Je to vrcholne dôležité. Ticho som si opäťoval rady, až ma s nanou zavolali.

Ako skúška dopadla, mi zostalo nejasné, pretože som ešte stále nechápal rozdiel medzi osobitnou školou a základnou školou. Moje zlyhanie však nebolo také nepríjemné ako to so štvorkou. Ale bolo to akési zamotané. Občas som začul jedno slovo, občas druhé. Obe slová mi medzičasom pripadali takmer rovnaké. Ako to len netopierci robia, že pri týchto tónoch rozoznajú dva významy?

|||

V eppendorfskom operačnom dome ma znovu privítal obrovský strom. Znovu som pochodoval po rampe do suterénu. Svetielkovo pekná lekárka ma už čakala. Horlivo som umlmal pozdravné tóny, tak ako to nana rada počula. Pieskovisko, nákladník ani prístav tam neboli. Našťastie som sa medzičasom spriatelil s ležadlom zeleným ako palička lízanky. Veči vatovej ceruzke som však bol nekompromisný. Jednoducho som jej nemohol odpustiť, čo mi vyviedla.

Na začiatku ošerrenia stlačila lekárka klapku čierne ako zem na najnižší stupeň. Zafal som zuby, pridržal som sa látkového okraja, aby som náhodou nezoskočil z ležadla, a do vzduchu som vždy

chol želanie. Kiežby sa visiaca noha vzdala svojej existencii a znovu ma poslúchala. Ochrvnutie trvá už veľmi dlho.

Vatová ceruzka mi písala hlboko do mäsa na kolene. Slizký lúč mi vystrelil do nohy. sotva som pomocou spevu stihol vygumovať z mozgu tú cudziu moc, svetielkovo pekná lekárka posunula klapku o jednu čiarku vyššie. Tá opravnosť sa mi opäť ukrutne odporne vplazila do tela a rliaždila mi hrdlo. Namáhavo som nárekom a zmešavením bojoval proti jej prítomnosti. Namáhavo som vyhnal prítomnosť zo svojho tela – a keď svetielkovo pekná lekárka posunula klapku ešte viac, uhol som ľavou nohou.

Nana vydala ústotón. Prečo som teraz počul jej hlas oveľa lepšie ako inokedy? Nana odo mňa žiadala, aby som aj naďalej vystavoval naru tu tej odbornej moci. Mal som vydržať to, čo sa vydržať nedalo. Z domu s dvorom som bol od nej na všeličo zvyknutý. Ale to, čo odo mňa žiadala v operačnom dome, prekračovalo všetko doterajšie.

Bol som načisto udivený, keď si nana dala od lekárky vraziť zo pár elektrických rán, aj keď vôbec nekrívala, pritom sa usmievala, a potom povedala, že to vôbec nebolo až také hrozné! Ako môže človek pri takomto počínaní pochopiť netopiercov!

Bez pomoci maškrtníka vo mne – počas ošetrenia sa mu už zbliehali slizky – by sa táto elektrická liečebná kúra nedala vydržať. Dva kopčeky vanilkovej a dva kopčeky jahodovej zmrzliny čakali len na to, aby som ich spucoval. Potešilo ma, že sa nana pri odmene prejavila ako zmrzlinoverná.

|||

S veselou náladou som sa poohede započúval do seba. Kým som načúval klokotania v svojom bruchu, posledné nanine slová sa spojili. Schyľovalo sa k niečomu nezvyčajnému. V auguste som mal nastúpiť do školy. Nana mi dokonca vysvetľovala, čo ma tam čaká. Mala úspech. Presne som pochopil, čo mi chce povedať: škola mi bude šesť dopoludní v týždni kradnúť čas.

S jasnou hlavou som vklzol do detskej izby a sadol som si. V súkromí svojich štyroch stien som rozrátal na piatich prstoch, čo vyplňalo moje dopoludnia. Každýkrát do týždňa som ešte stále

navštevoval pusinkovú tetu bez pusiniek, dvakrát do týždňa som musel ísť do škôlky a dvakrát do týždňa na liečenie kolena. Kvôli všetkým týmto výletom som už zanedbával svoje pieskovisko a priateľov v dome s dvorom. Slečnica a dvere do kotolne prišli naskrátko a bolo to už dávno, čo som v zábrade domu s dvorom naposledy hľadal zemiaky. Nebolo pochybností. Na školu mi pri najlepšej vôli nezostávala ani štipka času.

S jasnou myslou som vpoohodoval do kuchyne a oznámil som nane svoje rozhodnutie: „Nebudem chodiť do školy.“

Na jedno minútie viacškom sa nana nezmožila na slovo. Potom sa na mňa spustili netopierčie slová: „Pôjdeš do školy.“

„Ale ja nechcem.“

„Všetky deti chodia do školy.“

„Ja nie som všetky deti.“

„Ako všetky deti aj ty začneš chodiť do školy.“

Rozvážne som zhrnul svoje úvahy z detskej izby: „V nedeľu by som ešte mal čas.“

Nana prerušila umývanie riadu.

„Už ani slovo!“

Ohromený narinnou tvrdosťou som sa odvliekol preč. Na školu mi chýbal čas, napriek tomu ma tam nana chcela dať. Nebolo pochybností: mojej matke preskočilo.

||

Slivkovomodré auto sa plazilo Jazernou ulicou a zastavilo pri škôlke. Práve si prišli po Olivera a jeho partiu. Nana vystúpila celá mozliarená.

„Rozlúčil si sa so všetkými?“

Prisvedčil som. Už nebudú ďalšie dni v škôlke. Už nikdy nebudem kresliť na oblakovo biely papier krúžky modré ako nebo. Už nikdy nebudem púťovať po nákladiaku. Už nikdy nebudem poráhovať ľahacieho panáka, už nikdy nebude štrk štrk.

„Môžem otáčať kľučkou?“

„Áno.“

Mával som vo vzduchu rukou ako vejárom. Pricvan mi víril cez prsty a nadúval mi rukávy.

„Vieš, ako sa volá táto ulička?“

„Röbbek.“

„A ktoré ulice budú potom?“

„Veľká Flottbecká ulica, Osdorfská cesta, Urnové pole, Klinčeková ulica, Priehradná cesta.“

Všetky pestrotiene mali mená, všetky ulice mali mená. Pestrotiene boli priateľské, ulice boli priateľské. Mal som rád túto hru na ulice, ktorá sa nana so mnou často hrávala. Na Klinčekovej ulici som obrátil hlavu doľava aj doprava.

„Parný valec – parný valec...“

„Nemusíš vždy vyzeráť parný valec. Môže trvať veľmi dlho, kým budú Klinčekovú ulicu znovu asfaltovať.“

„Ako dlho?“

„Desať rokov alebo aj dlhšie.“

„Tak dlho?“

„Páčilo sa ti asfaltovanie?“

„Parný valec sa mi páčil,“ prisvedčil som.

Keď nana pred domom s dvorom zaparkovala, v mojich spomienkach sa ešte vznášala vôňa paprikového korenia.

„Pomôžeš mi to odniesť?“

Nana mi počala plnú nákupnú tašku. Chytil som ju a zacítil som, ako mi jej váha natiahla rameno do dĺžky. Aj keď som mal ťažký náklad, ani jediný raz som nestúpil na špáru. V kuchyni mi nana vzala tašku.

„Chvíľku ešte potrvá, kým bude obed. Tvoj brat príde dnes domov neskoro.“

Radostne som odskackal dolu schodmi do pivnice. Ľavá noha mi už skoro vôbec nevisela. Liečebná elektrická kúra sa takmer skončila, ako povedala svietelkovo pekná lekárka, ktorá bola taká milá a ktorá mi tak ubližovala. Skôr ako som sa začal zabávať so závesom, ktorý robil štrk-štrk, nazrel som do komory. Nepozdravil ma uhládzací kožuštek, ani sklenené črepiny, ani mláka z jačmenného piva. V mojich spomienkach však žili ďalej. Učupil som sa do kúta a pozoroval som obraz ich prítomnosti. Kachličky síce už na ten pach zabudli, mňa však svrbel v nose rovnako ako vtedy. Uhládzal som kachličky na mieste, kde pred mojím vnútorným zrakom

odpočíval pivomŕtvy uhládzací kožuštek. Len chlad kachličiek mi občas pošepol pár slov.

O uhládzací čas neskôr som vyliezol z komory, aby som konečne venoval pozornosť závesu. V pivnici ma zastihli dôverné zvuky: zadrmčal zvonček, nana otvorila. Heimer práve prišiel zo školy a trietil do pivnice, kde sa nachádzala jeho detská izba. Teraz bola dobrá príležitosť, aby som sa Heimera niečo spýtal.

„Je v škole pieskovisko?“

Heimer pokrútil hlavou.

„Je v škole parný valec?“

„Ty si ale hlúpy.“

„Prečo?“

„Vždy kladieš také hlúpe otázky.“

Heimer tresol školskú tašku o zem a pustil sa do otvárania zásuviek na písacom stole. Je teda v škole parný valec, alebo nie? Heimer mi to nepovedal.

Na štrk štrk teraz už bolo neskoro. Niečo také sa smelo v dome s dvorom odohrávať iba vtedy, keď som bol sám. Toto netopierčie pravidlo o poletovaní v priestoroch domu s dvorom mi bolo jasné. Nemilosrdne presne som ho dodržiaval a mal som zlé svedomie voči pestrolarebnému závesu, že som ho jednoducho nechal visieť.

III

Po kúpaní som schytil vedierko a schádzal som k vode. Pláž bola skoro taká pekná ako pieskovisko len pre mňa, a dole pri vode, kde sa vejárovito rozlievali vlny, vyzeral piesok taký hladký ako na Klinčekovej ulici.

„Parný valec – parný valec – parný valec.“

Spenená vlna mi špfachla na boso nohy, vystúpila ku kolenám, poľkala tri jazvy a naplnila mi vedierko Severným morom. S námahou som vliekol zježenú vlnu, ktorá ani vo vedierku neprestala špliechať. Čupol som si pri hrade z piesku a miesil som maltu na slnečné hodiny. Tekutý cukrový piesok mi pomaly stekal z prstov. Jedna vrstva po druhej zrástla vežička do výšky. Znovu sa budem

môcť ísť kúpať do mora až vtedy, keď sa cukrový piesok slnečných hodín začne drobíť. Také bolo moje pravidlo.

Aby som čas nenechal iba neužitečne plynúť, posadil som sa pred vežičku a robil som piesku spoločnosť. Slnečné hodiny pokojne odložili svoju hneďosť a vybledli. Nana mi natierala chrbát. Studený krém na opalovanie sa mi pohodne rozkladal na pokožke.

„Čo je za Severným morom?“

„Za horizontom je Anglicko.“

„Čo je to horizont?“

„To je miesto, kde sa more dotýka neba.“

„Čo je to Anglicko?“

„Tak sa volá krajina za horizontom.“

„Je v Anglicku pieskovisko?“

„Áno.“

„Je v Anglicku parný valce?“

„Áno.“

Zrazu som sa postavil. Slnečné hodiny vybledli na cukrový piesok.

„Stoj, kam ideš? Lšte som neskončila.“

Nana mávala flaštičkou s opalovacím krémom.

„Chcem ísť do vody.“

„Teraz sa nemôžeš kúpať, práve som ťa nakrémovala.“

Pochodoval som ďalej. Nana utekala za mnou.

„Stoj, veď si sa práve dokúpal.“

„Chcem plávať do Anglicka.“

„Nie... nie... nie plávať do Anglicka... nie... nie...!“

Keď sa nana premenila na netopierku, rozlúčil som už len polovicu z toho, čo hovorila. Pevne ma uchopila a ťahala ma preč z príboja, ktorý v sebe niesol prísľub parného valca. Nana bola taká natrúvaná, ako keby som hľadal turkvu v záhone ruží.

„Prečo nesmiem plávať do Anglicka?“

„Je to príliš ďaleko.“

„Mám plavecký preukaz.“

„Anglicko je príliš ďaleko. Utopil by si sa.“

„Bolo by zlé, keby som sa utopil?“

„Bol by si mŕtvý.“

„Bolo by zlé, keby som bol mŕtvý?“

„Tak už dosť! Nikdy nesmieš plávať do Anglicka!“

„Akože nikdy?“

„Dost už!“

„Ako červená na semafore?“

„Ako tisíc červených na semafore!“

Mal som smolu. Je taká krajina, kde na mňa čakajú pieskoviská a parné valce, a ja tam nesmiem plávať. V ten deň mi nana zakázala ísť k vode samému. Buď chcela byť pri tom ona, alebo ma musel sprevádzať maco.

Cestou domov sa mi zapichla do nohy trieska. Zviezol som sa na dosky chodníčka medzi dunami. Akokoľvek sa nana snažila, nepodarilo sa jej odstrániť celú triesku. Tieň začiernil kožu chodidla červenú od krvi.

V letnom byte nana vyhrabala taštičku so šijacími potrebami, vybrala ihlu a začala sa mi ňou vŕtať v chodidle. Občas sa na mňa pozrela a opýtala sa: „Naozaj ťa to neboli?“

Pokrútil som hlavou, ako to robia netopierci, a pozrel som na Heimera, ktorý trpiteľským pohľadom sledoval, ako bez nariekania znášam hľadanie triesky.

Večer nás vo westerlandskom byte pocítil návštevou neobyčajne zvláštny návštevník. Nana a maco pili z pohybov toho pestrotieňa. Oblakovo biela postava sa motala dookola, akoby sa pridľho krútila na sčnici. Pestrotiene z domu s dvorom s napätím sledovali každý jeho poskok.

Čo bolo na tomto pestrotieni také mimoriadne? Premýšľal som. Celkovo vyzeral veľmi okrúhlo a nemal vôbec žiadne vlasy. Tvár sa mu leskla ako zľadovatená mláka. Prečo sa nana a maco pozerali na schované pery návštevníka tak dojata? Zostalo to pre mňa záhadou. Dohre, ten pestrotieň im poskakoval pred očami. To robilo len málo pestrotieňov. Inak som neobjavil nič, čo by si bolo zaslúžilo pozornosť. Prizrel som sa mu bližšie. Viditeľnosť bola zlá. Obraz bol zahmlený.

Nana a maco vysvetlili s neskrutným načítením, čo sa tam odohráva. Ich slová nadobudli tón a význam. Oblakovo biela postava bol kozmonaut a televízne obrázky boli z Mesiaca.

Severné more nemalo nesmelú obdobiu. Priliv odvážne špliechal na kamene hindenburskej hrádze. Počas spiatočnej cesty do Hamburgu sa moje myšlienky zatúlali o pár dní do budúcnosti. Spýtal som sa nany: „Je v škole pieskovisko?“

„Nie.“

„Je v škole parný valec?“

„Nie.“

„Čo budem teda v škole robiť?“

„Budeš sa učiť dôležité veci, napríklad abecedu.“

„Čo je to abeceda?“

Nana odrecitovala sled písmen. Raz, potom druhý raz, potom ešte tretí raz. Nevedel som si abecedu zapamätať. Pár zvukov nadobudlo tón. Do pamäti sa mi vryli len úločky ABC, LMNOP a RSTUV. Pre iné úločky sa v mojom vnútri nenašla pevná pôda. Očpľavili sa preč. ABC – to bolo jednoduché, bolo to meno abecedy, tak ako sa Axel volá Axel, tak sa abeceda volá ABC. LMNOP – Ellen v operačnom dome, to mi pripomínalo koliesko uhoriky a hlúpu bábičku. A RSTUV znamenalo „rastieš ako z vody“, čím ma vždy vítala babka, keď sme sa dlho nevideli.

8

Pri raňajkách v dome s dvorom vyžarovali nana a maco radosť, akú som u nich nepoznal. Heimer, ešte o trochu rozjarenejší ako zvyčajne, živo rozprával o všetkom, čo ma prišlo na rozum. Zncistený som sedel pri stole a prevaľoval v ústach žemľu s medom. Ráno bolo také čudné, akoby po izbe poskakoval kozmonaut.

Maco si nedal ujsť príležitosť a osohne viedol auto až na Mlynskú cestu. Nana na každej zákrute hlásila, aké meno má ulica. Klinčeková ulica, Osdorfská cesta, Jazerná ulica, Pri veteranom

mlyne, Mlynská cesta: poznal som všetky tie tóny, a to zmierňovalo moje vzrušenie.

Vrcholne šťastný som držal svoj dačček. Pohľadom som hľadal pestré ozdoby, očami som sa nadchýnal ligotavým obalom posiatym zlatými bodkami, rukami som jemne zvieral steny kužela a ukradomky som si priťláčal nos k jeho okraju, cítil som drsnú látku a vdýchoval vôňu sladkosti. Teraz som to zavoňal aj ja: dnešné augustové ráno bolo ničím mimoriadne.

„Kužel – kužel – kužel.“

Len som si pomrmľával tie slová. Nana sa vždy nahnevávala, keď malý papagáj vo mne otvoril zobák.

„Tu sú ďalší prváci.“ povedal maco.

Hromadili sa na dvorčeku pred školou. V náručíach sa im knísal kužele. Netopierčí rodičia obletovali svoje netopierčie deti. Aby nana náležite ohodnotila význam tohto nádherne voňajúceho predpoludnia, stlačila spúšť fotoaparátu omnoho častejšie ako vlni. Mištičkový zvuk pri stlačení spúšte ma zakaždým potešil. Stále som musel ukazovať do objektívu svoj veľký kužel a poslušne som to robil. Nana vyfotografovala už polovicu filmu: pred vchodom do školy – na parkovisku školy – na školskom dvore – pred prízemnou budovou pre prvákov – v triede s pani Frankovou. Hmla na nani nej tvári sa rozplyvala. Tak viditeľne ako dnes ráno sa mi nana ešte nikdy neukázala.

O niekoľko dní sa nana smutne ku mne posadila, práve keď som listoval vo svojom fotoalbume, aby som si pozrel nové obrázky. Na fotografii z prvého dňa v škole som držal maličký kužel a mal som na sebe úplne iné šaty, aké som mal oblečené v ten deň. Prehŕňal som sa v spomienkach.

„Prečo si nalezila obrázok z minulého roku?“

„Veľmi ma to mrzí. Pri tebe som zabudla založiť film.“

III

Cesta vieda nadol. Kráčal som dole Priehradnou cestou, preskakoval doprava cez lúčku a pokračoval kúsok hore po Klinčekovej ulici.

„Parný valec – parný valec – parný valec.“

Pri semaforoch na Osdorfskej ceste som čakal tak dlho, kým si trúfol vyjsť zelený panáčik. Nesmel som sa utopiť v Severnom mori a nesmel som sa dať zraziť na ceste. To bolo dôležité. Vošiel som na Jazernú ulicu.

„Pusinky – pusinky – pusinky.“

Skôr, ako som mohol pozdraviť svoju starú škôlku, odhočil som doprava. Keby som na chvíľku nazrel do škôlky, ležal by pokazený ľahačí panák ešte stále v dieňni s bračkami?

Klap-klap.

Stúpal som po strmej ulici Pri veternom mlyne. Zhora ma zdravila základná škola Pri veternom mlyne.

„Kužeľ – kužeľ – kužeľ.“

Uľavilo sa mi, že budovy zostali aj po prvom dni v škole dobre viditeľné.

V triede som mal vďaka nane zaistené miesto vedľa Wolfganga a Petra. Barbara sedela v rade za mnou. Na prvých vyučovacích hodinách som urobil objav. Na moje poradenie platilo pravidlo: trieda nie je ihrisko. Všetky netopierčatá poslušne sedeli na svojich miestach. Nesmeli pobiehať ani švitoriť.

Rýchlo som pochopil, o čo na vyučovaní ide. Keď netopierčatá chceli niečo povedať, museli sa hlásiť. Keď nechceli povedať nič, museli mlčať. Vtedy triedu zaplnilo dobrotivé ticho. Okrem toho pani Franková dávala pozor, aby netopierčatá nehovorili jedno cez druhé.

S pocitom hlbokého šťastia som vnímal jednotlivé netopierčie hlasy. Keď netopierci na mňa zasipeli alebo keď sa pestriliene medzi sebou rozprávali, mal som sluch taký ochrnutý ako visiacu nohu.

Pani Franková však môj dobrý dojem zo školy skalila. Trvala na tom, aby som sa zapájal čo diania na vyučovaní. Všetky netopierčatá mali čo povedať, teda sa hlásili. Ja som nikdy nemal čo povedať, teda som sa nikdy nehlásil. Pani Franková nanešťastie neprejavila toľkú učiteľnosť ako Ellen z operačného domu, ktorá sa pokúsila nanútiť mi hábiku iba jediný raz. Triedna učiteľka mi jednoducho nedala pokoj. Dookola sa ma niečo vypytovala a nestrácala trpezlivosť. Prešlo veľa času, kým som prezradil prvú odpoveď.

Triedna učiteľka však nevyzerala šťastná. Sťažovala sa, že hovorím príliš ticho a že moju odpoveď nepočula.

|||

Moje veľké výhrady voči chodeniu do školy sa rozprýlhi už po prvom týždni. Nemusel som chodiť do škôlky a moje ďalšie tri výlety sa presunuli na popolučie. Dobré som sa vyrovnal so stratou starých zvykov. Šesť dní do týždňa bola škola, v nedeľu nebola škola: tomu sa dalo ľahko rozumieť. Netopierčatá mali stále miesta na sečenie: tomu sa dalo ľahko rozumieť. Ja som patril k netopierčatám; tomu sa nedalo ľahko rozumieť.

Našťastie boli aj domáce úlohy. Stali sa pre mňa zdrojom opojenia. Po papieri sa v útulnej svornosti ľahali linajky. Z množstva nových vecí v mojom živote mi ako prvé prirástli k srdcu linajkové zošity. Jednoducho som sa nevedel nasýtiť pohľadom na usporiadanú družnosť linajok. Až po prázdnej chvíli v čase som sa odtrhol od svetielkovo pekného obrazu a pustil som sa do domácej úlohy. Mal som obkresliť jednotlivé písmená. V ľahkom opojení som sa pustil do práce. Ako na krídlach som obkresľoval na papier jedno písmeno za druhým. Na druhý deň mi pani Franková vyčítala, že moje písmo revie prečítať. Vedel som, čo tým myslí: ani ja som svoje písmo nevedel prečítať.

|||

Triedna načúvala slovám pani Frankovej. Všetkých detí za radom sa začala pýtať, aké povolanie má ich otec. Z netopierčat odpovede len tak vystreľovali. Peter vedľa mňa vedel povolanie svojho otca. Keď sa triedna učiteľka opýtala mňa, pokrútil som hlavou. Aj v škole to znamenalo nie. Pani Franková sa prekvapene vyzvedala ďalej. Netopierčatá sa chichotali. Mal som nepríjemný pocit, že neviem nič, čo by som vlastne mal vedieť. Vedel som, že v mojom dome s dvorom býva maco. Vedel som tiež, že v mojom dome s dvorom býva nana. Len mi nikdy nenapadlo opýtať sa maca na jeho povolanie. Veď ani nany som sa nikdy nespýtal na jej povola-

nie. Všetky deti vedeli povolanie svojho otca. Ja som ho nevedel. Dostal som od pani Frankovej domácu úlohu navyše.

Pri obede sa začala nepríjemná hra. Opýtať som sa maca na jeho povolanie. Maco odpovedal. Počul som zvuk. Skúsil som vysloviť taký istý zvuk. Niekoľkokrát sa mi to podarilo. Potom zvuk v mojej hlave odumrel. Zo slova sa stal iba hlúčik. Takmer som ho nepočul. Nikdy som si nebol istý, či som ho skutočne počul. Krátky čas straší v mojom vedomí, a potom zmizol ako všetky ostatné slová, ktoré sa v mojom duchu nevedeli udomáčiť. Každý môj pokus vylákať zo slova tón vyšiel naprázdno. Popoludní nás v dome s dvorom navštívil Peter. A čo sa potom odohralo, bola hotová pohroma. Peter počul ten hlúčik jediný raz a hneď ho vedel vysloviť! Vydesene som pozoroval Petra, ktorý tvrdil, že to nie je také ťažké.

Večer pred zaspáním som myslel na to, čo ma čaká na nasledujúci deň. Triedna učiteľka sa ma spýta, aké povolanie má maco, a ja budem musieť odpovedať, že neviem, že som zabudol. V ušiach mi zaznelo chichotanie netopiercov. Zúfalo som sa prehrabával v spomienkach. Prečo sa to záhadné slovo tak majstrovsky schovávalo? Pred zaspáním som si želal, aby ma ráno zobudil prvý lúč slnka a aby som ten hlúčik vedel. To by bolo mištičkovo pekné.

Ďalšie ráno mi nadelilo cestu do školy, ktorá sa odlišovala od všetkých predchádzajúcich. Hlúčik sa už na ihrisku rozlúčil s mojím vedomím. Wolfgang sa k nám pridal a počul, ako Peter to slovo párkrát vyslovil, a dokázal ho bez akejkoľvek námahy vypustiť z úst. Snažil som sa ako nikdy predtým, aby som v hlúčiku začul tón. Moje prvé pokusy napodobniť Petrov zvuk vylákali z Wolfganga povzbudzujúce slová. O hod kameňom ďalej znovu prerušili moje koktanie. S macovým povolaním to už nemalo nič spoločné. Pri semafore na Osdorfskej ceste som znovu urobil pokroky. O kus ďalej prerušili moje koktanie. Pomaly si uvedomovali, že som beznádejný prípad. Na prechode Pri veternom mlyne sa vzdali. Peter, ktorý v triede sedel vpravo vedľa mňa, mi sľúbil, že ma nenechá v kaši.

Triedna učiteľka začala hodinu a stal sa zázrak. Nič sa ma nespýtala! Po štvrthodine môj kľúč povolil. Zdalo sa, že pani Franková zabudla, čo mi dala na úlohu. Nechcel som tomu uveriť. Každou minútou sa vyučovanie približovalo k oslobodzujúcemu zvone-

niu. Každou minútou som nadobúdal istotu. Po štyridsiatich minútach do mňa Peter drgol: „Máš šťastie.“

Skutočne som mal šťastie. Pani Franková na to vážne zabudla. Krátko pred koncom sa prihlásilo dievča s vlasmi ako kôra a povedalo: „Pani Franková, ešte ste sa chceli opýtať Axela, aké povolanie má jeho otec.“

Vo tme sa zrútila celá faľošná nádeje a klamlivá istota.

„Ďakujem, Ulrike, že si mi to pripomenula.“

Netopierčie dievča sa obrátilo. Slová pani Frankovej mnou zatriasli: „No, Axel, aké povolanie má tvoj otec?“

To bola otázka, na ktorú som nevedel odpovedať. Vedel som, že niekde vo mne ten hlúčik poletuje. Ale kde? Trieda mlčala. Ja som zamrzol.

„Axel, snáď si sa otca spýtal?“

Pani Franková sa na mňa skúmavo pozerala, Ulrike s vlasmi ako kôra sa na mňa skúmavo pozerala, všetci netopierci sa na mňa skúmavo pozerali. Najradšej by som sa bol prepadol pod zem.

„Axelov otec je novinár.“

Pani Franková nato povedala: „Peter, teba som sa nepýtala. Tak, Axel, čo robí tvoj otec ako novinár?“

Začalo vo mne snežiť. Ako sa má odpovedať na takú čudnú otázku? A pretože mi nenapadlo nič lepšie, povedal som: „To neviem.“

Kým sa v netopierčatách uhniedzovala veselosť, spomenul som si ešte na jednu maličkosť zo včerajška. Netopierčatá nielen že vymenovávali povolania svojich otcov, ale aj vysvetľovali, o čo v týchto povolaniach ide. Netopierčatá sa už nahlas smiali, keď ma oslobodilo zvonenie. Tón zvončeka sa mi ťažkopádne tlačil do ucha, vôbec sa mi nepáčil. No v dnešné predpoludnie som si vďačne vychutnával všetky jeho hrubosti. Skôr ako netopierčatá odleteli na školský dvor, poprosila pani Franková o ticho. Znovu som dostal domácu úlohu navyše.

Popoludní som sedel v dome s dvorom spolu s nanou. Usilovala sa priblížiť mi povolanie maca. Bolo márne vysvetľovať mi, čo robí, v nádeji, že tomu porozumením a budem to vedieť neskôr zopakovať vlastnými slovami. Nanina úloha bola ťažšia. Slová mi ešte stále boli nepriateľsky naklonené. Nana sledovala niečo iné

a vysvetlila mi, ako ma chce pripraviť na ďalšiu hodinu. Vraj nie je dôležité, aby som rozprával vlastnými slovami. Dôležité je, aby si to ostatní mysleli. Rozložila svoje vysvetlenie macovho povolania na krátke vety, a potom si vypočula, či sa mi podarí zopakovať jednotlivé slová. Týmto spôsobom vznikol rad viet, ktoré som sa naučil naspamäť, hoci som nepochopil ich zmysel.

Ďalší deň bola triedna učiteľka lepšie pripravená. Nezabudla, čo mi dala na úlohu. Hneď na začiatku hodiny sa spýtala: „Tak teda Axel, pocrózprávej triede, čo všetko robí novinár vo svojom povolaní.“

Príkázala triede, aby bola ticho, aby mi bolo rozumieť. Čo som sa naučil naspamäť, to sa mi plynulo predieralo cez pery. Nechápal som síce, čo vravím, vedel som však, že to je vysvetlenie, ktoré som s nanou nacvičil.

Pani Franková bola dojatá a povedala triede: „Veľmi dobre si to zvládol. Chcela by som však k tvojmu výkladu ešte niečo dôležité dodať,“ obrátila sa na žiakov. „Axelov otec vlastne nie je novinár. Práca v križovkárskej redakcii sa zásadne odlišuje od práce, ktorú bežne robia novinári. Povolanie Axelovho otca možno však takto nazvať, lebo pracuje v časopisoch.“ Pani Franková sa na mňa pozrela. „V mojej dlhoročnej učiteľskej kariére ešte ani jeden môj žiak nemal otca s takým zriedkavým povolaním. Teraz rozumejú aj tvoji spolužiaci, prečo si včera nevedel odpovedať.“

S prekvapením som sa pozrel na pani Frankovú. Bolo to príliš pekné na to, aby to bola pravda. Tajne som očakával, že sa netopierčatá začnú hlučne smiať. V triede však zostalo ticho. Ten hlúček bolo niečo mimoriadne. Také niečo mi ešte nikto nepovedal. Bolo to snáď preto, že som sa to povolanie dozvedel len včera? Triedu ovládol uznalivý úžas, čo vo mne vyvolalo hlbokú radosť.

9

Kolenová liečiteľka mi ohmatala niekdajšiu visiacu ľavú nohu a nakoniec ma po nej ťapla. Vraj teraz je už všetko v poriadku. Zvuk

v mojej nohe je vraj vyliečený. Po hodine telocviku som si zamyslene natiahol vorkajšie oblečenie. Znovu to znamenalo rozlúčiť sa s priestormi, ktoré som si obľúbil. Jedna pamiatka mi zostala zachovaná: cez ľavé predkolenie sa ťahala tretia jazva s červenými žilkami. Všetko je vraj v poriadku. Slová kolenovej liečiteľky zneli dvojdombe. Malého papagája vo mne už svrbel zobák. Nana nanešťastie prechovávala k veselému vtáčarku vo mne len nepriateľské city, aj keď často tvrdila, že má švitori.

Na dvore operačného domu som zakaždým navštívil tmavočerveného obra. Pohľad na môjho verného priateľa mi robil dobre. Košatá koruta nad kmečom bola ovešaná riedkym lístím. Spýtal som sa nany: „Ako sa volá ten strom?“

„To je buk purpurový.“

Kým som nastúpil do slivkovomodrého auta, odhodlal som sa k zdvorilostnému aktu a nostalgicky som povedal jesenne sfarbenému obrov: „Dovidenia.“

Moja stará detská izba sa tvrdošijne uchádzala o moju pozornosť, odopierala mi spánok. Do vedomia sa mi vkrádali zástrčky, krycie lišty, radiátory a parapetné dosky. V starej detskej izbe teraz visela zo stropu nová lampa, ktorá žiarila oveľa nádhornejšie ako moja maličká nočná lampa. Krehké sklo vyzeralo ako zmrazené. Svetelné zvončeky zdobili trhliny a trhlinky. Ešte raz sa môč pred spaním vykúpať v príhojovo dobrom svetle – len celkom krátko. Nemotorne som sa vyhrabal spod páperovej prikrývky a vyšiel som na chodbu.

Nebudú pusinky – pusinky – pusinky.

Moja susedka sa znovu odsťahovala a Heimer opustil pivničnú izbu. Dnes večer – nana a maco boli mimo domu – sa mi núkala vhodná príležitosť. Otvoril som dvere starej detskej izby a vstúpil som do ríše svetelných zvončekov. Do sýtosti som sa venoval vypí naču. Zo svetelných zvončekov tryskali do izby svetelné prehánky. Okamičky sa spojili.

Po čase svetelných prehánok som pricupital k stene, kde sa uchádzala hlavová časť mojej starej postele. Postele mojich pestro-

tieňových rodičov nestáli pri stene, ale trčali do priestoru. Ešte stále ma mätlo, keď nana a maco premiestňovali nábytok. Kolenami som zatlačil do macovej postele a chcel som ju posunúť. Postel sa sotva pohla. Na odstránenie pestrotieňovskej trny-vrmy mi chýbala sila. Vyčerpaný som sa oprel o parapetnú dosku. Mramor teplý od radiátorov sa pomaznal s mojou pokožkou a sklo okna ma pozdravilo nočným chladom. Cez bavlnu pyžama som pocítil, ako unavená jeseň podľahla mrazu.

Posledný raz som zhlboka vydýchol, keď ma náhle vnuknutie prilákalo k naninej posteli. Nanina poduška sa nachádzala skoro na rovnakom mieste, kde predtým spal môj vankúš. Vhupol som pod perinu a zaboril som si hlavu čo najhlbšie do mäkkej podušky. Teraz som ležal uprostred miestnosti ako v svojej novej detskej izbe, a zároveň som mohol, keby som chcel, pozeráť na strop starej detskej izby. Chlad z chrbta sa postupne odplavil a telo mi zaplavilo teplo.

Keď som sa ráno zobudil, udivene som sa obzeral dookola. Ležal som vo svojej milovanej sklápacej posteli, hoci som zaspal v starej detskej izbe. Od radosti som zostal tak dlho v posteli, kým z chodby nezazneli nanine vážne ústohľásky. Pri raňajkách maco povedala: „Včera sme boli v opere. Doma sme potom objavili niečo zvláštne.“

Zachichotal som sa. Heimer začal byť zvedavý. Maco povedal Heimerovi: „Nevieš si ani predstaviť naše prekvapenie. Najprv sme nevedeli, čo sa to v našej izbe skrýva.“

„A čo tam bolo?“

Maco sa naponáhlal. Znovu som sa zachichotal.

„No tak, povedz mi to,“ povedal Heimer.

Maco začal veľmi zošíroka, rozprával zvláštnymi slovami, čo sa stalo, a nevenoval pozornosť môjmu chichotu, čomu som sa rešil najviac. Heimer to už nevydržal a spýtal sa: „Vo vašej izbe ste našli poklad, a potom ste ho preniesli do Axelovej izby?“

Heimer zalapal po vzduchu.

„A prečo ste nezanesli ten poklad do mojej izby?“

Maco a nana sa neponáhľali s odpoveďou. Čas na raňajky rýchlo prešiel. Nana vstala a povedala: „Teraz musíte ísť do školy!“

„Aký je to poklad? Oco, prosím, povedz mi to.“

„To sa nedá vysvetliť len tak narýchlo. Najlepšie bude, keď sa opýtaš brata.“

Nana odprevadila Heimera pred vchodové dvere, kde som naňho veselo čakal a všetko mu vysvetlil.

|||

Maco dal nane pod vianočný stromček zlodēja reči. Mala ho využívať pri hodinách francúzštiny. Po sviatkoch sa zase vrátili povinnosti. Na hodine nemčiny mi chcel robiť spoločnosť nový poslucháč.

„Musíš to byť?“

„Práca s kazetovým magnetofónom ťa bude baviť.“

„Ako baviť?“

„Veľmi baviť.“

„Baviť tak ako pieskovisko?“

„Áno, ale iba vtedy, keď sa budeš snažiť.“

Nana strčila zlodėjovi reči do úst zvukový krajec, vzala do ruky brata vatovej ceruzky a držala mi ho pred ústami. Mykol som sa. Nana teraz určite povie, že to vôbec nebude bolieť.

„Prečo sa musím stále snažiť?“

„Aby si v škole dostával dobré známky.“

„Dobré známky sú dôležité?“

„Dobré známky sú veľmi dôležité.“

„Ako dôležité?“

„Keď budeš mať v škole dobré známky, neskôr si budeš môcť vždy dovoliť pieskovisko.“

To bolo lákavé. Nana mi predriekala ústne cvičenia. Inak sa nestalo nič. Poslušne som opakoval ústne cvičenia. S výhľadom na pieskoviskovo istú budúcnosť sa vyplatila každá námaha. O pol hodiny neskôr sa predsa len prihodil incident. Zloděj reči sa začvakol. Zvukový krajec mu zarachotil v ústach. Zloděj reči ho chcel vypluť, čo sa mu však nepodarilo. Nana ho oslobodila od toho sústa tak, že posunula páčku a stlačila gombík. Teraz už zlodėjovi reči zachutilo, na čom si predtým skoro vylomil zuby. S pôžitkom priadol a mrmľal. Nana tomu hovorila pretáčanie. Zrazu zlodėjovi

reči zabehlo a v ústach mu znovu zarachotilo. Nana bleskovo stlačila páčku nadol.

„Prepla som kazetový magnetofón na prehrávanie. Teraz budeš počuť svoj vlastný hlas.“

Načúvať som reproduktorom. Tak znie môj hlas? Znel tak utrápeno, akoby ho zlodej reči práve trávil. Najhoršie však bolo, že už neposlúchal moju vôľu. Počúval som ho zmeravený od hrôzy. Zmučene som vystrelil ruky do výšky, chytil som zlodeja reči, dal som mu jednu na klapačku a bojovne som zanadával. Keď zlodej reči nechcel pusliť môj hlas, rozreval som sa. Nana ma schmatla za ruky a šklbala nimi. Hrozilo, že zlodej reči spadne zo stola. Nana chytila zlodeja reči, nepodarilo sa jej však zdvihnúť páčku, lebo prsty sa mi kľúčovito súdali. Nana vypustila ústokník, zrazu začala vrieskať. Ťažko sklamaný z rany som vyskočil, vybehol z miestnosti a zaliezol do svojej izby.

Ďalšie hodiny nemčiny odpadli. Zazlieval som nane, čo mi vykonala, a predbežne som odmietal ďalšiu spoluprácu. Pieskovisko sem, pieskovisko tam. Prvá hodina po tomto porušení dôvery sa konala až v novom roku – a bez zlodeja reči.

||

Cesta do školy bola dvojdobrá. Čísla boli trojdobré. Na matematiku som sa zakaždým tešil. Usporiadanie čísel zodpovedalo môjmu zmyslu pre zrozumiteľnosť. Ani moja stará protivníčka štvorka medzičasom nebrala nohy na plecia. Na vyučovaní matematiky som sa zúčastňoval so zaniaterosťou, za čo ma triedna učiteľka viackrát pochválila. Rovnako často však hovorila, že zle rozprávam, čo ma prekvapovalo.

Po prvom polroku prišlo v mojom rozvrhu hodín k zmene. Spýtal som sa na to nany:

„Prečo musím chodiť na hodinu pre hlupákov?“

„Kto to povedal?“

„Peter a Wolfgang.“

„To nie je hodina pre hlupákov. To je doučovacia hodina pre deti so *zuikom*. Vybrala ňa pani Franková, lebo si múdre dieťa. Mal by

si byť na seba hrdý. Nie každé dieťa môže chodiť na doučovanie. Musíš u pani Frankovej pekne spolupracovať. Sľubuješ mi to?“

Moja odpoveď bola dostatočne jasná: „Áno.“

Na druhý deň som prezradil Petrovi a Wolfgangovi pravdu o hodine pre hlupákov. Keď som im rozprával, aký som na seba hrdý, so zadostučinením som registroval ich hurónsky rehot.

10

Nana a Heimer cielavedome poletovali predou mnou po Priehradnej ceste. Dolu pri strmom vršku na Klinčekovej ulici sa z mojich spomienok vykrútila trojdobrá vôňa. Nana a Heimer čakali pri prechode na Klinčekovej ulici, kým som sa k nim neprípojil.

„Nevleč sa tak.“

„Prečo sa musím ponáhľať?“

„Lebo ináč prídem neskoro k pánovi Starkemu.“

„Prečo je dôležité prísť skoro?“

Cesta k Ostereschskému domu bola oveľa krajšia ako vyučovanie v ňom.

„Vieš predsa, čo povedala rečová liečiteľka. Robíš veľké pokroky a hra na flaute prospieva tvojim perám.“

„Prečo musím robiť pokroky?“

„Aby si v škole dostával dobré známky.“

Nemalo zmysel pýtať sa ďalej. Vedel som, čo by nana odpovedala. Ako som cupotal okolo živého plotu, ľahko som ho uhladil. Neveril som nane. Prečo by mi malo vyučovanie prospievať, keď ku mne vôbec nepreniká?

Chrumkavé chodníky a živé ploty, pocukrované záhrady a strechy sa podobali pestrému tanieru, aký som vždy dostával na Vianoce a na narodeniny. Na každej nebovomodrej tabuľke lákali prúsinovo biele mená: Priehradná cesta, Urnové pole, Klinčeková ulica, Súdková ulica, K pohanskému hrobu a Osteresch. Prechádzky k Ostereschskému domu mi prospievajú, o tom som bol presved-

čený. A každá z tých prechádzok mohla pokojne trvať o mečo dlhšie, tak ako mištička obláčikového krému chutila lepšie, keď som ju jedol pomaly.

„Predsa vždy hovoríš, že nemám hltavo jesť.“

„Ako to myslíš?“

Zase začína dávať hlúpe otázky.

Heimer utekal dopredu k ostereschskému domu. Už rok som chodil raz týždenne na neďalekú ulicu. Na ceste som mohol obdivovať veľa dobre viditeľných domov. Obrázky chodníka ťučotali v mojom svete a podobali sa vzorke, ktorá v sebe skrývala odmenu. Len záhradné vráta pod brezou boli pre mňa vždy sklamaním. Celú hodinu nebudú tabuľky s názvami ulíc ani uhládzací živý plot.

Pri hrani na flaute som nepocítoval radosť a nepocítoval som bolesť. Hudba nebola ani svetielková, ani obláčiková.

||

Rok po prístáť na Mesiaci rozdala pani Franková triede koncoročné vysvedčenia. Na silno rozvonjavajúcom hárkú papiera mi chýbali dobre čitateľné čísla. Pani Franková nám vysvetlila, že učiteľia v Hamburgu prvákom ešte nedávajú známky. Namiesto toho sa na vysvedčení nachádzalo hodnotenie každého žiaka. Pani Franková na mne kritizovala, že hovorím príliš ticho a že mi zle rozumieť, keď nič nepoviem. Našťastie sa nezmienila o hodine pre hlupákov. Netopierčatá sa ešte stále prečýbali od smiechu, keď som im rozprával pravdu o hodine pre hlupákov. Aj preto som si trúfol ukázať vysvedčenie svojim susedom v lavici. Peter a Wolfgang mi dodávali odvalu. Rozprával som síce ticho, oni však vždy rozumeli, čo som chcel povedať.

Sklamane som vliekol vysvedčenie domov. Keď som písomný dôkaz svojej porážky odovzdával nane a macovi, priviedli ma do úžasu. Ani nana, ani maco neovoňali korenisto voňajúce vysvedčenie! Práve naopak, nana nahlas a s radosťou čítala potupné hodnotenie mojich schopností a maco jej šťastne visel na perách. Toto podivuhodné správanie vylúčilo zo mňa otázku: „Prečo mi nevynadáte?“

Maco odpovedal: „Prečo by sme mali? Pani Franková ňa považuje, ako tu píše, za bystrého chlapca. A tomu sa tešíme.“

Nana pridala ešte niekoľko viet: „Pred tromi rokmi si ani nepípol. Otec a ja sme stále dúfali, že začneš rozprávať ako zvukové dieťa. A teraz postupuješ do druhej triedy. Pani Franková ani netuší, ako zle si predtým rozprával. Preto nesmieš nikomu povedať o svojom nemom období.“

Sú ľahko zrozumiteľné príkazy a sú ťažko zrozumiteľné príkazy. Tento príkaz bol tak ľahko zrozumiteľný ako semaforové pravidlo. Nakoľko mi moji pestrotieňoví rodičia nevynadali, položil som im ďalšiu otázku: „Čo je to zvukové dieťa?“

Maco vedel odpovedať: „Nehovorí sa tomu zvuk, ale *zvuk*, a znamená to bežné a zdravé.“

Prečo tak veľa slov vzalo nohy na píecia, keď som ich chcel vrtnúť? Prečo Heimer stále hovoril, že som fuťmák ako vyšitý?

||

Les blízko Priehradnej cesty nebol naozajstný les. Križom cez ňa tiekli piesčité chodníky a na záhonoch sa držali nespočetné kamene. Koruny stromov sa nekleruli tak nahusto poriad piesčité chodníky ako pri langenhornskom rašelinisku. Po ceste ťahol dojatý kŕdeľ pestrotieňov. V dobrej nálade som si vykračoval popri nízkych uhládzacích kríkoch a nasledoval som zástup. Nesmelo sa rozprávať. To bolo semaforovo dôležité.

Pozrel som nabor do zelene nado mnou, kde v letnom vánku šumeli vrcholce. Pestrotiene vyšli s dreveným balíkom z pololesa a neustále mlčali. Pre rozprávanie som jednou rukou uhládzal listy kríkov. Letná horúčava mi ohmatávala líca. Bol dvojdobrý júlový deň. Sprivod pestrotieňov zastal. Nana ma postrčila do predného radu. Začalo sa rečnenie. Okolo poletovali zvuky a tónisté slová.

Veľký drevený balík spustili do zeme. Pestrotiene mi zakryli výhľad. Heimer sa ani trochu nepokúšal doberať si ma ani so mnou vyvádzať. Bolo to čudné. Musel som ticho stáť, preto som pozeral do neba, kde som na svoju radosť objavil kolieska a krupicu. Omámený som sledoval naháňanie malých kamarátov.

Maco ma vytrhol z môjho svetielkova. Niččo povedal. Inč

som mu nerozumel. Trasúcim sa hlasom opakoval slová: „Poď, povedz babine zbohom.“

Pristúpil som k miestu, kde v zemi zmizla macova mama, a so zvonivou radosťou som vyslovil vetu: „Zbohom, babina.“

Maco mi vlačil do ruky lopatku a povedal: „Nasyp do hrobu trošku zeme.“

Vďaka som splnil jeho výzvu. Žiaľ, tú pieskoviskovú lopatku som si nemohol nechať.

11

Z obývačky som dovliekol červenú kockovanú vlnenú deku. Keď som ju teperil okolo kuchyne, nana práve vybalovala nákupy. Heimer jej robil spoločnosť ako taškový nakúkač. Nana ma zavola-
la do kuchyne. Zbadal som, čo drží v ruke.

„Túto dózu s keksami som kúpila pre vás. Vždy, keď budete poslúchať, dostanete odo mňa odmenu. Sami si ale v žiadnom prípade nesmiere zobrať. Rozumeli ste?“

Pretože prisvedčil Heimer, prisvedčil som aj ja.

„Keby ste si to predsa trúfli, dostanete výprask. Rozumeli sme si?“

Pretože prisvedčil Heimer, prisvedčil som aj ja.

Zbichal sa mi slinky. Nana si dala tú nárahu, že dózu s keksami vyložila na kuchynskú linku. Sklamane som hľadal útechu vo vlnenej deke. Heimer sa odvážne spýtal: „Teraz poslúchame?“

Nana nemohla inak, musela sa zasmiať a na moju radosť vytiahla odmenu. Chrumkajúc som opustil kuchyňu. Vo svojej izbe som vlnenú deku rozložil po stole. Ťažká látka sa z neho neustajne šmýkala. Prišla mi na pomoc myšlienka. Vyteperil som na stôl dve debny s hračkami a nimi som deku prikvačil. Držala. Jej vlnené strapce siahali až po zem. Odhrnul som látku a vkĺzol pod písací stôl. Obklopila ma dvojdobrá tma. Teraz som mal v detskej izbe jaskyňu len pre seba. Bolo to také dobré ako dóza s keksami len pre mňa alebo pusinkovo milá susedka.

111

Prieluku som obišiel sprava, lebo som sa mal stretnúť s Petrom a Wolfgangom na ihrisku. Tak dlho som si želal vlastné pieskovisko a taký hrdý som bol na svoj darček, že ešte stále mi ťažko padlo obísť ho bez povšimnutia. Peter a Wolfgang sa však v prieluke hrali neradi, vraj tam je veľná tma a vlhko a nie je tam cukrový piesok. Peter a Wolfgang boli moji pestrotieňoví kamaráti a ja som sa s nimi chcel hrať.

Usporiadané spoločenstvo dlažobných kociek mi dodalo istotu. Radová zástavba bola skutočne fajn. Keď som na Priehradnej ceste odbočil doprava, slivkovomodré auto práve vchádzalo do garáže. Zastal som a zakýval som svojou veľkou lopatou. Maco prichádzal po túčnej cestičke a odkýval mi.

„Už ste obedovali?“

„Áno. Mama odišla na francúzštinu.“

„Pre jednu hádanku sa bude meniť formát. Našťastie ešte môžeme použiť staré návrhy.“

Maco bol hladný. Dodatú prácu do vydavateľstiev často zabralo celé hociny.

„Jedlo máš v kuchyni.“

Maco mi znovu zakýval a vkročil do trojdobrej radovej zástavby. Dal som si na plece veľkú lopatu a hompálal som vedierkom. Peter a Wolfgang kopali v pieskovisku a navýšili už slušnú hradbu. Pridal som sa k nim. O dlhý lopatový čas neskôr sa Peter vyštveral zo svojej pieskovej jamy.

„Moja dicra je najhlbšia.“

Aj ja som sa vyštveral von a prezeral som si jamy. Peter mal pravdu. Opýtal som sa: „Ako ďaleko sa dá kopať smerom dolu?“

„Neviem.“ povedal Peter.

„Čo sa stane, keď sa kope stále ďalej?“

„Vyjdeš von na druhej strane Zeme, v Austrálii,“ odpovedal Wolfgang.

„Sú v Austrálii pieskoviská?“

„Áno.“

„Sú v Austrálii parné valce?“

„Koľko chceš.“

Skočil som do svojej jary a začal som kopať ako divý. Peter a Wolfgang ma pozorovali.

„Čo to robíš?“

„Prekopávam sa do Austrálie.“

„To sa ti nikdy nepodari.“

Neochvejne som kopa ďalej. O chvíľku povedal Wolfgang: „Hneď bude mať Axel najhlbšiu dieru.“

Peter a Wolfgang sa s chuťou znovu pustili do práce. O lopatový čas neskôr bol piesok vlhký a ešte o pár lopát neskôr ločkala podo mnou voda.

„Narazil som na podzemnú vodu.“

„Ja tiež,“ zavolali Peter a Wolfgang.

Plong: moja lopata sa od niečoho odrazila. Skúsil som to ešte raz. Plong: pod pieskom bolo niečo pevné.

„Ja tu mám betón,“ volal Wolfgang.

O krátky čas som už sedel hore na drevenom okraji a nazeral som do ich jám. Všade bola podzemná voda a betón.

„Do Austrálie sa tadiaľto nedostaneme,“ povedal Wolfgang.

Vyčerpaný som sa kochal pohľadom na svoju dvojdobru pieskovú jamu. Dole pri preliezačkách sa hrali skákanú Barbara, Gerd a ešte pár iných netopierčat. Peter sa opýtal: „Ideme na preliezky?“

Wolfgang prisvedčil. Ja som im povedal: „Mám lepší nápad. Môžem vám ukázať niečo úplne ohromné. Nedávno som to objavil.“

Peter a Wolfgang boli zvedaví a nasledovali ma. Pochodoval som s nimi dolu k stromovému vŕšku pri parovalcovej lúke.

„Pozorne si to pozrite.“

Ukázal som na tabuľku, kde bolo krásnymi písmenami napísané: Prihradná cesta.

„Čo má byť na tom také ohromné?“

„Len počkajte.“

Odpochodoval som po Prihradnej ceste, popri ihrisku, popri trojdobrej radovej zástavbe až hore k malému dubu, a potom doľava k flottbeckej prihrade.

„Tak! A teraz sa pozrite na toto.“

Celý rozžiarený som ukázal na tabuľku, kde bolo krásnymi pís-

menami napísané: Prihradná cesta. Peter a Wolfgang nepovedali nič.

„Prihradná cesta sa na začiatku voľá rovnako ako na konci. Nie je to ohromné?“

„Ty si dilino!“

Wolfgang si poklopkaľ po čele.

„To vie predsa aj malé decko!“

Peter ukázal, že mi šibe.

Obaja sa nahnevane obrátili. Sklamane som sa za nimi vliekol. Ulica Theodora Heussa vo Westerlande, kde som vždy trávil letnú dovolenku, mala len jeden začiatok, ale žiadny koniec. Ulica Theodora Heussa bola slučková ulica a Prihradná cesta nebola slučková ulica, preto mala začiatok aj koniec.

Na ihrisku boli tí dvaja ešte stále nahnevaní. Dole sa už nikto nehral skákanú. Netopierčatá teraz sedeli na preliezačke.

„Stretneme sa zajtra zase na pieskovisku?“ opýtal sa Peter.

Wolfgang prikývol. Spomenul som si na nanu a povedal som: „Zajtra nemám čas. Idem do kina.“

„Na aký film?“ spýtal sa Peter.

„Neviem.“

„Ty ideš do kina a nevieš, na aký film?“

Wolfgang pokrútil hlavou.

„Do ktorého kina ideš?“ chcel vedieť Peter.

„Neviem.“

„Ty nie si len dilino, tebe aj šibe.“

Wolfgang bol drzejší ako Peter. Hnevalo ma, že som nevedel odpovedať. Chvíľku som porozmýšľal, kým mi niečo napadlo.

„To kino je na Pusinkovej ulici.“

„Asi myslíš kino Lilienkron na Bruslinkovej ulici,“ povedal Peter. „tam vždy dávajú pred hlavným filmom krátky film.“

Kino Lilienkron – kino Lilienkron – kino Lilienkron.

Mrmľal som si ten mištičkový výraz. Tak zajtra bude v kine Lilienkron hlavný film a krátky film. To znelo dobre. Pri vchode na ihrisko sa objavila Petrova pestrotieňová matka.

„Peťko, Jensík! Olovrant!“

Jeus príbehol z preliezačky a pripojil sa k staršiemu bratovi.

„Dá sa piávať do Anglicka?“ spýtal som sa Wolfganga.

„Áno, otec mi o tom rozprával. Sú ľudia, ktorí preplávajú z Francúzska do Anglicka.“

„A zo Syltu?“

„Aj to sa určite dá.“

„A dá sa plávať do Austrálie?“

„Určite.“

To znelo tak úohre ako päťkrát kino Lilienkron. Ešte chvíľu som sedel s Wolfgangom na drevenom okraji pieskoviska a obdivoval som diery hlboké až po podzemnú vodu.

|||

Stádo sobov tiahlo po širej planine, tiahlo po zasneženej pahorkatine. Svorca vlkov vysledila stádo, začala loviť. Jeden nepozorný sob zaostal. Vlky si vybrali obeť, prenasledovali a obkľúčili ju – vrhli sa na vyčerpanú korisť, zvalili ju na zem, trhali jej slabiny. Korisť svetielkovala bezbolestne a merav. Zatiaľ čo vlky driapali telo, v sobovi sa trblietal život.

O niekoľko pulzov neskôr sa obkľúčenie skončilo. Ticho sa prelomilo a netopierci, rodičia aj deti, sa mrvili na sedadlách. Zapamätal som si obrázky filmu a zapamätal som si siová. Prenikli do môjho sveta. Krátko nato sa začal v kine Lilienkron hlavný film: Pippi v krajine Zvuk.

Pestrotiene na pláne hojne ukazovali svoje zahmlené tváre. Dej sa mi nerozlúštil. Moje myšlienky sa ustavične odkláňali. Videl som osamelého soba obkoleseného družnými vlkami. Počul som jednoduchú reč komentátora. Videl som divoko pekné obrázky filmu.

„Ako sa ti páčil film?“ spýtala sa ma nana.

Ktorý film myslela? Pre istotu som odpovedal: „Áno.“

Večer nana sedela pri mojej posteli a čítala mi rozprávku. Veselá hruška zlata sa schovala v šatke. Potom sa hruška zlata premenila na koňa. Zlatý koň sa premenil na kravu. Zlatá krava sa premenila na prasa. Zlaté prasa sa premenilo na hus. Zo zlatej husi sa stal kameň. A potom skočili zlaté kamene do šťastnej studne. Predtým som nikdy nerozumel, čo mi nana večer čítala. Teraz som tomu

porozumel. Táto grimmovská rozprávka bola rozprávka na dobrú noc.

Nana vyzerala milo, keď dávala slabikám tón. Poprosil som ju, aby ešte raz dala slabikám tón. Kým nana znovu čítala rozprávku, okolo jej tváre sa vzdúvala hmľa. Dve očné mláky sa matne leskli. Nad jej bradou sa vlnili výpary rozvírené od pier. Podchvíľou svetielkovala v opare bielooba zubov a červeň jazyka.

„Si unavený, anjelík?“

„Cítim si celé telo.“

„Včera si usilovne kopal v pieskovisku?“

„Chcel som vykopať dieru až do Austrálie.“

„Pouzarilo sa ti to?“

„Nie celkom. V pieskovisku je podzemná voda a betón.“

„Do zajtra ťa svalová horúčka prejde. Dobre sa vyspi.“

|||

Nana prehrabávala v záhrade záhonny. Šál jej chránil krk pred jesenným vzduchom. Maco v pracovni práve zarábala peniaze. Heimerovi sa už nechcelo šantíť.

„Mám nápad.“

Príkročil sa do kuchyne. Pobral som sa za ním. Vytiahol slečnicu a ukázal hore na kuchynskú linku.

„Drž ma,“ poševol.

„To nesmieš.“

Heimer sa vyšplhal na slečnicu.

„Viem,“ povedal a postavil sa na kovový okraj drezu. „Drž ma. Nič si nevšímaj.“

„Nie, hneď príde zo záhrady.“

„Netáraj, ty bojko!“

„Nie som bojko.“

„To ti neverím.“

Cítil som, že ma tými slovami vohnal do úzkych. Heimer mal pravdu, bol som bojko. Chytil som mu nohy. Oboma ušami som načúval zvuky zo záhrady, kde klepotali trable a motyka. Zafňukal som: „Nana hneď príde.“

O chvíľu Heimer zostúpil zo slečnice a dózu s keksami si pri-

tískal o hrud'. Heimer načúval pri kuchynských dverách do obývačky, kde boli otvorené dvere do záhrady. Na konci obývačky sa s vrzganím otvorili dvere do kancelárie. Prichádzal maco! Zastal pri dverách do záhrady, ani nie štyri metre od nás. Nana a maco sa rozprávali. Načisto vyľakaný som sa schoval pod kuchynský stôl. Heimer sa natlačil ku mne. Stoličky sa s hrmotom posunuli nahor.

„Nie tak nahlas,“ varoval som brata.

Keby maco prišiel do kuchyne, je to všetkom. V žilách mi bublala krv. Rozhovor pri dverách do záhrady zmlkol. Maco sa priblížil a prešiel okolo. Otvorili a zatvorili sa dvere na WC. Vydýchol som si. Heimer nahlas premýšľal. Kuchyňa je vraj príliš nebezpečná. Do detských izieb vidno zo záhrady. Povedal som: „Do kôlne.“

„Bf, tam je strašná ziera.“

Zašumelo splachovanie na WC. Otvorili a zatvorili sa dvere. Maco sa vracal do pracovne. Heimer vyliezol spod kuchynského stola a zašepkal: „Ideme do pivnice.“

Na pivničných schodoch zastal a sadol si. Poprosil som ho: „Choď ďalej.“

„Nie. Keď zmizneme v pivnici, nebudeme vedieť, čo robí mama. Zostaneme tu.“

Môj pohľad sa zachytil v kvetinkovom vzore modrej dózy s keksami. Heimer si položil dózu do lona a vytlačil vrchnák. Ten s mŕsnutím povolí. Heimer si zobral venček a podal mi dózu. Na zrel som dovnútra a vybrať som si pračlík posypaný cukrom. Vďaka pračlíka mi vnikla do nosa. Zhlboka som sa nadýchol.

„Ako chuť tvoj?“ spýtal sa Heimer.

„Dobre.“

„Vyskúšaj môj keksík,“ povedal Heimer, podal mi venček a vzal si pračlík.

Venček sa drobil.

„Zoberieme si ešte jeden?“ opýtal sa Heimer, kým som žuľ.

V dóze boli pračlíky, venčeky, hviezdičky, polmesiače, jazýčky a placky. Keksy boli posypané cukrom, poliate cukrovou polevou, namočené v čokoláde alebo posypané mandľami. Iba placky nezdobené čakali na pozornosť v suchotavých mištičkách. Keď sme

spicovali prvé kekсы, vynorila sa otázka, ako chutia ostatné. Odpoveď na túto otázku mi nepadla ľahko, lebo všetky kekсы chutili rovnako dobre.

Zo záhrady mi doľahlo k ušiam šušťanie krokov. Nana si čistila topánky o rohožku! S Heimerom sme bleskovo zbehli po pivničných schodoch. Nana našťastie otvorila vchodové dvere a vyšla von. Bolo počuť škrípanie drevených dverí. Heimer povedal: „A ty si sa chcel schovať v kôlne. Teraz by bol s nami amen.“

Heimer smelo jaštril k východu. Nana vyniesla na chodbu vaňu, zatvorila vchodové dvere a znovu sa v záhrade pustila do práce. Heimer sa vrátil k svojmu miestu na pivničných schodoch a pomlkol mi mandľový jazýček. Vďaka som si zobral. Na môj úľak bol keksík to pravé.

Bolo načase, aby sme sa s Heimerom dohodli, ktoré kekсы chutia najlepšie. Popoludnie už trvalo prídlho. Heimer nakoniec vytriasol z dózy do ruky omrvinky a polovicu mi dal. Pri vstávaní som uvidel na schodoch stopy po keksových hodoch. Upozornil som na to Heimera. Odpovedal: „Najprv do kuchyne.“

Nana ešte stále pracovala na záhone s ružami. Maco nebolo ani vidieť, ani počuť. Vklzol som do kuchyne. Heimer sa vyšplhal na linku. Dóza od keksov stála zase tam, kam patrila. Všetko bolo v poriadku. Otvoril som kuchynské dvere, vyšiel som na chodbu a zmeravel som. Nana si vyzúvala topánky a pozrela na mňa.

„Tu ste teda,“ prehovorila. „Zaneste tú vaňu k smetiaku.“

Našťastie jej nič nebolo podozrivé. V dvojici sa vaňa s burinou ľahko niesla. Na spiatočnej ceste poznamenal Heimer: „To bola tesnota.“

V kuchyni si nana práve utierala ruky. S úsmevom vyšla na chodbu a spýtala sa: „Chceli by ste za odmenu kekсы?“

Heimer na moje prekvapenie povedal: „Nie.“

Maškrtník vo mne prisvedčil, nakoniec som si odmenu poctivo zaslúžil. Heimer okamžite zastonal: „Ty si taký somár, že tomu nemôžem uveriť!“

Skôr, ako som sa mohol opýtať prečo, utiekol do svojej izby. O niekoľko minút vypukla búrka. Počul som iba ústokrik. Vysťasene som uľahozdil do svojej izby. Po chodbe utekala rozzúrená nana. S treskotom vrazil a do Heimerových dverí. Heimer sa zamkol! Nana vy-

kríkla a strašne nadávala. Rubnovala na dvere. Dvere sa otvorili, do mojej izby prenikol nárek.

„Aj Axel si bral kekсы!“

Heimer žaloval, to bolo podlé! Učupil som sa za skriňu. Nič to nepomohlo. Moje dvere neboli zamknuté. Nana vpálila dnu a odvliekla ma do kuchyne. Stiahla Heimerovi nohavice a prikázala mi, aby som pri chladničke čakal na svoj trest.

„Aj ty prídeš na rad!“

Prehla si Heimera cez koleno.

„Teraz bude výprask!“

Ešte nikdy som nevidel nana takú nahnevanú. Ešte nikdy nedala Heimerovi výprask. Pozrel som nana do tváre a prvý raz som nevidel hmlu ani mláky. Plieskal úder za úderom. Heimer vriekal, akoby spadol z bicykla. A nana hovorila už iba jednu vetu, každé slovo vyslovovala prenikavo ostro a každú slabiku zdôraznila varechovým plesnutím ruky: „Prst!ty!prečto!d!dó!z!y!s kek!sa!mi!“

Údery padali jeden za druhým. Heimer neprestával vriekať. Roztriasol som sa. Po čase nana pustila Heimera, natiahla mu nohavice na zadok a poslala ho s domácim väzením do izby. Heimer sa s nárekom odvliekol. Teraz som bol na rade ja. Nana mi záruvo stiahla nohavice a prehla si ma cez koleno. Príučal prvý úder. Veta znela ako údery kladivom: „Prst!ty!prečto!d!dó!z!y!s kek!sa!mi!“

Pri každej slabike dopadli nanine ruky na moju holú pokožku. Ležal bez nohavíc preložený cez koleno holo nepríjemné. Rozzúrená nana zosilnila údery, no do môjho sveta neprenikli. Včerpáná nana sa zarazila. Najprv mávala rukou vo vzduchu, potom si šúchala a mádlila sčervenané prsty. Vari si ublížila? Jej zlosť sa vytratila. Začudovaná sa ma spýtala: „Prečo nekričíš? Prečo neplačeš?“

Nevedel som, ako to myslí, a povedal som naverímboha: „Pardon?“

Nana mi zapínala nohavice.

„Nemusíš sa stále ospravedlňovať.“

V ruijich ušiach jej slová zneli ako pokarhanie. A pretože som nechcel znovu ležať na jej kolienách bez nohavíc, povedal som:

„Pardon, že som sa ospravedlnil.“

Nana ma poslala s domácim väzením do mojej izby.

Okolo domu s dvorom hvízdal jesenný víctor. V záhrade nehorela ani jedna lampa. Nana a maco boli v opere. Spánok neurichádzal. Dostal som chuť na hru svetlo – tma. Nemala zažiť iba moja úbohá nočná lampa, zatúžil som po svetelnom prepýchu. Predstavoval som si svetelné prehánky, ktoré ma budú čakať v susednej prázdnej spálni. Zahĺbil som sa do hranateho tónu svetelného vypínača. Po pokožke sa mi plazili zimomriavky. Potom si sadnem na radiátorovo teplý mramor, na chrbte budem cítiť chlad a nakoniec vľupnem do naninej postele, aby som si zabril hlavu do podušky, tak ako som to robil vždy.

Obrazy v mojich predstavách zesilneli, stali sa nutkaním, donútili ma vstať a kráčať. V spálni sa mi ponúkol neočakávaný pohľad. Prst mi primrzol na vypínači. Z matných sklenených zvončekov sa valila svetelná lavína. Prst sa mi puzvoľna roztápal zo strnulosti. Pristúpil som k posteli a cívil som na tú nádielku: Heimer zvinutý do kĺbka odľukoval v naninej posteli. Na poduške sa dala dobre rozoznať jeho zvyčajne zahmlenú tvár. Môj pohľad nepohltila takmer žiadna hmľa ani výpar.

Nasledujúce ráno som ešte pred návštevou kúpeľne nazrel do starej pusinkovej izby. Ležal v nej Heimer. Hra so striedaním posteli sa mu viditeľne zapáčila. Inak ho moje hry nezaujímali. Vypínače boli preňho len vypínače, slečnica mu pripadala nudná. A keď som mu ukázal, že Priehradná cesta sa na konci volá tak ako na začiatku, povedal, že je mu to ľu.

Pri dolnom rade domov som čakal na Petra. Spolu sme išli k ih riskovému radu, kde býval Wolfgang. Ten loptoš, ako ho volala nana, rozprával o novej hre, ktorú sa práve naučil.

„Chcete prísť dnes poobede ku mne? Môžeme sa zahrať šach.“

„Ja nemám čas,“ povedal Peter. „Musím si po škole kúpiť nové tenisky na dnes večer.“

„Ja už mám tenisky na dnes večer,“ povedal som.

„Tak prídeš poobede ku mne?“ spýtal sa ma Wolfgang.

„Neviem hrať šach.“

„Naučím ťa.“

Dole na parnavaľovej ľúke som si pomrmlával popod nos to nové slovo a kráčal som vedľa svojich pestrotieňových kamarátov k semaforu na Klínčekovej ulici.

Šach – sach – šach.

Znelo to ako šachta a šachta bola piesková jama a piesková jama bola Austrália a do Austrálie som nesmel plávať, lebo mi to nana zakázala ako tisíc semaforov. „Podarilo sa ti to?“ opýtala sa nana vtedy a nehnevala sa. Smel som sa teda prekopať do Austrálie. Kopanie bolo povolené. Plávanie bolo zakázané. Pri plávaní sa čiá utopiť. Pri kopaní sa nedá utopiť a v pieskovisku nie sú semaforey. Na Vianoce si bezpodmienečne musím želať rýľ, aby som mohol rozbiť betón.

Dnes som mal stretnutie najprv so šachom a potom s TJ. Čo vlastne znamená TJ? Heimer a ostatné pestrotienčatá mali často stretnutie s TJ. Mohol by som sa opýtať Petra.

Aj keď sa zelený panáčik ešte neukázal, Wolfgang a Peter preferčali cez Klínčekovú ulicu. A keďže na druhom semafore ešte bolo vidieť zeleného panáčika, prebehli aj cez Osdorfskú cestu, obrátili sa a kričali na mňa cez päťramennú križovatku: „Zbabelec! Zbabelec!“

Nerozumel som, ako to myslia. Dodržiaval som len pravidlo, ktoré som nesmel porušiť, lebo som nechcel, aby ma zrazilo auto. A keď som už smel prejsť na druhú stranu Klínčekovej ulice – zelený panáčik mi nesmelo začelal dobrý deň – obidvaja netopicrčí kamaráti mi medzičasom zdúchli. Mohol som za nimi utekať, ale nechal som to tak, veď cestu do školy som poznal naspamäť.

V škole na Mlynskej ceste som sa dočkal sklamanía, keď nám pani Franková vracala zošity z nemčiny. Pod mojou prácou bolo slniečko, ktorému tiekli slzy z jedného oka a malo spustené kútiky úst. Boli aj slniečka, ktoré slzili z oboch očí a mali spustené kútiky úst. To bola šestka. Šestky som nedostával. Dnes som mal pätku. Inak mali slniečka pod mojimi písomkami z nemčiny iba spustené kútiky úst. To bola štvorka. Keď slniečko ani neplakalo, ani nemalo spustené kútiky, bola to trojka. Z tej som sa mohol tešiť len zriedkakedy. V Petrovom zošite nemčiny sa dnes slniečko smialo a Peter sa tešil, lebo dvojky nedostával často. V zošite loptoša sa

smialo slniečko a jeho okrúhlu tvár zdobil veniec lúčov. Wolfgang sa tešil ako obyčajne. Zakaždým dostal jednotku.

Keď Wolfgang postavil na zem šachovnicu, bolo to ako tri slniečka, ktoré sa smiali a žiarili. Privítali ma biele a čierne kachličky, také pekné, že som sa ich musel dotknúť prstami. Wolfgang otvoril drevenú škatuľu a chcel na šachovnicu postaviť figúrky. Zakričal som: „Nerob to!“

„Prestaň! Musím postaviť figúrky, inak nemôžeme hrať šach.“

Ten loptoš si robil, čo sa mu zachcelo! Trejdobrý poriadok šachových kachličiek bol narušený šachovými figúrkami. Tie tam nepatrili! Prečo nezostali vo svojej drevenej škatuli? Teraz to bolo ako slniečko, ktorému tečú slzy z oboch očí. Wolfgang ukázal na figúrky: „Kráľ, dáma, strelec, kôň, veža, a toto sú pešiaci.“

Pravidlám sa dalo ľahko rozumieť. Veža sa stala mojou obľúbenou figúrkou. Pohybvala sa najkrajšie zo všetkých figúrok. Wolfgang uprednostňoval koňa. Najradšej mi kradol s koňmi veže, a mal z toho ohromnú radosť, a potom často hovoril šach, a potom zväčša povedal šachmat, a potom obrátil šachovnicu, znovu postavil figúrky a ja som ťahal po kachličkách inou farbou.

Wolfgangova pestrotieňová mama otvorila dvere do detskej izby.

„Axel, volal tvoj brat. Musíš ísť na tréning.“

Fakt, mal som stretnutie s TJ. Šach nebola pracliková hra, šach ma bavil.

Na ihrisku sa zhromažďovali pestrotienčatá. Staršie z nich poznali cestu. Išlo sa tam dole Priehradnou cestou. Na Klínčekovej ulici hľičik odhodil doľava, smerom k dosťhovej dráhe. Pouličné lampy osvetľovali upršaný večer.

„Vieš už, čo chceš na Vianoce?“ spýtal sa Heimer. „Ja si želám monopoly.“

„Ja si želám šach a rýľ.“

Spokojný som kráčal s pestrotienčatmi. Opýtal som sa Petra: „Čo znamená TJ?“

„Telovýchovná jednota. A tu hráme v lete futbal.“

Peter ukázal na tabuľku s nápisom „Športové ihriská Wilhelmshöh“. To teda bol vhod na futbalové ihriská pri dore s dvorom.

„A kam ideme teraz?“

„Do telocvičnice na Wichmannovej ulici.“

Tú ulicu som ešte nepoznal. Tešil som sa z krásnej tabuľky, ktorá sa predô mnou vynorila: K pohanskému hrobu. Hneď potom nasledoval Osteresch. Úplne dole na tejto ulici býval flautový dom a pred záhradnými vrátami som sa vždy cítil ako pred vyjedanou mištičkou.

„Ktorá ulica bude nasledovať?“ vyzvedal som.

Peter to nevedel. Ostatné pestrotienčatá cestu poznali. Zvedavý na ďalšie názvy som počúval pestrotienčiové hlasy. Potreboval som len dve-tri opakovania, kým ďalšie meno získalo tón: Vysoké pole.

Bola to dvojpekná prechádzka v dáždi. Keďže som s nanou a mamom chodieval autom len po Klinčekovej ulici vždy smerom na sever, doteraz som nepoznal bočné uličky. Teraz som išiel pešo po Klinčekovej ulici na juh a krížoval som množstvo ulíc. Úžasné.

V krátkom tichu medzi rozhovormi sa Peter spýtal: „Pôjdeme aj k Capej prti?“

Toto meno ulice malo tón, aj keď znelo veľmi cudzo. Staršie pestrotienčatá sa nemohli zhodnúť, ktorá cesta je najkratšia. Peter netrpelivo pozrel na najbližšiu tabuľku s označením ulice, písmo sa po kvapkách vynáralo: Pod hájikom. Silná emócia vyhnala hmlu z Petrovej tváre. Uhádol som črtu, ktoré som už roky poznal. V jeho tvári bol na návšteve smútok. Zrazu povedal Gerd: „Ešte štyri ulice a budeme na Capej prti.“

Peter pozrel spýtavo na ostatných. Staršie pestrotienčatá súhlasili. Na ďalšej tabuľke bolo napísané Kamenný tábor. Peter sa netrpelivo hnal dopredu. Stále hovoril Capia prť. Táto ulica musela byť čímsi zvláštna, taká pekná ako šachová šachta. Inak som si nevedel vysvetliť radosť v Petrovom hlase. Keď sme prešli na druhú stranu úzkej bočnej uličky Kobylic rašelinisko, začal si Peter pospevovať: „Capia prť – Capia prť – Capia prť.“

V radosťom očakávaní skackal po chodníku, pričom sa však nikdy príliš nevzdialil od ostatných pestrotienčat. Petrova prekypujúca radosť z očakávania ma nadchla. Na ďalšej tabuľke bolo napísané Ružové zákutie. V diaľke som zazrel výsek nasledujúcej ulice. Je to Capia prť? Nemohol som sa dočkať, kým som zazrel

nádhernú tabuľku. Peter sa rozbehol, zastavil sa pred tabuľkou a radostne volal: „Capia prť!“

Nikto z pestrotienčov nepovedal, že Peter je hlúpy. Nikto neukazoval, že mu šibe. Nikto si neklopkal po čele.

Malú uličku, ktorá vyzerala ako všetky ulice, lemovali radové domy so schodíkmi pred dverami. Peter slávnostne kráčal po dlažbe. Nebolo vidieť nič mimoriadne, nič, čo by si zaslúžilo zvýšenú pozornosť. Capia prť nemala šarm šachovej šachty.

Bezradne som sa pozrel na Petra. Tvár mal rozžiarenú od radosťi. S prekvapením som prvý raz vnímal celú jeho tvár. Mój pohľad nepohltla hmla.

Zvyšok cesty som dupal nad tým, čo som práve videl. Tá drobná ulička bola pre mňa taká fádna ako detská bábika. A predsa sa Peter tešil, akoby to bola kľučka.

|||

Pamienky spaľovali sviečkam vosk z kánov a kadidlové postavy dymili. Pohľadom som sa popásal po hojnosti darčiekov. Bola tam aj šachovnica, aj vianočné topánky. Pestrotienčiové hlasy okolo mňa sa rozvírili do zvuku. Zošuchol som sa z gauča na zem. Pohľadom som na chvíľku zavadil o Heimera, ktorý sa venoval svojim darčekom. Na kolenách mal kúzelničku škatuľku. Jej vek matné ako cukrová poleva nemalo pre mňa žiadne čaro.

Mój pohľad sa odlepil a siahol po darčekom papieri, ktorý zmačkaný na zemi vytváral kôpku. Stužky a mašličky ma nadchýnali. Natiahol som prsty za voskovo červenou zatočenou stužkou a pritiahol som si ju k sebe. Bola to čačka – príjemná čačka, ktorá sa mi schúlila do ruky. Druhou rukou som siahol po svojom sklenenom tanieri. Mramorový koláč bol rozpočne chutný, bol kameň, aj keď bol kameň, nevyzeral ako mramorová parapetná doska, hoci sa tak volal.

Vylizal som posledné omrvinky. V našom tichom súzvuku nana vedela, čo má urobiť, zobrala nôž a odrezala ďalší kúsok z koláča. S perami našpúlenými od očakávania som jej podal tanier. Nanina ruka nadvihla ošiuvo žltý a kôrovo hnedý kus koláča do vzduchu a jemne mi ho položila na tanier. Spokojne som jedol koláč a cítil

som, ako mi jeho chuť blčí v ústach. Kadidlové franforece sa zviajali nad parapetnou doskou. V okne sa mihotali sviečky z vianočnej jedličky, pekné ako svetielkovanie.

Prvý vianočný sviatok som využil pokojnú chvíľku a spýtal som sa nany: „Prečo som nedostal rýľ?“

„Vianočné želanie nie je objednávka.“

„Môžem si želať rýľ na narodeniny?“

„Želať si môžeš všetko. Či to aj naozaj dostaneš, je druhá vec.“

To, ako nana pritom pohybovala hlavou, znamenalo nie. Nehude rýľ.

„Chcel by som ešte vedieť, či si smiem želať niečo iné.“

„Čo také?“

„Usmiate slniečko v škole.“

„To si môžeš darovať aj sám, keď budeš usilovný.“

Usilovný. Prečo je také namáhavé byť usilovný?

Na Silvestra sedeli pestrotičioví starí rodičia opäť na gauči vedľa nany a maca. Heimer slovnami pripravoval svoje vystúpenie. Zamaľoval čiernou paličkou, ktorá sa volala kúzelníčka, a dotkol sa ňou kovových krúžkov, ktoré držal v ruke. Pestrotičie a ja sme sa márne pokúšali rozpojiť ich. Čary – máry – luk, a na môj údiv zaštrngotali kovové krúžky v jeho ruke. Štyri pestrotičie spustili potlesk. Predstavenie sa ešte neskončilo. Heimer predom mnou držal čierne poleno, na ktorého koncoch sa skveli biele kruhy.

„Tieto biele škvrtky sú začarované. Nedajú sa posúvať.“

Mohol som sa tých dvoch kruhov dotknúť. Boli namaľované. Heimer povedal: „Teraz zruším kúzlo a oba kruhy posuním.“

Rozprestrel na poleno čarovnú šatku a trikrát nad ním zakrúžil čarovnou paličkou.

„Čary – máry – luk – zvuk – zvuk.“

Zdvíhol šatku a vystavil poleno môjmu nedečikavému pohľadu. Oba kruhy sa pohli. Teraz odpočívajú vedľa seba v strede polena. Znovu som sa ich mohol dotknúť. Ešte stále boli namaľované.

„Ako si to urobil?“

Maca sa narovnal v kresle, zdvihol ukazovák a povedal: „Dobrý kúzelník svoje triky neprezradí.“

Viacrát som sa pokúsil dozvedieť od Heimera, ako zvládol tento majstrovský kúsok. Na moje sklamanie bol Heimer trojnásob-

ne dobrý kúzelník. Mlčal – zakázal mi dotknúť sa svojej čarovnej škatuľky – a ešte na Silvestra nechal čarovnú škatuľku zmiznúť do nenávratna.

Usmiate slniečko mi môže byť ukradnuté. Najradšej by som sa ulial z dopoludňajšieho doučovania. Možno bude ku mne nana milosrdná, keď sa schovám. Veď koniec-koncov ešte sú vianočné prázdniny. Niekedy sa mi takýmto správaním podarilo niečo dosiahnuť. Niekedy nie. Za pokus to stálo. Okrem toho by mi popoludní chýbal čas na jaskyňovú hru, malo prísť na návštevu niekoho pestrotičiáka.

Po raňajkách som priniesol z obývačky červenú kockovanú vlnenú deku. Vo svojej izbe som odtiahol písací stôl od parapetnej dosky. Deka sa práve hodila do vzniknutej medzery. Odsunul som stôl k radiátoru. Potom som starostlivo uhládžal látku, až bola celkom rovná. Po stole sa nesmel vinúť ani jeden záhyb. Strapce sa úplne slobodne krútili na zemi. Otvoril som dvere na chodbu, vkľzol som do dekovej jaskyne, úpl som si a čakal som, že okolo mojej izby pôjde nejaký pestrotičiák.

Po istom čase prechádzal okolo Heimer a nevšimol si ma. Vedel som prečo: jemu sa moja hra videla tračená. O jaskyňové radosti neskôr išla okolo mojej izby nana, zastavila sa a opýtala sa: „Kde je Axel? Nemôžem ho nájsť v celom dome.“

Spúsojuje som sa sám pre seba chichotal. Nana ma hľadala, lebo bol čas na doučovanie.

„Axel chce predať byť usilovný. Teraz ho hľadám a nemôžem nájsť. Spýtam sa otca, či nevidel naše jaskyňové diela.“

Sám pre seba som sa chichotal. Nana sa vybrala do macovej izby na druhom konci domu s dvorom. Úžasné!

„Usmiate slniečko – usmiate slniečko – usmiate slniečko.“

O jaskyňové radosti neskôr sa do mojej izby prikradla dvojdobrá vôňa. Nana pripravovala obed: pečené mäso s červenou kapustou. Bol som hladný, ale aj plný očakávania. Nana ma hneď prúde znovu hľadá. Začal som sa chichotať.

„Kleže je Axel? Nemôžem ho nájsť. Budeme obeďovať a on je isto hladný.“

Dvere do starej pusinkovej izby sa otvorili a Heimer povedal: „Tuško sa skrýva pod písacím stolom.“

Nana vošla do mojej izby. Chichotal som sa sám pre seba.

„Kdeže je naše jaskyňové dieťa?“

Sám pre seba som sa chichotal.

„Je naše jaskyňové dieťa pod písacím stolom?“

Keď nana odhmrula deku, nahlas som sa rozchichotal. Úžasný! Od smiechu som si držal brucho, ale naďalej som sa schovával pod písacím stolom.

„Ako zákusok budeme mať tvarohový dezert.“

Okamžite som vyliezol zo svojho úkrytu a trielil som do obývačky.

Obláčikový krém - obláčikový krém - obláčikový krém.

Po obede Heimer povedal: „Tuško, nie že znovu začieš pod písací stôl. Potrebujeme Ťa na monopoly.“

O niečo neskôr sa pestrotienčatá v plnom počte zhromaždili v pivnici. Zodej reči dostal na Vianoce spoločnosť. Jeho noví kamaráti sa volali slúchadlá a pestrotienčatá ich chceli vyskúšať. Wolfgang si nasadil slúchadlá, Heimer vložil hudobnú kazetu, stlačil páčku na prehrávanie. Wolfgang povedal: „Hlasnejšie.“

Heimer pokrútil gombíkom hlasitosti. Wolfgang povedal: „Hlasnejšie!“

Heimer pokrútil gombíkom hlasitosti až na doraz. Zo slúchadiel prelazovala hudba. Zrazu napäté ticho v pivnici prerušil Wolfgangov hlas: „Tá hudba je super.“

Pestrotienčatá na moment skameneli. Peter sa spamätal ako prvý: „Nerev tak.“

Wolfgang zrejme nepočul, vriekal na celú pivnicu: „Super hudba.“

Heimer zvriskol na Wolfganga: „Nerev!“

Wolfgang zareval: „Nerozumiem!“

Gerd sa načiahol za slúchadlami. Wolfgang sa bránil, ruky si prtláčal za uši. Gerd nahnevane povedal: „Zlož si tie slúchadlá!“

Wolfgang zvriskol: „Čo hovoríš?“

Heimer stlačil páčku na pauzu. Wolfgang si zložil slúchadlá.

„Prečo si vypol hudbu?“

Hra so slúchadlami ešte zďaleka nebola ukončená. Vyskúšali si ju všetci dookola. Trvalo dlho, kým sa konečne otvorila škatuľa s monopoly. Monopoly bola hra s premnohými menami ulíc. Monopoly malo šarm šachovej šachty.

|||

Škatuľku v škoricovo hnedom koženom obale som dobre poznal. Vedel som, na čo sa používa. Maco otvoril kožený obal, podržal si škatuľku pred tvárou, trošku pokrčil kolená, pritom sa zľahka naklonil dopredu, vykřivil ústa a daroval mi slová: „Úsmev, prosím.“

Hlavou mi prebleslo poznanie. Teraz som už vedel, čo v skutočnosti znamená fotografovanie. Len čo pestrotienčatá vytasili škatuľku, chcel sa so mnou bláznit. Maco držal škatuľku pred svojimi mlákovitými očami ako červený klaunovský nos. Moja úloha v tejto hre spočívala v tom, aby som vystrúhal čo možno najsmiešnejšiu grimasu. V svojom výklade som si bol úplne istý, macova výzva predsa znela: Úsmev, prosím. Slovo úsmev znamenalo to isté ako slovo bláznit sa. Tak som si to dal dokopy.

Horlivo som sa snažil splniť macovu požiadavku. Ihneď som vystrúhal svoju najsmiešnejšiu grimasu. Maco spustil škatuľku a poprosil ma - na moju veľkú radosť - o nový úsmev. Ihneď som vystrúhal svoju druhú najsmiešnejšiu grimasu. Maco pokrútil hlavou. Nemohol som za to, svoju najsmiešnejšiu grimasu som ukázal už predtým. Maco trpezlivo povedal: „Cheer Ťa vyfotografovať. Nerob grimasy, prosím Ťa.“

Opýtal som sa: „Cheer, aby som urobil málnu tvár?“

„Áno, presne tak,“ povedal maco. „Nehovorí sa však málny, ale normálny.“

Maco si dal škatuľku pred tvár ako červený klaunovský nos, trošku pokrčil kolená, pritom sa zľahka naklonil dopredu, vykřivil ústa a vyslovil slová: „Úsmev, prosím.“

Nedal som sa dobehnúť.

„Axel, nerob grimasy!“ prísne zazvučal macov hlas. „Skús normálnu, usmiatu tvár.“

Mal som urobiť grimasu bez toho, aby som urobil grimasu? Ako si to maco predstavoval? To nebolo možné. Urazene som predstieral, akoby bol pre ňu vzduch, čomu sa maco potešil a odfotoграфoval ma.

II

Po poslednom mate Heimer nechcel viac fahať bielymi a čiernymi po kachličkách. Vyťahol si zo skrine dýku a pohodlne sa usadil za písací stôl. Nadšene sa pustil do diela. Doska stola mu ponúkala toľko dreva, koľko si len želal. S potešením vyrezával do nepoškvrneného povrchu kadejaké vzory.

Keď do izby vstúpila nana a zdcsene skríkla, jeho svedomitá práca sa náhle skončila. Nasledovala búrka. Chytla Heimera za ucho a fahala ho do kuchyne. Ja som utiekol do svojej izby. Nasledovala hubová polievka a ja som sa triasol od strachu vo svojej dekovej jaskyni. Jedno ale nana neurobila. Nedala Heimerovi výprask.

Po chvíli som vyliezol spod písacieho stola a odvážil som sa vyjsť na chodbu. Opatrne som sa priplietil ku kôzucu a odtiaľ sa zakrádal ku kuchyni. Všetko vyzeralo máľne. Nana pripravovala v kuchyni večeru. Heimera nebolo vidieť. Zrazu som začul ľňukanie: „Môžem tsť vou?“

Nanin hlas z kuchyne znel odmietavo: „Zostaneš v komôrke!“

Heimer smel vyjsť z komôrky až večer a do pastele išiel bez zákuska.

III

Na jar namontoval remeselník v macovej pracovni halóniu. Nehola to máľna halónia. Bola to automatická halónia. Remeselník prípevníl vedľa sklenených posuvných dverí malú skrinku. Pod háčiky vtačil bielu šnúрку a zaviedol ju od skrinky nahor až k bielým kovovým platničkám, ktoré boli úľhadne zabalené a prípevrené nad oknami. Počas sparných letných dní v obývačke a kancelárii bujnela horúčava. Obývačke sa maco mohol vyhrať. Kancelárii sa nemohol vyhnúť. Želal si ochranu pred silným slnkom. Zo

skrinky vyčnievali dva hnanaté vypínače. Keď sa stlačil prvý, začala halónia priasť a rozhal'la sa. Keď sa stlačil druhý vypínač, halónia sa stiahla späť k stropu. Nana sa usilovala naučiť ma správnu výslovnosť slova žalúzia namiesto halónia. Jej snaha bola máľna.

III

Plong-plong: bez rýľa som nemohol preraziť betón. Vyliezol som nabór a posadil sa na drevený okraj pieskoviska. Jarné slnko práve vrhalo oblakové tieňe, keď Wolfgang vyhlásil: „Je dôležité brúsiť si zuby.“

Prekvapene som sa spýtal: „Také dôležité ako čistíš si zuby?“

„Presne také dôležité. Zuby musia byť ostré ako nôž.“

„Moje zuby nie sú také ostré.“

„Potom si zabudol na brúsenie zubov.“

Jeho výčitka bola nespravodlivá.

„Nezabudol som.“

„To ti neverím.“

„Nezabudol som.“

„Máš tupé zuby! Zabudol si si ich brúsiť.“

Tieto slová ma volnali do úzkych a vzdal som sa.

„Ako si mám brúsiť zuby?“

„Nevieš, ako sa brúsia zuby?“

Cítil som sa hlupo, ako keby som nevedel, koľko mám rokov. Hľadal som záchranu v poslednom slove, ktoré mi sľubovalo pomoc.

„Pardon?“

„To nič. Našťastie máš priateľa, ktorý ti pomôže.“

S úľavou som sledoval svojho pestrôicňového priateľa a čakal som, že mi pomôže.

„Musíš si brúsiť zuby jazykom.“

Ihneď som napodobňoval, čo mi predvádzal. Wolfgang dostával veľa usmiatych slniečok, usilovne si brúsil zuby. Aj ja som chcel dostať usmiatú slniečku, preto som napäto počúval. Počas nasledujúcej štvrt hodinky ma Wolfgang zasvätil do nekonečne ťažkého umenia brúsenia si zubov.

Fixky z môjho peračníka obľúbovali bielu farbu. Páčilo sa mi, keď darovali bielej ploche svoju pestrosť. Tapeta v mojej izbe bola biela plocha. Keď sa na nej vyčarovali prvé čiary, prechádzala okolo otvorených dverí nana a vykrikla. Čo to do nej vošlo? Okolo mňa sa rozpútala búrka. Moja nástenná maľba vyzerala dobre. Cícel som sa brániť slovami. Bolo nespravodlivé, čo mi nana vyčítala. Nana prerušila nadávanie, chytila ma za golier a ťahala do kuchyne.

„Len blázní čarbu na stenu! Za trest pôjdeš do komôrky a zostaneš tam! Beda ti, ak sa opovážiš vyjsť bez môjho povolenia!“

Prenikavo vo mne blálo slovo výprask; už nikdy som nechcel ležať bez nohavíc prehnutý cez koleno. Nana otvorila komôrku, strčila ma dovnútra a s treskotom zabuchla dvere. Ohostrelo ma šero. Popod dvere sa do komôrky vkrádalo svetlo a robilo mi spoločnosť. Zohol som sa a rukou som uhládzal štrbinu. Končeky prstov rozsievali do svetla tieň.

Jedno slovo vo mne zalapalo po vzduchu: komôrka. To slovo mi spôsobovalo príjemné pocity. Prečo v komôrke tak málo voňalo po pečive?

Prstami som ohmatával poličky.

Debny a debničky, dózy a dózičky, škatule a škatuľky sa posúvali pod tlakom mojej ruky. Končeky prstov prijímali ich chladnú hladkosť.

Z plechovej kanistry prúdil ostrý zápach: vosk na parkety. Vedľa kanistry stála fľaša. Pr'voňal som k nej. Huch! Zápach sa mi zahryzol do nosa: terpentín. Na líci som pocítil štetiny. Bol to mop. Ohmatával som drevenú rúčku a vnútorným zrakom som videl popukanú tehlovú farbu. Chytil som lopatku na smeti. Na umelej hmoty som nahmatal škraňance a zárezy. Podržal som lopatku pri štrbine dverí. Zatrblietala sa bledou zeleňou.

Predpoludnie sa blížilo k času obeda. Nana podchvíľou prešla okolo komôrky. Nevychádzal z neho ani hlások, ani fňukanie či vzlyk. Nana prisne povedala: „Keď budeš dobrý, môžeš ísť von.“

Dvere zostali zatvorené. Komôrková hra s nanou bola oveľa lepšia ako jaskyňová hra. Nana sa posadila do kuchyne a šúpala ze-

miaky. Postavila hrniec na sporák a vyšla na chodbu. Neodvážil som sa ani dýchať.

„Pod' von.“

Dvere zostali zatvorené. Tichučko som sa chichotal. Nanina hra bola trojdobrá. Nana znovu odvandrovala do kuchyne. Z jednej dózy som vytiahol zatvorené vrecúško, ktoré bolo také príjemné na dotyk ako vrecúško s pudingovým práškom. S pôžitkou som nacičil prášok vo vrecúšku. Nana znovu napochodovala pred komôrku. V jej hlase ešte trčal zvyšok hnevu: „Ak okamžite neotvoríš dvere, nedostaneš zákusok.“

Čupel som v komôrke ticho ako myška. Vonku pred dverami bol podozrivý pokoj. Len zatienená svetelná štrbina naznačovala, že nana načúva. Zrazu otvorila dvere a zasiahlo ma svetlo. Nana uprene hľadela na vrecúško v mojich rukách a vykrikla: „Jedol si jed na potkany?“

Jasné, že nie. Ohromene som zízal na nanu. Predsa som nespadol z mesiaca. Nana bola taká rozčúlená, že ma zodvihla a ohmatávala mi tvár.

„Povedz niečo!“

Splnil som jej želanie: „Nie.“

Aby sa nana upokojila, musel som ju opakovane ubezpečovať, že som neochutnal ani vosk na parkety, ani terpentín, ani krém na topánky. Pri naninom rozčúlení ma kvárila iba jedna starosť: aby mi nezrušila zákusok. Našťastie nana uznala moju nevinu. Naozaj som nič nevyparal, a okrem toho som si už niekoľko dní usilovne brúsil zuby.

12

Ani na narodeniny som nedostal rýľ, a teraz som preberal vysvedčenie. Z usmiatej slniečok sa mi neušlo nič. Vysvedčenie však nebolo zlé. Nana a maco boli so mnou veľmi spokojní, lebo som sa v posledných mesiacoch usiloval.

„Môžem vidieť tvoje vysvedčenie?“ opýtal som sa Wolfganga.

Podal mi ho. Zo všetkého mal jednotku, len z krasopisu a telocviku nie. Cez veľkú prestávku som sa prechádzal po školskom dvore, kde bola prízemná budova s mojou druhou triedou. Pozrel som na veľkú budovu, kde po letnej dovolenke na Sylte bude moja nová trieda. Vyčítievala nad ostatnými budovami o niekoľko poschodí.

„Hlavná budova - hlavná budova - hlavná budova.“

Hlavná budova bol mŕšťovitý výraz. Na budúci rok budem mať určite viac šťastia s usmialymi slniečkami.

|||

Vlny Severného mora sa trieštili na pláži. Nesmel som plávať do Anglicka, nesmel som sa prekopať do Austrálie. Nana mi to ešte pritvrdila. A nesmel som kopať ani hlboké jamy na pláži. Nana na tom prísne trvala. Mal som smolu.

Uhliadzal som piesok a pozoroval som spenené vlny.

„Pipík - pipík - pipík.“

Znovu a znovu som si pomrmlával tento roztomilý sled slabík. To slovo mi spôsobovalo pôžitok. Pomrmlával som si ho cestou domov z pláže. Pomrmlával som si ho pri jedáleuskom stole nášho westerlandského bytu. Pomrmlával som si ho pred kinom na Bismarckovej ulici. Pomrmlával som si ho v obchodnom dome na Friedrichovej ulici. Sprewádzalo ma po celej plážovej promenáde. Špliechalo z bazéna. Vykĺzlo zo mňa pred hudobnou mušľou. Robilo si, čo chcelo.

Po chvíľke sa náhnevane obrátil akýsi vráskavý netopierec a niččo zasípel na mojich pestrotieňových rodičov. Nana mi prikázala, aby som mlčal. Bol som bezmocný. Slovo pipík mi vykĺzlo z úst, kedykoľvek sa mu zachcelo. Moja pestrotieňová rodina vstala a schádzala cele schodmi. Poskakoval som po macovom boku a tešil som sa z roztomilého sledu hlások. Nana a maca moje blaženie nepohoršovalo, a to ma tešilo.

Popoludní mi jedna pestrotienča vysvetlilo rozdiel medzi chlapcami a dievčatami. Chlapci majú pipík a dievčatá zvuk.

|||

Minulý rok sa školský týždeň skrátil na päť dní. V tretej triede boli dokonca dve zmeny. Nová učiteľka sa volala pani Dresselová a trieda bola preložená do hlavnej budovy, ktorá už dlho priťahovala moje pohľady. Nespočetne krát som si predstavoval, ako to asi v budove vyzerá.

Teraz v auguste nadišiel deň, kedy sa moja túžba naplní. S úctou som vošiel do budovy. Obozretne som vystupoval po schodoch v krdli netopiercov, ako posledný som prišiel na najvyššie poschodie a užasnuto som sa obzeral po chodbe. Z novej triedy sa už ozýval hurhaj a rozruch. Pestrotienčará si zabezpečovali najlepšie miesta a vo virvare dbali na to, aby ukoristili miesto vedľa svojich najlepších kamarátov. Peter a Wolfgang boli najlepší kamaráti. Na moje prekvapenie som zažil niečo, čo som ešte nezažil: prišiel som neskoro a neobišiel som naprázdno. Všetky miesta boli obsadené, až na jedno. Oči mi zažiarili. Bolo to jediné miesto, o ktoré by som sa bol usiloval. Bol to stôlik vpravo vzaďu pri okne.

Po prvej hodine za mnou prišlo netopierčie dievča s vlasmi ako kôra, ktoré bolo veľmi zvedavé na macovo povolanie. Už dva roky som sa Ulrike vyhýbal, lebo jej správanie pre mňa zostávalo záhadným. Ona ku mne bola stále priateľská. Ja som k nej bol stále nedôverčivý. Ulrike povedala: „Chudáčik, teraz budeš celý školský rok sam.“

|||

Leto sa prehuplo do chladnejšej jesene a stály hosť v dome s dvorom sa rozlúčil. Deková hra ma už tak často nenavštevovala. Častejšie som sedel za písacím stolom ako pod ním a usilovne som sa učil, aby som si zabezpečil pieskoviskovo istú budúcnosť, a aj preto, aby som zvládol prechod na *zvuk*, ako hovorila nana. Vyhliadky boli dobré, lebo v škole sa mi darilo čoraz lepšie. Červená kockovaná deka ležala zložená na gauči, iba kedy-tedy mizla v mojej detskej izbe. Nová jaskynňová hra bola účinnejšia. Nana sa už so mnou nechcela hrať komôrkovú hru, preto som sa schovával do skrine. Dobré na tej hre bolo, že nana ma nikdy neobjavila.

Sedenie na spodku skrine bolo však také nepohodlné, že som to nikdy nevydržal tak dlho, ako by som si bol želal.

Jedného dňa som vyliezol zo skrine a trel som si stŕpautú nohu. Keď som už ako-tak vládol stáť, všimol som si svoju sklápaciu posteľ. Nebolo by možné skryť sa v nej? Keď som roztiahol posteľ na dve treliny, klesla na podlahu. Rozmýšľal som. Keby som roztiahol posteľ iba do polovice, mala by zotrvať vo svojej polohe. Mal som šťastie. Štrbina zostala otvorená a bola dostatočne veľká. Vklzol som dnu. Zvnútra som potiahol matrac, posteľ sa zatvorila a zachlopila ma tma. Pohodlne som sa uložil na poduške. Bolo to oveľa krajšie ako v komôrke. V mojej malej jaskyni vládlo neosvetlené tmo. Zarmútené som skonštatoval, že pri sebe nemám baterku. Uhládzal som zvislo natiahnutú plachtu. Bavlna mi odpovedala príjemným chladom. Pravou rukou som ohmatával zadnú stranu postele, a zrazu som sa dotkol chladného skla.

O svetelné radosti neskôr sa ozvalo tiché rupnutie.

Tma, lampa bola vypálerá. S námahou som vyliezol z postele a hľadal som nana. Keď sa mi vypálila lampa, dostal som od nej nálnadu.

„Lampa sa vypálila? To je skutočne nanič výrobok. Stále potrebuješ nové žiarovky.“

!!!

Zimné slnko pozdravilo prvý deň roka matnou žiarou. Heimer otrávene listoval v rozprávkovej knihe, ktorú mu nana vtlačila do rúk. Vo veľkej detskej izbe som si sadol za písací stôl vyzdobený drevozrezhami a čakal som, kým Heimer začne s diktátom. Nana ho za trest poverila prevziať každodenné doučovanie. Heimer niečo vyviedol, nedostal však výprask, ani ho nezavrel do komôrky. Keď našiel rozprávku, namosúrene sa opýtal: „Ktorú vetu si písal naposledy?“

Prečítal som, čo bolo v mojom zošite: „Zrkadlo, zrkadlo, povedz mi, kto je najkrajší v celej zemi?“

Heimer ukazovákmi našiel to správne miesto a začal diktovať: „... tak odpovedalo zrkadlo.“

„Musíš čítať interpunkčné znamienka.“

„Interpunkčné znamienka tu nie sú. Prvé slovo sa píše s malým.“

Kreslil som na papier písmenko za písmenkou. Začul som ďalšiu vetu: „Pani kráľovná, vy ste najkrajšia.“

Po čiarke som sa zarazil. Nevedel som, ako sa píše slovo „kráľovná“. Nana bola prísna a nikdy mi nepomohla. Heimer mi určite pomôže.

„Ako sa píše ďalšie slovo?“

„To ti nepoviem.“

„Prosím.“

„Píšeme diktát.“

Heimer sa teraz správal ako učiteľ.

„Povedz mi to.“

„Hádaj.“

To bolo podlé. Heimer ma napodobňoval! Kedysi som to často hovoril, ale tie časy boli dávno za nami. Ušiekal som sa k svojmu poslednému priateľovi: „Pardon?“

Heimer napodobnil nana: „Nemusíš sa stále ospravedlňovať.“

Prehltol som svoju nevoľu a napísal som: kráľovná. Heimer sa pozrel na moje riešenie a... pokrútil hlavou.

Našiel som iné riešenie: kráľovna. Teraz sa Heimer pousmial a... pokrútil hlavou.

Ctižiadostivo som premýšľal a napísal som na papier riešenie, o ktorom som vedel, že je správne: kráľovna. Heimer sa usmial a... pokrútil hlavou.

Sklamane som sa pustil do ďalšieho pokusu: kráľovná. Heimer sa zľahka zatriasol od smiechu a... pokrútil hlavou.

Neúnavne som nachádzal ďalšie a ďalšie riešenia. S každým ďalším chybným pokusom moje zúfalstvo narastalo.

„To sme už mali!“

Neveriacky som prečítal riadok svojho neúspechu. Heimer mal pravdu. Nasledovali ďalšie pokusy. Zrazu mnou prebleslo riešenie. Prečo som na to neprišiel už skôr? Bolo to veľmi jednoduché. Heimer si zo mňa vystrelil! Ešte raz som napísal: kráľovná. Tentoraz som trval na tom, že mám pravdu. Ale Heimer nechcel pripustiť, čo som vedel dvojnásobne naisto: „kráľovná“ bolo správne! Jeho neústupnosť bola pre mňa dôkazom, že ma má za blázna.

Siahol som po knihe. Heimer ju ochrannne zdvihol do výšky. Vtom sa vo dverách objavila nana, prilákaná hlukom v detskej izbe. Hneď som jej povedal, aký bol Heimer ku mne zlý.

„Našiel som správne riešenie, a on to nechce uznať!“

Heimer mlčal, čo som hodnotil ako znak jeho viny. Nana si dala od Heimera ukázať spornú vetu a nazrela do môjho zošita. Skvelo sa v ňom dva a pol riadku s „kráľovná“ a „kráľovna“. Víťazoslávne som povedal Heimerovi: „Vidíš, ja mám pravdu!“

Zobrala mu rozprávkovú knižku a podala mi ju. Pohľad mi najprv padol na riadok „zrkadlo, zrkadlo, povedzže mi“. Pozrel som ďalej a prečítal som si vetu svojho neúspechu. Pravda pred mojimi očami bola horšia ako všetko predtým. Heimer vybuchol od smiechu, spadol zo stoličky, zavyl, skuvňavo sa smial a lapal po dychu: „Axel je taký hlupák, že sa tomu nedá uveriť.“

Párkrát zalomil rukami pred tvárou a prskavo zo seba vyrážal slová: „Ten sa to nikdy nenaučí!“

Premohol ho kľč smiechu. Bolo to podlé! Heimer mal byť potrestaný, nie ja.

Ušiel som do svojej izby a zaliezol som do dčkovej jaskyne. Netopierci sa mi často posmievali. Ale ich slová neprenikli do môjho sveta. Teraz moje vnútro zlepi. neznámy pocit. Odporne to bolelo. Spýtala ma bolesť. Heimer povedal, že som hlupák. Prvýkrát som pochopil hlbší význam jeho slov. Prvýkrát ma zranili.

Na druhý deň ma nana hľadala zhytočne. Bol čas pre nedeľňajšie doučovanie. Hľadala ma v obývačke, v kancelárii. Otvorila skrinku na topánky aj dvere do detských izieb. Bežala do pivnice, znovu a znovu volala moje meno, trénila naspäť do predsiene a spýtala sa maza: „Nevidel si Axela?“

„Nie, už si sa pozerala do pivnice?“

„Hľadala som už v celom dome. Nemôžem ho nikde nájsť. Pred chvíľkou som ho ešte videla.“

„Pozerala si sa do skriní? Tam sa rád schováva.“

Nanine ľahkonohé kroky zneli svetlejšie ako macove. Prišla do mojej izby. Počul som, ako skrútila mosadzným kľúčom v zámke a otvorila skrinu. Zadržal som dych vo svojej postelnej jaskyni. Ako zdrevenený som ležal na poduške a načúval som. Skrinu sa znovu zatvorila. Mosadzný kľúč zaštekotal v zámke. Maza a nana

stáli vo dverách mojej izby. Bavili sa o doučovaní. Na konci rozhovoru povedal maza: „Ten sa to nikdy nenaučí.“

Nana utrápene opakovala: „Ten sa to nikdy nenaučí.“

Ešte chvíľu bolo v dome s dvorom počuť, ako nana prešla od macových slov k činom a otvárala všetko, čo sa dalo otvoriť. Všetko? Skoro všetko... Obmedzené dieťa sa nedalo nájsť.

13

S príchodom jari vypučali na Tržnom námestí v Groß Flottbeku stromy. Nana mi medzi dverami povedala: „Končíme s čadením na flautu.“

„Nie! Nie! Nie! Nie! To nesmieš urobiť!“

Nana postavila nákupnú tašku z trhu do kuchyne a zvrástila čelo. Ako zmyslov zbavený som ju mykal za kabát. Nana ma rázne chytila za ruku a povedala: „Už tri roky chodíme k páňovi Starckmu. Už tri roky sa snažím, aby ste sa naučili hrať na flaute. Vzdávam sa. Ani jeden z vás dobrovoľne nevytiahne flautu, aby na nej cvičil. Ani jeden z vás nehraje pre radosť.“

„Nie, to nesmieš urobiť!“

„Naozaj chceš ďalej hrať na flaute?“

„Áno – áno – áno!“

„Tvoj brat a ja končíme.“

„Nie! To nesmiete urobiť!“

„My končíme. Ale ešte si rozmyslím, či ty smieš pokračovať.“

To bolo jej posledné slovo. Hrozné, že tí dvaja už nechceli chodiť do Ostereschu. Prastaré pravidlo bolo porušené. Hrozilo zrútenie poriadku. Hra na flaute bola úplne nepodstatná. Podstatné boli cesty k flautavému domu a naspäť. Túto trojdobrú súčasť môjho života mi nesmú zobrať. Prečo som mal byť potrestaný? Veď som nič nevyviedol.

Pri obede som čakal na vhodnú príležitosť, aby som predsa len

odvrátil pohromu. Keď rozhovor pri stole na chvíľku utíchol, spýtal som sa nany: „Môžem chodiť na flautu?“

Maco povedal: „Jaskyňové dieťa prosí o niečo, čo je väčšie ako keks? To sme tu ešte nemali.“

Nanino mlčanie som si vyložil ako hroziace nie. Zo zúfa stva som zašepkal: „Pardon?“

Nana sa od dojatia rozosmiala, potom prikývla. S úľavou som až do konca obeda mlčal a tešil sa na nasledujúcu hodinu flauty, na parnovalcovú lúku a na uhládzacie kríky.

|||

Posledná vyačovacia hodina sa skončila. Prihovorila sa mi Barbara s vlasmi tmavými ako zem: „Pôjdeme spolu domov!“

Gerdova sestra chodila do tej istej triedy ako ja. Pestrotienčatá často chodili domov spolu. Moja odpoveď odstránila všetky pochybnosti: „Áno.“

Tento deň bol iný. Barbara chcela ísť domov len so mnou. Bola to nová hra? Na Jazernej ulici sa ma opýtala: „Kde by si chcel žiť, keď budeš veľký?“

Moju dušu zaplavil obraz a odpovedal som: „Na ostrove.“

Barbara radostne spustila: „To je super. Môžeme sa spolu hrať na piáži.“

Jej slová sa chytili za ruky a uriekli. Barbara maľovala v jasných farbách budúcnosť, ktorá ku mne nepatrla. Barbara samopašne štebotala ďalej. Na kččke pri Priehradnej ceste povedala: „Potom na tom ostrove budeme mať svadbu.“

Zvláštne dojatý som pozrel na Barbaru. Nemá zdravý rozum? Môj ostrov nebol málny ostrov. Pre pestrotiene by tam – hm – nebolo miesto. Pri rade domov blízko ihriska sa Barbara so mnou rozlúčila. Odvtedy považovala za dôležité, aby som ju na ceste do školy sprevádzal, a to ráno aj na poľudnie.

|||

S úľavou som tancoval okolo stromčeka na vršku na parnovalcovej lúke a pohojďával som puzdrom na flautu. Odnaproti ma po-

zdravila prekrásna tabuľka s názvom ulice: „Urnové pole – Urnové pole – Urnové pole.“

Jastril som po číslach domov, okolo ktorých som prechádzal, a nemusel som sa ponáhľať, presne, ako som si to vždy želal. Aspoň raz si môcť pokojne vychutnať celú misku obláčikového krému, aspoň raz sa môcť pokojne vliecť až k flautovému domu.

Súdková ulica bola štepá ulica s dobre viditeľnými radovými domami. Tešil som sa z každej tabuľky, z každého kriku, z každej dlažobnej kocky na ceste do Ostereschu. Toto popoludnie bolo dobré ako monopoly.

Flautový dom stál na pozemku vedľa škôlky, do ktorej chodili Peter a Wolfgang. Vysoká listnatá breza strážila vchod do polovice domu. Boli tam záhradné vráta a bolo tam, ako vždy, aj sklamanie. Hodinu nebudu žiadne tabuľky ani uhládzacie kríky. Zvonček mi nezazlieval neprítomnosť nany ani Heimera. Pán Starke ma radostne privítal. Po prvýkrát som sa posadil v hudobnej izbe sám.

Pri hraní na flaute som nepocífoval ani bolesť, ani radosť. Melódie boli ako vianočne zabalený zvuk. Zrejme mali tón. Zrejme si zasluhovali pozornosť. Keď som sa však lepšie započúval, boli len zvuk. Hudba bola ako pusinková komórka bez pusieniek.

|||

Barbara ma často ubezpečovala, že som jej najlepší kamarát. Na ceste domov z Mlynskej školy na Tržnom námestí zaštebotala: „Mám rada Petra.“

Potom sa odmlčala. Po nespočítaných krokoch som sa spýtal do jej mlčania: „Áno?“

Štebotala ďalej: „Aj Wolfganga mám rada. Ale nie tak veľmi ako Petra.“

Potom sa odmlčala. Zase som nevedel, čo mám povedať. Pre takýto typ rozhovorov som bol hluchý. Keď sa Barbara strácala v mlčaní, spýtal som sa: „Áno?“

Zaštebotala: „Wolfganga mám rada, ale Petra mám ešte o niečo radšej. A teba mám rada. Dokonca ťa mám radšej ako Wolfganga.“

Potom sa odmlčala. Barbarine slová mali tón, do môjho sveta však neprenikli. Aby som sa dozvedel viac, spýtal som sa: „Áno?“

Ešte vždy dobre naladená Barbara štrebotala ďalej: „Keď o tom tak rozmýšlam, Petra mám o štipku radšej ako teba.“

Aby som sa dozvedel viac, spýtal som sa: „Áno?“

Barbara sa odmlčala až po zeleného panáčika, ktorý nám na Osdorfskej ceste povedal dobrý deň: „Vás dvoch mám možno dokonca rovnako rada.“

Nevinne zvedavo nasledovala moja otázka: „Áno?“

Na Prichradnej ceste sa ma Barbara opýtala: „Prekážalo by ti, keby som Petra mala radšej ako teba?“

Barbara bola pestrotička, Peter bol pestrotieň. Odpoveď ležala ako na dlani: „Nie.“

Barbare vyhĺkli slzy a utiekla preč. Prečo plakala? Veď ani ne spadla z bicykla. Zmätene som sa za ňou pozeral, ako beží pozdĺž ihriska, vlasy hnedé ako zem jej poletovali vo vetre, a začul som, ako za sebou zabuchla vchodové dvere.

|||

V obývačke sa zamotali hlasy nany a maco do kľbka viet, ktoré som predtým nikdy nepočul. Nana vybrala z trezora svoju zbierku mincí a na papierku si vypočítala jej cenu. Maco sedel na mramorovej parapetnej doske a listoval vo vkladných knižkách.

Mramorový koláč – mramorový koláč – mramorový koláč.

Jarné slnko vrhlo do obývačky macov šikmý tieň. Opýtal som sa: „Prečo tam nie je aj moja?“

„Tvoju nepotrebuje,“ povedal maco.

Kvokol som si pred otvorený trezor, vytiahol som zakladač s nápisom „Axel“, kde našli úkryt všetky moje vysvedčenia, a pozrel som sa, či je tam aj moja vkladná knižka.

Nana mi vysvetlila, čo sa práve deje. Daňový úrad rozhodol, že maco nie je novinár, ale *zunk*. Okrem toho boli doplatky na daňoch za posledné roky veľmi vysoké. Boli to zlé správy, lebo obe vyjdú drahé. V nasledujúcom období budeme mať málo peňazí. Nana musí preto predať svoju zbierku mincí. Ale nie je to až také

zlé, aby som sa strchoval o svoje usparené groše. Nana sa usmiala ako netopierka.

Keď sa nana ani maco nepozerala, ustarostene som schmatol svoju vkladnú knižku, aby som si ju schoval do izby – istota je istota. Na písacom stole som listoval v knižočke červenej ako pečatný vosk. Číslavé čísla vyznačovali prvý vklad 10. júla 1963: 15 DM. Rokmi suma narástla na dvojdobých 147,23 DM. Hrdó som ovoniaval svoje vlastníctvo. Vpredu bolo zapísané moje zamestnanie: dieťa.

|||

Slnčné lúče prerhli oblaky, na pokožke mi vyšivali teplo. Ako každý deň som čakal na Barbaru. Vietor sa rozochvene pýtal konárov. Listie šušotavo odpovedalo. Končre sa objavila. Po jej boku pochodoval Peter. Niečo mu pošepkala, podišla ku mne a povedala: „Už nie si môj najlepší kamarát.“

Obrátila sa na podpätku a chytila Petra za ruku. Pripojil som sa k nim. Barbara povedala uštipačne: „Chceme ísť domov sami!“

Zarazene som zastal a chvíľku som počkal, kým tí dvaja netopierci neodletia. Mykol som plecóm a vydal som sa smerom na Prichradnú cestu. Každý pokus predpovedať správanie netopiercov bol rovnako nezmyselný ako pokus hľadať zemiaky v záhrade domu s dvorom.

|||

Do domu s dvorom sa priplazil večer. Vyčerpaný z nezvyčajne chladného májového vzduchu som otvoril vchodové dvere a vošiel som dou. Nana so mnou žartovala, zbadala stopy mojich nôh na koberci a povedala: „Daj si dole aj ponožky. Sú mokré.“

Zavzdychal som: „Už nevládzem.“

Moje premočené gumáky stáli na rohožke. Vyčerpane som sa čúvliekol k stoličke v predsieni. Nana pristúpila k činu a povedala: „Mokré ponožky sú nezdravé. Kde si bol?“

„Na Špicbergoch. V rybníku chytať pichľavky.“

„Hore rohu!“ povedala nana veselo.

Urobil som, ako mi prikázala. Nana ma potiahla za ponožku. Vlhká bavlna sa mi prilepila na pokožku. Nana roztopašne potiahla ponožku silnejšie a – šup – strhla ma zo stoličky. Až keď som mal pravú nohu pod sebou v škaradeom uhle, nana vzdychla a strhla sa. Bolesť mi len zriedkakedy vytlačila slovko z pier. Tentokrát mi ušlo au. Nana ma chlácholivo pohladkala po členku a povedala: „Vylieč, vylieč, dážď a sneh, tvoja bolesť prejde hneď.“

Mýlila sa. V členku sa mi ukryl zriedkavý hosť a pri každom kroku sa prepracovával vyššie. Bez sťažovania som pokrívkával dackola. Pobolievanie v členku neustupovalo. Nana mi na dobrú noc povedala: „Pekne spi, zajtra bude všetko v poriadku.“

Tma zahalila moju otvorenú posteľovú jaskyňu. Uhládzal som páperovú prikrývku a vychutnával si pokoj pred nocou, ktorá mi priniesla zlé sny. Pre soba medzi samými vlkm: bolo dôležité ostríť si zuby. Každý večer som si jazykom brúsil chrup. Wolfgangova múdra rada sa pre mňa stala semaforovým pravidlom, ktoré mi dodávalo istotu. Starostlivo som si brúsil horné rezáky, starostlivo dolné. Na očrých zuboch som vy eštil sklovinu až po ich špičky ostré ako ihla a na stoličkách až po všetko drviace hrany.

Žiaľ, môj každovečerný por.adok bol citeľne narušený: v rche sa mi zbierala krv. Opuchnuté tkanivo naplo pokožku, vzalo kľbom ohybnosť, odrálo spánku ospalosť, napchalo hlato čo nohy, ktorú som nikdy ako nohu nepocítoval. Zmätený z tolkej prítomnosti pod mojou perinou som sa posadil. Rozpoltaný som sedel na kraji posteľe. Prvýkrát som pravú nohu pocítoval ako súčasť svojho života, prvýkrát mi odopierala poslušnosť.

Klesol som na kolená, stlačil som kľučku, sotil som do dverí a po štyroch som vyliezol do predsieni, preplazil som sa okolo Heimerovej izby, ďalej popri pivničných schodoch, preliezol som okolo májovo chladného kozuba, preliezol som popri komôrke, razrel som cez mliečne sklo na dverách do obývačky pretkanej svetlom, ušami som zachytil šum televízora, rozrazil som dvere a liezol som ďalej. Maco sa ohzrel a opýtal sa: „Ktože to tak neskorro prichádza na návštevu?“

„Nemôžem spať.“

„Čo ti je?“ opýtala sa nana.

„Mám horúcu nohu.“

Keď som sa preplazil okolo gauča, zvalil som sa na chrbát a natriahol som pred pestrotieňovými rodičmi červenú guču mäsa.

Chodba v operačnom dome bola prázdna a svetlo sliedhavé. Nana už nevládala stáť, bola neskorá noc. Sadla si ku mne na lôžku. Keď lekár konečne doniesol správu, jedenásty raz zívla. Nález znel: zlomenina členku a poškodenie väziva.

14

Metro s hrmotom dorazilo do stanice. Privítalo ma okojemné usporiadanie kachličiek. Cez vykdopené okno prúdil dovnútra kyslastý zápach, ktorý mi trošku pripomínal paprikové korenie. Tomuto zá-pachu však chýbalo zubaté zahryznutie. Z kachličiek som si prečítal názov zastávky: „Lutterothova ulica.“

„Ešte jednu zastávku a už tam huceme,“ povedal dedko.

„Hneď vyjdeme z tunela,“ povedal Heimer.

Nepokojne som sa mrvil na svojom mieste pri okne. Vedľa mňa bolo položené babkino vrečko s chlebom nakrájaným na kocky. To všetko môžem dať zvieratám. Aj Heimer mal takéto vrečko. Výlet bol odmenou za dobré vysvedčenie. Dedko sa opýtal Heimera: „Tešíš sa už na zvuk?“

„Áno.“

„Musíš tam poriadne zabrať, aby si neskôr mohol študovať.“

Na budúci rok už nebudem spolu s Heimerom na školskom dvore pri Veternom mlyne. Heimera preložili do inej školy. Metro sa znovu rozbehlo, prefrčalo cez tunel a o malú chvíľku sa v-átilo na denné svetlo. Deň bol slnečný a slnečné bolo aj moje prvé vysvedčenie v Hlavnej bučove. Na vysvedčení neplakalo ani jedno slniečko, niektoré sa dokonca usmievali. Ale usmiate slniečko s lúčmi, aké mal Wolfgang, ostalo pre mňa nedosiahateľné. Mal som však našťastie dostatok veselých slniečok na výlet do zoo.

Pri hlavnom vchode do zoologickej záhrady v Hagenbecku sa

dedko postavil do dlhého radu na lístky. Jeden výbeh holo vidieť aj od vchodu. Heimer sa spýtal: „Prečo sa tie medvede nehýbu?“

„Sú unavené,“ odpovedala babka. „Preberú sa až poďvečer.“

„Aké sú to medvede?“

„Medvede hnedé,“ odpovedala babka.

V zoológickej kúpil dedko dve zmrzliny a zošit.

„To je plán zoo. Kto ho chce niesť?“

Heimer pokrútil hlavou, a ďalej lízal vanilkovú zmrzlinu v oplátke. Plán zoo: to znelo dobre. Príkývol som.

„Najprv musíš dojesť zmrzlinu,“ povedala babka.

Pri plameniakoch som si obližal prsty zababrané od zmrzliny a babkinou vreckovkou som si dočista vyutieral ruky. Dedko mi podal plán zoo.

„Podľa neho nám môžeš hovoriť, kadiaľ máme ísť.“

Okamžite som sa zahĺbil do pestrých stránok. Bolo to úžasné. Každý výbeh mal číslo a okružný chodník sa hadil popri číslach po celej zoológickej. Vo výbehu pri hlavnom vchode driemali medvede kodiaky – nie medvede hnedé! Pri veľkej skale sa babka opýtala: „Ako musíme ísť teraz?“

„Doľava k levom.“

Čítať plán zoo holo také pekné ako hrať monopoly.

O viacero ohrád neskôr sa Heimer pustil do behu. Lákalo ho ihrisko plné netopiercov. Škľabalo ma v členku, vďaka som sa posadil k babke a k dedkovi. Heimer sa rútil dole šmykľavkou. Niekoľko raz, nespočetne ráz. Potom Heimer príbehol. Dedko sa ho spýtal: „Vieš už, aké povolanie si vyberieš?“

„Chcem byť vodič lokomotívy!“ Heimer lapal po dychu. „Môžem si kúpiť ešte jednu zmrzlinu?“

Babka prisvedčila a dala mu za hrsť mincí pre zmrzlinára.

„A čo tvoje povolanie?“ spýtal sa ma dedko.

„Dieťa.“

„To nie je povolanie.“

Ale čo? V mojej vkladnej knižke to však tak holo napísané.

„Prečo nie?“ bol som zvedavý.

„Vodič lokomotívy je riadne povolanie. Dieťa nie je povolanie.“

Heimer sa vrátil a lízal zmrzlinu.

„Toto je pre teba.“

Podal mi nanuk s čokoládovou polevou. Presne taký som chcel. Členok ma špel a pichal, podlamovali sa mi kolena a bolo horúco. Dedko sa opýtal: „Aké povolanie by ťa bavilo?“

„Opatrovateľ zvierat.“

Nekonečne dlho by som mohol chodiť po zoo. Nekonečne dlho by som mohol obdivovať usporiadanie výbehov. Nekonečne dlho by som sa prehrabával v pláne zoo a tešil sa z tabuliek s názvami. Príhradná cesta – Klinčeková ulica – Osteresch: to znelo trojdobre. 1 – 2 – 3: to znelo štvordobre.

Drevený okraj pieskoviska zdobili jazvy po vypalovaní v tvare kruhov a reťazí. Od tohto leta niektoré pestrotieňatá vlastnili lupy. Ja som nijakú nemal. Gerd rozprestrel a starostlivo uhladkal na dreve šarlachovo červenú zamatovú šatku. Puldruha tuča pestrotieňových netopiercov z Príhradnej cesty upieralo zrak na Christophu, ako ukladá na šatku pripravené výhry. Zlatý pohár pre víťaza, ceny za druhé a tretie miesta, ako aj ceny útechy tvorili poriadok pre všetkých, ktorí si ucelili zmerať sily. V auguste sa slávnostne otvorila prvá Príhradná olympiáda. Všetky deti tleskali.

Prvé kolá viacheja oddelili zvuk od tónu. Vedenia sa ujali rýchli a pohotiví. Pomalí a nešikovní sa dostali na chvost. Po behu s tyčou na futbalovom ihrisku – zlepšil som si čas následkom pošmyknutia dvoch netopiercov – som nazeral ponad Gerdovo plece. Mohol som si robiť nádeje na výhru? V mojej vekovej kategórii som bol ďaleko od ceny útechy. Gerd spočítal body. Bol som na treťom mieste! Tí dvaja na čele sa nedali dostihnúť. Smutne som sa rozlíčil so zlatým pohárom pre víťaza. Poškuloval som však po kalichu bronzovej farby, na ktorom sa skvel nápis: 3. miesto.

Nasledovala ešte posledná súťaž. Christoph zvolal pestrotieňových bežcov. Gerd nakreslil kúskom tehly štartovaciu čiaru. Trasa po ihrisku merala asi osemdesiat metrov. Pomalí a nešikovní štartovali ako prví. Vyčerpané fučali hore schodmi popri šípových krítkoch do cieľa. Christoph zhovieavo odmeriaval časy. Gerd horlivo zapisoval výsledky. Slávnostne oznamoval nové poradie. Takmer vždy bola na prvom mieste zmena.

Teraz zavolať mňa. Roztrasený som sa zohol nad štartovacou čiarou. Niektoré pestrotienčatá sa vydiapali na biely múr ihriska, aby mali výhľad na celú trasu. Kalich, kalich, chcel som bronzový kalich! Christoph zakričal: „Pripraviť sa!“

Pohľadom som vyrovnával tehlovočervenú farbu cieľovej čiary. Čiara vyzerala, ako keby sa zadrhávala.

„Pozor!“

Na šedej jednotliatosti dlažbočných kociek vynikali úlomky tehly ako jahodové pichliače. Po jazyku sa mi drobila múčna chuť horniny. Do uší mi udrel Christophov hlas: „Teraz!“

Môj dobre zahojený členok prijal tlak svalov, vyrazil vpred. Po niekoľkých metroch som dosiahol Priehradnú ulicu. Teraz musím skočiť doľava cez záhor! Tíme mi poškrabali pokožku. Odpadková náložka bola stále bližšie. Kalich, kalich, bronzový kalich! Ľavou rukou som sa odrazil od kamennej hrany smetiaka a švihol za roh k radu domov pri ihrisku, kde bývali Barbara a Wolfgang. Stalo sa to pri našliapnutí na nohu! V zahojenom členku ma picchlo. Tupá bolesť mi vrtala v klbe, rýchlo sa preniesla do pohybov. Z múra ihriska reval Heimer: „Utekaj, ťuťko, utekaj!“

Bolesť mi sypala piesok do členku, vrhala tvar do nohy. Nezvyklá prítomnosť tejto hrce mäsa, ktorá mi nadávala za svoju existenciu, ma vystrašila. Môj beh sa rozdrobil. Heimerovi preskakoval hlas: „Utekaj! Nevzdávaj sa! Utekaj!“

Pod prvou pergolou som urputne hojoval, aby som nespadol. Podo mnou bežali bok po boku pravá noha, ktorú som vnímal, a ľavá noha, ktorú som nevnímal. Zrazu sa biely múr skončil. Nedal som si pozor! Ruka sa mi šmykla po vápenci. Vychýlil som sa z dráhy. Aby som predišiel pádu, musel som sa zachytiť črevenej preliezačky. Stratil som drahocenné sekundy! Šípové kry mi ukázali kvety a listy. Vydráždené srdce mi pumpovalo krv do žíl. Z futbalového ihriska ma povzbudzovali pestrotienčatá. Ich hluk vo mne vytvoril ozvenu: kalich, kalich! Dych sa mi dral cez hrdlo a pľúca. Rýchlejšie! Rýchlejšie! Ešte hore po krátkom schodisku. Len aby som nespadol. Moje krčky vyhovelí len o vlások. Takmer som sa pokolil o nízke stupne, musel som chytré poskočiť, dosiahol som okraj horného schodu, potácavo som utekal ďalej až po zadrhávajúcu tehlovú čiaru, kde sa začiatok stal koncom. Christoph

svižne odmeral môj čas. Gerd horlivo zapísal výsledok. Slávnostne ako na olympiáde v Mníchove vyhlásil: „Druhé miesto!“

Heimer ma potľapkal po pleci.

„Mal si smolu, teraz budeš štvrtý za Tomom. Päť desiatín si stratil pri smetiaku.“

Dychčal som. Heimer pokračoval: „Čo sa to s tebou stalo? Veď si skoro zastal.“

Vystrel som sa. Pohľadom som šibol k cenám: zlatý pohár, strieborná čaša a bronzový kalich. Odhodlala som sa urobiť zopár krokov. Prítomnosť nohy bola taká zrejma, ako keby som mal zlomený členok. Nadvihol som nohu a potriasol dotieravým návštevníkom. Nič sa nezmenilo. Noha prejavovala prítomnosť, ktorá sa nedala odohnať. Nevedel som, čo mám robiť, kričal som sem a tam, načúval som nohe. S úľavou som si uvedomil, že jej prítomnosť prazvoľna ustupuje.

Zbystril som pozornosť. Predposledný pestrotieňový bežec dosiahol cieľ. Gerd slávnostne vyhlásil: „Prvé miesto!“

Teraz som bol až tretí. Posledný pestrotieňový bežec sa postavil na štart. Jeho náskok bol značný. On dostane zlatý pohár a odsunie ma na štvrté miesto. Pri prvej pergole som sa vydiapal na biely múr. Christoph dal povel k štartu: „Pripraviť sa!...Pozor!...Teraz!“

Pestrotieňový chlapec vyštartoval, nakrátko sa stratil za jedlami, preskočil záhon, uháňal za roh k smetiaku a ako šíp preletel popri ihrisku. Heimer za ním kričal: „Máš rozviazanú šnúрку!“

Teraz som to zbadal tiež. Šnúry mu poletovali okolo členkov ako potkanie chvosty. Na konci múru pestrotieň skrátil kroky, ľahkorucho urobil oblúk, takmer vôbec ho nevyntieslo z dráhy. Stúpil však na jednu potkanú chvost a spadol cez preliezačku. Pestrotienčatá zvriskli, zoskočili z múru a rozbehli sa na futbalové ihrisko. Opatrne, s ohľadom na svoju čudne prítomnú nohu, som sa zošmykol z múru. Takmer istý víťaz so vzlykaním vstával spod preliezačky. S krvavým kolonom skackal ďalej. Povzbudzujúce výkriky ho poháňali k šípovému krikom. Ťažkopádne vyšiel po nízkych schodoch a čekrival k cieľu. Christoph stáčil stopky a odrátal sekundy a desatiny. Z pestrotieňov vykĺzol šum. Nikto nebol pomalší. Niekoľko pestrotienčat vzrušene skočilo do pieskoviska, aby videli, ako Gerd vypočíta výsledok.

„Tretie miesto pre Toma!“ zvolal slávnostne.

Ticho sa roztriestilo na jasot. Bronzový kačich stál na mieste a ja som bol až štvrtý.

|||

Z veľkého macovho regálu som vybral knihu o zvieratách a pohodlne som sa usadil v prítelnom kresle. Na stretnutie s Wolfgangom na ihrisku bol ešte čas. Kniha o zvieratách bola skoro taká pekná ako plán zoo. S touto knihou som si mohol oživovať návštevu zoologickej záhrady tak často, ako som len chcel.

O návštevu zoologickej záhrady neskôr sa maco vystrel vo svojom pracovnom kresle a spýtal sa ma: „Ako sa ti páči v novom školskom roku?“

„Dobre. Sedím na svojom starom mieste pri okne.“

„A na vyučovaní sa snažíš?“

„Áno.“

„Ak sa budeš naozaj snažiť, pôjdeš na *zvuk*, *znaturuješ*, a potom môžeš ísť na univerzitu.“

Univerzita znela skoro tak dobre ako univerzum a univerzum znelo skoro tak dobre ako prírodopisné filmy a prírodopisné filmy zneli skoro tak dobre ako zoo a zoo znelo skoro tak dobre ako prázdniny a cez prázdniny som mal narodeniny. Opýtal som sa maca: „Ty máš maturitu?“

Prisvedčil.

„Urobil som si ju už ako dospelý. Po štvrtej triede som išiel na *rcálku*, lebo sme nemali dosť peňazí.“

Spomenul som si na svoje vreckové.

„Za maturitu sa platí?“

„Dnes už nie.“

„Tak potom chcem ísť tiež na univerzitu.“

Narodeniny - narodeniny - narodeniny.

Postavil som sa a hľadel som na macov stôl.

„Môžem si zobrať lupu?“

„Načo?“

„Aj Wolfgang má lupu.“

„Táto je veľmi drahá. Na ihrisko si môžeš zobrať inú.“

Maco vylovil zo zášuvky drobné kožené puzdro, vyklopil z neho lupu a podal mi ju.

„Darujem ti ju. A teraz už bež.“

„Ďakujem.“

Slnečné lúče žeravo pálili cez sošovku. Nad čiernou svetelnou skvrnou sa krútil obláčik dymu. Wolfgang vypaľoval do dreva na pieskovisku kruhy a reťazce. Vytiahol som drobné kožené puzdro a napodobnil som ho.

„Môžem sa pozrieť?“ opýtal sa Wolfgang.

Podal som mu lupu. Wolfgang uznalivo prikývol. Takú peknú lupu nemá.

Po chvíli vypaľovania Wolfgang povedal: „Vieš, čo znamená DESY?“

„Tak sa volá ten vysoký dom hore pri malom dube.“

„To je hotel. DESY znamená nemecký *zvuk-zvuk*.“

„Môžeš to zopakovať?“

„Nemecký *zvuk-zvuk*.“

Nedať sa nič robiť. Boli milé slová a boli menej milé slová. DESY nebolo milé slovo. Wolfgang pokračoval: „Za chvíľu musím odísť.“

„Prečo?“

„Stretnem sa s jedným dievčaťom.“

„S akým dievčaťom?“

„Som s ňou ženatý.“

Chvíľu som sa naňho prekvapene pozeral.

„Ty si ženatý?“

„Áno.“

„Veď ešte nie si dospelý.“

„Keď má niekto také dobré známky ako ja, smie sa oženiť skôr.“

Kľuček dole. Teda aj na to holi dobré usmievať slniečka.

„Už musím ísť.“

Wolfgang sa pobral smerom k radu domov pri ihrisku. Uznalivo som za ním hľadel.

Po chvíli vypaľovania som šiel domov. V dome s dvorom mi skrížila cestu nana. Povedal som jej: „Wolfgang je ženatý.“

„Kto to vraví?“

„Wolfgang.“

„Vodí Ťa za nos.“

„Nie.“

Nana sa na mňa prísne pozrela: „Vodí Ťa za nos.“

„Za nos sa nedá vodíť, iba za ruku.“

„Nehovor nezmysly.“

Nana nemala pravdu. Wolfgang ma nemohol vodíť za nos. Nemohol by som dýchať.

„Nie je ženatý,“ povedala nana so zdvihnutým ukazovákom.

„Deti nemôžu byť ženaté ani vydaté.“

Uveril som naninmu ukazováku.

„Prečo te teda Wolfgang povedal?“

„Wolfgang je loptoš. Nemusíš hneď všetkému uveriť, čo ti povie.“ Nana sa na mňa zvláštne pozrela: „Musíme sa porozprávať. Čo povieš na zajtra poobede?“

„O čom sa chceš so mnou porozprávať?“

„Tá sa nedá povedať pár slovami.“

Chvilku som premýšľal, o čom sa asi nana chce so mnou porozprávať, nenašiel som však odpoveď.

Následujúci deň cez prvú malú prestávku som sa spýtal Wolfganga: „Prečo si mi povedal, že si ženatý?“

„A ty si tomu uveril?“

„Áno.“

Wolfgang sa rozosmial a nemohol prestať. Nana mala pravdu. Bol to loptoš.

|||

Cez prsty mi kvapkala jedna guľka za druhou, štrngla do škatuľky s pokladmi bez vrchnáka, ktorá ešte stále zľahka voňala po cigarách. Mal som ešte trošku času, kým sa budeme rozprávať s nanou. Ukludňujúci tón guľiek vytvoril v mojom vnútri vzorku, ktorá v sebe skrývala odmenu. Bezpečnosť bola dôležitá kvôli tomu, čo sa skrývalo na dne škatuľky s pokladmi pod pieskovo žltou vreckovkou. Guľky a vreckovka chránili pred chamtivými pohľadmi moju vkladnú knižku červenú ako pečatný vosk. Čarovali ju aj pred chamtivými rukami?

Bolo by ľahké vysypať guľky a zobrať vreckovku. Vkladná knižka by potom ležala nechránená na dne cigarovej škatuľky bez vrchnáka. Kde by bol vhodný úkryt? Moja detská izba sa mi nezdála dostatočne bezpečná. U netopiercov musí byť človek pripravený na všetko.

V predsieni oproti veľkému radiátoru sa rozkladala vešiaková stena. Za drevenými doskami by bolo pre jednu vkladnú knižku dosť miesta. Viackrát som ju tam strčil, ale keď som pomýkal vešiakovou stenou, zakaždým znovu vypadla.

V obývačke sa ponúkali čalúnené epeďy na gauči. Po niekoľkých pokusoch som to vzdal. Skrýša medzi epeďami bola príliš verejná. Poslúchol som vnukuťtie a zamieril som k pivničným schodom, ešte raz som pozrel na vešiakovú stenu a nadošlo som ju vykrtol zo zoznamu možných skrýš.

V pivnici som sa zastavil pred vyradenou skriňou. Sklené dvere so závesmi vyzerali ako okná, ale neboli to okná. Magicky pričhovaný dvojakým vzhľadom skrine som ju otvoril. Možno v jej hĺbinách nájdem skrýšu pre svoj ohrozený poklad. Vlnená deka sa vzdúvala nad hornou poličkou a nežičila poriadku skrine. Trošku som potiahol za trávovo zelenú látku. Povolila iba kúsok. Potiahol som silnejšie a držal som v rukách prevísajúcu časť deky. Zdálo sa, že je v nej niečo schované. Potiahol som ešte raz. Deka sa ani nepohla. Zvýšil som svoje úsilie, ťahal som silnejšie, začal som ňoc šklbať, a keď deka povolila, takmer som stratil rovnováhu. Na podlahu treskla zabalená škatuľa. Deka farby lúky sa zvalila na mňa.

Biele plastové vreco bolo starostlivo previazané. Ohmatával som uzly, rozuzľoval som jednu mašľu za druhou, tlačil som škatuľu cez vzniknutý otvor, strhol som plastové vreco a oč šťastia som zvýskol. To bol nález! Nespočetne ráz som ju hľadal! Teraz som držal vytúženú škatuľu v rukách! Blažene som uhládzal vrchnák škatule matný ako cukrová poleva, končekom prsta som obkresľoval písmeňá a vzory.

Zdvihol som škatuľu v očakávaní, že sa vyklopí spodok. Nestalo sa nič. Vrchnák matný ako cukrová poleva pevne zvieral spodok a držal ho v zajatí. Ukazovákom som namáhavo otváral obal. Škatuľa vydala svoj obsah: v jej priehradkách driemala kúzetníčka pa-

lička, kúzelnícka kniha a všelijaké čarovné klenoty. Dychtivo som prechádzal prstami po vecičkách, občerstvoval sa ich závanom, vychutnával som každý dúšok ich prítomnosti. Palcom som ťukal po hranatom dreve čiernom ako noc, na ktorom vedľa seba odpočívali dva mesiace v splne. Roztomilo sa kolísali vo svojej škatuľovej posteli. Páčil sa mi ten stiesnený pohyb a nespелý zvuk dreva na umelej hmote.

Odrazu ma naplnil dávny údiv nad kúzelníckym trikom, ktorý ma uviedol do úžasu a ktorého tajomstvo som nevedel uhádnuť. Znova som ťukol po dreve, tentokrát o niečo silnejšie. Obrátilo sa na chrbát a oba mesiace sa oddelili. Predná a zadná strana boli pomalované. Znovu a znovu som ťukal po dreve. Mesiace sa spájali a mesiace sa oddeľovali. Bolo to jednoduché, stačilo poznať fintu.

„Axel, kde si?“ zavolala nana.

Bolo zakázané dotýkať sa kúzelníckej škatule! Výprask, výprask: nebezpečenstvo vo mne nadobúdalo tón. Zabalil som škatuľu do vreca, vtlačil som ju do mašlí. Svetlo v pivnici ma prezradí. Náhlivo som ovinul biely balík dekou.

„Axel, si v pivnici?“

Skôr, ako som mohol odpovedať, na pivničných schodoch zaklepotali sandále. Strčil som trávovo zelený balík naspäť do police a cez plece som zakričal: „Áno.“

Keď som sa obrátil, nana schádzala po posledných schodoch. Zarazila sa. Medzi ňou a mnou ležala vkladná knižka.

„Čo robíš s vkladnou križkou v pivnici?“

„Hľadám pre ňu bezpečné miesto.“

Nana sa zohla a zdvihla vkladnú knižku.

„Dáme ju do trezora, tam je dobre uložená.“

Keď nana vložila moju vkladnú knižku červenú ako pečatný vosk do zakladača s nápisom Axel, vytiahla bielu knihu. Bola veľká a tenká.

„Sadni si ku mne.“

Zvedavo som pozeral na knihu. Nana sa spýtala: „Vieš, odkiaľ sú malé deti?“

„Nie.“

Nana otvorila knihu, začala z nej čítať a vysvetľovať, odkiaľ sú malé deti a odkiaľ nie. S potešením som počúval. Čo platilo

pre malé deti, platilo aj pre mňa. Deväť a pol mesiaca som prežil v nane.

„Ako malé dieťa si bol veľmi dobrý. Takmer si neplakal, bol si stále šťastný. Tvoj brat bol ozajstný kriklúň. Mohla som ťa dať na balkón a spať si ako medveď, až kým som neprišla.“

Medveď medveď medveď.

Akého medveďa má na mysli? Kodiaka alebo ľadového medveďa?

„Tu bolo ešte na Eduardovej ulici?“

Nana prisvedčila, prevrátila stranu a rozprávala, prevrátila stranu a rozprávala, a ja som si prezeral pestré obrázky a všeličo som sa vypytoval. Keď nana dolistovala, chcel som niečo vedieť: „Ako dlho si ma dojčila?“

„Šesť mesiacov.“

„Prečo nie deväť a pol mesiaca?“

„Tvojho brata som dojčila rovnako dlho.“

„Deväť a pol mesiaca by bolo najlepšie. Dojčila si ma presne šesť mesiacov? Alebo trošku dlhšie?“

„Približne šesť mesiacov.“

„Prečo to nevieš presne?“

„Veď je to už dávno.“

Nedalo sa nič robiť. Vypytoval som sa a vypytoval a dostával som stále tú istú odpoveď. Nana nenarábala s číslami veľmi obratne. Bola to bieda.

15

Zo všetkých horievok a jedlí kvapkalo. Kým som sedel za písacím stolom a riešil úlohy na doučovanie, nahmatal som prstami na nohách rebra radiátora.

Usmiate slniečko - usmiate slniečko - usmiate slniečko.

V nohách sa mi hromadilo teplo a umožnilo mi poctiť odlesk

prítomnosti. Rozžeravené radiátory ma potešili. V tomto zimnom polroku bolo kúrenie v mojej izbe stále pustené naplno.

Niektoré z úloh na doučovanie som najprv riešil sám. Neskôr mi nana skontroluje výsledky a vysvetlí mi, čomu som nerozumel. Časť práce som mal hotovú. Zažiadalo sa mi trochu zmeny. Vklzol som do svojich klepotavých papúč, klepotal som po pestrolietňovo prázdnom dome s dvorom sem a tam a vychutnával som svoju prítomnosť podo mnou. Už mesiace bol tento cudzí pocit hosťom v mojom svete.

Na chodbe som navštívil starého priateľa, ktorý sa postupne stával mojim najlepším priateľom. V túto zimu som rozmaznával veľký radiátor ako nikdy predtým. Ruky som síce nemal také zmera-vené ako nohy. V teple a pod tlakom však nadobúdali tvar. Vláčal som prsty medzi rebrá radiátora a naplnal som zápästia. Blažene som zacítil, ako mi do rúk vklzol tvar. Miloval som tento spôsob prítomnosti. Neohrozovala ma. Mal som ju pod kontrolou. V horúčave mi ruky príjemne napučali. Až keď som cítil pulzovanie krvi v každom končeku prsta, keď som bezbolestne vnímal prítomnosť rúk, stiahol som ich späť. Na pokožke červenej ako vkladná knižka sa vynímali otláčené miesta ako nápisy.

Moje dreváky tlmene klepotali po koberci. Zastavil som sa pred pusinkovou izbou, obrátil som sa, zamieril som pohľadom doľava ku kuchynskej linke. Platil nanin zákaz aj pre novú dózu s keksami? Ruky mi žiarili od prítomnosti. Neisto som nrvil prstami v drevákoch. Vnútorne som zvažoval, čo nana povedala. Svrbeli ma končeky prstov. Vyšplhal som sa na slečnicu a pozoroval som dózu. Posúchol som svrbenie a vzal som dózu zo skrine, položil som ju na kuchynský stôl, prešiel som prstami nabitým horúčavou po oblinách plechu a otvoril som dózu. Obraz hojuosti keksov mi dal odpoveď na moju otázku. Nanin zákaz dotknúť sa starej dózy s keksami znamenal, že som si z novej dózy zakaždým mohol zobrať iba jeden keks! Keď mi nana dávala odmenu, dávala mi vždy iba jeden keks. V dóze teda zostalo približne vždy rovnaké množstvo keksov. Toto bol vyšší zmysel naniných slov. Stiahol som dovnútra.

V detskej izbe som šťastne hryzkal svoj keks. Teplo z radiátora mi prenikalo cez ponožky do prstov. Upokojujúca chuť keksea mi

vtisla do duše vzorku, ktorá v sebe skrývala odmenu. Vedel som, čo znamenal nanine slová! Vrcholne šťastný som sa viatil do kuchyne. Dóza s keksami ešte stála na stole. V šuchotavých mištičkách bolo ešte vždy približne rovnaké množstvo keksov. Ďobol som do jedného keksea. Do vedomia mi vklzol jemne hranatý zvuk. Zobral som keks do ruky a prezeral som si mištičkovú nádheru. Hoci som si vzal druhý keks, v dóze doposiaľ bol približne rovnaký počet keksov!

Ovoňal som keks. Do nosa sa mi vlúdila sladká vôňa. Opatrne, ešte stále nechápajúc svoje šťastie, som vyhrýzol zapečenú mandľu. Do duše sa mi vtisla vzorka, ktorá v sebe skrývala odmenu. Opatrne som odlamoval kúsok po kúsok z mandľového mesiačika, dobre nabrušenými zubami som opatrne rozhrýzal pečivo. S pôžitkom som premieľal keksevu kašu z jedného lica do druhého, s pôžitkom som vnímal, ako sa mi sladkosť rozplýva v ústach. Sedel som pri kuchynskom stole so založenými rukami a s údivom som vychutnával svoje šťastie.

V radovej zástavbe na Priehradnej ceste začuneli kroky - spozornel som - kroky prišli k domu s dvorom. Nana nazrela cez okno. V ruke som držal napoly zjedenu odmenu. Nanina tvár vystúpila z hmly. Prudko otvorila dvere a začala nadávať. Schúlil som sa do seba. Rozzúrená nana zložila nákupné tašky. Bolo to nespravodlivé! Veď som všetko robil správne! Premkol ma strach z výprasku. Koktal som: „Vždy som si vzal iba jeden.“

Nana mlčala, vyzliekla si kabát, vyzula si čížmy, sadla si vedľa mňa. Vyťahovala zo mňa vetu za vetou ako z chlpatej deky. Keď už počula všetko, čo čacela vedieť, vysvetlila mi zákaz dotknúť sa dózy s keksami tak, ako mi kedysi vysvetlila význam červenej na semafore. Na konci svojej prednášky mi dala do ruky vrchnák. Mlčky som dózu zatvoril. Z dózy v kuchyni som si nesmel brať kekсы, aj keby boli akokoľvek dobré. Z rúk mi zmizol tvar. Nápis vybledol.

||

Na ihrisku vždy znovu zazrieval hlas rozhodkynce. Moja trieda hrala futbal. Napáto som pozoroval Petra, ktorý šikovne pre-

bral Wolfgangovu prihrávkú a obzeral sa dookola. Uvoľnil som sa a Peter mi prudko prihrál. Prihrávka bola dlhá a ešte dlhšia. Vytisol som si z nôh posledný zvyšok rýchlosti. Lopta sa hrozivo rýchlo kotúľala k bráne. Prebojoval som sa bližšie, obávajúc sa, že prídem neskoro. Strela ma mihom strhla z nôh. Spadol som mimo ihriska a asi meter som sa šmýkal po ľavom kolene. S obavami som sledoval loptu, ako leť do pokutového územia, a videl som, ako ju chytili.

Sklamane som sa postavil. Plúcami som nasával do tela vzduch. Kríval som, tučiac som zastal. Pod sebou som zacítil prítomnosť. S potečením som sa pozrel nadol, aby som pohľadom zachytil zriedkavého hosťa. Koleno som mal červené od škvary, červené od krvi. Dokrival som naspäť do hry. Pauli Dresselová pozorovala moje nemotorné pohyby. Zapíska a na trilkovej pištálke, podišla ku mne, prezerala si moju zamazanú nohu.

„To nevyzerá dobre. Choď do šatne. Hodina sa hneď skončí. Radšej ňa zaveziem k lekárovi.“

V chlade umývárky som namočil papierovú vreckovku a vydrhol si špinu z pokožky. Po lýtku sa mi valila krv, kvapkala na šedú umývadla. Utriel som ju a v prúde vody som si umyl ruky plne prítomnosti. Do odtoku sa trúsili zrníčka škvary. Neprítomne som si vysušil pokožku papierovou vreckovkou. Na oboch zápästiach sa skveli nápisy. Nápisy boli dvojdobré. Lekár zľahka zotieral červené poškodenie. Škvara mi rozožrala pokožku.

Z mäsa mi trčali zrníčka piesku a spod skôrnatenej špiny presakovala krv. Lekár obozretne vyberal kamienky z rany. Zavše odchlípl mäso a hľadal schované zrnká. Zdravotná sestra pozorovala jeho konanie a pozorovala moje tiché sedenie. Ani jediný raz som sa nemykol. Pohľadkala ma po vlasoch a uzdranlivo povedala: „Ty si ale statočný.“

Lekár odložil nástroj a povedal: „Hneď to máme za sebou. Ešte dáme trošku jódu, aby sa rana nezapálila.“

Sestra ma podala flaštičku. Zohol sa nad ranou, pozrel na mňa: „Teraz to bude bolieť. Radšej zatni zuby.“

Jednoduché pokyny som mal rád. Ťahko sa dať poslúchnuť. Rýchlo som zatla zuby.

„Tak je to dobre,“ povedal lekár.

Opatrne naniesol prostriedok. Spýtal sa ma: „Tak čo, páli to?“

Zarazil som sa. Ako to myslí? Moje koleno nehorelo. Nebolčal na ňom oheň. Nebolo vidieť žiaru. Slová lekára mali tón a význam, ale do môjho sveta neprenikli. Neprejavil som údiv a náhlivo som premýšľal, ako to asi lekár myslí. Jód mi poskytol silnú prítomnosť v kolene. Možno to myslel lekár takto: oheň vytvára teplo a teplo mi objalo koleno. Už som nezatínal zuby. Uvoľnene som odpovedal: „Áno.“

Lekár sa zarazil. „Naozaj to páli?“

Radostne som prisvedčil.

|||

Sedel som v macovej izbe vo vzgajúcim prútenom kresle a znovu som si oživil návštevu v zoo. Buchli vhodové dvere, buchli dvere na obývačke, približovali sa kroky. Cez dvere nazrela nana.

„To bola akcia.“

„Rozhovor s učiteľom?“ opýtal sa maco.

„Presne tak. Musím vám to porozprávať.“

Riaditeľ školy sa chcel zhovárať o mne s nanou. Zložil som si návštevu zoc, vrátil ju do poličky a prešiel som do obývačky, kde som sa pohodlne usadil na gauči. Nana sa ani neoprela. Sedela úplne narovnaná.

„To teda trvalo. Vážený pán učiteľ chcel poslať Axela rovno na reálku.“

„Prečo? Veď má slušné známky,“ povedal maco.

„To síce pripustil.“ Nana sa na mňa zadávala. „Len sa nazdáva, že tvoje rečové schopnosti by nestačili na zvrk.“

Nehudem teda chodiť do školy, kde chodí Heime? Nana rozprávala ďalej.

„Vážený pán učiteľ nechcel zmeniť svoj názor. Vraj len reálka je pre teba primeraná.“

Maco sa opýtal: „Povedala si mu, že Axelov brat je už na Trilkovej škole?“

„Hneď na začiatku. Vôbec to nebral na vedomie. Bola som strašne nahnevaná.“

„Spomenula si mu orientačný stupeň?“

Nana prisvedčila.

„To ho presvedčilo. Musela som ho k tomu dotlačiť.“

„Čo je to orientačný stupeň?“ chcel som vedieť.

„To je piata a šiesta trieda. Na orientačnom stupni môžeš ukázať, že patíš na zvuk.“

Pôjdem teda na Hcimerovu školu. Nana povedala: „Nebude to med lízať. Hneď v lete ňa prihlásime do knižnice. Budeš musieť sedieť na zadku a učiť sa.“

Keď je to všetko, môžem sa pokojne tešiť na zvuk. Lízar je medzi: to sme v škole pri Veternom mlyne nemali. A sedenie na zadku: nikdy som cez vyučovanie nestál, okrem hodín telocviku, ale tak to chcel učiť.

III

Prechádzal som sa po areáli základnej školy pri Veternom mlyne. Niektoré z mojich slniečok na vysvedčení sa usmievali, niektoré boli smutné, ani jedno však nežiarilo. Rozčúlivený som navštívil zákutia a kúty, chodby a priestranstvá, ktorým som v posledných rokoch daroval svoje srdce. Zbieral som pohľady a pohyby, čo som tam zanechal. Teraz sa bolo treba rozlúčiť s dôvernými miestami, ktorých poriadok mi ešte aj v posledný školský deň daroval istotu. Zbohom, trieda. Zbohom, schodisko. Zbohom, hlavná budova. Zbohom, malá prízemná budova. Zbohom, školský dvor. Zbohom, orgován. Zbohom, telocvičňa. Zbohom, ihrisko. Zbohom, škvara požierajúca pokožku.

Ako som sa moral po dvore, prišlo ku mne netopierčie dievča, ktoré bolo zvedavé na macovo povelanie. Ulrikine vlasy farby kôry poletovali vo vetre. Ponúkla mi vrecíško s gumenými medvedíkmi.

„Máš chuť?“

Prisvedčil som a pár som si zobral. Neisto som prežíval pestrú hmotu, ktorá sa tomu tuho bránila. Bolo to pekné ako lízanie medu. Znovu sa stalo to, že som očakával podlosť, ktorá sa nekonalala. Ulrike sa ma spýta: „Na ktorú školu ideš?“

„Na Trnkovú.“

„Škoda. Potom sa po veľkých prázdninách už nevidíme. Ja totiž idem na Kolársku.“

„A neskôr pôjdem na univerzitu.“

„Už vieš, čo chceš študovať?“

„Áno, opatrovatel'ia zvierat.“

Naše cesty sa pri školskej bráne rozšli. Ulrike bola veľmi priateľská. Pozeral som sa za pestrotieňovou netopierkou: zbohom, bola si ku mne vždy milá a ja som s tým nikdy nerátal.

III

Veselo som odbočil do nášho radu domov. Poskakoval som po dlažbočných kockách a dával som pozor, aby som nestúpil na špáry. Keď som prišiel k domu s dvorom, nazrel som ako vždy najprv do kuchyne, kde tentoraz nesedel nikto. Pod strieškou som si vyčistil topánky zaspinené od lúky a zazvonil som. Oblakovo biely gombík sa dal ľahko stlačiť a odmenil moje šikovné prsty občerstvujúcim zvonením, ktoré trvalo tak dlho, kým som ho stláčal. Mohol som od zvončeka získať sekundu občerstvenia, viac nana nedovolila. Toto prikázanie som do budky presne dodržiaval.

Čakal som, že niektorý z pestrotieňov z domu s dvorom otvorí dvere. Ďalej som si čistil topánky a čakal som. Nebol nikto doma? Nadvihol som zátku poštovej schránky a načúval som dovnútra domu. Zrazu som začul nani hlas. Zatvorené dvere do obývačky dmili jej slová. Nerozumel som, čo nana v pracovni rozprávala. Dychtiac po občerstvení som po druhý raz stlačil gombík. Vďačne som prijal oživujúci tón zvončeka z domu s dvorom. Teraz nana isto zaraz otvorí dvere.

Nestalo sa nič.

Načúval som cez listovú škáru a počul som nana rozprávať. Nehorázne! Nana ma ešte stále nepočula. Smädne som stlačil gombík po tretí raz. Tón zvončeka ma ovlažil.

Nestalo sa nič.

Chodil som pod strieškou sem a tam. Prečo ma nana nepočula? V zajatí tónu som znovu a znovu stláčal oblakovú bielobu. Zvonček spúšťal svoju odmenu ako sprcha. Chodil som pod strieškou sem a tam a mrmľal som si: „Chcem ísť dnu.“

Opakovanie mojích pohybov, opakovanie tónu zvončeka a opakovanie mojích slov postupne vytvorili vzorku, ktorá v sebe skrývala odmenu. Podišiel som k schránke, stlačil som gombík zvončeka a odhodlane som povedal: „Chcem ísť dnu.“

Odrazil som sa od bezpečnostného skla pri vchode, preklusal som pod kuchynským oknom k úzkej bielej stene a plačlivo som zvolal: „Chcem ísť dnu.“

Odrazil som sa od chladného vápenca a podľa vzorca som utekal k bezpečnostnému sklu, podľahol som spevavej melódii svojho plačlivého volania, stlačil som zvonček, odrazil som sa a našiel som súzvuk. Odtrhnutý od skutočnosti som sa ukolísal do kyvadlových pohybov a zvukov, z ktorých som sa už nedokázal oslobodiť, ktoré ma nadchýnali a odplavili moju pôvodnú túžbu dostať sa dnu. Nespočetne ráz zadrdčal zvonček v dome s dvorom svoje kovové haló. O nijaký čas nana rozdrapila dvere a zaprskala: „Čo to do teba vošlo? Zbláznil si sa? Nepočuješ, že telefonujem? Predsa neprerušim rozhovor s klientom.“

Ako skamenený som cívil na vchodové dvere. Nanino slová ma vytrhli zo vzorkovej, a preto vzornej prítomnosti. Jej slová boleli, ako to bolelo vždy, keď som stratil vzorku, ktorá v sebe skrývala odmenu. Cez pery sa mi drobili ospravedlňujúce slová: „Stlačil som zvonček vždy iba jednu sekundu.“

Moje úprimné slová padli na úrodnú pôdu. Výprask som nedostal. Neskôr nana napadlo jednoduché riešenie. Dala mi kľúč od vchodových dverí.

|||

Nana vrhla na dom s dvorom pohybujúci sa tieň. Ohlavo hieľ múry svietil na slnku. Pohodával som taškou, ktorá sa mala naplniť. Nanino nové žlté auto stálo hneď pri smetiaku a vnútri bolo horúco, tak horúco ako v dune na Sýlte pri bezvetří.

„Stiahni okno. Hneď vyrazíme.“

Nana sa obrátila a išla dole Príhracnou cestou. Vírenie vzduchu ma ochladzovalo. Nana frčala k dosťhovej dráhe, zaradila sa do kruhového objazdu, frčala ďalej a vzduch mi víril po pokožke, rozháňal horúčavu. Opýtal som sa: „Je to ešte ďaleko?“

„Hneď tam budeme.“

Pri semafore nana zastavila. Do nosa sa mi zubato zahryzol pach. Aký šťastný deň!

„Parný valec – parný valec...“

„Prestaň! Nie si predsa papagáj!“

Náramne šťastný som vykrúcal hlavu.

Parný valec – parný valec – parný valec.

Bol tam. Pomalšie ako pomaly sa kotúľal vpred a asfaltoval cestu. Paprikové korenie sa sypalo do auta. Zhlboka som sa nadýchol.

Na semafore naskočila zelená. Prievan odniesol parný vzduch. Zatvoril som oči a vychutnával v nose jeho posledné zúbky. Parný valec bol taký pekný ako všetky štyri stanice v monopoly dohromady.

Nana zaparkovala na Haydnovej ulici. Okná na knižnici boli veľké, umožňovali pohľad na mnohé police. Prútené kreslo ako v marmarovej izbe som však nezazrel. Pri výdaji kníh nana požiadala o čitateľský preukaz pre mňa.

„Ty sa zatiaľ poobzeraj a pohľadaj si nejaké pekné knihy.“

To sa ľahšie povedalo, ako urobilo. Také množstvo regálov, také množstvo kníh. Ponevierať som sa medzi regálmi sem a tam a nemohol som sa rozhodnúť. Podišla ku mne ječra pestrotieňka.

„Môžem ti pomôcť? Aké knihy máš rád?“

„Máte knihu o medvedoch kodiakoch?“

Pestrotieňka mala knihu o medvedoch kodiakoch... o ľadových medvedoch... o medvedíkoch mývaloch... o soboch... aj o vlkoch. Oblíboval som kopu kníh, ktorá zmizla v mojej taške. Ešte jedna sa zmestí. Príležitosť bola vhodná.

„Máte aj knihu o parných valcoch?“

Pestrotieňkovo milá pestrotieňka mala aj knihu o parných valcoch.

Priehradná cesta, Klinčeková ulica, Urmové pole, Osdorfská cesta, Osdorfská ulica, Trnková škola. Trojdobré tabuľky s názvami ulíc boli vynikajúcim úvodom do môjho ďalšieho školského obdobia. Hneď vedľa nevelkého severného vchodu sa nachádzala prízemná budova mojej 5. triedy.

Nová triedna učiteľka sa predstavila dobre počutelným hlasom: „Som pani Schröderová.“

Na začiatku si pestrotienčatá museli vyrobiť papierové menovky. Rozdala nám papier. Vedľa mňa sedel Peter. Wolfgang chýbal, on už navštevoval Christiancum. A Barbara nebola dosť dobrá žiačka, aby išla na *zunk*. Keď boli na laviciach rozložené všetky menovky, netopierka povedala: „Určite sa rýchlo zoznámime. A už o dva týždne pôjdeme na prvý školský výlet. Vaša nová škola má vlastný rekreačný dom na Föhre. Školský rekreačný dom sa nachádza v peknej malej doline. Vie niekto, kde je Föhre a ako sa tam ide?“

Chlapec vedľa mňa, na ktorého menovke bolo napísané Frank, sa prihlásil a vyvolali ho.

„Föhre je ostrov v Severnom mori. Ide sa tam kompou z Dagebüllu do Wyku.“

„Tvoja odpoveď je správna. Odkiaľ to tak presne vieš?“

„V Nieblune máme chatu.“

„Ty si brat toho Daniela, ktorý stále chodí neskoro?“

„Áno.“

Daniel: to musí byť ten chlapec, o ktorom ohňas rozprával Heimer. Pani Schröderová navrhla, aby každý niečo o sebe porozprával. K tomu patrí aj povolanie otca. Žiaci rozprávali podľa zasadacieho poriadku. Zostalo mi trošku času na rozmyslenie, čo mám povedať. Keď ma vyvolali, bol som hrdý na svoju odpoveď: „Môj otec nie je novinár.“

Na okamih zostalo v triede ticho. Pani Schröderová povedala: „Počas mojej učiteľskej kariéry som počula už veľa odpovedí. Tvoja odpoveď je veľmi nezvyčajná.“

Netopierčatá sa zachichotali. Poobzeral som sa. To nebol žart,

Moja odpoveď bola správna. Daňový úrad rozhodol, že môj otec nie je novinár. Pani Schröderová sa opýtala: „Tvoj otec teda nie je novinár. Čo vlastne robíš?“

Mne to bolo jasné.

„Nie je novinár.“

Trieda sa znovu rozchichotala. Pani Schröderová povedala pobaveno: „Porozprávaj nám, akú prácu má tvoj otec, ktorý nie je novinár.“

Trieda načúvala. Ja som mlčal, lebo som nechápal, čo chcela netopierka vedieť. Spýtala sa: „Tak čo?“

V myšlienkach som si opakoval, čo sa ma pýtala. Striasol som sa, lebo zrazu som vedel, čo chcela počuť. Začať som odriekávať, spočiatku sprevádzaný tichotom, čo som sa pred štyrmi rokmi naučil naspanäť. Každá nanina veta ležala nepoškodená v mojej hlave. Keď som skončil, povedala pani Schröderová uznalivo: „To je ale zriedkavé povolanie. Máš pravdu. Tvoj otec nie je novinár. Je *zunk*.“

III

Bicykel som pustil navolno. Osteresch sa zľahka zvažoval. Zrýchľoval som. A krátko nato sa ukázala breza a záhradné vráta.

Dorazil som.

Cesta tam bola krátka. Pešo ma bavila omnoho viac. Zvesil som flautovú tašku a tašku s knihami. Na niečo som nesmel zabudnúť. Po hodine flauty som musel vrátiť parné valce a kodiaky na Haydnovu ulicu. A pritom som sa nesmel dať zraziť. To bolo ešte stále dôležité. Zazvonil som, pozdravil pána Starkeho, vošiel som a sadol som si tam, kde som sedával už viac ako päť rokov. Zložil som svoju starú flautu a na notový stojan som položil duety od Telemanna. Breza a záhradné vráta upadli do zabudnutia, zmocnila sa ma stará päťročná dôvernosť. Jeden za druhým som stláčal otvory na flaute. Z jej dreveného tela vychádzal jeden tón za druhým. Môj dych vytváral jednu notu za druhou. Zrazu sa niečo otvorilo. Tóny mi zneli plšie ako predtým. Stratili nepoddajnosť, boli krémové ako obličkový krém. Očarený som hral ďalej, a pritom som na

svoje prekvapenie počítal niečo zvláštne. Hudba mala tón. Hudba mi robila radosť.

Na ceste na Haydnovu ulicu som si pospevoval melódiu. Na kormičle sa mi hojдали parné valce a kodiaky.

|||

Pred severným vchodom do Trnkovej školy bol zaparkovaný autobus a okolo neho stálo množstvo kufrov a pestrotieňov.

Nieblum – Nieblum – Nieblum.

Nana mi pomohla niesť veci. Pani Schröderová ma pozdravila, a potom sa bavila s nanou.

„Axel je dobrý a lichý chlapec.“

„Nehovorí príliš ticho?“ spýtala sa nana.

„Ale kdeže! Ja mu dobre rozumiem.“ Pani Schröderová sa poobzerala. „Je tu aj Frank?“

„Okrem Franka sú tu všetci žiaci,“ povedal iný učiteľ.

„Frankov otec tiež stále chodil neskoro,“ povedala pani Schröderová nane, „majú to v rodine.“

Štvrt na deväť. Tesne vedľa autobusu zastalo auto. Z môjho miesta pri okne som mal dobrý prehľad. Frank si vybral z kufru svoju batožinu a náhlivo nastúpil. Pani Schröderová za ním niečo zasípala. Dvere sa zatvorili a autobus sa pohol. Frankov otec zakýval a pritom nevyzeral inak ako ostatní netopierčí otcovia, ktorí chodenie neskoro nemali v rodine. Nana výdatne kývala. Vedela to rovnako dobre ako ostatné pestrotiene a netopierci.

Frank si sadol cez uličku na druhej strane autobusu a pozdravil Petra, ktorý sedel vedľa mňa. Frank usilovne rozprával, prečo prišiel neskoro. Jeho mama musela zbaliť rucksak dvakrát, lebo pri prvom balení sa všetko nepomestilo.

Frank rozprával ďalej, ale ja som už nepočúval. Nemalo zmysel vyratúvať, čo všetko sa do rucksaku zmestilo a čo nie. Frank prišiel neskoro, lebo jeho otec tiež stále chodil neskoro. A jeho otec stále chodil neskoro, lebo to majú v rodine. Pani Schröderová to predsa vysvetlila. Peter a Frank ju nepochopili.

|||

Na prvom poschodí školského rekreačného domu na Föhre zúrila vankúšová bitka. Boj prerušilo varovné zvolanie. Vraj sa približuje pani Schröderová. Žiaci 5. tried sa rozprchli zo svojich izieb. Zhasli sa svetlá. Ležal som v posteli ticho ako myška. Prvé poschodie robilo poslušný dojem, akoby ležalo v hlbokom spánku. Po chodbe sa ozývali kroky pani Schröderovej. Dvere na jej izbe sa otvorili a zatvorili. Ďalšia vankúšová bitka musí počkať do zajtra, lebo izba netopierky bola na konci chodby.

Izbu zaplnilo šuškanie a chichotanie. Frank prednášal básničku a pestrotienčatá ju po ňom opakovali. Ich veselosť im začarovala hlasy. Básnička sa skladala z jednotlivých veršov, skladala sa z jednotlivých slov, skladala sa z jednotlivých slabík. V jej rýmoch sa odrážala mlčanivosť noci. V Nieblume som sa prvýkrát dobrovoľne naučil básne naspamäť.

|||

V záhrade čomu s dvorom som opakovane krúžil okolo ružového záhonu. Slnko sa mi zarezávalo do pokožky septembrovým teplom. Bosými nohami som stúpал po dlažobných kockách, po šedých, hladkých a po bielych, štrkovitých. Z mojich pier sa kĺzala jedna slabika za druhou. Rým za rýmom odklínal niebiunuské noci. V každom verši spala veselosť, ktorá sa zobudila, keď som dodal slovám tón. Z pracovne som zachytil pračenie halónie. Využil som príležitosť a vkĺzol som do pracovne. Sadol som si na slnkom prehriatu parapetnú dosku. Maco sa ma spýtal: „Čo si to celý čas v záhrade rozprával?“

„Recitoval som básne.“

„Do Vianoc je ešte ďaleko. Akú básne si recitoval?“

Mramorové hrany sa mi príjemne zabávali do predkolení.

„Naučil som sa ju v Nieblume.“

„Sám od seba si sa naučil básne? Všetka česť! Povieš mi ju?“

Dobromyseľne som začal recitovať. Mramor mi dolúval istotu. Päťami som sa pritískal na studené rebrá radiátora. Recitoval som verš po verši. Pyšne som sa prerúčkovaľ z jedného rýmu do

druheho. Bolo pekné prispieť k macovej dobrej nálade. Pochválili ma? Na moje prekvapenie sa maco zachoval úplne inak, ako som očakával. Bez slova vstal a vyšiel z kancelárie. Dostanem teraz odmenu? Keky? Alebo dva?

S radostným očakávaním som cupotal po obývačke. Pestrotieňoví rodičia na chodbe debatovali. Urobil som niečo zlé? Maco vrazil do kancelárie a cez plece zabručal nane: „Drahá, porozprávaš sa s našim synátorom?“

Nana ma zobrala nabok. Naďalej som počítal s odmenou. Nana spustila kázeň. Vyjavený som počúval, čo mi kládla na srdce: „Tú básňu nesmieš už nikdy recitovať!“

„Akože nikdy?“

„Tak, ako som povedala. Nikdy!“

Pri každom slove sa nana zahnila pravou rukou. Myslela to vážne. Smutne som sa stiahol do svojej izby. Bezradne som predrieval verše básne a nedarilo sa mi z tých slov zistiť, čo sa na nich nana a macovi nepáčilo.

Prečo ma pestrotieňové v Nieblume nevarovali? Prečo je tá básňu neshušná? Zdrvene som sa zahrabal do svojej nevedomosti.

|||

Pohodlne som sa oprel v rohu gauča a nechal som na seba pôsobiť hru šedých tieňov. Občas som skĺzol pohľadom po pestrotieňových tvárach nany a maca. Nosy, líca a pery strácali vlastný život. Už neskackali krížom po ploche, v ktorej som iba tušil, že sa nazýva tvár. Len čo sa pestrotieňové hlavy pohli, rozliezla sa im z očných jamôk po tvári hmľa.

Juž, bolo neprijemné, keď sa jasnosť zmenila na plazivú šed. Zrazu ku mne nana obrátila hlavu a spýtala sa: „Vieš už, čo chceš dostať na Vianoce?“

„Áno.“

„Nemá by si vždy odpovedať jednoslabične.“

Nana bola strašne náročná! Chcela vždy počuť celé vety. Nakonco som nechcel rozdráždiť príjemnú atmosféru, vyhovel som jej: „Áno, už viem, čo chcem dostať na Vianoce.“

„Musím z teba ťahať každé slovo ako z chlpatkej deky?“ napome-

nula ma nana. Teraz bola mierne podráždená. Trošku pokojnejšie sa spýtala: „Čo si teda želaš na Vianoce?“

„Ročnú vstupenku do zoo.“

„Nezabudni, že si ešte musíš napísať zoznam vianočných želaní. Inak Ježiško nepríde.“

Rozhovor sa skončil. Nie vždy som mal také šťastie. Niekedy bola nana navzájom nepríjemná a spustila na mňa otázky a výčitky, na ktoré som jej nevedel uspokojivo odpovedať.

Maco sa natiahol vo svojom koženom kresle, nana napravila vlnenú deku a tvár sa jej vytvarovala do jemne zamračeného celku, ktorý som dobre odlišil od macovej tváre. Znovu som venoval pozornosť hrc so šedými tieňmi v nábytkovej stene pred mnou. Čiernobiely televízor bol pre dom s dvorom obohatením. Šedé tieňové sa nikdy nestážovali na to, že som bol mlčanlivý. A keď som ich mal čosť, mohol som ich jednoducho vypnúť. U nany a maca sa to nedalo. Žiaľ, televízor mal aj jednu nevýhodu. Bol spojený s holestami.

O istý čas neskôr som zavzdychal a zakryl som si oči rukami. Ako to len bolelo! Nana a maco mi nevenovali pozornosť, veď moje bedákanie nebolo nič nové. Úzkostlivo som žmúril pomedzi prsty na televízor, kde sa dva šedé tieňové venovali svojej činnosti. Rozrušene som si pohmkáva, v snahe odhľuknúť šedé tieňové zo svojho sveta. Nepomohlo to. Šedé tieňové neľútostne pokračovali v tom, k čomu boli prekliate. Bolo to čoraz horšie. Už som to nevydržal. Utazaný bolesťou som si prítlačil na tvár podušku a schútil som sa pod konferenčný stolík.

Až o bolestné minúty neskôr som sa odvážil vrátiť na svoje miesto v rohu gauča. Kedykoľvek hrozilo, že by sa dva šedé tieňové vo filme mohli bozkávať, vyhodilo ma to zo sedadla. Nana a maco pripisovali moje správanie nezrelosti. Nebola to nezrelosť. Boli to tvárce. Splynuli jedna do druhej, čo vyzeralo odpudzujúco.

|||

Mandľovo hnedú nákupnú tašku som položil vedľa kresla. Knižnica v Stellingene bola v toto popoludnie takmer prázdna. Tak som to mal rád. Na privítanie som sa prešiel medzi regálmi v svojom

knižnom kráľovstve. Ročnú vstupenku do zoo v Hagenbecku som na Vianoce nedostal. Ale tu som si mohol vynahradiť škodu. Z regálov s knihami a zvieratách som pozbieral všetko, čo bolo nevyhnutné na najbližší zvierací víkend. Na kresle sa nahromadila pekná kôpka príbuzných kníh. Vybral som z regála ďalšie dve prírodopisné knihy. Tie by sa ešte mali zmestiť do tašky.

Pred knižnicou som zavakol napratanú tašku do batožinového nosiča. Pri diaľničnom moste začalo pršať. Silný západný vietor mi hnal do tváre studené kvapky. O chvíľu som mal líca príjemne otupené.

Rezko som šliapal do pedálov hore Urnovým poľom. Po Klinčevovej ulici práve nič nešlo. Nezostúpil som z bicykla a ťahal som ďalej. Za mnou niečo zaklepotalo. Zvláštno, čo to mohlo byť? Kým som sa stihol obzrieť, začul som hlasné rupunutie a stratil som rovnováhu. Tvrdlo som narazil do čiuďníka. Zarazený som zazrel to, čo klepotalo.

Mandľovo hnedá taška bola na jednej strane rozpáraná, batožinový nosič pokrivený, nohavice roztrhnuté a pravá ruka mi krvácala. Doma som sa utiahol do svojej izby, obliekol si suché šaty a na kožerici som rozložil knižnú korisť. Mal som šťastie. Len jedna kniha bola natrhnutá. To si za štyri týždne pri vrátení kníh nevšimnú.

O niečo neskôr išla okolo detskej izby nana.

„Poranil si sa?“

„Nie.“

Nana mi prezrela oškretú ruku a usúdila, že ju musí ošetriť.

„Ako sa ti to stalo?“

„Spadol som.“

„Kde?“

„Tam pri tabuľke Príhradná cesta.“

„Spadol si z bicykla?“ spýtala sa nana zdeseene.

Prisvedčil som a nesmielo som povedal: „Aj tvoja taška potrebuje leukoplast.“

Neboľ som si istý, či sa mám ospravedlniť alebo nie. Nechal som to tak, hoci by mi to urobilo radosť.

Nana si prezrela vystrapkanú ranu na taške a povedala: „Nie je

to také zlé. Nesmieš si naraz požičiavať toľko kníh. Taška bola preplnená. To je nebezpečné.“

Boli jej slová prísne alebo nahnevane? Neboľ som si istý a opýtal som sa: „Ako nebezpečné?“

„Životu nebezpečné.“

Nana sa pozrela na moju knižnú korisť a opýtala sa: „Ty si teča usilovný. Naozaj všetky tie knihy čítaš?“

„Nie.“

„Čo s nimi teda robíš?“

„Len si ich požičiavam.“

„Prečo ich nečítaš?“

„Veď si povedala, že si mám knihy požičiavať.“

Nana sa na mňa ohromene pozerala. Trvalo nejaký čas, kým zase prehovorila: „V knižnici si ľudia vypožičiavajú len knihy, ktoré chcú čítať. Keď tie knihy nečítaš, tak ich vráť.“

„Nie! Nie! Nie! To nejde. Najprv si musím pozrieť obrázky.“

Nana si prelistovala niektoré knižky a po chvíli povedala: „V poriadku. Smieš si ich nechať, keď si pod každým obrázkom prečítaš text. Sľubuješ mi to?“

„Áno.“

„Popoludní budeme spoločne plánovať letnú dovolenku. Dám ti vedieť. Tak po obede zase neutec preč.“

„Nikdy neutekám preč.“

„Ale áno. Často zrazu zmizneš a nemôžem ťa nájsť. A potom sa zrazu vynoríš, akoby si bol celý čas v dome.“

Nečujne som sa chichotal. Mój úkryt vo vyklápacej posteli bol trojdobrý.

III

Nana rozložila na stole v obývačke mapy a katalógy. Pred dovolenkou na Sylte sme mali ešte cestovať na Korziku. Nana si to veľmi želala. V prvom týždni bola naplánovaná horská túra, ktorá mala vyvrcholiť výstupom na Monte Cirtos. Na druhý týždeň zvelila nana ošýchový pobyt pri mori. Tá cesta bola vlastne hotová vec. Heimer bol celý bez seba. Nadchla ho predstava výstupu

na najvyšší vrch Korziky vysoký 2710 metrov. Aj vo mne blkolalo nadšenie z tohto dobrodružstva.

„V druhom týždni oslávime v Porto Vecchio tvoje narodeniny,“ povedala nana.

Čo to nana vravela? Na jedno mrknutie viečkom som uprene hľadela na mapy a katalógy, ktoré pokrývali stôl v obývačke. Ich farebná nádhera ma nepriateľsky udrela do tváre. Vo vedomí mi dymila myšlienka. Kedy sa má konať tá cesta? Súhlasil som s ňou iba preto, lebo som považoval svoj najdôležitejší deň za nedotknuteľný. Oslava narodením na Korzike by bola ako tvarohový dezert s korením. Ani vo sne by mi nenapadlo, že nana mala v úmysle toto pravidlo nerešpektovať. Boli dôležité pravidlá a boli menej dôležité pravidlá. Toto pravidlo bolo dôležitejšie ako všetky ostatné.

„Nie!“

Hlavy oboch sa prudko zdvihli. Moje počiatkové nadšenie sa vytratilo. Moje nie malo v svojom jadre odmiernutie.

„Narodeniny musím oslavovať v Hamburgu!“

Nana sa po krátkom dohadovaní vzdala a rozhodla: „Tak teda zostaneš v Hamburgu. A my pôjdeme na dovolenku bez teba.“

To bol dobrý návrh. S úľavou som prikývol.

||

Heimer sa nadšene prihnal do mojej izby, potľapkal ma po pleci a povedal: „No tak, futko. Nerob fóry!“

Chcel ma nahovoriť na výlet do Ľudového parku. Bol som v rozpakoch. Nechcel som robiť fóry a nevedel som, či sa chcem na tom poďujatí zúčastniť. Heimer zapáravo opakoval svoje slová a ťapkal ma po pleciach. Nemal som rád, keď sa ma takto dotýkal. Nahnevane som vybuchol: „Nie!“

Heimer spustil, menoval jeden dôvod za druhým a dobiedzavo ma ťahal za rukáv. Už to všetko raz povedal, už som to všetko raz počul. Teraz však spomenul niečo nové: „Išiel by si s nami, keby sme šli všetci?“

Vlastne som nechcel ísť. Vedel som však, že inak mi nestlá pokoj.

„Kto chce ísť na univerzitu, musí aspoň raz navštíviť štadión v Ľudovom parku.“

„Naozaj?“

„Áno.“

Mlčal som.

„Tak teda nerob fóry!“

Napokon som prikývol. Ako vďaka za svoju dobromyselnosť som dostal bratské plesnutie po hlave. Heimer vedel, že to nemám rád.

Trietil priamo do záhrady, kde mace driemal na sluku. Heimer doúho drgol a povedal: „Oco, hovoril som s Axelom.“

Mace zabručal.

„Axel by tiež chcel, aby si šiel s nami. Bol by strašne sklamaný, keby si zostal doma.“

Udivene som počúval Heimerove slová. To som predsa vôbec nepovedal! Heimer pokračoval: „Nebolo by to super, keby sme si všetci pozreli zápas na štadióne?“

Mace zabručal.

Heimer urobil prestávku, a potom sa opýtal: „Išiel by si s nami, keby sme šli všetci?“

Mace zabručal.

„Aj, oco, ďakujem, ďakujem!“

Na chodbe Heimer natrafil na nana.

„Mami, hovoril som s Axelom a ocom,“ vychlílil. „Axel by chcel ten zápas sto percento vidieť a oco by bol rád, keby sme šli všetci.“

„Ach, futbal,“ vzdychla nana.

„Mami! To nie je hocijaký zápas! To sú majstrovstvá sveta!“

Zanietenne zdôraznil posledné slová. Nana nesúhlasila. Heimer povedal: „Keď nám ujde tento zápas, už nikdy nebudeme mať príležitosť vidieť hru nemeckého mužstva na majstrovstvách sveta!“

„Zápasy budú predsa vysielané v televízii.“

„Peh, televízia! Nálada na štadióne sa nedá porovnať. Telka je proti tomu nič. Bola si už niekedy na štadióne v Ľudovom parku?“

Nana neodpovedala. Heimer pokračoval: „Už si tam nikdy nebola a chceš si dať tento zážitok ujsť? V Hamburgu už nikdy nebudú majstrovstvá sveta vo futbale. Len si predstav, ako by to vy-

zeralo. My traja budeme na štadióne a ty budeš sedieť doma pred telkou."

Nana mlčala. Heimer navrhol: „Nebolo by to super, keby sme šli na štadión celá rodina? Axel by bol strašne smutný, keby si ušla s nami. Ja obstarám lístky."

„Keď pôjdu všetci, pôjdem aj ja," povedala nana.

Heimer sa s jasotom vrátil do mojej izby a oznamoval, čo som už vedel: „Nemecko proti Austrálii je v suchu!"

Nasledujúci deň maco vytiahol peňaženku, dal Heimerovi dve stomarkové bankovky a poveril ho kúpou lístkov. Ešte pred obedom sa Heimer vybral na cestu.

Presne na nanino zvonenie bol späť. Vydané peniaze položil macovi na jedáleňský stôl vedľa taniera. Prekvapený toľkými vrátenými bankovkami sa maco opýtal: „Lístky boli lacnejšie?"

Heimer zavrtel hlavou. Maco si vzdychol: „Mal si kúpiť na dobré miesta."

Heimer povedal takmer nežujne: „Veď som kúpil."

Nana položila na stôl poslednú misu, Nedočkavo som si nabral pariace sa zemiaky. Maco sa spýtal: „Prečo ti potom tak veľa vydali?"

Heimer položil na stôl jasnú ocpoveď. Nana povedala: prekvapene: „Veď to sú len tri lístky."

Maco sa opýtal: „Boli už lístky vypredané?"

„Nie, je ich dosť," odpovedal Heimer.

Ružičkový kel vyzeral lákavo, nabral som si ešte za lyžicu. Nana sa spýtala: „Prečo si kúpil iba tri lístky?"

Heimer povedal: „Ja s vami nepôjdem."

„Čože?" vykĺzlo z nany aj z maca.

„Tie tri lístky sú pre vás," povedal Heimer.

„To je sila!" zavolal maco.

„Moje nervy!" vyhĺkla nana.

Nezúčastnene som prežúval – petržlenová vňať zjemňovala chuť zemiakov – a pohrával som sa s myšlienkou na dupľu. Nana a maco bezpodmienečne chceli vedieť, prečo Heimer kúpil iba tri lístky. Oba dospelé pestrotiene redali svojmu najstaršiemu pri jedle pokoj. Hnevato ich, že Heimer vytrvalo mlčal.

V deň futbalového zápasu bolo ukázkové počasie. Maco využil príležitosť a navrhol nane: „Pôjďme pešo?"

Dýchavičný maco bol známy tým, že šiel autom aj najkratšie trasy. A štadión v Ľudovom parku bol predsa vzdialený vyše dva kilometre. Úsmev vyhnal nane z tváre prekvapenie. S nadšením povedala: „Rada."

Cesta viedla okolo DESY k vysočine Špicberg. Nedávno som si prezeral knihu o DESY s čudnými obrázkami a ešte čudnejšími slovami. Zariadenie na urýchľovanie častíc (mištičkovo trilé označenie) bolo na severnej strane Prichradnej cesty, medzi Ľudovým parkom a násypom (čo je tiež mištičkovo malé slovo) labského tunela. Všetky deti z Prichradnej cesty s rešpektom toto územie volali Špicberg. Pestrotiene prúdili popri Dáľovej záhrade k štadiónu. Maco mal dobrú náladu, čo sa nane páčilo. Spýtala sa ma: „Tešíš sa, že nemusíš ísť na zápas sám?"

„Idem s vami, lebo som nechcel robiť fóry."

Maco namietol: „Tvoj brat povedal, že by si bol hrozne sklamaný, keby sme nešli s tebou."

„Tu som nepovedal," ohradil som sa.

Nana zastala a spýtala sa: „Prečo teda ideme na ten hlúpy zápas, hoci to ani jeden z nás nechcel?"

Maco zabručal.

Chcel som oba pestrotiene poraziť, preto som povedal: „Ja sa na zápas teším."

Moje slová mali účinok. Nana a maco sa začali zhovárať. V poslednom čase som to pozoroval častejšie. Pestrotiene majú radi, keď im povieť niečo, čo nie je pravda.

K štadiónu prúdili tisíce návštevníkov. Ulica bola plná zaparkovaných áut a chodník lemovali stánky. Nana a maco sa zastavili pri jednom stánku a prezerali si vyložený tovar. Stánok zdobil zástavky všetkého druhu. Nátepký, odznaky a našŕvačky hrali všetkými farbami. Nana a maco si výdatne poprezerali všetky tie vecičky, čo ma prekvapilo. Oba sa ma spýtali: „Chcel by si zástavku?"

To som ešte nezažil. Zvyčajne si také veci vôbec nevšímali. A zrazu mi chceli kúpiť zástavku! Nana jednu vybrala a na môj údiv sa spýtala: „Páči sa ti?"

Pokrútil som hlavou a ukázal som na zástavku, ktorá sa mi páčila. Maco ma upozornil: „To je austrálska zástavka. Musíš si vybrať nemeckú.“

Nana mi ukázala inú zástavku. Chceli mi pestrotiene skutočne kúpiť zástavku? Skúsno som prisvedčil. Maco vybral peňaženku, ukázal na zástavku a spýtal sa ženy pri stánku: „Koľko stojí?“

Zástavka bola oveľa väčšia ako tá nanina. Neveriace som pozeral, čo maco robí. O okamih neskôr som držal v rukách drevenú palicu ozdobenú šatkou. Ani nie o sto metrov ďalej ma nana prekvapila otázkou: „Dáš si zmrzlinu?“

Nemohol som si spomenúť, že by som niekedy pri stánku s občerstvením začul od nany túto otázku. Keď som chcel zmrzlinu, musel som žobroniť. Nadšene som prikývol. Maco dodal: „Vyber si tú najlepšiu zmrzlinu, akú majú.“

Vybrať si nebolo ťažké. O okamih neskôr som lízal jahodovú zmrzlinu v oplátke. Na štadióne v Ludovom parku sa do výšky týčili ozrutné stĺpy s umelým osvetlením. Mohutrá južná tribúna vsávala prúdy pestrotieňov. Maco zbadal značku nášho bloku. Pri hornom vchode nana prilákal farebný stánok so suvenírmi. Dôkladne si poprezerala všetky tie vecičky. Maco pristúpil bližšie a pridal sa k nej. Zo skúsenosti som vedel, že sú stánky, pri ktorých sa oplatí presieť a žobroniť. Stánok, pri ktorom sa zadržovali nana a maco, bol toho druhu, pri ktorom sa prosenie a žobronenie neoplácalo.

Zrazu na mňa nana namerila otázku: „Chcel by si trojuholníkovú vlajočku?“

Maco ešte zväčšil môj údiv: „Vyber si tú najkrajšiu vlajočku, akú majú.“

Skúsno som ukázal na vlajočku so stojanom, ktorá by sa dobre vynímala na mojej poličke s knihami. Maco a nana neboli spokojní s mojou voľbou. Zhodli sa na obrovskej vlajke, na ktorú by som sa nikdy neodvážil ukázať. So zvláštnym pocitom šťastia som stúpal po schodoch hlavnej tribúny a s prekvapením si prezeral oba nečakané darčeky. Nana sa ma opýtala: „Prosíš si ešte jednu zmrzlinu?“

Nana stála pri stánku so zmrzlinou. Dve zmrzliny za sebou mi ešte nikdy nekúpila. Pričilo sa to jej zvykom. Vrcholne šťastný

som sa usadil medzi oboma pestrotieňmi. Cez prestávku sa ma maco zase spýtal, či by som nechcel zmrzlinu. Pomaly som tomu prihádzal na chuť. Nana a maco boli zrejme veľkoryso naladení. Po zápase mi nana ponúkla ako posilnenie na cestu domov štvrtú zmrzlinu. Mohol som odmietnuť?

V dome s dvorom sa ma Heimer opýtal, ako sa mi páčil zápas. Moja odpoveď dala v každom ohľade za pravdu jeho slovám. Následne na štadióne bola jedinečná, televízny prenos sa s tým neďal porovnať. A navyše sme vyhrali, lebo Austrália prehrala 0:3. Keď som mu rozprával o veľkorysosti nany a maca, tváril sa závistlivo: štyri zmrzliny v jedno popoludnie a k tomu zástavka a vlajočka?

Kým sa Heimer čudil, pochopil som, ako si mám vysvetliť správanie nany a maca. Použili ma na to, aby nahnevali Heimera. Bol to mlčky dohodnutý trest.

PS: Dôvody Heimerovho správania sú mu samozrejme dodnes záhadou.

III

Babka nechápala, ako som sa mohol vzdať krásnej cesty na Korziku. Chcela mi nahradiť, o čo som prišiel, a pozvala ma na celodenný výlet v Hamburgu. Vrhla, že na mne nebude šetrif. Vybral som si ľahko. Rád som navštevoval zoológické záhrady. Vždy som sa tešil na výlety do Stellingenu, kde sa za vysokými múrmi skrývala zoológická záhrada Hagenbeck. Už niekoľko rokov som vedel, že v Hamburgu je ešte jedna zoo. Často som o nej počul rozprávať príbuzných. Nikdy som sa tam nedostal. Musela to byť krásna a záhadná zoo. Hádala som, aké mimoriadne zvieratá tam asi majú, a nemohol som sa dočkať, kým vyrazíme.

Metrom z Langenhornu sme sa dostali na Hlavnú stanicu – juh. Napravo od vchodu sa týčila biela vežička. Naľavo sa rozprestieral rad prízemných stavieb. Do zoológickej záhrady viedli schody. Za chvíľu zbadám prvé výbehy. Budú to mečvede ako v Hagenbecku? Alebo plameniaky? Prípadne levy a zebry? Kde bude dom opíc? A čívolí mi babka jazdiť na slonovi? Zrýchli som krok. Keď som však nenachádzal nič, čo by sa podobalo zoológickej záhrade, pohľad sa mi vyprázdnil.

Kde som to bol?

Naokolo stáli samé autobusy. Jeden sa práve pohol. Vedľa tašiek a kufrov čakalo veľa pestrotičňov. Moje napätie sa uvoľnilo: „Kde sú zvieratá?“

„Tu nie sú zvieratá,“ odpovedala babka.

Nechcel som to vziať na vedomie a spýtal som sa ešte raz v pevnej viere, že babka žartuje: „Tak kde sú zvieratá?“

Moje očakávanie každým slovom zalapalo po vzduchu.

„Vidíš to množstvo autobusov? ZOB je skratka pre centrálnu autobusovú stanicu. Zvieratá tu nie sú,“ povedala babka.

Sklamane som sa uzeral dookola, kým som uveril skutočnosti. Starý dvojdobrý pocit, že v ZOB sa skrýva niečo mimoriadne, sa okamžite rozplynul. Príbuzní sa teda rozprávali o autobusovej stanici. Nadšenie, ktoré som cítil v ich slovách a na ktorom som sa tak veľmi chcel podieľať, súviselo s cestami, na ktoré sa vydávali zo ZOB. Samotné miesto uemalo pre nich žiadny význam.

Pojmy, ktorým som nerozumel, som si vysvetľoval svojším spôsobom: to, čo znelo rovnako, malo rovnaký význam. Napriek mnohým nedorozumeniam, ktoré som zažil, sa vo mne doteraz neozvala pochybnosť o použiteľnosti tohto postupu. Ako skamenený som nechal na seba pôsobiť strolú plochu. Už roky som bol presvedčený o tom, že v ZOB sú zvieratá.

Zoo Hagenbeck hola najstaršia zoologická záhrada v Hamburgu. Keď ju označovali ako zoo A, musela sa druhá zoologická záhrada volať zoo B, čo sa vyslovovalo ako ZOB. Moje sklamanie sa premenilo na zahanbenie. Cítil som sa strašne hlúpo. Želal som si niečo mimoriadne a dostal som niečo bezcenné, lebo som nepoznal význam slova.

Metro rachotilo naspäť do Langenhornu. V žalostnej nálade som ručky sedel na mieste.

|||

Smutne som sa chýlil v kresle, sklamanie z predpoludňajšej návštevy ZOB mi ešte tránilo v kostiach. Nehybne som hľadel na farebný televízor, kde pestrotičňový hlásateľ oznamoval správy o netopierčích činoch. To nebola moja relácia. To bola dedkova re-

lácia. Moja relácia sa začne o pár minút. Zvážil som, že ma nebude holiť. Síce by som to nebol odprisahal, ale bol som si takmer istý. Práve som sa zaoberal objavovaním poriadku vo vysielaní. Nic v každej relácii číhali netopierci so svojimi bozkávacími prepadmi. Boli aj výnimky. Napríklad dnes večer.

Babka prišla z kuchyne do obývačky, postavila pred mňa mištičku s obliččikovým krémom. Moje zmeravenie povolilo. Vdychoval som citrónovú vôňu. Babka zhasla veľké svetlo a izba sa pripravovala na príjemný televízny večer.

Zaznela úvodná melódia mojej relácie. Ukázal sa názov relácie: Expedícia do ríše zvierat. Teraz som si bol istý. Programy o zvieratách boli bezbolestné. Mohol som sa stavať o mištičku obliččikového krému a vyhral by som. Dedko sa ma opýtal: „Schováš sa aj dnes večer pod stôl?“

„Nie.“

Mal som pravdu.

|||

O niekoľko dní stál vo dverách domu s dvorom do hneďa opálený Heimer a odhľúpal si z čela plavé vlasy. Nana a maco práve nosili dovnútra kufre. Zapadajúce slnko sa odrážalo v naniných vyblednutých vlasoch, ktoré predtým boli červené. Večer si pestrotične posadali do izby a vymieňali si zážitky. Zvedavo som počúval, čo všetko mi Heimer rozprával: „Výstup na Monte Cintos bol super.“

Aj prameň potoka bol super, aj stanový tábor bol super a ešte veľličo iné bolo super. Okrem toho hola nana na ceste veľkoryso naladená. Nana ma pozorovala. Neprejavil som štipku závidi.

17

Hodiny nemčiny plynuli okolo mňa rovnako ako každý rok. Čítali nám príbehy, ktoré ma nechávali chladným ako dva pramene pot-

ka na Korzike. Pani Schröderová zase niekomu dala prečítať krátky príbeh. Načúval som veľa a zrazu som si uvedomil, že dej mohutnie a získava silu. Také niečo som nikdy predtým nezažil. Ticho som sedel, bez kolísania na stoličke, bez svetielkovania.

Chlapec sa ponevierať po okolí. Na čistinke objavil v zemi diery, nazrel do nej a pocítil túžbu vojsť dovnútra. Diera v zemi bola hlbšia, ako očakával. Keď sa dostal na dno, zistil, že bude ťažké dostať sa znovu von. Nepodarilo sa mu dosiahnuť okraj diery, ani keď vyskočil. Volal o pomoc. Jeho výkriky zanikli v lesnej samote. Príbeh sa skončil, a chlapca nezachránili.

Pani Schröderová sa začala o príbehu rozprávať s netopierčatami. Hlboko dorknutý udalosťami som sa usiloval znovu pocítiť pevnú pôdu pod nohami. Začal som obhratávať steny tej diery v zemi, ovoniaval som každé zrno piesku v jamke, vzniesol som sa na čistinku, kráčal som po lese, vzniesol som sa späť k diere, spustil som sa znovu dovnútra ako ten chlapec, až ma z myšlienok náhle vytrhlo zvonenie zvončeka na prestávku.

Nasledujúce týždne som sa denne prehrabával v diere v zemi, aby som objavil únikové dvierka. Po nekonečných hodinách, ktoré som strávil v príbehu, sa postupne stornovalo poznanie. Chlapec nemal zostúpiť do diery. Diera ho držala v zajatí, bola dekonaná. Jedna otázka zostala nezodpovedaná. Čo mal chlapec robiť, keď bol v diere zajatý odvtedy, čo mu pamäť siaha?

|||

Pred knižnicou som pripevnil bicykel na stojan a odviazal som mandľovo hnedú nákupnú tašku zašitú koženým remienkom. Vraciam kopy kníh a kopy kníh si zase požičiam. Občas som pri prezeraní kníh švindľoval. Iba som sa robil, že si čítam texty pod obrázkami, v skutočnosti som letmo prebehol očami po písmenovom šaláte, no nenachádzal som zmysel slov. Bol som pritom taký šikovný, že mi nana doteraz na to nepráša.

Ako som kráčal k pultu, kde sa vracajú knihy, vyľakane som sa strhol. Prečo tu bola táto netopierka? Vysoká postava s hnedými vlasmi sa mi prihovarila: „Ahoj, Axel. Čo tu robíš?“

„Chcem ísť do zoo.“

Pani Schröderová sa zasmiala a povedala: „Teraz si zase vymýšľaš hlúposť. A je zábavné, že pritom strúhaš takú vážnu tvár.“

Vykladal som knihy na stôl a nevedel som, čo mám povedať. Pani Schröderová pokračovala: „Ty si ozajstný knihomol. Nečudujem sa, že si sa v škole zlepšil. Musíš sa ešte viac hľásiť, potom budeš dobrý žiak.“

Usmiate slniečko - usmiate slniečko - usmiate slniečko.

Netopierka, ktorá bola milá ako pestrotieňka, krátko nato zmizla. Položil som nákupnú tašku vedľa kresla, tam, kam som ju vždy kladol, a podišiel som k žene z knižnice, ktorá práve ukladala knihy do regálov.

„Môžete mi, prosím, pomôcť?“

„Áno, rada.“

„Hľadám knihu o knihomoloch.“

Pestrotieňka sa zasmiala: „Takú nemáme. Knihomol si ty.“

Bezradne som si rýchlo sadol do kresla, ktoré sa tomu vŕzgavo potešilo. Ako vyzerá knihomol? Možno ako šarová maľa. Také boli v skrini na dovolenke na Sylte. Mal som jej obraz pred očami. Nie však obraz knihomola. Knihomole možno mali citrónovo žltú kožušinu, čerešňovo červené oči a špicaté zuby, ktorými obhŕžali písťenú tak, ako ja medovníky.

Pestrotiene mi otrepávali o hlavu množstvo neznámych slov. Vždy vo mne hučali, ozývali sa a nedali sa rozlúštiť. Bol na zachytenie neznámych slov nejaký tajný trik, alebo sa pestrotiene na mne len tajne zabávali? Netopierec bol niekedy zrazu taký milý ako pestrotieň. Pestrotieň bol niekedy zrazu taký zlý ako netopierec. Vari pestrotiene, ktoré boli vždy také milé ako pestrotiene, boli utajení netopierci?

|||

Nana zavolala z pivnice: „Axel, pod sem, prosím ťa. Chcem zložiť hosľovskú posteľ.“

Pribehol som ako na povel. Nana sa práve nahaňovala so zeleným matracom. Spýtal som sa: „Nie je tá posteľ príliš ťažká?“

„Spolu to zvládneme,“ nazdala sa nana.

Bolo, ako povedala. Štyri ruky chytili kovový rám a nadvihli ho

z podstavca. Nana precenila svoje sily a pustila ho. Váha postele trhla mojimi prstami, naklonila ma dopredu. Z prstov sa mi vytratila sila. Výčnelky praskavo narazili do držiakov a zošmykli sa. Rám ťažko spadol na zem. Pocítil som náraz. Nana urobila krok dozadu a potlacila výkrik. Zacítil som farchu spočívajúcu na mojej topánke. Vyzeralo to prišerne. Kovový výčnelok rámu sa mi napoly zavrtal do pravého priehlavku. Koža poltopánky sa na mieste, kde bola prerazená, prehla smerom nadol ako kráter.

Nana sa pokúsila znovu nadobudnúť duševnú rovnováhu. Pozrela sa na moju priklincovanú nohu a skríkla: „Čo je s tebou?“

„Mám zafar zuby?“

„Musíme zdvihnúť posteľ, potom si budeš môcť vytiahnuť nohu.“

Bolo, ako povedala. Na kovovom výčnelku sa trblietala krv. Vytiahol som si nohu. V priehlavku sa ozval pocit, zaplavil páru a prsty. Prekvapený tŕpkou prítomnosťou som odkrýval ku schodom. Pri každom kroku mi k ušiam preniklo tiehly mľasknutie. V kúpeľni mi nana rozviazala šnúrky a opatrne mi stiahla topánku z nohy. Ozvalo sa oveľa hlasnejšie mľasknutie ako pri chôdzi. Nana sa strhla, keď mi stiahla z rohy krvou napitú ponožku. Spýtala sa: „Nič fa nebolí?“

„Nie.“

Z jej hlasu som niečo vycítil. Nazdávala sa, že ma musí niečo bolieť. Pretože som nevedel, čo mám robiť, opýtal som sa: „Pardon?“

Pri tom slove som mal zlé svedomie. Vedel som, že nana nemá rada, keď sa z rozpačitosti ospravedlňujem za niečo, čomu nerozumiem. Nana sa nasilu usmiala: „Nemusiš sa ospravedlňovať. Mala som dať na teba. Noha nevyzerá dobre. Ideme k lekárovi.“

Imusný rám postele mi vyzval do priehlavku dieru. Lekár nana upokojil. Mal som šťastie. Bola to iba trzná rana. Lekár mi povedal: „Natrieto ti ranu jódom, aby sa lepšie zahojila. Trošku to bude bolieť.“

Cítil som sa dobre. Lekárove slová neboli pre mňa nové, neohrozovali ma. Lekár sa opýtal: „Páli fa to?“

Ihneď mi naskočila spomienka. Lekár sa chcel touto otázkou iba dozvedieť, či sa mi v nohe usídlilo teplo. Odvetil som: „Áno.“

Moja noha ležala celkom uvoľnene v lekárovej ruke. V pieskovo mäkkých svaloch nevzbĺkla nijaká bolesť. Lekár ma pochválil: „Si statočný.“

|||

Heimer sa vrátil na chodbu, aby sa mohol rozbehnúť.

„Tak nám ukáž, ako vysoko vieš vyskočiť. Keď sa ti to podarí, dostaneš desať mariek,“ volal maco.

Heimer sa rozbehol, pri gauči vyskočil do výšky, vystrel sa a pokúšal sa dotknúť stropu špičkami prstov. Chýbal ešte riadny kus.

„Axel, teraz si na rade ty.“

Vrátil som sa na chodbu, pozrel som do obývačky a odhadoval som výšku stropu. Stačí jeden dotyk a som o desať mariek bohatší. To by sa dalo zvládnuť. Rozbehol som sa. Noha s jazvou od rámu postele sa neozyvala. Pri gauči som vyskočil do výšky, prstami som hral do vzduchu, jasne som minul strop. Maco povedal povzbudzujúco: „No, musíte ešte podrásať, kým dočiahnete na plafón.“

„Aké je to byť veľký?“ spýtal sa Heimer.

„Všetko ide ľahšie od ruky,“ usmieval sa maco pod fúzy. Vzpriamal sa, vyskočil do výšky a bez námahy sa dotkol stropu.

Kým ja som nevedel odtrhnúť pohľad od stropu, Heimer a maco sa ďalej rozprávali. Neprerušite som zízal nahor. Pozorovanie plafónu mi už dávno neposkytlo toľko radosti. Zo zmesi pestrotieňových slov som zrazu začul Heimerova otázku: „Aké je to byť zaľúbený?“

Maco povedal: „Zoznámíš sa s nejakým dievčaťom. Máte sa radi, trávite spolu veľa času. Počítate na lúke iskerníky.“

To zrela dobre. Používal som sa po obývačke. V dome s dvorom však nebolo miesto na lúku s iskerníkmi.

|||

V poslednom čase som sa rád bláznil pri stole. Chichotal som sa a nebol som skúpy na slovo. Smejúce sa pestroliene zakaždým vystúpili z lúky a ukazovali svoje komické tváre. Veselo som po-

rovnával mištičky s dezertom, či by som snáď neuhol ukoristiť väčšiu porciu ako Heimer. Pri porovnávaní som vždy musel mať oči na stopkách, lebo nana sa vytrvalo bránila tomu, aby uprednostnila jedného syna pred druhým. Niekedy však z nepozornosti pridala o lyžičku viac.

Dnes sa na mňa usmievali dva kopčeky obláčikového krému. Nana si dala pozor, mištičky vyzerali na chip rovnako. Zablahotal som pár slov, aby som uvoľnil cestu svojej dobrej nálaďe. Nana si myslela, že si z nej robím dobrý deň. Nevedel som, prečo. Len tak mimochodom poznamenala: „Irónia sa ma nedotýka.“

Tento naratívny výrok nebol nový. Používala ho častejšie. Dosiaľ však neprenikol do môjho sveta. Teraz mi volnal červeň do tváre. Prehliadol som kopček obláčikového krému. Nanič slová mi boli nanajvýš trápne. Bol som zvyknutý, že ma považovali za hlúpeho, bláznivého, nechápavého, šibnutého, obmedzeného, za chlapca s dlhým vedením. To, čo povedala nana, však presahovalo všetku, čo som márne počúval, keď sa mi posmievali. Bol som si istý, že som jej výčitku porozumel, aj keď sa v nej vyskytoval pojem, ktorý som nepoznal. Slovo irónia som poznal len v jej znervorenej podobe: *uritu*.

Zahanbene som sa bránil tomu, aby som nane odporoval. V jedenástich rokoch som to už dávno nerobil do nohavic. Čítil som, ako sa mi výčitka bolestivo zahniezdžovala na tvári. Hneď sa mi začne vysmievať aj Heimer. Poobzeral som sa. Maco vyjeral dezert. Nana si znovu sadla. Heimer s našpúlenými perami prijal ďalšie sústo obláčikového krému. Nič sa nedialo. Mal som azda šťastie?

Aby som nevzbudil pozornosť, začal som sa venovať svojej mištičke, v ktorej bolo medzičasom oveľa viac ako v Heimerovej. Úprimne som sa tešil z tohto privilégia. Až do konca obeda som mlčky sedel na stoličke a najradšej by som bol zaličzol do svojej postelnej jaskyne.

Všetko, čo znelo rovnako, malo rovnaký význam. Bol som si istý, že som vedel, čo nana chcela povedať. Napriek tomu sa mi v hlave preháňali pochybnosti. Varí som zle počul? Aby som oslabil strašnú výčitku, že sa ešte pocikávam, zaprisahal som sa, že odteraz si budem dávať pozor na to, čo pestrotieňom poviem.

V nasledujúcich týždňoch sa moje správanie zmenilo. Moje pochybé bláznenie a samopašné zapáranie sa stratilo. Ak som predtým na svoje pomery veľa rozprával, teraz som bol skúpy na vety. Vopred som si premyslel, čo poviem, a s očakávaním som pozoroval účinok svojich viet.

V mojom svete prevzala vládu vecnosť.

|||

Zima sa zhlavila mrazov a pomaly sa zohrievala na kvetnatejšie časy. V macovej pracovni som sa prehrabával v regáloch, občas som siahol na chrbát knihy, ktorý ma pozýval k dotyku, v objaviteľskej nálade som vyberal objemné zväzky a listoval som vo všetkých, ktorých názvy zneli sľubne. V jednom regáli bol súbor lúštitel'ských úloh a na moju veľkú radosť aj dve knižočky s kúzelníckymi trikmi. Heimer na mňa nedávno urobil dojem niekoľkými úžasnými kartovými trikmi, ktoré neboli vysvetlené v jeho dobre schovanej čarodejníckej škatuli. V jednej z knižočiek boli opísané nespočetné kartové kúzla. To som si musel prečítať. Ihneď!

Očkradol som sa preč, a keď som preletel prvé stránky, šiel som si oči vycítiť. Zožltnutý papier šuchotal starobou. Všetky triky, na ktorými som žasol, tam boli dopodrobna vysvetlené. Musí to byť nádherné, aspoň raz si vychutnať potlesk ako kúzelník. Zaobstaral som si karty a počas nasledujúcich dní som prebral celú knižku stránka za stránkou.

Nasledujúci víkend nadišla hodina môjho vystúpenia. Heimer sa vyvaloval na gauči. Spýtal som sa ho: „Mám ť ukázať kúzlo s kartami?“

Pohyb vyhladal Heimerovu lenivosť. Bratsky priateľsky povedal: „Trnko, pusť to z hlavy. Nevieš žiadne kúzlo, ktoré nepoznám aj ja.“

Bol som si svojou vecou úplne istý. Predvediem kartový trik, aký v dome s dvorom ešte nikto nevidel. Víťazoslávne som zvolal: „Ale čoby! Tento kartový trik je celkom nový.“

Bolo veľmi príjemné cítiť hrdosť, že tentoraz som ho tromfnel. Vybral som si kartový trik, ktorý Heimer ešte nikdy nepredvedel.

Teda ho ani nemohol poznať. Napriek tomu povedal: „Každý kartový trik, ktorý poznáš ty, pozná aj ja.“

Zlostne som dupol nohou a zahriakol som ho: „Nevyťahuj sa. Som múdrejší, ako si myslíš.“

Poslednú vetu som si vychutnal slabiku po slabike. Bolo krásne vyslovovať tieto slová.

„Môj kartový trik je úplne nezvyčajný.“

„Neverím. Stavíte sa?“

„Dobre!“

„O čo?“

„O dvadsať mariek!“ zvolal som.

V tom okamihu mi prešľaplo hlavou, čoho by som sa musel vzdať, keby som stávkou prehral: gumených medvediek, ktoré som si rád kupoval na benzínovej pumpe na flotbeckom trhovisku, mačiek vo vreci, ktoré som si doprial raz za mesiac u Puckiho vo flotbeckej zátokke, balíčkov so známkami, medzi ktorými som sa prehrával v obchodnom dome, a tiež vanilkovej zmrzliny v oplátke, ktorú som si vyberal z mraziaceho pultu u Fiffiho na Priehradnej ceste. Keby som prehral, budem sa toho všetkého musieť vzdať na celý mesiac, nielen na týždeň, čo by bol už dostatočný trest.

Jedno minútie viečkom som myslel na to, že znížim stávkou na päť mariek. Potom som odplašil pochybnosti. Tú stávkou vyhrám ľavou zadnou. Heimer váhal. Aj preňho bolo dvadsať mariek mesačné vreckové. Napokon súhlasil. Išiel som do izby a doniesol som svoj vklad. Dvadsať mariek bolo naozaj veľmi veľa peňazí.

V macovej pracovni som sa posadil na mramorovú parapetnú dosku a položil som na stôl štyri päťmarkové mince. Maco sa nevyjmenovali za rozhodcu. Heimer k môjmu vkladu položil svoj. Kým som miešal karty, na vyblednutej doske stola sa trblietali mince. V duchu som si vykresľoval, čo si za to budem môcť dovoliť: do sýtosti nakupovať v nákupnom centre, oživiť si deň z futbalových MS bohatý na zmrzlinu, donekonečna sa chodiť pozerať na žurnály do kina, samého seba odmeniť balíčkom maslových keksov. Povedal som macovi: „Ani ty ten trik nepoznáš. Môžeš pomáhať.“

Maco namierol: „Počas štúdia som sa zaoberal kartovými trikmi. Poznámi naspamäť celú kopu kúziel.“

„Toto kúzlo nepoznáš,“ povedal som macovi.

Bol som si úplne istý. Ved' môj kartový trik ešte nikdy nepredviedol. Maco odvetil: „Ty teda poznáš kartový trik, o ktorom si myslíš, že ho nebudem vedieť odhaliť?“

Maco vybral peňaženku, vytiahol z nej dvadsaťmarkovú bankovku a vyslovil podmienku stávky: „Keď tvoj brat bude vedieť vysvetliť ten trik, patria mu všetky peniaze. Keď sa mu to nepodari, zle na trik prídem ja, peniaze si rozdelíte. Keď však skutočne poznáš trik, ktorý nepoznám ani ja, dostaneš všetky peniaze.“

Vzrušene som myslel na nekonečné slasti, ktoré na mňa čakajú nasledujúce týždne. Slávostne som zhrnul pomiešané karty na kopu a pritom som si tajne pozrel spodnú kartu, ako to predpisovala kúzelnícka knižka. Heimer si mal zobrať jednu kartu a ukázať ju macovi. V priebehu triku bolo dôležité, aby najspodnejšia karta ležala nad hľadanou a slúžila mi ako pomôcka. Rozdelil som karty na tri kôpky a práve som ich chcel poskladať v inom poradí, keď sa ma Heimer spýtal: „Môžem karty poskladať ja?“

V kúzelníckej knižke nebolo uvedené, či to smiem dovoliť. Dobromyseľne som Heimerovi splnil želanie. Heimer schmatol kôpky karát a zložil ich. Poradie sa pomiešalo! Chcel som mu v tom zabrániť, ale slová mi zostali trčať v hrdle. Vyškerený Heimer držal v ruke zle poskladané karty. Hľadaná a najspodnejšia karta zmizla do nenávratna. Heimer sa slizko a podlizavo spýtal: „Môžem ich pomiešať?“

Moje vreckové sa ligotalo na vyblednutej doske stola. Na minútie viečkom som pochopil, o akú nemožne vysokú sumu som sa stavil. V hrdle sa mi vytvorila hrča. Stávkou som prehral. Prečo v knižke nebolo vysvetlené, ako zabrániť staršiemu bratovi, aby prekazil kúzlo?

Heimer položil pomiešané karty na stôl a prikázal mi: „Pokračuj.“

Na čreve vyblednutom od slnka sa ako červy zvižali omrvinky od gumovania. Odtlačok od fľaše minerálky bol ešte vlhký. Práve som sa chcel vzdať, keď ma osvietil nápad. Rozdelil som balík karát na dve kôpky, ktoré som vyrovnane položil na stôl. Povedal som Heimerovi, aby obe kôpky presekol, a macovi, aby vzniknuté štyri kôpky znovu zložil. Keď maco držal v ruke všetky karty, dostal pokyn poriadne ich zamiešať. Chcel som získať čas. Vzal som

z kôpky dve karty a položil som ich na stôl. Zvyšných tridsať kariet som podal Heimerovi. Povedal som mu: „Dobre ich zamiešaj. Smieš prestať, až keď ti poviem. To je dôležité.“

Zhlboka som sa nadýchol, aby sa mi lepšie rozmýšľalo. Teraz išlo o to, aby som sa vyhol hanbe. Mal som v úmysle pokazený trik naráhovať tak dlho, až kým obaja diváci začnú prevracať oči. Na koniec vyberiem jednu kartu a s najlepším úmyslom ju vyhlásim za hľadanú. A keďže Heimer nebude vedieť môj trik zopakovať, nebude moje zlyhanie žiadna hanba.

Heimer dôkladne miešal karty. Prikázal som mu prestať. S tajomným výrazom som dve nepomiešané karty strčil naspäť do kopy. Veselo som karty ukázal macovi a nevinne som sa spýtal: „Chcel by si ich pomiešať ešte raz?“

Maco si túto príležitosť nenechal ujsť. Aj Heimer mohol ešte raz pomiešať: dokonca pod stolom! Maco ma nevernacky sledoval. Heimer vyhovel môjmu želaniu napätý ako struna. Slávnostne som povedal: „Veľký kúzelnícky majster je teraz pripravený odkryť hľadanú kartu.“

Moja ruka sa pomaly približovala ku kope. Dotkol som sa jej, dvakrát som končekmi prstov pokľopkal po relikvii a obrátil som hornú kartu so slovami: „Toto je hľadaná karta.“

To bol teda okamih mojej prehry. Peniaze boli fuč.

„Nie!“ vykĺzlo z maca a sánka mu klesla.

„To nie je možné!“ zaručal Heimer a zalapal po vzduchu.

Čo sa stalo? Nemohol som správanie tých dvoch zaradiť. Na mihnutie viečkom som sa sám seba pýtal, či sa mám ospravedlniť. Maco dokola opakoval: „Nie, to nie je možné!“

Heimer si od zúfalstva trhal plavú šticu a stonal: „To nie je pravda!“

Čo sa stalo? Vnútorne som tušil, čo sa práve odohrávalo. Bránil som sa tomu. To nemohla byť pravda. Chcel som potvrdenie toho, čo som tušil, a opýtal som sa: „Je to hľadaná karta?“

Heimer si prechádzal rukami po tvári. Pohľadom skákal sem a tam medzi kartou a šesťdesiatimi markami.

Maco zabručal: „To je hľadaná karta.“

Zasvrbla ma pokožka na hlave. Na vyhlednutom dubovom dreve trónil kárový kráľ. Skrkvaná dvadsiatka sa leskla ako slanina.

Doškriabané Heimerove mince sa trblietali. Prežíval som porážku aj víťazstvo zároveň. Heimer zo seba vytisol vetu: „Výhral si.“

Pozrel na mňa prosebným pohľadom a spýtal sa: „Prezradíš mi ten trik?“

Maco ma okamžite upozornil, čo sa odo mňa očakáva: „Dobrý kúzelník svoje triky neprezradí!“

Vzchopil som sa, zozbieral som výhru a pomaly som sa poberal pred. Opojený šťastím som hľadal samotu. Zaliczol som do posteľnej jaskyne a uhládzal som chladnú bavlnu. Vo vrecku nohavíc ma tlačili mince. Usiloval som sa dospieť k rozumnému vysvetleniu. Mal som tridsaťdva kariet. Jedna z nich bola kárový kráľ. Náhoda mi ušetrila hanbu. Veľmi som túžil po potlesku, a teraz, keď sa na mňa zosypalo uznanie, pripadalo mi to príšerné. Ako by som mohol získať úľavu? Premýšľal som a napokon som sa zaprisahal, že sa už nikdy neodvážim na kúzelnícky trik. Dostavil sa účinok. Meje brucha sa upokojilo.

Nana zazvonila na večeru. Vyšiel som z izby a do obývačky som prišiel ako prvý. Kde boli maco a Heimer? Zvedavo som priskočil k pracovni, otvoril som dvere. Maco listoval v knižočke s kartových trikoch a Heimer miešal karty. Ten pohľad ma dojal. Obaja sa už hodinu pokúšali rozlúsknuť kúzelnícky trik, ktorý neexistoval.

11

Pani Schröderová sa pestrolieňovo milo usmiala, keď mi podávala vysvedčenie. Dokončil som druhý rok na Trnkovej škole a na vysvedčení sa mi nazbierali celkom slušné známky. Ten usmiate slniečka nezablúdili do mojich zošitov. Ak na ne platil nejaký trik, doteraz som ho neobjavil.

Peter rozprával, že Wolfgang na Christianeu aj naďalej zbiera veľmi dobré známky. Od rozlúčky so školou Pri veternom mlyne prešli už dva roky. Kým som mohol vkĺznuť naspäť do spomienok, bol na rade Frank vedľa mňa. Pani Schröderová ho nabádala, aby v budúcnosti chodil načas. Frank to prisľúbil. Zapochyboval som, či svoj sľub premení v činy. Veď chodenie neskoro mal Frank v rodine.

Spolu s Petrom som sa vlezol na bicykli naspäť po Osdorfskej

ceste, potom hore po Urnovom poli. Pri prechádzaní cez Klinčekovu ulicu som ako vždy dbal na to, aby som nespadol. Bolo dôležité, aby ma nezrazilo auto.

Nana hrdo držala v rukách moje vysvedčenie. Povedala: „Orientačný stupeň máš za sebou a už budeš siedmak. Síce som ťa na gymnázium prepašovala, ale nikto z vedenia školy sa doteraz na to nesažoval.“

Nevedel som, čo mám povedať. Nana mi neustále pripomínala, že nesmiem vytárať, kto píše moje domáce úlohy z nemčiny. Bolo veľa príkazov, ktoré som musel dodržiavať. Toto bol jeden z príkazov, ktorého dodržiavanie mi padlo ľahko.

Macu povedal: „Keď budeš naďalej takto pokračovať, bude univerzita pre teba správna voľba.“

Nana sa na mňa šťastne pozrela. Potom uprela pohľad na vysvedčenie: „Len sa pozri, minulý rok pani Schröderová kritizovala tvoje rečové nedostatky, teraz to už nerobí.“

To bola narína obrovská samochvála. Už po druhu roka sa tajne usilovne zúčastňovala na hodinách nemčiny u pani Schröderovej a zbierala slušné známky.

|||

Neskoro popoludní som si zbalil športový vak. Ako vždy som išiel skratkou cez ihrisko. V drôtenom plote zívala diera, cez ktorú som prekročil. Kráčal som popri veľkom športovom ihrisku ku klubovému domu športovej jednoty. Rád som hrával futbal na rozľahlom ihrisku. Bolo tam vždy okolo mňa dosť miesta. Keď sa lopta dostala do mojej blízkosti, nespútane som sa za ňou rozbehol.

Po tréningu sa mužstvo vyčerpane vlieklo ku klubovému domu. Čakal som pri južnej futbalovej bráne, lebo mi tréner chcel oznámiť niečo dôležité. Najprv sa zhováral s cudzím netopiercom. Oba ja tréneri si vymieňali slová, niektoré z nich prenikli do môjho sveta. Pomaly mi to dochádzalo: hovorili o mne. Mój tréner mal zvučný hlas a zahmlenú tvár, ktorá sa vyjasňovala, keď pohyboval perami. Druhý tréner sa schovával za oparom a sipel tak, až to štípalo v ušiach. Zrazu mój tréner povedal: „Pôjdeš do nového mužstva.“

Netopierec za oparom zasipel: „Už viem, kam ťa šupnem.“

S hrôzou som cível na netopierca. Azda som zle počul? Nie, netopierec zopakoval svoju vyhrážku. Prečo ma chcel šupnúť do väzenia? Veď som nič zlé neurobil.

Mój tréner povedal netopiercovi: „Axel je tichý chlapec.“

Netopierec mi zasipel do tváre: „Ja už budem vedieť, ako z teba niečo vykriem.“

Malý papagáj vo mne opakoval: vykriem - vykriem - vykriem. Teraz som to pochopil. Netopierec ma chcel zatvoriť do operáčného domu! Ťažko zo mňa vyliezlo slovo: „Kedy?“

„Po letných prázdninách,“ zasipel netopierec za oparom.

Opýtal som sa: „Môžem už ísť?“

Mój starý tréner prisvedčil. Bojzhlivo som vklzol do klubového domu a rýchlo som sa prezliekol.

Večerné slnko zafarbilo júnovú oblohu do žltkasto červena. Znovu som sa musel ľučiť. Na futbalovom tréningu sa už nikdy nejakým. Bolo by to príliš nebezpečné. Štíhle stĺpy umelého osvetlenia sa slepo týčili z okrajov ihriska. Pohľadom som blúdil po klubovom dome, po oblúbených škarových ihriskách, po topoľoch a po niekoľkopochoďovom hoteli DESY.

Urýchľovač častíc - urýchľovač častíc - urýchľovač častíc.

Za krovím na západe sa skrýval dom s dvorom. Prečo ma ten nový tréner chcel zatvoriť? Veď som nič nevyvídal. Naposledy po futbalovom tréningu som preliezol cez dieru v plote a smutne som zažlelal bielym múrom domu s dvorom dobrý večer.

18

Už niekoľko dní sa po pláži zvannej „Slnecná oáza“ plazila horúčava. Z dún sa vyparila všetka sviežosť Severného mora. Ani večer nepriniesol úľavu. Horúčava sa zhrčila nad rybníkom južného lesíka a valila sa po vyprahnutom trávníku na Ulici Theodora Heussa. V detskej izbe bol čas spánku, hoci som na spánok nemohol ani pomyslieť. Vzduch mi ťaživo doľahol na prikrývku. Heimer sa po-

stavil k oknu a zatvoril ho. Ihneď som sa prebrať a oboril som sa naňho: „Nechaj ho vyklopené! Okno musí zostať otvorené!“

„Nevzrušuj sa,“ povedal Heimer, keď otľaboľ záves.

Nedôverčivo som pozoroval jeho konanie. Spodná kľučka na okne bola zaseknutá, Heimer ju silno potlačil. Ozvala sa výzgjajúca odpoveď zatváracieho mechanizmu. Heimer mykol oknom a otvoril ho dokorán smerom do izby. Zdesene som sa pozeral na Heimera, čo robí. Okno malo celú noc trčať do izby! Boli pravidlá, ktoré boli dôležité, a pravidlá, ktoré boli menej dôležité. Okno nesmie byť otvorené dokorán. Toto pravidlo bolo na mile vzdialené od toho, že by bolo menej dôležité. Prosil som Heimera. Keďže pekné slová nepomáhali, naliehal som naňho. Chcel som okno zatvoriť násilím a prestať som až vtedy, keď mi v tom Heimer prudko bránil. Heimer spal na výhodnejšom mieste pri okne. Heimer určoval, čo sa bude v izbe diať. Od zúfalstva som kvíľil do podušky. Heimer sa spýtal: „Prečo má pri tejto pekelnéj horúčave ostať okno zatvorené?“

„Okno musí byť vyklopené. Nesmie byť otvorené dokorán. Inak ma to bolí.“

„Prečo fa okno bolí?“

„Otvorené okná hryzú.“

Heimer sa posadil na sklápajúcej posteli a pozeral na stenu s posteľnou jaskyňou. Zhovievavo povedal: „Aj habka má také muchy. Vždy to hovorí, keď sú otvorené skrine. Otvorené dvere skrine rušia jej zmysel pre poriadok.“

„Otvorené dvere hryzú,“ nástojil som.

„Okná nie sú dvere.“

Heimerova veta mi prenikla do uší, zahniezdila sa mi vo vedomí a prevzala moc. Bol som vnútorne rozpoltený a nevedel som si pomôcť slovami. Vedel som, že Heimer má pravdu, a vedel som, že moje pravidlo sa nesmie porušiť. O tom som bol presvedčený až do špiku kostí. Heimer sa pretúkané spýtal: „Je to tak, alebo mám pravdu?“

Videl som, ako kvoči na posteli do pol pása holý. Prúd vzduchu mi ochladil preliatu pokožku. Heimer sa kochal v mojom nesúhlase. Povedal: „Malé ochladenie sa nám zide.“

Okná neboli dvere a nočný vzduch priniesol osvieženie. Hne-

val som sa, lebo Heimer mal pravdu, a zároveň vo mne bujnelo zúfalstvo, lebo bolo porušené dôležité pravidlo, lebo bol narušený môj poriadok, lebo som nenachádzal slová, aby som povedal, čo cítim.

Heimer sa zvalil na prikrývku, ponoril sa do prvého večerného spánku. V noci som si vyhrnul pyžamové nohavice po kolena, tak ako Heimer. Horúčava bola neznesiteľná.

Ráno – do izby vial chladný letný vzduch – ma Heimer zobudil. Ukázal mi chrbát a zadok. Oboje mal škaredo deráňané. Biela tapeta stropu bola posiatá čiernymi bodkami: komármi. Roj beští oddychoval po nočnej orgii.

Heimer zavýjal od bolesti. Škriahal si doštipaný zadok, škriahal si doštipaný chrbát. Spýtal sa: „Prečo teba štipance od komárov nesvrbia?“

„Svrbia ma,“ odpovedal som.

„Prečo sa teda neškriabeš?“

„Svrbenie mi nevaľí.“

Pred raňajkami mi nana masťou ošetrila doštipané telo. Malý papagáj si mrmľal vetu, ktorú si bezrestne smel mrmľať: „Otvorené dvere hryzú.“

|||

Mohutný západný vietor rozvíril horúčavu a na pevninu priklal oblaky. Prázdny pre mňa neznamenaťi oslobodenie od učenia. Ako každé ráno ma nana poslala do detskej izby a nútila ma do úlohy, ktorú by som najradšej poslal do horúcich pekiel: písať slohy. Skoli ma otravoval väčšmi ako Heimera izba plná komárov.

Nana mi neurčila, o čom mám písať. Mój prvý pokus dopadol vždy žalostne. Nana ma upozornila na chyby, ale neopravila ich. To som musel urobiť ja. Druhý pokus už nedupadol tak žalostne ako prvý. Nane stačilo len sa pozrieť na sloh, a hneď objavila kopu nedostatkov. Už roky som každý týždeň zažíval, že ja som neobjavil nič, kým nana nachádzala jednu chybu za druhou. Ja som medzi prvým a štvrtým pokusom nebadal žiadny rozdiel. Každá z týchto verzí sa mi zdala vyladená. Pri ich čítaní ani jediný pocit vo mne nezalpal po vzduchu.

Nana nazrela cez dvere a prísne povedala: „Hľadiš ako teža na nové vráta. Začni. Strana sa nezaplní sama od seba.“

Niektoré slová prenikli do môjho sveta, niektoré do môjho sveta neprenikli. Prečo som bol teža? Prečo som hľadel na vráta? Prečo boli vráta nové, a nie staré? Nemalo zmysel pýtať sa nany na zmysel jej slov. Aj tak by som vysvetleniu neporozumel.

Namrzene som sa pustil do nového slohu. Linajky sa tiahli po svetielkovo peknom papieri ako ostrnárý drôt. Znovu som musel polapit zážitok, ktorý sa necieľ dáť polapit.

Že by niečo o Hamburgu? Pred mojím vnútorným zrakom sa vynorila Prihradná cesta. Myslel som na Toma, ktorý ma porazil na Prihradnej olympiáde, a na jeho zážitok s hranolčekomým mužom. V hlave mi zvonilo nanino napomínanie: musíš sa vždy pozrieť doľava aj doprava a až potom prejsť cez cestu. Sú dôležité pravidlá a sú menej dôležité pravidlá. Toto bolo dôležité pravidlo.

Tom upaľoval z pieskoviska k východu z ihriska rýchlejšie ako na Prihradnej olympiáde. Hnal sa po parkovisku s pohľadom upreným k bielym garážam, kde sa hrali jeho pestrotieňoví kamaráti. Nepočul trábenie, preto sa nepozrel doľava ani doprava. A to bola chyba. Tom vyrazil spomedzi zaparkovaných áut. A ten netopierec povedal, že na zadnom sedadle mal hranolčeky na oslavu detských narodenín, preto išiel tak rýchlo. Pokúsil sa zabrzdiť, ale nemal sa kam vyhnúť.

Vo mne sa ozývalo škripanie pneumatík a zdesené výkriky pestrotieňáčat. Tomova pestrotieňová mama, ktorí privolali, sa oborila na netopierca, že predsa nemôže zraziť jej dieťa len preto, lebo má v aute hranolčeky. Netopierec sa pokúšal obhajovať, že sa musí ponáhľať, inak by hranolčeky vychladli a na jeho detskej oslave by tickli slzy. Tomova pestrotieňová mama sa naziostila. Vrieskala na netopierca, ktorý bezradne mlčal. Tom vyšiel zo zrážky iba s modrinami. Ani sa nemusel presťahovať do operačného domu.

Pracne som sa pokúšal vtisnúť udalosť medzi linajky. Bolo to namáhavé. Prečo boli slová také tvrdohlavé? Našťastie nana pripúšťala môj rozmar, že som rátal aj prečiarknuté vety. Inak by som na zaplnenie jednej strany potreboval celé dopoludnie.

S úľavou som sa vybral na westerlandskú južnú pláž. Na vrchole dunových schodov som si vychutnával ostrý morský vietor. Zá-

padný vietor vrhal na oázovú pláž kopce vln. Pri drevenom domčeku požičovne plážových košov bola vztyčená varevná zástava. Kúpanie bolo povolené iba pod dohľadom.

Plával až do Anglicka? To som nesmel. Vykopať diery až do Austrálie? To som nesmel. Kúpať sa, až kým mi zmordie koža? To som smel.

Vodný potkan – vodný potkan – vodný potkan.

Pomrmlával som si slabiky a skackal som dole schodmi.

Len čo moje prvé slnečné hodiny vybledli, samopašne som skočil do príhovo bieleho Severného mora.

|||

Opálený do hneda som čupel na preliezačke a trkotal som s Gerdom, ktorý patril k mojim pestrotieňovým kamarátom. Gerd práve rozprával vtíp, ktorý počul od Barbary. Vedel som, o čo vo vtípoch ide. Vtipy boli príhody, ktoré som si nevedel zapamätať a ktoré všerci pokladali za veselé. Väčšinou som nevedel, čomu sa mám smiať, preto som sa jednoducho začal smiať len tak. Po smiechu som zakaždým povedal, že sa mi vtíp páčil. Pestrotieňaci sa vždy tešili, keď som im pochválil vtipy.

Niekedy som pochopil, prečo je vtip veselý, čo môjmu smiechu dodalo švung. To sa však stávalo veľmi zriedkakedy. Bolo celkom jedno, či som vtip pochopil alebo nie, mal som iba jednu istotu, ktorá mi zostala v časovom rozpätí smiechu: za niekoľko okamihov ten vtip zahudnem. Zdalo sa, že vtipy sa tajomným spôsobom naučili od štvorky, ako si možno zo mňa utahovať.

Po vtipе Gerd prestal stružlikať a spýtal sa: „Chceš počuť ešte jeden vtip?“

Prisvedčil som, hoci som bol s Gerdom sám. Bola to háklivá situácia. Pri smiechu som sa nemohol riadiť podľa pestrotieňov. Musel som si sám zvoliť ten správny okamih na smiech. Najistejší poukaz na tento okamih bolo mlčanie plné očakávania. Rokmi som sa stal odborníkom v odhadovaní tohto okamihu. Často som o sebe počúval, že sa mi pomalšie rozsvetuje. Pretože som vedel, že svetlo je dôležité, hodnotil som túto poznámku ako pochvalu za to, že som oduševnene počúvam.

Popoludňajšie slnko hrialo moju oázovo hnečú pokožku. Gerdove slová sa radili jedno za druhým. Veta po vete sa vtíp blížil k svojmu koncu. Zrazu som sa stal obeťou neznámeho zvieraťa. Májho brucha sa zmocnilo trasenie, ktoré sa stupňovalo do lomcovania, prešlo mi na hrud', schmatlo ma za krk a šiekliło ma po hrdle. Nevedel som, čo sa mi stalo. Začal som sa smiať z celého hrdla ako nikdy predtým. To divé zviera mnou neúnavne triaslo na preliezačke, lomcovalo mnou a veslovalo mi rukami. Keď som sa dosmial, poprosil som Gerda, aby ten vtíp porozprával ešte raz. Ochotne mi vyhovel. Divé zviera sa ma znovu zmocnilo, aj keď už bolo o trošku krotkejšie. Prskajúc som si s Gerdom zopakoval miesta, ktoré mnou zalomcovali najprudšie.

Cestou domov som rozjarene poskakoval po dlažbočných koc-kách radovej zástavby. Na chodbe mi prekrižila cestu pestrotieňka z domu s dvorom. Spýtal som sa nany, či chce počuť vtíp. Chcela. Začal som rozprávať: „Dvaja kamaráti sa už dlho poznali. Číslovali si všetky vtípy, ktoré si rozprávali. Starší sa práve vytrasil so svojím najobľúbenejším vtípom a vraví: „12!“

Mladší sa zasmial. Starší rozprával ďalší vtíp: „5!“

Jeho kamarát si držal od smiechu brucho. Starší mal na sklade ešte jeden vtíp: „8!“

Jeho priateľ sa zatváril sklamanec: „Ten si neporozprával dobre.“

Nana sa pobaveno zasmiala.

„To je prvý raz, čo si mi povedal vtíp.“

Zamyslene som odišiel do svojej izby. Prečo sa nana tešila, že som jej vo svojich dvanástich rokoch prvý raz povedal vtíp? To bola veľmi čudné. Zároveň sa ma zmocnil strach, že tento vtíp zabudnem rovnako ako všetky ostatné vtípy. Išle v ňom o čísla, chcel som sa s ním skamarátiť. Až do večera som si ho nespočetne ráz zopakoval, aby som ho nevytratil z pamäti. Pred spaním som úpenlivo prosil o to, aby sa môj nový priateľ nevyparil ako kedysi šrvorka. Hoci som si nebol istý, či sa mi toto želanie splní, ponoril som sa do spánku.

|||

V jedno popoludnie v auguste, škola sa práve zase začala, mi

nana vnútila rozhovor. Prekvapene sa spýtala: „Prečo si ešte doma? Je najvyšší čas.“

Pokrútil som hlavou. Nana sa pýtala ďalej: „Každé slovo musím z teba ťahať ako z chlpatej deky. Prečo nejdeš?“

„Nechcem,“ odpovedal som.

„Tému nerozumiem. Doteraz ťa to veľmi bavilo a mal si predsa prestúpiť do iného mužstva,“ čudovala sa nana.

Pretože som nevedel, čo mám povedať, otáľal som s odpoveďou.

„Prečo nechceš ísť?“ spýtala sa nana.

Nevedel som vyjadriť, čo cítim. V rozpakoch som povedal: „Nechce sa mi.“

Pestrotieňke radi počúvajú nepravdu. Možno sa nana mojej odpovedi poteší. Zvedavo som ju sledoval. Mlčala, potom pokrútila hlavou: „Toto s tebou zažívam často. Roky ťa niečo nadchýna, a potom to zo dňa na deň necháš. Prečo to robíš?“

Pretože ma nana svojimi slovami vohnala do úzkych, leu som zamrmľal: „Neviem.“

„Zase ti niečo sadlo na nos?“ chcela vedieť nana.

Veď som nemal nič na nose. Na jedno mihnutie viečkom som sa pohrával s myšlienkou, že sa na to nany spýtam, potom som to však radšej nechal tak. S podobnými otázkami mám príliš veľa zlých skúseností.

„Neviem síce, prečo chceš prestať s futbalom. Dovolím ti to ale iba pod podmienkou, že si vyberieš iný šport. Najlepšie bude, keď sa poradíš so spolužiakmi.“

Na druhý deň som zaznamenal úspech už cez prvú veľkú prestávku. Joachim bol dobre viditeľný pestrotieňový chlapiec. Hral háčzanú v TJ Blankenese. Všerci ho volali Jogi, stal sa mojím novým pestrotieňovým kamarátom.

|||

Večer farbil predmestia Labe do tmava. Jeseň ešte netrhala listie zo stromov. Svišťali sme s Jogi na bicykloch po Osdorfskej ceste. Vietor sa mi zabáral do pulóvra. Ako na potvoru som si zabudol šál. Parkovisko pri nákupnom centre sa vyprázdňovalo a na Ulici

Júliusa Brechta sa hromadili autá netopiercov. Písmená na tabuľke s názvom: ulice sa v šere oblakovo sivasto trblietali. Ticho som zažehal Püttkuhlu dobrý večer. Ulica viedla nadoľ k rybníku pri tehelní, kde som v lete s Petrom a Gerdom staval pte.

Pred kasárenskou bránou v Iserbrookku už čakala polovica mužstva. Tréner tam ešte nebol. TJ Blankenese mohla síce používať armádu telocvičňu, stráže však pustili hádzanárske mužstvo dovnútra, až keď im tréner podstul milý pozdrav. Trpezlivo som sa opieral o bicykel pri tehlovom múre. Večerný vietor sa mi zahryzol do hrdla. Mužstvo už bolo v plnom počte, no tréner sa neukazoval.

Jogi nám porozprával najnovší vtíp. Pozorne som počúval. Od zážitku na preliezačke som neustále dúfal, že mnou nejaký vtíp tak zalomcuje ako ten s číslami. V tento večer bola moja nádej márna. Jogiho vtíp ma nevyhodil zo sedla. Prečo bol vtíp veselý? Zo slušnosti som sa zasmial a pochválil Jogiho za dobrý vtíp. Jogi sa ma spýtal, či by som im tiež porozprával nejaký vtíp. Že či!

Dobrych priateľov, ako je vtíp s číslami, poznáme podľa toho, že nás nenechajú v štíchu.

III

Tepló z radiátorov sa mi plazilo po posteli. Pohľadom som blúdil v borievkovej spleti záhrady. Hrdlo sa búrilo pri každom prehltnaní, za čelom mi klopkalo a niečo cudzie ma fahalo za končaliny. Omámený som vychutnával mäkkosť páperovej prikrývky, kým studený vietor udieral do okien. Žiaľ, nemal som také dlhé ruky, aby som sa mohol dotknúť jesenne chladného skla. Trikrát denne som musel kloktať čarodejnickou vodou. Tekutina červená ako pečiatny vosk mala ukončiť zmätok v mojom tele. Bez reptania som výdatne kloktal. Nana mi dala znamenie a spýtala sa: „Nepáli ťa čarodejnická voda v hrdle? Vôbec sa ti nezdá horká?“

„Čarodejnická voda ma páli v hrdle a je horká.“

„Tvoj brat ju okamžite vyplúva,“ povedala nana.

Ďalej sa už nepýtala, lebo musela v pivnici pri strojach zarábať peniaze. Najradšej by som čarodejnickú vodu rýchlo vyplul. Pálila v hrdle a bola doslova horká. Čarodejnická voda mala však ešte

jednu vlastnosť. Vzbudzovala vo mne pocit, ktorý som nepoznal. Kloktal som tou odporňou brečkou a za odmenu som cítil prítomnosť v hrdle a ústach. Keď sa hrdlo búrilo, bolo to nepríjemné. Keď sa ma horúčka rýpala za čelom, bolo to nepríjemné. Keď sa ma zmocnila choroba, bolo to desivo pekné. Obdarila ma prítomnosťou tam, kde som inak cítil iba odlúčenosť.

II

Jar nebola skúpa na teplo. Oblečenie bolo vzdušnejšie, zimné čizmy odcestovali do pivnice. Cez kriky pri dome s dvorom prerazilo jarné slnko. Z kólne som si vybral bicykel a zostal som smutne stáť v prieluke. V týchto týždňoch sa futbalový tréning prekladal z telocvične do prírody. Prečo ma netopierci vyhnať z môjho obľúbeného ihriska Wilhelmshöh? Nenašiel som odpoveď a pokračoval som dole Urnovým poľom.

Pani Schröderová síce naďalej vyučovala v 7.c nemčine, triedny učiteľ sa však už volal inak. Pán Evers maľoval obrazy, nosil čierne oblečenie a vyučoval estetiku a angličtinu. V toto predpoludnie nám pani Schröderová vrátila písomky. Najlepšia žiačka triedy Anna rok čo rok písala najlepšie slohy. Bola obsypaná jednotkami, kým ja som sa musel uspokojiť so štvorkami a trojkami. Dnes bol zase taký deň. Bez naninej pomoci by to s mojimi slohmi dopadlo strašne. Cez prestávku som poprosil Annu o radu. Bola milá a požičala mi svoj zošit z nemčiny.

V dome s dvorom som si ho v pokojí prečítal. Potom som si prečítal svoj. Prečo moje slohy boli znetvorené červeným atramentom? Súviselo to s ozdobným dievčenským rukopisom, že Annine slohy neboli poškodené červenou? Prečo bol pod mojím oškvreným slohom napísaný komentár:

Axel, tvoje písmo je na hanbu! Nabudúce si pozornejšie prečítaj zadanie, zrejme si ho zle pocnopil!

U najlepšej žiačky triedy takéto upozornenie nebolo. Chvilku som o tom uvažoval. Ako sa dá pozornejšie prečítať zadanie? Bol som nekonečne zmätený. Annine slohy na mňa pôsobili tak, akoby som ich bol napísal ja sám. V obsahu som neobjavil ani najmenší rozdiel. Ako som mal zistiť, čo som robil zle, keď som si ani

nevšimol, že som niečo mabil zle? Vytrieczený som odložil tému sloh nabok.

|||

Vari to nikdy neprestane? Teraz nám dokonca aj náš učiteľ biológie kázal písať slohy. Ja som mal napísať o tigroch. Dal nám na to dva týždne čas. Cez víkend som pri prezieraní kníh hútal, čo mám napísať. Rád by som dostal dobrú známku. Ako som to len mal zaradiť? Spýtať sa nany? Rád by som to však zvládol sám.

Vybral som mohutný zväzok Grzimekovho lexikónu zvierat o cicavcoch a odvliekol som sa do svojej izby. Prečítal som si kapitolu o tigroch. Bola to veľmi dlhá kapitola a bola to veľmi dobrá kapitola.

Lepšie by som to tiež nenapísal. Mohol som jednoducho odpísať sloh z tejto vynikajúcej knihy o zvieratách. Potom by som za svoj znamenitý sloh dostal znamenitú jednotku.

Zaraz som sa pustil do práce a veľmi starostlivo som odpísal každý jeden riadok. Malý papagáj mal z toho naozajstnú radosť.

Usmiate slniečko – usmiate slniečko – usmiate slniečko.

Učiteľ biológie nám vrátil slohy až o niekoľko týždňov. S veľkou nádejou na jednotku som sa nemohol dočkať, kým bude sloh cržať v rukách. Nanajvýš rozrušený som sa pozrel na poslednú stranu svojej práce o tigroch.

Ako tigria laba sa tam skvela znamenitá trojka.

|||

Máj sa zbavoval svojich dní. Zakrátko sa bude vyplácať vreckové. V pracovni priadla hľadím smerom nahor. Maco podišiel k ležadlu pred mojim oknom. Slnko ho asi vylákalo, aby si zariemol v záhrade. Keď videl, že si z prasiatka vyberám peniaze, spýtal sa: „Chystáš sa rozhadzovať peniaze?“

Macovo nezrozumiteľné vyjadrovanie bolo sotva lepšie ako nanino. Peniaze som chcel použiť na nákupy v nákupnom centre, nemienil som ich rozhadzovať. Ako si to predstavoval? Raz som to vyskúšal. Vôbec ma to nebavilo. Mince na zemi cinkali, papiero-

vé peniaze suchotali. Tak som pozrel pestrotiene. Často hovorili nezmysly.

Po nákupoch som si doprial prechádzku. Vykračoval som si po Poľnej ulici, zabočil som na Sirôtkovú cestu a tlačil som bicykel na Nebeský vrch. To je najvyšší kopec na Špicbergoch. Na severe sa knúsali vrcholce stromov v Ludovom parku pokryté mladým lístím, nač nimi sa týčili stĺpy reflektorov majstrovského štadióna. Netopierce často hovorili nezmysly. Takmer všetky slová už mali tón, mnohé z nich však neprenikli do môjho sveta. V posledných mesiacoch som často počúval jedno mimoriadne zvučné slovo. Mnohí netopierci ma tým slovom oslovovali. Vtedy som sa za každým musel zasmiať, lebo to slovo tak veselo trilkovalo. V osamelosti Špicbergov sa malý papagáj osmelil. Radostne opakoval trilkoravé slovo. Zišiel som z Nebeského vrchu a pokračoval som smerom na Priehradnú cestu. Malý papagáj veselo tára ďalej a obdaril ma vzorkou, ktorá v sebe skrývala odmenu.

V dome s dvorom som začul macov hlas: „Nehovor to.“

Kvôli trilkotajúcej vzorky mi ešte chvíľku trvalo, kým som sa mohol spýtať: „Prečo nemám hovoriť „dilino?“

„Lebo je to nadávka.“

„Prečo?“

Maco mi to vysvetlil.

|||

Nechcel som prijať, že netopierci mi nadávali do hlupákov. Nemohol som sa brániť rečou. Bránil som sa svojím spôsobom. Viac som sa na Priehradnej ceste neakázal. Vyhýbal som sa netopiercom v triede. Čoskoro som sa bavil už iba s niekoľkými pestrotienčatmi. Nechcel som, aby ma označovali za hlupáka. Mal som úspech. Nechcel som, aby ma označovali za dilina. Mal som úspech. Moje riešenie bolo mlčanlivo jednoduché.

Heimer sa vrátil do obývačky. Zvykol si na to, že som sa už nehral s netopiercami. Zo začiatku mi ešte rozprávať novinky z Priehradnej cesty. Každý týždeň toho bolo menej. V tomto letný deň to však z neho len tak vykypelo. Christoph vraj rozprával na ihrisku, že sa chce stať spisovateľom. Netopierci sa ho zvedavo pý-

tali, o čom chce písať. Christoph prezradil, že chce napísať knihu o Priehradnej ceste. Medzi pestrotienčatami z Priehradnej cesty nastala zvala. Každý si chcel zaistiť miesto v knihe. Po dlhých fahamciach Christoph prisľúbil, že bude písať o všetkých deťoch. Spokojný sám so sebou sa Heimer rozvaľoval na gauči a vyžíval sa vo svojej budúcnosti dieťaťa z knihy.

Spomenul som si na deň, ktorý odpočíval hlboko v mojej minulosti. Pred mojimi štvrtými narodeninami sa mi Christoph nevysmieval. Odvtedy malo jeho meno dobrý tón. Inak vo mne nebol žiadny pocit. Christoph bol pestrotieň, Heimer bol pestrotieň, ja som nebol pestrotieň. Prečo sa Heimer cítil polichotený? Premárnil som nad touto otázkou jednu, dve úvahy. Keď sa Heimer začal prehrávať v novinách, odporúčal som sa do kuchyne, aby som navštívil slečnicu.

II

Na spätočnej ceste zo Syltu urobila nana toto leto obchádzku. V Schleswickom národnom múzeu som sa motkal po bezprašných miestnostiach. Sotvačo zasiahlo moju pozornosť. Nad obrovskou vikingskou loďou v sále som žasol iba chvíľku. Až vitrína v hlavnej sále ma magicky priťahovala. Dlho som stál pri jej sklenenom veke. Zrazu mi múzeum nebolo ľabostajné. Za sklom sa predváždala zoštvorená mŕtvola z rašeliniska. Mladá žena po tisícročí v rašelinisku vyzerala ako spálená.

Mŕtvola z rašeliniska ma zasiahla hlboko do hrude a vyvolala pocity, ktoré ma miatli. Ako ožarený som cívil cez sklo na kožovitú scvrknutú mŕtvolu. Nana chcela odísť zo sály. Heimer už bol pri nej, zatiaľ čo ja som ako prikovaný stál pred vitrínou. Nana mi povedala niekoľko slov, ktoré ku mne neprenikli. Mladú ženu hodila jej rodina do rašeliniska za trest. Tak to bolo napísané v legende. Písmo po mne siahlo. Odrážal som sa v skle vitríny, keď ma nejaká ruka potiahla za rukáv. Nanine s. cvá boli zase zvuk – ako predtým. Až po chvíľke, slabika po slabike, nadobúdali slová tón. Chcela, aby som sa konečne pohol. Nasilu som pozbieral to, čo zo mňa zostalo, a odnášal som si desivé obrazy rašeliniska a trestu.

III

Heimer sa vyčerpane spýtal: „Pôjdeme azda ešte do jedného múzeu?“

„Na dnes ste už videli dosť,“ povedala nana. „Teraz ideme na zmrzlinu.“

Po krátkej jazde nana zaparkovala auto na pobreží Baltského mora. Ukázala na ohradený priestor. Tabuľka na predajni lístkov sľubovala desaťminútovú zábavu. Netopierčatá už stáli v rade. Nana sa spýtala: „Kto chce ísť na trampolínu?“

Pretože prisvedčil Heimer, prisvedčil som aj ja. Desať minút prešlo. Pri vchode sa otvorili dvere a netopierčatá sa tlačili dnu.

„Tu sú lístky,“ povedala nana.

Čakala na nás trampolína malá ako detský stolík. Nad plytkou jamou bola na gumených šnúrkach napnutá plachta. V modrom čalúnení sa ako oblaky kopili odreté miesta. Neisto som stúpil na trampolínu. Na nestabilnej ploche som sa necítil bezpečne. Pri každom poskoku ma ako rašelinisko vŕhala dovnútra. Nana, ktorú privolať Heimer, aby ocenila jeho skokanské umenie, sa posadila na lavičku. Netopierčatá výskali jedno cez druhé a vznášali sa vo vzduchu.

Opatrne som nadobúdval dôveru k rozhojdanému dnu. Napodiv to bolo celkom ľahké. Bolo to nové a nehrozovalo ma to. Plachta ma napäto prijímala a vyhadzovala do výšky. Bez obáv som skákal hore a dole. Pohľadom som sa vyšplhal po čístej ploche, utekal po promenáde na pláž, k čeriacim sa vlnám Baltského mora, skočil do popoludňajšej modroty.

19

Jeseň zatiaľ Hamburg dažďami. Pohrúžený v myšlienkach som chodil po prázdnych miestnostiach domu s dvorom. V marovej pracovni som sa chvíľu hral s halóniou. Halónia mi na počúco-

vanie odmietala poskytnúť vzorku, ktorá v sebe skrýva odmenu. Že by halónia mala tak ako Barbara nového najlepšieho kamaráta? Sklamane som sa jej obrátil chrbtom.

Police s knihami sa mohutne týčili do výšky až k stropu. Bezmyšlienkovite som hladkal chrbty kníh. Netopierci často tvrdili, že zle rozprávam. Nevedel som, prečo to vraveli. Ja som vždy veľmi dobre rozumel tomu, čo som povedal. Pod prstami sa mi rozprestieralo sievo, na ktorom som ostal visieť pohľadom. Zvedavo som po ňom siahol. Vraj zle rozprávam? Možno nájdem odpoveď v slovníku výslovnosti. Na prelistovanie postojačky bol príliš teplať. Tých osemsťo strán si budem musieť prečítať v sede.

Vo svojej izbe som v ňom začal listovať. Kniha bola skutočný objav. Jednotlivé hlásky nemeckého jazyka sa v nej predstavovali do najmenších detailov. Na obrázkoch bolo presne ukázané, ako sa tvoria jednotlivé hlásky. Trvalo mi až do večere, kým mi začalo byť jasné, čo vlastne čítam. Takmer pri všetkých hláskach som niečo robil zle. Mój jazyk ležal v ústach nakrivo: to bola odpoveď, ktorú som už dávno hľadal.

Keď som dočítal kapitolu o výslovnosti, naplnila ma túžba hovoriť bezchybne. Činorodo som sa odvážil na zubnú spoluhlásku. Jazyk má byť za hryzákmí? Zmätené som znovu čítal opis. Ako to len pestroliene robia? Jazyk sa mi pri každom pokuse šmykol do ľava, aby robil spoločnosť dobre nabrúseným stoličkám.

||

Znovu sa bolo treba rozlúčiť. Zatvoril som bránku k hospodárskej ceste, dotkol sa zahŕňajúcej koženej handry, ktorá chránila zámku pred dažďovými kvapkami, zabočil som ku kompostu, a potom som na okamih postál pri stene z malinča. Pozeral som na záhon, kde som smel hľadať mrkvu a zemiaky.

Záhrada v Langenhorne bola rozľahlá. Udržiavať ju v poriadku dalo veľa práce. Priveľa práce pre dedka, ktorý o chvíľu oslávi svoje osemdesiate narodeniny. Nanini rodičia už niekoľko týždňov renovovali byt na Tangstedtskej ceste.

Zbohom, terasa. Zbohom, čerešňa. Zbohom, hruška. Zbohom, mrkva a zemiaky.

Pestrotieňoví príbuzní v obývačke bujaro oslavovali rodinné stretnutie. Sadol som si ku kachľovej peci a pochutnával som si na bábovke. Malý papagáj vo mne mlčky mrmľal: Bábovka – bábovka – bábovka.

Babkina sestra Hilda sa ma spýtala: „Už máš aj frajerku?“

Zmätené som sa na ňu pozrel spoza taniera. Čo mala Hilda touto otázkou na mysli? Babka a prarety sa decentne chichotali. Nanin brat Werner postavil pohár na stôl a poveda. mocným hlasom: „Na Axela ženy letia.“

Oronome som zízal na svojho jediného strýka. Taký nezmysel! Ešte nikdy som nevidel ženy lietať. Zarazene som až do večera mlčal.

||

V dome s dvorom som mal šťastie. Nana bola s mojimi dobrými známkami na januárovom vysvedčení v 8. triede spokojná. Z trezoru vybrala zložku s nápisom Axel. Využil som príležitosť a prelistoval som si svoju vkladnú knižku červenú ako pečatný vosk. Mal som nasporené už 811,51 mariek. Keď som sa dosýta potešil zo svojho majetku, vytiahol som staré vysvedčenia a listoval som v hodnoteniach. Zrazu ma pochytila zvedavosť. Rád by som si niečo zistil. Spýtal som sa nany: „Prečo pani Franková v prvej triede napísala, že hovorím veľmi ticho?“

„Predtým si skutočne hovoril veľmi ticho.“

Do vedomia sa mi tlačilo veľa zážitkov. Netopierci mi často vytýkali zlú výslovnosť. Do vedomia sa mi hrnuli otázky. Bola nejaká súvislosť medzi mojimi meravými perami a ušami pestrotieňov? Vari pestroliene moje slová počuli inak ako ja? Po prvý raz som chcel od nany počuť viac.

„A teraz mi ľudia rozumujú?“

„Ale áno, ak práve neprehľtaš slabiky,“ odvetila nana. „Každé slovo musíš vyslovovať jasne a zreteľne a každej hláske musíš venovať pozornosť, akú si zaslúži. Kto si neváži fenigy, nezaslúži si toliar.“

Zmätené som pozrel na nanu. Čo majú fenigy a toliare spoločné s mojou výslovnosťou?

Nana pokračovala: „Jeden veľký herec raz rozprával, čo musí urobiť, aby svojím hlasom zaplnil celú sálu. V divadle nie sú mikrofóny a diváci v zadných radoch tiež chcú počuť, čo sa hovorí na javisku. Keď bol ešte študentom hereckej školy, mal veľmi slabý hlas. Postavil sa na breh mora, zobral zopár kamienkov, strčil si ich do úst a rozprával proti príboju. Nevzadol sa dovtedy, kým s kamienkami v ústach neprehltušil more.“

Zimný večer posielal cez okenné sklo do mojej izby chlad. Zababušený do prikrývky som vychutnával jej teplo. V tme som pohľadom prechádzal z jednej steny na druhú. Bolo by to nádherné, keby som mal hlas hlučný ako príboj. Kým som uhládzal prikrývku, robil som si výčitky. V posledných rokoch som Wolfgangovu dobrú radu neposlúchal dôsledne. Brúseniu zubov som sa nevenoval dlhšie ako minútu. A nana obdivuje na hercoch práve ich vybrúsenú výslovnosť.

Brúsenie!

Ako ľahkomyselne som podcenil význam brúsenia zubov. Všetko so všetkým súvisí. Mal som meravé pery? Mal som jazyk v ústach nakrivo? Na vine boli moje zle nabrušené zuby!

Čistenie zubov bolo dôležité. Brúsenie zubov bolo ešte dôležitejšie. Predsavzal som si nápravu. Len jedna vec mi nečala pokoj. Dom s dvorom neležal pri mori. Na Priehradnej ceste nebol ani príboj, ktorý by som mohol prehlúšiť, ani kamienky, ktoré by som si mohol strčiť do úst. Čierna záhradná zem jednoducho vyzerala strašne nechutne.

Ordnoril som prikrývku nabok, kolenačky som prešiel na koniec postele, otvoril som zásuvku na písacom stole, kde som si schovával svoje poklady, a siahol som po škatuľke od cigár. Či by mi ten herec dovolil použiť môj poklad? Nabral som za hrsť guľiek a napechal si ich do úst. Chladné guľky ma v ústach príjemne tlačili. Táto rada sa mi páčila. Vlastne som si mal guľky dať do úst už oveľa skôr.

Po chvíli som sa pokúsil napodobniť herca a začal som rečniť. Píha! Ako sa dá hovoriť s ústami plnými guľiek? Moja výslovnosť bola taká hrozná, že som už ani sám nerozumel, čo som to dial. Čuoval som sa. Ten herec hovoril s ústami plnými kamienkov. Dokonca prehlúšil hukot mora.

Prečo si naplnil ústa kamienkami, a nie guľkami? Po chvíľke som prišiel na odpoveď. Uľahčil si to. Naproti tomu ja som si ihneď trúfel na ťažkú úlohu. S lícami nafúknutými ako škrečok som kvočal na prikrývke a cítil som sa zrelý pre javisko.

|||

Meiendorfská cesta, Volksdorf, Buchenkamp; metro zanechalo za sebou posledné hamburské stanice a s rachotom sa rútilo za hranice mesta. Na lístku hamburského dopravného podniku som skontroloval nasledujúce stanice: Ahrensburg-západ, Ahrensburg-východ a Schmalenbeck. Ešte tri stanice.

Množstvo nových netopierčat v nedeľnej škole ma odstrašovalo. Držal som sa pri známych pestrotienčatách z Trnkovej školy. Ich táranie a šušotanie neznelo tak hrozivo. Za stanice Schmalenbeck sa pastor vydal k cirkevnému rekreačnému domu ako prvý a za ním roj netopiercov. Moje pestrotienčaté sa vliekli pozadu, čo sa mi páčilo. Celý divý krdel bol ďaleko predo mnou.

Prístrešie na nasledujúci týždeň ma prijalo v tesnom zovretí stromov. Nevyzeralo honosne. To bolo dobré.

Na druhý deň som bol po obede zaradený do služby v kuchyni. Pastor zdôraznil, že máme aj povinnosti. To nebolo až také dobré.

Vetriac som vstúpil do jednoduchej kuchyne. Voňalo v nej ovocnou šťavou a jedlom. Kým som stihol zdupkať, pastor mi podal utierku so slovami: „Viac rúk viac urobí.“

Voda klokotala, taniere evengotali, pena sa vzdúvala. Zvláštnu starostlivosť som venoval utieraniam a lešteniam príborov. Pestrotieč s kefou zrúkol: „Axel, pohňi kostrou. My už sme skoro hotoví.“

Ostatné pestrotiene sa zasmiali.

Nech sa len smejú. Kto nevie oceniť lesk nožov a vidličiek, tomu niet pomoci. Nakoniec tam zostala len kopa kvapkajúcich lyžičiek, o ktorú som sa musel postarať.

Po dokončenej robote si pestrotiene raliali ovocnú šťavu a vytratili sa z kuchyne. Aj ja som bol takmer hotový. Keď som odkladal na kopa poslednú vyleštenú kovovú lyžičku, šmykla sa do vydlhnutého drezu: štrag-štrug-rach.

Ejha, to bol teda zvuk! Nestratil som ani sekundu a štvachol som do lyžičkovej kopy. Dve veselé kamarátky sa pošmykli do lyžičkovej jamy: štrng-štrng-rach-rach.

Nevedel som sa toho zvuku nabažiť. Oboma rukami som posúval lyžičkovú kopu do lyžičkovej jamy: do ucha mi dolíchal mišličkovo dobrý tón.

Dva tucty lyžičiek so mnou oslavovali štrng-štrng a rach-rach v lyžičkovej jame. Kratko nato som bol obklopený pestrotieňmi. Nepretržite som miesil lyžičkové cesto a opájal sa lyžičkovým tónom. Jeden z mojich pestrotieňových kamarátov zvriskel do oňlušujúceho štrngotu: „Môžem aj ja?“

Áno, pravdaže. Prisvedčil som a odstúpil nabok. Lyžičková slávnosť mala úborný ohlas. Kuchyňa sa zaplnila. Všerci si chceli zamaškrtiť na treskote. Urdo som sa prizeral temno tuchu.

„Prestaňte, dosť už!“ zakričal pastor. Stál vo dverách vysoký až po zárubňu.

Niekoľko lyžičiek sa zhrčilo do posledného štrngotu. Potom zavládlo ticho.

„Čo to do vás vešlo, že ste robili taký pekelný rámus?“

Pastor prísny pohľadom prechádzal po tvárach.

„Kto s tým začal?“

„Bol to Axel,“ povedal jeden netopierčí chlapec.

Teraz som bol na rade ja. Ahrensburg-východ, Ahrensburg-západ, Buchenkamp: vnútorne som už metrom odchádzal preč.

„Prečo si to urobil?“ spýtal sa pastor.

„Len tak.“

„To sa ti podobá.“

Pastor sa znovu obrátil k skupine. Niekoľkokrát sa zhlboka nadýchol. Potom dôrazne povedal: „Tento týždeň v Schmalenbecku je pre vás veľmi dôležitý na vašej ceste do života. Onedlho sa stanete dospelými a zanecháte za sebou detstvo. Sme tu, aby sme využili pokoj tohto miesta na ponorenie sa do seba.“

Síce som usilovne mlčal a snažil som sa sledovať pastorove slová, vo mne však ešte prehrával prednádziejúci mišličkovo dobrý tón. Hučal a ozýval sa tak, že mi to spôsobovalo slasťný pocit.

Večer som mal zákaz vstúpiť do kuchyne. Sklamane som sa stiahol do svojej izby. Týždeň zákazu vstúpiť do kuchyne znamená

lo týždeň bez lyžičkovej slávnosti. Kým na rana doľahol smútok, spomenul som si na dom s dvorom, na kuchyňu a kopu lyžičiek, ktorá bude robiť štrng-štrng-rach, ako to vie len kopa lyžičiek.

Pršelo. Pastor sa teperil na túru.

Svietilo slnko. Pastor sa teperil na túru.

Kamkoľvek vkročil, všade som videl lyžičky. Samé lyžičky. Lyžičky nemali konca. Obrovské haldy lyžičiek. Mal som zákaz vstupu do kuchyne? No a čo? Moja hodina nastane. Dom s dvorom a kuchyňa: tam to oslávim.

Tri ponorenia sa do seba boli dni plné očakávania. Prefrčali a pripravili hodina návratu domov. Meravý od šťastia som cível von z okna. Metro, električka a autobus: privádzali ma naspäť k drezu plnému lyžičiek len pre mňa.

Po kľúčovom alebo kľúčovom pozdrave som bol doma. Pristúpil ku mne maco a spýtal sa: „Ako sa máme?“

„Dobre.“

„V Schmalenbecku bolo pekne?“

„Áno.“

Trietil som do kuchyne. Nechcel som strácať čas. Rozdrapil som zásuvku s príbormi, nahádzal som lyžičky do nerezového drezu a žiadostivo som miesil lyžičkové cesto. Nádhera! Prevracal a miesil som lyžičkovú masu a ona dročala a znela. Nemohol som prestať. Miesil a prevracal, miesil a prevracal. Lyžičky bubnovali o oceľ. Týždeň plný dažďa a slnka, pochočovania a ovocnej šľavy bol zabudnutý. V tejto nanajvyš vzácnej chvíli sa rávalo iba štrng-štrng-rach-rach.

Maco ma chytil za plecía. Bol som v zajatí miesenia a prevracania, nemohol som prestať. Maco ma ťahal preč od drezu. Lyžičky mi zašepkali posledné štrng-štrng-rach. Potom som začul macov zlostný hlas: „Keď nie si normálny, zaves si na krk ceduľu.“

Teraz sa v kuchyni zjavila nana.

„Čo je to tu za pekelný rámus?“

„Nášmu synátorovi preskočilo.“

Maco ma pustil. To bola vhodná príležitosť. Vrhol som sa k lyžičkovej jame a ponoril si ruky do lyžičkového cesta. Kým som sa stratil v rachote, nana vykrikla: „Prestaň!“

Udivene som cível na lyžičky. Podarilo sa mi prestať.

„Už nikdy to nerob! Je to strašný hluk!“

Teraz som mal lyžičkový zákaz už aj v dome s dvorom. Aké podlé.

„Nikdy viac to nerob! Už nie si malé decko. Rozumel si?“

„Áno.“

Zahanbene som vyšiel z kuchyne a stiahol sa do svojej izby. Nechcel som byť malé decko. Chcel som vyskočiť až po strop a zhrabnúť desať mariek. Až do večera som sám so sebou bojoval. Musel som priniesť obeť, aj keď mi to padlo bolesne ťažko.

Prislúbil som si, že už nikdy nebudem oslavovať štrng-štrng-rach.

|||

Šťastne som sa posadil za slávnostne prestretý stôl. Znovu bol stred roka. Dôležité pravidlo sa dodržať. Deň Axelových narodenín sa oslavoval v Hamburgu a boli prítomné všetky pestrotiene z domu s dvorom. Na mojej narodeninovej torte blkolato štrnásť sviečok. Nana odkrojila chutne pôsobiaci kúsok a podala mi ho. Posledný zvyšok zlosti na vzdialenú dovolenku na Korzike sa rozplynul. Torta a kakao; teraz po troch rokoch bolo zase všetko v poriadku. Rodina z domu s dvorom musela byť v plnom počte. Len vtedy ma pravidlo o Axelových narodeninách obdarilo trojdobým pocitom poriadku, ktorý som si nadovšetko cenil.

Početné dary na parapetnej doske sa skveli pestrými papierovými obalmi. Bol medzi nimi balík, ktorý som identifikoval podľa veľkosti. Jeho obsah pretromfól všetky dary, ktoré som doteraz dostal. Mal byť odmenou za to, že som posledných deväť rokov vydržal, ako povedala nana. Vybalil som ho až nakoniec. Radosť pri vybalovaní sa zreteľne odlišovala od predchádzajúcej radosti, keď som nevedel, čo bolo v balíčkoch ukryté. Otvoril som čierne puzdro a hrdo som hľadel na kovovo lesklú pricenu flautu, ktorá pôsobila natoľko dospelo, až ma naplňala šťastím.

|||

Západný vietor sácal more do zálivu. Slnko nádherne zaplavo-

valo pláž svetlosťou. Vybral som si jednu z dosiek, načúval som anglickým pokynom surfového odborníka, a potom som odkračal k Atlantiku. Z odtekajúceho príboja sa vynoril obraz. Pozeral som na chutný plážový piesok a krátko som premýšľal, či by ten nanih herec dovolil namiesto kamienkov biely piesok. Príboj burácal veľmi sľubne. Dá sa rozprávať s pieskom v ústach?

Na jazykových hodinách v Penzance mi často pripadalo, ako by som mal v ústach piesok. Anglické slabiky mi ťažko ležali na jazyku. Spolu s Heimerom som trávil prvú dovolenku bez nany. Šesť týždňov letnej dovolenky malo zlepšiť angličtinu deti z domu s dvorom. Dvakrát do týždňa sa terigal autobus ulicami lemovanými živým plotom k zálivu na západnom pobreží Cornwallu. Dnes bol opäť jeden z tých žiarivo pekných surfovacích dní, akých bolo toto leto veľa. Netopierci čakali na zastávke na autobus späť do Penzance. Sedemnásťročný Jan z Frankfurtu čakal tiež. Často sa so mnou bavil. Teraz sa ma spýtal niečo, s čím som nerátal: „Máš už frajerku?“

Čo je to za otázku! Priateľsky som mu odpovedal: „Nie.“

V ten večer pozval Jan Heimera a mňa na malú oslavu. Vraj tam budú aj dievčatá. Nevedel som si jeho narážku vysvetliť, ale natešene som súhlasil.

Autobus sa terigal po kopcovitých uliciach lemovaných živým plotom späť do malého mesta pri Lamanšskom prielive. Vliekol som sa domov na ulicu, kde som býval u anglickej hosťiteľskej rodiny. Do večera bolo ešte veľa času. Na malom mostíku kúsok pred mojim domovom som zastal. Potôčik bol na brehoch husto zarastený trávou. Steblá sa zmietali v ľahkom prúde, ale z miesta sa nepohli. Podchvilou som hodil do vody kamienok. Tribler vodnej spršky ma nadchýnal.

Myslel som na kuchyňu svojej hosťiteľskej rodiny. Bola tam malá, ale pekná zbierka lyžičiek. Pokušenie usporiadať slávnosť štrng-štrng-rach bolo silné ako prúd. Kým som sa dal unášať spomienkami, vyzval som sa k poriadku. Už som nebol malé decko, vyskočil som už na viac ako deväť mariek, a o rok-dva zvládnem chýbajúce drobné až po plafón v obývačke. Sľúbil som nane a macovi, že sa budem v Anglicku slušne správať. Bezpodmienečne som chcel dodržať slovo.

Večer sa zišiel tucet netopiercov a veselo sa bavili. Všetci sa chichotali, rehotali a vybuchovali od smiechu. Postupne sa rozhovory skĺzli. Všetci sa chichotali, rehotali a vybuchovali od smiechu ešte roztopašnejšie, len som už nevedel, na čom. Kým som si to stihol niasniť, začali sa hrať „Vadí – nevadí“. O čo v tej hre išlo, ostalo pre mňa záhadou. Rozumel som len toľko: som súčasťou hry, a keď prehrám, musím niekoho pobožkať.

Medzi netopiercami som sa cítil viac ako zle. Kým som bez rozmyslu hovoril nejaké slová, len aby som nemlčal, vnutorne som sa pripravoval na odchod domov. Už som v myšlienkach hodil zopár kamienkov do vody, keď vtom na mňa ukázali všetci netopierci a vybuchli smiechom: „Prehral si!“

Nebolo mi jasné, prečo som prehral. Jedno netopierčie dievča povedalo: „Axel, teraz musíš pobožkať Jana.“

Tak som sa vyľakal, že by som sa najradšej s krikom schoval pod stôl. Sedel som však prískripnutý v kúte, odkiaľ som nemohol zmiznúť. Vyjachtal som: „To nemôžem.“

Všetci sa chichotali, rehotali a vybuchovali od smiechu. Od ľavého som stuhol. Jedno netopierčie dievča povedalo: „Jazyčková by bola pekná, ale nemusí byť.“

Nadalej som sedel celý zmeravený. Bol som neschopný vyvolať sled slov a bezmocne som znášal chichotanie. Ako sa len z toho dostanem?

„Mój brat teraz nejaký čas nič nepovie,“ vysvetlil Heimer netopierke. „Keď takto mlčí, mlčí naozaj.“

„Ale prehra je prehra. Musí pobožkať Jana.“

„Nemôžeme urobiť výnimku, keď je medzi nami najmladší?“ spýtal sa Heimer.

„Dobre teda,“ sáhla netopierka, „urobíme výnimku. Ty môžeš pobožkať Jana namiesto brata.“

Všetci netopierci zvýskli. Heimer si z toho zdánlivo nič nerobil. Naklonil sa ponad stôl:

„Poď sem, Jan, nech ťa zovriem do náručia.“

Omámený som sa pozeral, ako ma Heimer vykúpil.

Trvalo strašne dlho, kým som mohol zdúchnuť z tých krčihu. Na ceste domov som si doprial výdatný odpočinok pri mostíku. Zmie-

tajúce sa steblá vyzerali v tme ako čierne šmuhy. Lyžičky a kamienky sa dali ľahšie odhadnúť ako netopierci.

Bol som Heimerovi nekonečne vďačný.

||

Po letných prázdninách dostala moja 9. trieda novú triednu učiteľku. Pani Spangenbergová mala ľahko zahmlenú tvár a dobre počuteľný hlas. Hodiny nemčiny však naďalej prinášali mnoho nepríjemných stretnutí. Okrem básní mi najviac mrzutostí spôsobovali drámy. Táto pliaga rok čo rok postihovala vyučovanie. S výrazom utrpelia som zakaždým bral na vedomie, že nasledujúce týždne sa bude preberať dráma. Správanie postáv ma miatlo a šťastný som bol až vtedy, keď som obrátil poslednú stranu.

Drámy sa so mnou škaredo zahrávali. Skúpe údaje v texte mi nepomáhali. Hoci mi bolo jasné, že v drámach rozprávali rozličné postavy, vždy som mal pocit, akoby to bola jediná postava. V románoch sa mi darilo rozoznávať vystupujúce osoby. V divadelných hrách sa mi to nedarilo. V románoch mi poskytovali istotu opisy medzi rozhovormi. Okrem toho som v románoch nachádzal odkazy, ktoré som v drámach márne hľadal. Niektoré postavy nadávali a vystrájali, iné prosili a vzlykali. Piesok bol vlhký a kvety odkvitali. Príboj hučal a dažď šľahal. Množstvo podrobností ma obdarilo tušením, ako vyzerajú opisované priestory a krajiny. Drámy mi tento dojem odopierali. Javisko ich sveta zostalo pusté.

|

Chrumkal som perník a čítal som si v zemepisnom lexikóne, ktorý som dostal na Vianoce. Šesť zväzkov zhŕňalo vedomosti o krajinách sveta. Kniha bola plná obrázkov a dobre sa čítala. Hrdo som listoval v tom pozoruhodnom diele.

V pracovni sedel mačo nad objednávkou, ktorú musel do Silvestra vybaviť. Podišiel som k nemu a zazrel som nové časopisy, ktoré sa užho vždy dali nájsť. Vybral som si zopár najobľúbenejších a pohodlne sa usadil v prútenom kresle. Jeden článok ma zaujal. Bol o diplomatoch. Rýchlo som si dal dokopy, čo asi diplomati ro-

bia. Sú svetaskúsení. Ten výraz sa mi páčil. Bolo by pekné, keby som aj ja bol svetaskúsený. Predsavzal som si, že v nasledujúcich mesiacoch si prečítam zemepisný lexikón, čo zvýši moju sveraskúsenosť.

Maco sa ponaťahoval. Jeho otáčacia stolička zavrzgala. Bol to neklamný dôkaz, že ukončil prácu. Upratol si písací stôl a obrátil sa ku mne: „Čo práve čítaš?“

„Článok o diplomatoch.“

„A predtým si čítal svoj vianočný darček?“

„Áno.“

„A čo si čítal?“

„Zväzok o Európe.“

„O ktorých krajinách?“

„O východnej Európe a Rusku.“

Maco iba prikývol. Ja som sa spýtal: „Je to pravda, že vieš po rusky?“

„Iba trochu.“

„Kedy si sa naučil?“

„Ako vojak. Mal som devätnásť rokov, keď sa začalo ťaženie proti Rusku. Prvé týždne som bol pri tom. Potom som bol ranený.“

Maco mi ukázal veľkú jazvu na krku.

„Pri priestrele krku som mal obrovské šťastie. Keby ma črepina zasiahla iba o prst vyššie, bolo by po mae.“

„Potom by si sa nezoznámil s mamou?“

„Presne tak. A nemali by sme spolu detičky.“

„A ty by si sa ako študent nenaučil žiadne kúzla s kartami.“

Maco sa usmial pod fúzy.

„Na tvoj trik som až do dnešného dňa neprišiel. Občas o ňom ešte premýšľam. Klohók dole.“

„Kedy si sa zoznámil s matkou?“

„Bolo to v roku 1949. A bolo na tom niečo nezvyčajné, čo by som ti chcel porozprávať.“

„Čo také?“

„Páčia sa ti mená ulíc, však?“

Horlivo som prisvedčil. Maco pokračoval: „Na našom prvom stretnutí sme zistili, že sme sa narodili na tej istej ulici. Na Lúčnej hrádzi.“

Nevedel som sa vynačudovať. Myslel som na lúku, na ktorej zaľúbenci rátať iskečníky. To sedelo. Maco pokračoval: „Ako deti sme sa však nikdy nevideli. Tvoja mama je o deväť rokov mladšia a veľmi skoro sa presťahovala do Langenhornu.“

Vtom mi napadlo niečo, čo som bezpodmienečne musel vedieť: „Kde je Lúčna hrádza?“

„Na južnom okraji Mestského parku.“

V obývačke začalo byť rušno. Nana a Heimer zapálili sviečky. Bol večer. Vianočný stromček zostane v obývačke až do Nového roku. Nana zavolala cez otvorené dvere: „Axel, zažni, prosím ťa, záhradné osvetlenie.“

Veľmi rád. Snehobiely vypínač šfukol a do záhrady sa spustila svetelná lavína. Kým som sa pobral do obývačky, vzal som si ešte atlas. Chcel som ho porovnať s novým zemepisným lexikónom.

20

Nana a Heimerovi sa kotúľali po lícach slzy. Zmätene som pozoroval to divadlo v obývačke domu s dvorom. Mocné pocity pestrotieňov vyjasňovali ich zahmlené tváre. Najlepšie sa to darilo veselosti. Nadovšetku som oceňoval, keď som sa mohol odovzdať smiechu a dať sa natriasať veselosťou. Smútok mi bol taký cudzí ako bolesť.

Nana objímala Heimera aj mňa. Obaja srdcervúco plakali. Na moje prekvapenie ich slzy preskočili aj na mňa. Oči mi zvlhli. Začal som vzlykať, najprv potichu, potom hlasnejšie. Bolo to zábavné. Z očí sa mi po líkach kotúľali slzy, aké som ešte nezažil. Zaplavili ma smútok podobne ako na preliezačke pri vtipoch s číslami. Maco bol preč.

Z naniných kaluží kvapkalo. Viečka mala spustené, pohľad schovaný. V rannom svetle sa jej na líkach ligotali jazvy od pláču. Heimer reval, ako keby spadol z bicykla. Nanina pravá ruka sa chvela na mojom pleci. Kfčovito hľadala prstami oporu, zovreľa

bavlnenú látku mojej košele a znovu ju pustila. Bol to zábavný pocit. Nanino čelo ma tlačilo do nosa a Heimerova plavá štica sa mi triasla pred očami. Nevedel som síce, prečo plačú, natešene som však plakal s nimi. Kto by si rechal ujsť takúto príležitosť?

Nana sa triasla, akoby mrzlo, hoci radiátory v obývačke verne slúžili. Lícami mi príjemne pulzovalo teplo. Vyrábať slzy bol trojdobrý pocit. Toto marcové ráno si získalo celú moju pozornosť. Vychutnával som každý vzlyk. Napriek tým darom som nezabú dal na povinnosti. Sú dôležité pravidlá a sú menej dôležité pravidlá. K slovu sa hlásilo jedno veľmi dôležité pravidlo: „Musím ísť do školy.“

Musím si ešte dať čizmy a vetrovku. Hodiny už ukazujú desať minút pred ôsmou. Najradšej som chodil do Trukovej školy peši. Na to teraz bolo už neskoro. Nehneval som sa, že musím ísť na bicykli. Plač bola dobrá odmena za túto nepríjemnosť. Zarazený som prerušil svoj pokus dostať sa k skrinke s topánkami. Nana ma objala ešte pevnejšie ako doteraz.

Pubral som sa do predsieň, kde by som už mal vkĺznuť do topánok, ak chcem prísť do triedy pred prvým zvonením. Dožičím nane ešte pár minút, a potom silnejšie šliapnem do pedálov. Kým sa mi tisli do hlavy ďalšie myšlienky, nana povedala: „Dnes nepôj-
dete do školy.“

Heimer ani nehlesol, priručil sa ešte silnejšie k nane, mňa naďalej držal v objatí a plakal, akoby druhýkrát spadol z bicykla. Dôležité pravidlo, ktoré sa práve porušilo, ma štúpalo do vnútornosti. Nemal som ísť do školy? Sústredene som premýšľal. Maco sa presťahoval. Čo bolo na tom také výnimočné? Bezradne som sa pochránil naninmu a Heimerovmu objatiu.

Po mnohých minútach nana povedala: „Teraz pôjdeme. Oblečte sa.“

Stôl s raňajkami zostal v dome s dvorom neodpratáný. To som pri poriadku milovanej nane ešte nezažil. Ťažkopádne zamkla vchodové dvere a vrhla pohľad na Heimera a na mňa. Starostlivo mi napravila šál. Cez nanine viečka nepresiakla už ani slza. Ako vždy som skackal po dlažobných kockách radovej zástavby, pričom bolo nanajvýš dôležité, aby som nestúpal na špáry vyplnené pieskom. Mal som šťastie. Môj výkon bol bezchybný.

V naninom aute zival chlad predchádzajúcej noci. Striaslo ma, čo ma prekvapilo. Predtým mi zima neprekážala.

„Hneď bude teplo,“ povedala nana.

Auto sa s hmotom pohlo z parkoviska. Nana išla hore po Priehradnej ceste a pokračovala k Fottbeckému zálivu. Pred niekoľkými rokmi na tomto mieste zrazilo Heimera auto. Prišiel domov krivajúc a s plačom. Nana a maco si vydýchli, že škodu utrpel iba bicykel.

Na semafore naskočila zelená a nana zabočila na Osdorfskú cestu. Teraz už neplakala ona ani Heimer. Odovzdané sedeli vpredu a kčrenie vháňalo do auta teplý vzduch. Vnoril som si ruky do vreciek nohavíc.

Po chvíli sme dorazili k operačnému domu. Na chodbách hlavnej budovy som cupotal po vyčistenej podlahe. Kyslastý zápach očistil spomienku: LMNOP. Ponorený v myšlienkach som si pomrmlával ďalšie dva útržky: rastieš ako z vody a abeceda. V ústach som začúť chuť uhorky a v uchu sa mi ozývalo meno Ellen. Nana si vymenila zopár slov s nejakou svetielkovo peknou pestrotieňkou a nasledovala ju. V duchu som zaželať všetkým zatvorených dverám dobré ráno.

Pred pár dňami sa maco presťahoval do operačného domu. Sestrička odhrupla plachtu a nana láskyplne pohľadkala maco po tvári. Keď sa naklonila, aby maco pobozkala na čelo, sestrička povedala: „Radšej nie.“

Na moje prekvapenie sa nana nestarala o to, čo sestra povedala. Cítil som sa nepríjemne, nana bola inak vždy poslušná. Vedela vôbec, čo robí? Pozorne som sledoval maca, ktorý tam ležal bez pohnutia. Vryl som si ten obraz presne do pamäti a uchová som si každú maličkosť. Je dobré vždy vedieť, ako sa treba správať. Napokon, nechcel som urobiť chybu, keď sa raz sám budem musieť presťahovať na cintorin.

Po návrate do domu s dvorom nám nana navrhla: „Bude lepšie, keď si ešte na chvíľku "ahneme.“

Bez slova som sa sťahol do svojej izby. Dopoludnia som smel vkĺznuť pod prikrývku. Inak mi to dovalili iba vtedy, keď sa so mnou skamarátila choroba. Spokojne som sa zakutral do mäkkej prikrývky a žmurkal som do svetla. Zdalo sa mi nespravodlivé, že

ma vždy zo všetkého vylučovali. Pestrotiene sa správali tak záhadne, že som ich nevedel preuknúť. Prečo boli nana a Heimer smutní? Len preto, že sa maco tesne po poľnoci rozhodol presťahovať na cintorín? Bez ich pomoci by som neprišiel na myšlienku v tento deň plakať.

Vzdorovito som sa pokúsil preliať zapár slz. Bez úspechu. Možno by som najprv mal vzlykať? Tá myšlienka sa mi zapáčila. Niekoľko minút som vzlykal do podušky. Zožieralo ma, že mi oči neslzili a že som pri takej jednoduchšej úlohe zlyhal.

Ešte som sa nevzdával a uvažoval som ďalej. Mal som nápad. Pláč bol silný pocit. A pretože som nemohol plakať, chcel som namiesto toho urobiť niečo iné. Zrazu som si spomenul.

Po tom, ako banditi zavraždili otca, syn sklúčený žiaľom vyrazil zo seba vetu plnú tónov. Neskôr sa porozprával o svojom úmysle s príbuznými. Neverili mu, že svoje slová premení v činy. Nahnevane zavrčal ako odpoveď druhú vetu.

Blažene som si začal pomrmlávať tieto dve vety. Boli v nich ukryté silné pocity. Maco nadovšetko miloval westerny, bolo teda primerané odriekávať tieto vety z westernu v deň jeho sťahovania. Rýchlo som prešiel do popevku, ktorý v sebe skrýval odmenu: Pomstím ťa – veď ja ťm ukážem.

III

Prvého marca napoludnie som sa osviežený zobudil. V dome s dvorom zatrilkoval zvonec. Babka a dedko neprichádzali cez týždeň často na návštevu. S radosťou som ich privítal. Zanedlho sa babka pobrala do kuchyne a škvarila v panvici cestoviny so šunkou. Pri stole s nami sedel smútok.

Po obede som sa utiahol do svojho kútika na gauči a načúval som zaujímavým slovám štyroch pestrotieňov. V ich hlasoch sa chvelo niečo ohrozujúce. Veta po vete sa rozmotávala, niektoré slová zostali visieť vo vzduchu.

Už niekoľko dní ležala práca nedotknutá. Už sa nezarábali peniaze, nevybavovali sa objednávky. Rodina v posledných rokoch žila tak, akoby mal maco pracovať ešte dvadsať rokov. V roku 1949 sa s ním nana zoznámila a v roku 1956 sa zaňho vydala. Dom

s dvorom ešte nebol splatený. Nana si vždy potrpela na pekné dovolenky a drahé hotely, a tak sme nemali takmer nijaké úspory. Sama nebude môcť viesť krížovkársku redakciu. Pestrotiene si dávali veľa skľučujúcich otázok. Kto vezme takmer päťdesiatročnú nanu do práce? Z čoho bude rodina žiť?

Pred rozďavených trezorom ležali porozhadzované macove doklady. Vybral som svoju vkladnú knižku a začal som v nej listovať. Po zrelej úvahe som povedal nane: „Keď potrebuješ peniaze... Môžem ti požičať 893,99 mariek. V pokladničke mám ďalších pätnásť mariek.“

Rozhovor v obývačke onemel. Nana odpovedala: „To je od teba milé. Žiaľ, je to príliš málo. Nebudeme si môcť dovoliť náš dom. Ako sekretárka nezarobím veľa.“

Babka a dedko dodávali svojej dcére odvalu. So zlepenými viečkami sa nana pustila v macovej kancelárii do práce. Z mramorovej parapetnej dosky som pozoroval jej roztržité pohyby. Bezmocne listovala vo fascikloch. Jedna krížovka bola mimoriadne súrna. Návrh sa nasledujúci deň musel poslať kresličke, aby sa dodržal termín. Nana sa sťažovala, že zo samého zúfalstva jej nezide na um ani jedna jasná myšlienka. Vyšla z pracovne. Je koniec.

II

Zvedavo som sa posadil do macovho masívneho pracovného kresla a sledil som po pracovnom stole. Nevyplnená predtlač tvorila mriežku. Z toho, čo nana povedala, som vedel, že táto krížovka jej robí najväčšie starosti. Zásoby pre tento formát sú vyčerpané. Ustarostene som počúval nanin nárek a nerozumel som, prečo macovo sťahovanie vyviedlo pestrotiene až natoľko z miery.

Možno by nanu potešilo, keby sa predsa len našla vhodná krížovka. Veľmi starostlivo som prelistoval fascikel s návrhmi. Nič sa nedalo robiť. Maco mal vo svojich zásobách poriadok. Pre tento formát už neboli žiadne návrhy. Sklamane som fascikel odložil.

Svetielkovo pekná mriežka na koženej podložke ma lákala. Poskúšoval som do obývačky. Nana práve odišla s babkou na chodbu. Ne nápadne som ohmatával zelenú ceruzku. Z jej kovových úst vytvárala tuha. Pretože som nemal poňatie o krížovkách, vyhládal

som si jednu starú macovu krížovku. Návrh sa skladal z červených políčok, kde boli otázky, a z čiernych písmen odpovedí. Kde som mal začať? Vybral som si ľavý horný roh. Tušilo ma, že som dobre pokračoval. Nikto sa tri nepozeral cez plece. Stĺpec po stĺpci, riadok po riadku som sa prehrýzal dopredu. Za chvíľu som sa natoľko zahĺbil do práce, že hlasy pestrotieňov sa roztiekli na šum. S každým slovom, ktoré som dal na papier, rástla vo mne hrdosť. Nepodarilo sa mi však dokončiť pravý dolný roh. Odložil som ceruzku.

Moje želanie bolo trúfale. Ťufko mal štrnásť rokov a nepáľilo mu to. Hoci som bol na prehry zvyknutý, tento neúspech ma boľel. Aké pekné by bolo, keby som mohol nane v tento deň urobiť radosť. Nesmele som sa prešmykol popri pestrotičňoch do svojej izby. Večer nana odprevadila svojich rodičov na autobusovú zástavku.

Keď sa nana vrátila, s úľavou som prijal jej slová. Vraj sa predsa len našiel vhodný návrh a list kresličke už hodila do schránky.

21

Vo štvrtok som zavčasu vstal od raňajok, aby som mohol vyciutnávať cestu do školy. Keď som začal poskakovať po dlažbových kockách, vybehla za mňa nana a zavolať: „Axel, niečo si zabudol!“

Mávala bielou obálkou. Jasné! List bol určený mojej triednej učiteľke. Svedomito som sa vrátil, a vzal som si list. Hopkal som pepr: domoch a pri každom skoku som si pripomínal, že nemám zabudnúť, čo treba s listom urobiť. Zriedkakedy som býval chorý, nikdy som nechodil poza školu.

Zo svojho miesta som pozoroval, ako pani Spangenbergová preletela naniž list. Neraz som zažil, čo sa stane, keď pestrotiene odovzdajú ospravedlňovku: učiteľka si ju prečíta a vec je vybavená. Pani Spangenbergová držala list v ruke, tvárila sa rozpačito, a po-

tom prehovorila k triede. Rozprávala pestrotieňom o macovom sfahovaní a vyslovila mi sústrasť. Pestrotiene sa obrátili. V rozpakoch som sedel na svojom mieste. Bolo mi to nepríjemné. Prečo pani Spangenbergová nevrátila ospravedlňovku na vedomie bez slova, ako to robila vždy, keď niektorý z pestrotieňov chýhal?

Zvyšok vyučovania však prebehol nanajvýš uspokojuivo. Pani Spangenbergová ma ani raz nevyvolala. Keďže som sa nehlásil, strávil som odpočinkovú hodinu nemčiny. Ešte príjemnejšie prešli malé aj veľké prestávky. Nikto z pestrotičňov sa nesnažil so mnou nadviazať rozhovor. Nerušene som chodil hore-dolu po chodbách, ako som to robieval na základnej škole. Bolo to dvojdobré dopoludnie.

|||

Cez jaré prázdniny sa udiala zmena. Heimer odcestoval podľa plánu do Rakúska. Jedna rodina z radovej zástavby pri ihrisku ho vzala na dovolenku do hôr, ako si to už dávno želel. Axelovu dovolenku vo francúzskych Alpách však nana zrušila, lebo sa jej v kancelárii nakopila robota. Našťastie: lyže boli totiž svojhlavé. Utekali vždy tam, kde som nechcel padnúť na nos. Ako odškodné objednala nana víkendový výlet do Ženevy.

Pred cestou sa musela nana premôcť, aby nezabala do kufra aj písací stôl. Bolo to pre ňu ťažké. Napokon sa premrchla. Na ceste do Švajčiarska jej smútok nezoškrabol hmlu z líc.

Prvý večer som sa veselo prechádzal s nanou po centre Ženevy. Po návšteve kina ma nana ešte pozvala na špecialitu. Nedôverčivo som si dal vysvetliť, z čoho Švajčiarri vyrábajú fondue. Keď som ho s vďakou odmietol a dal som si radšej palacinky, povedala nana: „Ty si ale priberčivý.“

Nasledujúce ráno prišla nana na raňajky biela ako krieda. Bola to vraj strašná noc. Fondue jej neurobilo dobre na žalúdok.

|||

Čin vrátil po Ženevskom jazere, nad ktorým sa vzdáňal opar. Nana rozprávala o písacom stole, ktorý nezabala do kufra. Te-

raz sa pozerala do budúcnosti s nádejou. Za každú cenu sa pokúsi udržať hádankársku redakciu pri živote. Už mesiac mi chce niečo povedať. Vraj nikdy nezabudne, ako veľmi som jej 1. marca pomohol.

Nevedel som, ako to nana myslí. V rozpakoch som listoval vo švajčiarskom školskom atlase z roku 1911. Nana mi ho kúpila na ženevskom veľkonočnom blšom trhu. Bola v ňom jedna pozoruhodnosť: Bodamské jazero sa po francúzsky volalo Lac de Constance. Nana pokračovala: „Keď som videla, ako si sa pokúšal zaplniť tú polstranu, pocítila som zrazu teplo pri srdci. Si z nás všetkých najstatočnejší. Hoc: ti zomrel otec, neplačeš. Naproti tomu ja ešte stále každý večer plačem pred spaním. Vždy si vieš zachovať chladnú hlavu.“

Rozumel som nane správne? Bola mi vďačná za to, že som sám nedokázal plakať? Nemohol som tomu uveriť, znelo to krásne. So slzami som zaobchádzal rovnako nešikovne ako so slovami. Ako to len tie pestrotiene robia: pod očami im zvonja hmlové zvončeky.

Nana pokračovala: „Pohľad na teba v kancelárii ma povzbudil. Teraz musíme držať spolu, vravela som si. No ako som ňa pozorovala, uvedomila som si, aké márne je tvoje úsilie. Keď si poobede vyšiel z kancelárie, zo zvedavosti som tam zašla a rozložila som predtlač. Myslela som, že ma trafi šľak. Už len dolný pravý roh bol prázdny.“ Nana sa zhlboka nadýchla: „O necelú hodinu sme zvládli našu prvú krížovku.“

Zbystřil som pozornosť. Azda môj neúspešný hádankársky pokus nane pomohol? Neveriacky som na ňu hľadela. Prisvedčila. Zarazene som počúval, ako nana za sebou radí ďalšie slová. Výletný čln vrča: po Ženevskom jazere a blížil sa k francúzskym hraniciam. Všetky nanine s.ová mi zneli tak cudzo, akoby prichádzali z iného sveta.

Na polstránkovej mape Hamburgu v nádhorne voľajúcom švajčiarskom školskom atlase z roku 1911 sa hmýrila celá kopa pozoruhodností, ktoré som si nechcel nechať iba pre seba. Nana rozprávala veľmi dlho. Teraz som aj ja niečo chcel povedať.

„Pozri sa,“ prerušil som nanu. „Flottbecká zátoka je zakresle-

ná, Priehradná cesta chýba a letisko vo Fuhlsbüttli ešte nie je postavené.“

Nana sa iba zbežne pozrela. Ja som sa vyžíval pri vzácnom pohľade na zažltnutú mapu Hamburgu. Keď som narazil na spôsob písania názvu Fuhlsbüttel, bol som očarený. To bola homba! Až do večera som si raporal, kedykoľvek sa núkala príležitosť, podarený názov dediny oklieštený o jedno písmeno.

Keď sme sa vracali z Hamburgu, nana mi povedala: „Keď som sa vyžíval pri vzácnom pohľade na zažltnutú mapu Hamburgu, keď som narazil na spôsob písania názvu Fuhlsbüttel, bol som očarený. To bola homba! Až do večera som si raporal, kedykoľvek sa núkala príležitosť, podarený názov dediny oklieštený o jedno písmeno.“

Keď sme minuli Hindeburskú priehradu, napredovali sme slmáčim tempom. S Heimerom sme sa lámali z Westerlandskej stanice na Ulicu Theodora Heussa. Nana s nami nemohla ísť cez Turíce na Sylt. Tvrdila, že jej obe oči musia zostať v kancelárii. Po ceste do Ženevy údajne navštívil redakciu škriatok s tlačovými chybami. Hoci som tohto škriatka nestretol osobne, veril som jej. Našťastie boli vydavateľstvá časopisov zhovievavé a nana sa mohla ďalej týždeň do týždeň uchádzať o krížovkové objednávky.

Letný byt na Sylte ma ako každý rok prijal s priateľským ahoj. S rukami unavenými od kufra som si z knižnice vybral najväčší klenot. Na čerešňovo červenom gauči som sa zakrútil do vlnenej deky a začal som čítať. Našťastie som sa o ten poklad nemusel deliť s Heimerom. On radšej čítal naozajstné knihy, ako ich nazýval. Westerlandský poklad bol skoro taký pekný ako moje atlasy, a svojou usporiadanosťou dokonca prečítal aj úhľadné logaritmické tabuľky. Od istého času som prestal Heimera presviedčať, že sa mylí: telefónne zoznamy v žiacrom prípade nie sú chybné knihy. Tým som si bol celkom istý.

Heimer do mňa zapáral našťastie už len zriedkakedy. Od nany som vedel, že teraz často chodí na skvoč. Pestrotiene bavilo čítať takzvané naozajstné knihy. Mne, naopak, padlo čítanie týchto kníh zaťažko a robil som to iba nedobrovoľne. Napriek tomu som túžil podieľať sa na tomto potešení. Westerlandský klenot vyžaroval také čaro, že som mu nemohol odolať. Môjmu pohľadu sa porúkala pritažlivá zmes čísel a písmen, ktorá sa dožadovала, aby som ju vychutnal od prvej až po poslednú stranu.

Už roky sa mi vo februári nenaskytna lepšia pastva pre oči ako

oslava príchodu nového hamburského klenotu. A teraz na jar som si mohol na Sylte ešte raz užiť to, čo som si už v Hamburgu dosýta vychutnal. Nana sa vždy tešila, že som rád chodil na Syft. Nazdávala sa, že korenistý vzduch Severného mora mi prospieva. S pôžitkom som študoval westerlandský klenot. Neoceniteľnou prednosťou telefónnych zoznamov bolo, že ma nenudili. Poukali maximum vzrušujúcich slov a obsahovali minimum máťúceho deja: vlastne žiadny. V atlasoch nebola táto zmes natoľko vyvážená ako v telefónnych zoznamoch, zato strany atlasov hýrili obrazovými tabuľkami, ktoré mi robili tak dobre ako štyri mištičky obľáškovoého krému.

III

Žiaci 9. a šumeli na druhom poschodí čiavnej budovy. Pán Winkler si zabudol niečo v zborníku. Hudobná výchova patrila k tým nemnohým predmetom, ktoré mali v mojom svete význam. Slová mali v pesničkách podobnú úlohu ako mená v atlasoch a telefónnych zoznamoch. Neohrozovali. Vnútorné som sa voči nim nebránil. Navyše bola hudobná výchova jediný predmet, kde som mal zavše nádej dostať jednotku.

Pán Winkler sa prihnal so značným oneskorením, vraj ho niekto zdržal. Poď pazuchou mal štôs zošitov, ktorý pritiahol môj pohľad. Už dlho som sa tešil na túto chvíľu. Vychutnával som šteklenie na celom tele a moje očakávanie bolo odmenené. Znovu som zinkasoval veľmi dobrú. Pán Winkler sa postavil ku klavíru a začal s novým cvičením. Chce! preskúšať sluch žiakov. Zahral dve noty. Ktorý tón bol vyšší? Napodiv takmer všetky pestrotiene zvládli túto úlohu. Aj Peter vedľa mňa si s tónmi poradil.

Teraz som bol na rade ja. Pán Winkler fukol na klávesu. Prichvel sa ku mne tón. Žiaľ, nebolo k nemu pripísané, ako sa volá. Skúsil som si ten tón zapamätať. Pán Winkler pridal druhý tón a spýtal sa ma, ktorý je vyšší. Pre mňa to bola ťažká otázka, lebo moja schopnosť myslieť sa sevrkla do takej miery, akú poznala iba nana: Axel mal zadebnenú ľavú. Odplašil som myšlienky. Toto bola ústna skúška. Bolo dôležité, aby som sa snažil. Veľmi som chcel mať na vysvedčení zase jednotku. Pán Winkler zanôtil tón a potom zahral

ďalší na klavíri. Ja som mal povedať, ktorý z tónov je vyšší. Úloha bola úplne jednoduchá, a niekto mi pošepkal, že sú to dva rovnako vysoké tóny.

„Peter, nesmieš Axelovi brať odpoveď!“ povedal pán Winkler a dal mi novú sluchovú úlohu.

Cítil som sa ako pribuchnutý. Klavír a hlas učiteľa hudobnej výchovy zneli úplne odlišne. Mlčal som. Pán Winkler ma vyzval, aby som sa aspoň pokúsil. Ticho v triede ma mučilo. Možno budem mať šťastie a podarí sa mi uhádnuť odpoveď. Pán Winkler chcel však vedieť viac a kládol mi ďalšie otázky. Nakoľko som ani jediný raz nepočul, ktorý z tónov je vyšší a ktorý nižší, odpovede som menil. Pán Winkler by možno zbadal, keby som tipoval vždy na ten prvý. Po tucte tónových párov pán Winkler rozladene konštatoval, že sa mi podarilo uhádnuť všetky tóny nesprávne.

Škoda. Vlastne tam malo byť niekoľko správnych odpovedí.

Cez veľkú prestávku po hudobnej výchove mi Peter povedal, že pri mojich odpovediach trpel. Vraj všetky tóny boli rovnako vysoké.

22

Potom, čo sa presťahovali starí rodičia, nana pokračovala na Tangstedtskej ceste vždy kúsok ďalej na sever. Mätko zaparkovala auto pri lúke. Balkón na prvom poschodí vyzdobený kvermi mi pripomenul Eduardovu ulicu.

Naráčované som stlačil zvonec. Chladné schodisko voňalo príjemne technicky. Dedko sa potošil. Vraj práve volal na Priehradnú cestu, lebo už je tak neskoro. Nana si vzdychla, že sa nemohla odlepíť od písacieho stola. Pri kakau a koláči sa ma babka spýtala ako už často predtým, či mám frajerku. Moja odpoveď bola jednoznačná: „Nie.“

Zvláštne, že babka nachádzala v tejto otázke zmysel. Pestrotiene boli pestrotiene, a ja som nebol pestrotič. Čudné sa mi zdalo aj

to, že sa babka pri tejto otázke decentne chichotala. To robila stále. Kde bol v týchto slovách ukrytý vtíp?

O niečo neskôr sa ma dedko spýtal, čím chcem byť. Radosť som odvetil: „Opatrovateľ zvierat.“

Pre mňa sotva existoval krajší obraz ako rad kliečok, o ktoré by som sa mohol starať. Zvieratá v nich holi úplne nepodstatné. Dôležité bolo, aby som sa ja nachádzal mimo výbehov. Čím viac kliečok som si predstavoval, tým opojnejšie na mňa ten obraz pôsobil. Nana stisla pery. Robila to vždy, keď sa jej niečo nepáčilo.

„To hovoríš stále,“ povedala. „Naozaj chceš byť opatrovateľ zvierat?“

Po prvý raz som cítil, že nana nie je nadšená mojou voľbou. Spýtal som sa dedka: „Je opatrovateľ zvierat dobré povolanie?“

„Nie. Opatrovateľov zvierat zle platia,“ povedal. „A sú stále špinaví.“

Ale čo? To mi ešte nikdy nenapadlo. Kým si Heimer listoval v televíznom programe, tri staršie pestrotiene čakali na inú odpoveď. Chvilku som premýšľal a našiel som výborné riešenie: „Tak sa stanem diplomatom.“

Nana žiarila, aj starí rodičia žiarili. Mój myšlienkový pochod bol celkom jednoduchý. Bol som zbláznený do map. Na mapách boli zakreslené hranice štátov. Diplomati vyjednávajú medzi štátmi. Moja úloha ako diplomata by teda spočívala v tom, aby som si listoval v atlasoch.

Švajčiarsky školský atlas z roku 1911.

Tešil som sa na svoju novú budúcnosť. Diplomati sa pokladajú za svetaskúsených. Aj ja som chcel byť svetaskúsený. Bola to teda dobrá príležitosť splniť si toto želanie práve svojím novým povoláním. Musel som mať už len trpezlivosť.

|||

Moje zlyhanie na hudobnej výchove nebol len ďalší neúspech, akých som predtým zažil veľa. V nasledujúcich týždňoch pán Winkler nevynechal žiadnu príležitosť, aby si nepotvrdil podozrenie o mojej neschopnosti. Svoj osud som niesol pokojne. Napokon, keď po skončení 10. triedy, teda na budúci rok, môžem hudobnú

výchovu vyčiar knúť zo svojho rozvrhu. Okrem toho, ako diplomat nebudem musieť spievať.

Tak už ani hudobná výchova nepatrila k predmetom, ktoré som mal rád. Hudobná sa pre mňa stala predmetom sklamaní. Bol som žiakom, ktorému neprislúchalo dostávať jednotky. V skutočnosti bola aj dvojka pre mňa prídebrá, lebo by som si vlastne zasľúžil pätku a len preto mi nedali šesťku, lebo vo mne predsa len driemala štvorka, ktorú som si horko ťažko mohol zlepšiť na tri mínus.

|||

Po Lamanšskom prielive sa plavila loď na západ. Neduživé vlny obmývali hrubý štrk, ktorý v Hastingse tvoril pláž. Mesto ako také bolo omnoho väčšie ako Penzance, kde sme s Heimerom strávili minulé leto. Ubral som sa k Heimerovej ubytovni, ktorá ležala ďaleko od pláže.

Heimer mal návštevu. On a Constantín, sedemnásťročný gróf z Frankfurtu, hľadali tretieho hráča na partiu skatu. Malo sa hrať o peniaze. Ešte nikdy som nehral skat a bol som zvedavý. Oba pestrotiene s nadšením začali. Boli radi, že našli niekoho, komu mohli vysvetľovať pravidlá. Po niekoľkých prehratých partiách sa mi začalo dariť. Heimer a Constantín sa snažili zo všetkých síl. Ja som priebeh hry bral na vedomie skôr pokojne. Karty sa hrali skoro samy, lebo šťastie v kartách mal výlučne jeden hráč: ja.

Pri každej hre oba pestrotiene k esali čoraz hlbšie na duchu. Heimer sa márne bránil. Karty padali tak, akoby chceli medzi nami zámerne vyvolať hádku. Vyhrával som tie najnemožnejšie partie a svojím šťastím som ohom pokazil náladu. Na konci mal Heimer v prepočte mínus dvanásť mariek a Constantín dokonca mínus osemnásť mariek.

Na druhý deň mi Heimer povedal: „Mal si z pekla šťastie. Najlepšie bude, keď už nikdy nebudeš hrať o peniaze.“

Spomenul som si na očarenie z výhry a na šesťdesiat mariek. Predsazval som si, že si túto radu vezmem k srdcu.

Heimer pred dvoma rokmi síce prestal hrať vicholový stolný tenis, ale na pravidelné turnaje v jazykovej škole jeho zručnosti bo-

hato stačili. Dve libry za prvé miesto, ktoré každý týždeň vyhral, plátali dieťa v jeho peňaženke. Po najbližšom turnaji mi teda mohol vyplatíť výhru. Constantin sa tiež každý týždeň snažil získať peňažnú výhru. Jeho šťastie pri pingpongu, ako hovoril Heimer, bolo sotva väčšie ako pri skate. Constantin povedal, že mi tých osemdašť mariek nemôže dať, lebo na ceste sem mu niekto ukradol skoro celú hotovosť. Jeho mama je vraj ešte na dovolenke, nemôže sa s ňou spojiť a musí vyjsť s tým, čo mu zostalo. Vypýtal si moju adresu a sľúbil, že mi peniaze pošle z Frankfurtu do Hamburgu. Pochopil som, v akej neprijemnej situácii sa Constantin nachádza, a súhlasil som.

|||

Keď sa vlak blížil k Doveru, na oblohe sa kopili mraky. Počas cesty domov cez prieľiv bolo daždivé počasie. Sedel som s Heimerom a Constantinom v podpalubí. Bol som smädný a kúpil som si kolu.

Constantin povedal: „Tiež by som si rád niečo vypil. Môžeš mi požičať dve marky? Potom ti z Frankfurtu pošlem dvadsať mariek. To je okrúhla suma.“

Constantin bol na tom skutočne zle, keď nemal peniaze ani na kolu. Nerozumel som, prečo sa Heimer pozerá tak meravivo, a dal som Constantinovi peniaze. V Bruseli odpojili vagóny do Frankfurtu. Po šiestich spoločných týždňoch som sa rozlúčil s Constantinom a zažehal mu všetko dobré.

Keď sme s Heimerom sedeli vo vlaku do Hamburgu sami, povedal: „Tuško, nesmieš sa hnevať, keď ti Constantin nenapíše.“

„Ozve sa, sľúbil mi to.“

„Nevieš, kde býva, nemá ani jeho telefónne číslo. Jediné, čo poznáš, je meno P. O. Box. Tých dvadsať mariek ti nepošle, a keď mu kvôli nim napíšeš, neodpovie ti.“

„Ale on mi to sľúbil.“

Heimer sa usmial a povedal: „Sú ľudia, ktorí sú milí, je s nimi dobrá zábava, len im netreba požičovať peniaze. Constantin k nim patrí. Aj mňa raz ošmekol o peniaze. To sa mu však podarilo iba jediný raz. Jedno dieťa z našej skupiny malo ozajstnú smolu. Bola

taká hlúpa, že tomu tléhubovi požičala tristo mariek. Aj ona vie len jeho P. O. Box vo Frankfurtu.“

V Heimerovom správaní bol rozpor. Spýtal som sa ho: „Prečo si ma na palube kompy pred tým tléhubom nevaroval?“

„Keď si od teba pýtal dve marky, prevrátil som oči a vzdychol som si. Ty si však hľadel ako čerstvo vyoraná myš, akoby na svete neexistovalo nič zlé. Okrem toho si taký dobrosrdečný, že by si mu tú kolu kúpil tak či tak.“

Heimer mal ako vždy so svojimi domnienkami pravdu. Zafato som spomínal na dovolenku s Constantinom a bol som si istý, že dodrží slovo. Nebol taký, ako ho Heimer videl. Constantin bol urodzený pestrotič, ktorému sa dá dôverovať, nebol to netopic-rec. Určite už v deň návratu vhodí do schránky list s dvadsiatimi markami pre mňa. Vedel som to, lebo tak sa správajú všetky s úšné pestrotiče.

Heimer ma súcitne potľapkal po pleci a povedal: „Keď požičiaš dobrému priateľovi dvadsať mariek a tento dobrý priateľ sa už nikdy neukáže, je to najlepšia investícia v tvojom živote.“

|||

Po šiestich týždňoch jazykovej dovolenky v Anglicku bolo znovu na čase, aby som svojmu meravému telu doprial šport. Heimer sa predtým rútil po Ulici Heinricha Pletta. Nad botanicou záhradou žiarilo večerné slnko. Dvoľneme som povolil pedále bicykla. Lomcovalo mnou radostné očakávanie. Tužil som zmerať si sily a vyšľaviť sa.

Športová škola sa nachádzala v prestavanom kine na ulici menom Langenbehen s elegantným číslom domu. Cesta od vchodu k šatni mi bola dôverne známa. Prijal ma poriadok, dával mi istotu. Tvrdý tréning mi prenikol hlboko do tela a vyčerpal ma až do špiku kostí. Po hodine sa zápasníci zoradili, aby sa poklonili trénerovi karate. Zaplavilo ma sklenné vyčerpanie. Vyčinený som odchádzal z telocvične.

V skorých večerných hodinách som sa utiahol do svojej izby. Vďaka som klesol do mäkkej postele a vychutnával bezpečie a chlad páperovej prikrývky.

Ranné precitnutie bolo hrozné. Celé telo ma bolelo, že som sa nevládol ani pohnúť. Ležal som v posteli malárny a dolámaný. Pod kožou ma píchalo tisíc sklenených črepín. Ako na potvoru ešte aj zazvonil budík. Elektronické vrčanie vftalo do vzduchu diery. Vyskočil som, zatlačil som gombík do oranžového tela budíka, hoci som chcel len kričať. Pod kožou ma píchali sklenené črepiny. Ruky až po dekalížené plecia zavýjali od bolesti. Vzdychajúc som klesol naspäť do postele a znehýbnený som čakal úľavu. To bol trest za dlhú letnú dovolenku bez športu. Takú strašnú svalovú horúčku som ešte dosiaľ nezažil.

Horko-ľazko som sa dovliekol do kúpeľne, k raňajkám a do školy. Do prvej veľkej prestávky bolesť zoslabla. Zanedlho mi bolo príjemné, že som sa mohol prechádzať a pri každom kroku cítiť prítomnosť svojho tela. Mal som ho ako vykĺbené. Sklenené črepiny sa mi zarezávali do mäsa.

□

Do leta sa zaplietali chladnejšie večery. Každý deň som striehol na list z Frankfurtu. Už som sa tešil, ako ten vzácny list ukážem Heimerovi. Chladnokrvne ho budem sledovať pri čítaní. Chladnokrvne príjem jeho pochvalu. Osemnásť mariék som vyhral pri skate a dve marky som požičal na kolu. Bolo by len spravodlivé, keby som sa dočkal zadosťučinenia. Nakoniec, už som nebol ten fučko ako kedysi. Navyše som už nechcel byť opatrovateľ zvierat, ale diplomat. Pestrotiene ma často chválili za to, aký som múdry.

Nadišli posledné teplé týždne leta. List som nikdy nedostal.

23

Slnko šuchlo teplo do obývačky doru s dvorom. Septembrový vzduch nadúval oranžový záves a povieval cez otvorené záhradné cvere. Schútil som sa na gauči do vyčalúneného kútika. Nana

v pracovni telefonovala. Medzimestský rozhovor bol dôležitý. Musel som počkať, aby som sa jej mohol spýtať, čo treba nakúpiť na víkend na flottbeckom trhu.

Trpezlivo som sa oddal svojim myšlienkam. Nebolo toho veľa, na čo som mohol byť hrdý. Patřila k tomu moja flauta. Odtedy som sa na hudobnej výchove uzavrel pred pánom Winklerom, každý deň som cvičil na flaute o hodinu dlhšie. Pretože moje melódie Heimera rušili, a teraz sa práve v izbe učil, budem sa musieť stiahnuť do pivnice.

Pokojne som sa pozrel na nana cez otvorené dvere kancelárie. Chvilami živo rozprávala a chvíľami pozorne mlčala. Bol to veľmi dôležitý telefonát. Pri jednom takom rozhovore som pred rokmi zvonil ako na poplach. Prst ma nostalgicky svrbel. Nepodľahol som však tomuto pokušeniu.

Nana tvrdlosijne bojovala o objednávku. Nepopustila. Pocity jej podľahli hlas, pomalovali tvár. Na mihnutie viečkom získala nana prítomnosť. Bolo možné, že by vnímala svet rovnako ako ja? Zamätene som na ňu cival. Sú otázky, ktoré sú bezvýznamné, a sú otázky, ktoré nie sú bezvýznamné. Bola táto otázka bezvýznamná? Chcel som ju odstrániť. Nepodarilo sa mi to.

Možno pestrotiene hrať vážne? Predtým na mňa pôsobili ako vymleté. Toto obdobie bolo už za mnou. Istá prázdnota im však ešte stále bola vlastná. Po chrbte mi prebehol mráz. U nany som teraz túto prázdnotu nepozoroval. Jej hlas a jej tvár na mňa pôsobili ako vykĺbené.

Opustil som mäkké čalúnenie gauča a pobral som sa medzi spriateľené štyri steny svojej izby. Potreboval som ticho, aby som sa znovu pozbieral. Na povrch sa vynárali pocity z detstva. Majú pestrotiene vlastné pocity a myšlienky?

Nepokojne som sa hniezdil na stoličke. Cítil som sa vohnaný do úzkych. Aby som sa zbavil svojej stiesnenosti, položil som dlane na písací stôl. Chladná hladkosť povrchu mi urobila dobre. Počul som výšľozol do záhrady a zatrval na pichľavej zeleni borievky. V mojom vnútri sa ozval vzdorovitý hlas: pestrotiene šuchotajú perami vo vetre ako stromy lístím. Ich hlasy nie sú nič iné ako šepkanie bukov a šuškanie briez. Vo svojej podstate sú pestrotiene

rastlinného pôvodu, stromovité. Za akúkoľvek inú myšlienku by som si vyslúžil výsmech.

Ten vzdorovitý hlas do mňa ďalej hučal. Odplasil každú pochybnosť a ja som zavrhol tú najhlúpejšiu z hlúpych myšlienok. Pestrotiene nemajú žiadne vlastné myšlienky! Mój pohľad sa šikovne kíval zo záhona na záhon, nezachytil sa medzi ružami ani v cezmi-ne. Majú pestrotiene pocity? To bol nezmysel.

Na moje prekvapenie sa tento nezmysel nevyparil, ako som dúfal. Naopak, tie slová sa nezadržateľne kopili v mojom vnútri a vytlačali všetko poznanie, ktoré sa tam doteraz naukladalo. V celom tom zmätku som si spočiatku nevedomil významnú zmenu. Pod mojimi rozvírenými pokladmi sa nachádzalo niečo nové, čo tam nepatriło. Na prvý pohľad sa to nedalo rozoznať, na druhý tiež nie. Nesporne to však bolo prítomné, lebo som pocítil zvláštne ohrozenie, ktoré mohlo vychádzať iba z niečoho nového.

Ohraničil som si v sebe miesto, kde sa to nové nachádzalo. Pestrotiene nemajú svoje vlastné pocity. V tejto veľa to zlovestne kloketalo. Hrozilo, že moje staré pocity sa roztriešťa. Veľmi opatrne som tie slová roztvoril. Pestrotiene nemajú vlastné pocity, pretože...

Trúfil som si vyvodiť záver: Pretože by to inak neboli pestrotiene, boli by ako ja.

Všetko sa vo mne vzoprelo, čo sa vzoprieť mohlo. Mal som sto chuť utiecť.

|

Večer stmavol. Listy ruží zosiveli. Listoval som v televíznom programe a natrafil som na nový druh relácie. Mal som rád relácie o zvieratkách a westerny a tiež športové vysielanie. Komédie a detektívky boli nebezpečné. Zapol som farebný televízor. Táto relácia sa vyvíjala sľubne. Na konci dostala slovo spisovateľka. Dovoli-la kamere nahliadnúť do pracovne a rozprávala o svojom povolání. S údivom som zobral na vedomie, že opisovala môj spôsob videnia sveta. Spisovatelia rozprávajú príbehy!

Počúval som ju ako zelektrizovaný. Jej slová prenikli do môjho sveta. Zobudili vo mne letný deň na Sylte. Pokiaľ oči dovideli, se-

verné more sa vzdúvalo nad plážou lemovanou črtami. Jemný piesok šiekľil pukočku. S rozkošou som odhľňal pieskové zrnká naplnené horúčavou a hrabal sa v chladnejších, na slnko chudobných vrstvách. Na prstoch sa mi vlhko lepili drobné zrnká. Napudrova som si ruku cukrovým pieskom. Zrnká sa dýchovo trblietali v slnečnom svetle. Šťastný som začítil, ako sa moja ruka odpútala od tela vzrása vo vzduchu. Celé hodiny som sa pohľadom vplájal do tej piesočnej nádhere. Túžobne som si želal poznať presný počet piesočných zrn. Začal som ich rátať. Nepretrdiadol som ani jediné, na rad prišlo aj to najcudpatnejšie zrnko. Trvalo dlho, kým moja ruka ustala, kým úloha bola zavŕšená.

Spisovatelia vrstvia príbehy; to má niečo spoločné s pieskovými vrstvami. Konečne som mal šťastie. Dobré na mojom povolaní bolo, že si ho nebudem musieť zvoliť. Teraz som už definitívne vedel: som spisovateľ!

|

Uberal som sa hore úbočím k zamrznutému rybníku. Frank mával rukami a povedal: „Môže byť niečo krajšie ako ľadová pokrývka?“

Priateľstvo medzi mnou a Frankom sa živilo z nášho rozdelenia úloh, pri ktorom som ja ako trpezlivý poslucháč obdivoval jeho živelnosť a on si na oplátku na mne skúšal dobromyseľné zapáranie. To, čo som si na ňom obzvlášť cenil, bola drobnosť. Nikdy sa ma nepýtal, či už mám frajerku.

Zamyslene som odhadoval ľadovú plochu. Povedal som Frankovi: „Ľad nás ešte neunesie.“

„Bojko,“ povedal Frank.

Prešiel niekoľko krokov po ľade.

Nebolo počuť žiadne praskanie. Bol už ľad dostatočne hrubý? Varoval som Franka: „Radšej nechod ďalej, môže sa prehoriť.“

Pokrútil hlavou a povedal: „Ľad ma unesie.“

Odvážil sa o kúsok ďalej. V mojich spomienkach preblesli niekďajšie nanine napomenutia, aby som nechodil po tenkom ľade. Musel som sa ich zbaviť, a preto som povedal: „Vráť sa. Je to nebezpečné.“

„Mlč, syn môj. Čaká nás na Špicbergoch slávnostný okamih. Zažiješ, ako vstúpim do stredu tohto úctyhodného rybníka.“

Od mojej poslednej jazdy plťou po rybníku prešlo už niekoľko rokov. Aká hlboká je vlastne voda v rybníku? Mohol by sa v nej Frank utopiť? Váhať som, ako na tieto otázky odpovedať, pretože som sa v posledných rokoch vytiahol do výšky a už som svojim spomienkam nedôveroval. Aký hlboký je rybník? Meter? Dva metre?

Frank odvážne hopsal po rybníku. Zrazu niečo zapraskalo. Frank si zhrozene hľadieť na nohy. Na ľade sa ukazovali trhliny. Frank sa pokúšal z ľadu utiecť. Zreval som nahňo: „Palni si na brucho!“

Neskoro. Ľad sa roztrieštil. Najprv sa prepadol jednou čižmou, potom aj druhou.

Kým Frank bojoval s ľadovou vodou o život, ja som zostal zvlášť pokojný. Mal som teda pravdu. Ľad nás ešte neunesie. Nebol som teda bojko. Frank sa mi bude musieť ospravedlniť.

Nepáčilo sa mi, keď ma niekto nazval bojkom. Frank to vedel. A práve preto ho tak bavilo uťahovať si zo mňa.

Frank kričal o pomoc. Zdalo sa mi to čudné. Stál som sotva šesť metrov od neho a bol som samé ucho. Prečo kričí tak nahňo? Čo si myslí, že som hluchý?

Zavolať som: „Pomôžem ti.“

Na Franka to neurobilo veľký dojem. Snáď si nemyslel, že sa budem nečinne prizerať. Pozrel som sa na juh k okraju krikov. Len na dohodenie kameňom bol pochovaný maco. Bál sa Frank sťahovania na cintorín?

V mojich spomienkach sa roztopil obraz. Opäť som vedel, aký hlboký je rybník. Niekoľko brviem z mojej starej plte ešte stále ležalo v krikoch bielych od mrazu. Vyzeralo to smiešne, ako sa Frank triasol o svoj život: trčal vo vode až po pupok. Pri každom pokuse vrátil sa na ľad znovu sa prehoriť. Prečo sa tak namáhal? V tejto mláke by sa nikdy neutopil. Pretože ešte stále volal o pomoc, dal som mu niekoľko ráz: „Prestaň vrieskať. Nahni sa dopredu nad ľad. Donesiem brvno a vytiahnem ťa na breh.“

Na moje prekvapenie Frank vykonal všetky moje pokyny. O chvíľu stál predo mnou v nohaviciach premođených do nitky.

„Si v poriadku?“ spýta som sa.

Prisvedčil. Ešte aj v radovej zástavbe zanechávali jeho nohavice mokrú stopu. Nana niečo chystala v kuchyni, videla to nešťastie a vybehla do predsiene, aby nám otvorila vchodové dvere. Povedal som iba dve slová: „Špicbergy, rybník.“

Frank bol znovu schopný vystríhať živú tvár a tvrdil: „Neboľ som bojko.“

Nana sa ho spýtala, či nie je ranený, a prikázala mu: „Choď do kúpeľne a osprchuj sa v horúcej vode. Axel ti dá suché veci. Ja zatiaľ uvarím čaj.“

Frank sedel v obývačke zabalený v mojej starej jaskyňovej deke a vypil celú kanvicu čaju. Páčil sa mi, ako tam sedel celý zabahušený. Donekonečna opakoval: „Myslel som si, že zomriem.“

Počúval som ho zvlášť dojatý. V jeho hlase bol čudný tón, aký som doteraz nepoznal. V toto sivé zimné popoludnie som Franka vnímal viac ako kedýkoľvek predtým. Pestrotiene boli zvuk. Frank bol tón.

24

Rozdávali sa zimné vysvedčenia. Pretože som sa od macovho presťahovania v škole sotva hlásil, moje známky utrpeli. Pani Spangenbergová ma vyzvala, aby som po hodine zostal v triede. Chcela sa so mnou porozprávať o mojom vysvedčení. Čo sa už o ňom dá rozprávať? Ešte nikdy sa nijaký učiteľ nechcel so mnou zhovárať o vysvedčení.

Pani Spangenbergová povedala starostlivo: „Z nemčiny si sa zhoršil až na štvorku, no ani táto známka nie je istá. Na klasifikačnej porade sme sa dohodli, že ťa oznámujeme lepšie, ako si zaslužiš na základe tvojej aktivity na hodinách. To platí aj pre ostatné predmety.“

Pani Spangenbergová sa na mňa pozrela, ako keby spadla z bicykla. A pokračovala: „Viem, že máš ťažké obdobie.“

O čom to hovorila? Keď sa to tak vezme, posledné mesiace som vychutnával. Bolo príjemné, že som ako spisovateľ mohol na vyučovaní mlčať.

„Smrť tvojho otca bol pre teba ťažký úder.“

Rátal som so všetkým, len s týmto nie. Pani Spangenbergová pokračovala: „Život nie je vždy ľahký. Viem sa vcítiť do tvojej bolesti zo straty otca. Ako tvoja učiteľka ti však chcem povedať, že človek nemôže smútiť večne.“

Teraz som úplne uveril. Toto bolo nedorozumenie. Kým som sa mohol ohradiť, pani Spangenbergová povedala: „Na klasifikačnej porade sme sa dohodli, že v druhom polroku môžeš dobehnúť, čo si v prvom zameškal. Jednoducho sa musíš pokúsiť byť na vyučovaní aktívny tak ako predtým, aj keď ti to padne ťažko.“

Hlavou sa mi prehnali tufty myšlienok. Vári si pani Spangenbergová myslí, že som zarmútený z macovho presťahovania? Bezradne som hľadal záchytné body v jej zahmlenej tvári. Čo som mal urobiť? Po krátkom zaváhaní som povedal: „Pardon?“

|||

Horlivo som gumoval po slabikovke. Nana ju nasledujúce ráno chcela odniesť do redakcie. Paríž je hodný omše, to je jedno z dvoch riešení. V príručke citátov som si našiel význam tohto výroku. Túto vetu povedal jeden francúzsky dvoran Henrichovi IV. Prečítal som si aj vysvetlenie. Mnohé slovné zvraty majú tú zvláštnosť, že znamenajú niečo celkom iné, ako dávajú zmysel slová v nich. Musel som sa s tou slabikovkou poponáhľať, lebo som v žiadnom prípade nesmel zmeškať tréning karate o siedmej večer. Cesta do školy bojových umení v prestavanom kine sa medzitým stala pevnou súčasťou mojich neporušiteľných pravidiel. Vymyslel hovorlan bolo ako vstúpiť do nového sveta, ohrozujúce a príznačné súčasne.

Našťastie som sa spriatelil so Severínom Severom. Severín bol zelený a veľmi výživný. Toto nové priateľstvo prinieslo mnohé zmeny. Začal som byť neverný dulovo žltým telefónnym zoznamom, lebo Severín bol čoraz viac prítomný. Takmer každý deň som prežil v jeho spoločnosti. Toto priateľstvo mi robilo viac než

dobre. Severín totiž nie je len hrubá kniha. Severín je výživná potrava, keď ho niekto zhltnie, dodá mu silu. Nadovšetko som zbožňoval túto pôrovo zelenú potravu.

Tak ako má Heimer svoje naozajstné meno, má aj Severín svoje naozajstné meno, a to znie: Slovník nemeckého jazyka. Z vďaky za moju oddanosť mi Severín venoval priateľstvo, akým môže obdarovať iba skutočný priateľ.

|||

V kúpeľni šumela voda. Po tréningu karate som si často dožičil kúpeľ. Rýchlo som si doprial ešte posledné sústo Severína. Zo všetkých slovníkov som si ho cenil najviac. Ešte chvíľku potrvá, kým bude vaňa prázdna.

Azda som bol slepý, že som Severína celé tie roky nepovažoval hodného ani pohľadu? Najprv som našiel svoje obľúbené miesto. Keď človek vie, kde je sever, vyzná sa v niečom. Vyzná sa teda aj vo svete. A stať sa svetaskúseným, taký bol môj cieľ. Môj dobrý priateľ mal pre mňa pripravených ešte veľa vysvetlení.

Nalakané som sa strhol. Nie! To sa mi stáva často. Vyskočil som zo stoličky a vystrelil z izby. Ešte to mi chýbalo! Voda sa už ligotala na kachličkách a plyšová predložka sa tmavomodro hnevila od vlhkosti. Zavrel som kohútik a z komôrky som priniesol handru a vedro. Cestou späť mi v nose doznieval dôverne známy pach. V komôrke jednoducho dvojdomo voňalo!

Vypustil som z vane štvrtinu vody. Už pol roka som si zvykol každý druhý deň sa kúpať. S pôžitkom som si namočil palec na nohe do pariačeho kúpeľa. Vošiel som oboma nohami do vane. Stehná mi pokryla husia koža. Chĺpky na drobných vyvýšeninách pokožky pripomínali jemnú sieť.

Vždy mi chvíľku trvalo, kým som si zvykol na vysokú teplotu vody. Nohy, predovšetkým chodidlá, som mal otupené rovnako ako predtým. Ostatné časti tela však získali citlivosť. Čupol som si a sklzol som sa po šikmej stene vane do vody. Dych mi preskakoval, srdce búšilo. Pariača voda sa mi prehánala po končatinách a páčila. Do pokožky sa mi vpisovali zimomriavky.

Len čo si moje telo zvyklo na horúci obsah vane, príznaky zo-

stabil. Zvedavo som sledil po posledných háčikoch týchto pocitov prítomnosti, a potom som palcom pravej nohy otvoril červený kohútik. Horúci vodný prúd sa zabodol do vychladnutej tekutiny. Navyše som vytiahol zátku na dne vane, aby chladnejšia voda odtiekla.

Po osviežujúcich minútach necitlivosti sa vrátila prítomnosť. Voda bola teraz taká horúca, že aj najmenší pohyb boľel. Už som sa neodvážil ani vstať. Tento opakujúci sa zážitok bol predvídateľný, bezpečný. Znamenal vždy koniec kúpeľa. Horko-fažka som zdvihol pravú nohu a palcom som zavrel červený kohútik. Bolesť sa mi vryla hlboko do vedomia. Nehybne som čakal, kým sa stalo to, čo sa malo stať: voda vírila do odtoku.

O niekoľko minút neskôr som uviazol na plytčine. Vstal som a ochabnutými rukami som si dosucha vyšúchal pokožku červenú ako rak. Moje správanie bolo pre mňa záhadou. Nerozumel som, prečo som robil, čo som robil. Zarazene som sa v sebe rýpal a hľadal som odpoveď. Tieto kúpele nabité horúčavou ma boľeli. Prečo som sa teda zakaždým tešil na deň horúcej vody? Aj keď mi moje správanie pripadalo zvláštne, pôsobilo na moje telo oživujúco. Pociť sa teraz zabýval aj na miestach, kde predtým nemala miesto ani bolesť.

III

Pohľadom som vykĺzol von k pochmúrne pôsobiacim stromom a kríkom. V prízemných budovách na južnom okraji areálu Trnkovej školy boli najtmavšie priestory zo všetkých. Pán Gersdorf rozprával o Eratostenovi, ktorý pred viac ako 2200 rokmi ako prvý vyráta obvod Zeme. To, čo učiteľ filozofie rozprával, neoslovilo moju pozornosť. Prečítal som si: to už dávno predtým pri prezeraní kníh. Ďalej som sa venoval blatovo čiernym konárom.

„Eratostenes sa narodil v Kyréne. Vie niekto, kde sa nachádza Kyréna?“

Otázka pána Gersdorfa zaviazla medzi lavicami. Rozhostilo sa ticho, aké nastáva iba vtedy, keď nikto nechce, aby ho vyvolali.

Ja som vedel odpoveď, ale neprihlásil som sa. Ani jeden pestro-

tieň nelúskal prstami, aby si ho všimli. Nikto z pestrotieňov nevyhľadal pohľadom pána Gersdorfa. Po chvíli som sa prihlásil.

„Áno, Axel.“

„Kyréna je mesto v severnej Afrike. Územie, na ktorom leží, sa dnes nachádza v Líbyi. V staroveku to bola obilnica. Dnes je tam oveľa suchšie podnebie.“

Pán Gersdorf spokojne prísvedčil a povedal: „Nikto iný to nevedel?“

Dotkli sa ma kradmé pohľady. Trieda mlčala. Pán Gersdorf nemlčal: „Ste tu na gymnáziu. Každý z vás by mal mať aspoň minimum všeobecných vedomostí.“ Pán Gersdorf zdvihol ukazovák. „Patria k tomu aj jednoduché zemepisné vedomosti.“

Po filozofii bola na rozvrhu hodina dejepisu s pánom Bode. Pán Bode bol starší učiteľ, ktorý vyžaroval pokoj a nikdy sa nehnev. Vyučovanie sa začalo ako vždy a pokračovalo ako vždy. Učiteľ rozprával, pýtal sa, žiaci odpovedali, nasledovala pochvala a povzbudzovanie. Reformácia a protireformácia bola u pestrotieňov očividne obľúbená. Ale neboli tam žiadne lyžičky. Tak som len sedel a vychutnával pohľad na konáre.

Jeden výrok pána Bodeho ma vytiahol z upreného snenia.

„Paríž je hodný omše, povedal radca Henrichovi IV. Čo tým myslel?“

Ruky pestrotieňov lúskali prstami. Jogi odpovedal: „Kráľ mal usporiadať v parížskom kostole bohoslužbu.“

„Nie.“

Na rad prišli ďalšie pestrotiene a ich odpovede boli rovnako nesprávne. Hoci som si bol istý, že viem správnu odpoveď, neprihlásil som sa. Bavilo ma prizerať sa bezmocným pokusom pestrotieňov. Potom sa prihlásil Frank, ktorý sa často vytasil so správnou odpoveďou: „Kráľ mal slúžiť omšu pred hrámi Paríža, aby ho mohol dobyť bez boja.“

„Nie!“

Zrazu sa prihlásil Peter. To bolo odvážne. Bol som si istý, že Peter nebude vedieť správnu odpoveď. Z jednoduchých slov sa zamysel výroku nedal pochopiť. Učiteľ Petra vyvolal a on povedal: „Kráľ mal usporiadať v Paríži veľtrh, aby rozprúdil obchod.“

„Nie!“ vybuchol pán Bode. „Taký nezmysel!“

Množstvo nesprávnych odpovedí ho vyviedlo z rovnováhy. Prvý raz som pána Bodeho počul rozčítene fučať. Ani jeden pestrotieň sa už neodvážil prihlásiť.

„Nikto nevie správnu odpoveď?“ spýtal sa pán Bode podráždene.

Prihlásil som sa. Pán Bode kývol hlavou. Začal som rozprávať:

„Henrich IV. bol kalvinista. Musel si obhájiť svoj nárok na trón pred francúzskymi katolíckimi a pápežom. V roku 1593 prešiel na katolícku vieru, aby sa vyhol ďalším konfliktom. Výrok ‚Paríž je hodný omše‘ znamená toľko: Aby sme získali kráľovstvo – Paríž – je prospešné zmeniť vieru – teda usporiadať omšu.“

Pán Bode sa nezmohol na slova, iba prisvedčil. V triede zavládlo zvláštne uznanlivé, závistlivé mlčanie. Taký to bol teda pocit, keď niekto dostal ako jediný z triedy usmiate slniečko.

Zvonenie ukončilo hodinu. So svojimi pestrotieňovými kamarátmi som prešiel do vestibulu na prestávku. Frank povedal medzi dvoma sústami žemle: „Axel, začínaš byť fakt dobrý.“

„Odkiaľ to všetko vieš?“ spýtal sa Jogi.

„Pracujem teraz pravidelne v krížovkárskej redakcii. Mám tam často dočinenia s lexikónmi.“

„Dostávaš za tú prácu peniaze?“ pýtal sa Peter.

„Áno.“

„Koľko?“ vyzvedal Frank.

„Tak asi dvesto až tristo mariek za mesiac.“

„To môžeš oplieskať kopu prachov,“ povedal Frank.

Zarazil som sa... a potom som triezvo povedal: „To nerobím. Ja si peniaze žetím.“

III

Nad Severným morom bolo chladno a vetristo. Kompa sa knísave plavila po rozbúrenom mori smerom k Wyku. Triedny výlet ma opäť zaviedol do Nieblumu. Do tej dediny na ostrove Föhr, kde som sa dobrovoľne naučil báseň a nezbadal som, že je neslušná. Medzičasom sa tá báseň pod vplyvom zabúdania takmer rozpadla, takže by som ju už ani tajne nevedel zarecitovať. Oprety o zábradlie v prednej časti lode som si mrmľal vtíp s číslami, ktorý ma ešte

nikdy nenechal v štichu. Moji pestrotieňoví kamaráti ho však už nemohli ani počuť, čo ma naplňalo smútkom.

Večer po príchode mal učiteľ príhovor. Rozprával, že trieda strávi týždeň na Föhre preto, aby sa obozránila s novým známkovacím systémom vyššieho stupňa. Okrem toho môžeme využiť pokoj na vidieku, aby sme sa mohli ponoriť do seba skôr, ako si zvolíme dva profilové predmety. Je to dôležité rozhodnutie pre maturitu. Ponoril sa do seba; spomenul som si na Schmalenbeck a nezrezový drez plný šťastia. Najradšej by som kuchyňu obchádzal veľkým oblúkom, aby som sa nedostal do pokušenia.

V nasledujúcich dňoch predstavovali učitelia svoje predmety a robili im reklamu, aby sme si ich vybrali za svoje profilové. Nebolo isté, či pre každý predmet bude dostatok žiakov na to, aby sa otvorili kurzy. Pri profilových predmetoch som sa rozhodoval medzi biológiu, chémiu a fyziku. Prestanem chodiť na hudobnú výchovu a latinčinu. Namiesto toho som chcel skúsiť šťastie s francúzštinou ako novým cudzím jazykom. Myslel som pritom na Bodamské jazero a Fuhlörtel. To bude správne rozhodnutie. Nemčiny a preklady sa slohov som sa, žiaľ, zbaviť nemohol. Budem sa s nimi musieť trápiť ešte aspoň dva polroky do maturity.

Profilové predmety budú od 12. triedy súčasťou rozvrhu hodín s piatimi vyučovacími hodinami týždenne. V 11. triede to takto ešte nebude. Ostatné predmety si môžeme voľne vybrať. Pretože som neočakával žiadne ťažkosti v prírodovedných predmetoch, zostal som pri troch vyučovacích hodinách týždenne a pribral som si dve hodiny angličtiny a francúzštiny. Za profilové predmety by som si tieto predmety ani za nič nevybral, lebo písomky z nich boli veľmi podobné ako slohové práce z nemčiny. To by predsa len bolo príliš riskantné.

Najviac sa mi páčil nový známkovací systém. Kým doteraz bolo dôležité dostať ako známku pokiaľ možno najnižšie číslo, odteraz sa systém obráti. Už nie jednotka bola tá úplne najlepšia, ale pätnásť bodov predstavovalo usmiate slniečko medzi slniečkami. Ako odmenu za úplne zlyhanie v škole dostane žiak nula bodov, to bola pôvodná a všeobecne obávaná šestka.

Tento nový systém si ma získal tým, že bola jasná hranica tre-

dzi ešte dobrým výkonom a už priemerným výkonom. Desiat bodov zodpovedalo známke dva mínus, deväť bodov bolo tri plus.

Teraz som bol v 10. triede. Jedenásty ročník bol úvod do nového kurzového systému, odvtedy už neboli formálne školské triedy. Nasledoval 12. a 13. ročník, teda maturitné ročníky alebo, ako sa tiež fascinujúco nazývajú, roky skúšky dospelosti. V júni 1982 budem mať na dosah skúšku dospelosti, ak získam aspoň tristo z možných deväťsto bodov.

Obidva profilové predmety skutočne majú veľký význam. Dá sa v nich docieľiť tristo bodov. Zo základných predmetov som mohol dosiahnuť tiež tristo bodov. Moje výkony v štyroch voľiteľných skúšobných predmetoch môžu byť nakoniec odmenené maximálnym počtom tristo bodov. To je dovedna deväťsto bodov. Fascinujúce.

Každý večer som sa prechádzal po dedine, ktorá pôsobila ako nakreslená tušom, a v hlave mi šumeli čísla. Po prvý raz po záhadnom zmiznutí usmiatej slniečok som bol s touto bolestnou strachom zmierený. Veľké množstvo čísel vo mne vyčírilo taký šťastný tón ako deväťsto lyžičiek v ligotavom nerezovom dreze.

III

Silné jarné slnko osvietilo tmavý pás stromov pri južných prízemných budovách. Pod slnečnými lúčmi žiarí a čerstvá zeleň. Pán Bode nám oznámil radostnú správu, že z poverenia Spolku starostlivosti o vojnové hroby trieda pocestuje do Francúzska. Namiesto neho s nami pôjde pani Hänslerová, učiteľka občianskej náuky. Cesta je naplánovaná na koniec školského roka. Vynoril sa zo mňa strach: Nie, to sa nemôže stať!

Sú dôležité pravidlá a sú menej dôležité pravidlá. Moje narodeniny sa musia oslavovať v Hamburgu. To bolo dôležité pravidlo. V žiadnom prípade som nemohol ísť preč.

Kým pestrotiene zahŕňali pána Bodeho otázkami, v myšlienkach som utiekol von k stromom a krikom a upokojil som sa pri pohľade na listy zaliate svetlom. Platilo moje narodeninové pravidlo na večné veky? Nebolo by už načase zistiť, či by som ho nemohol porušiť? Váhal som.

Keď zazvonilo na prestávku, odsotil som svoj strach. Nechcel som si dovoliť druhú Korziku. Poznal som naspamäť nanine ušú pačné poznámky. Prihlásil som sa. Axel sa chcel stať dospelým. Jedna otázka sa vo mne nedočkavo dožadovala odpovede. Čo sa stane vo Francúzsku?

Naša trieda sa ubytovala vo francúzskej škole. Opustený dvor sa vystieral v poludňajšej horúčave. Francúzske pestrotiene už mali letné prázdniny. Vo vedľajšom trakte sa ubytovali žiaci z Trnkovej školy.

Nemali by sme podceňovať moc starých pravidiel. Od začiatku som sa cítil nesvoj, lebo sto osemdesiaty tretí deň sa približoval každou hodinou. Už prvú noc to bolo také zlé, že som nemohol zaspať. Unavený som si dal ponožky, obul topánky. Chodil som hore-dolu po chodbe. Pomohlo mi to nájsť spánok.

V druhú noc ma to vyhnalo až na školský dvor. Znovu a znovu som mlčky krúžil po celej ploche dovtedy, až ma do nôh picnala únava.

Po niekoľkých nociach som rozšíril svoj okruh. Opustil som školský areál a chodil som po flámskom starom meste. Rátal som osvetlené okná. Veľa ich nebolo. Keď začalo svať, vrátil som sa a skrútený do kľbka som upadol do nepokojného spánku.

II

Sú otázky, na ktoré sa dá nájsť odpoveď, a sú otázky, na ktoré sa nedá nájsť odpoveď. Žil som vo svete pestrotienov, ktorých obyčaje a zvyky mi zostali cudzie, hoci som bol schopný ich dodržiavať. Školský výlet bol sled dní, ktoré sa navzájom podobali v tom, že som často nerozumel, čo sa okolo mňa deje.

Veľa hodín denne strávila 10.a r.a cintorínoch. V severnom Francúzsku je veľa cintorínov. Niektoré sú v mestách, niektoré v parkoch a niektoré pri cestách. Triedny výlet organizoval Spolok starostlivosti o vojnové hroby. Moja trieda mala za úlohu zveľaďovať hroby nemeckých vojakov z prvej svetovej vojny.

Pani Hänslerová moje správanie sklamarilo. Poznala ma len z vyučovania. V Trnkovej škole som bol na vyučovaní vždy dosť aktívny. Tu vo Francúzsku som sa ukázal z inej stránky. Pri lopatovej brigáde na cintorínoch som sa ulieva..

Spočiatku sa pani Hänslerová hnevila potieku. Keďže niektoré pestrotiene nasledovali môj zlý príklad a tiež sa začali ulievať, pani Hänslerová to po niekoľkých dňoch prestala haviť a potrestala ma dodatočnou prácou v kuchyni.

V duchu som sa musel smiať. Mal som hrať kajúceho umývača tanierov? Boli také tresty, ktoré vlastne neboli trestami. Hrkotanie príborov a riadu znelo rádherne. Medzičasom som mal svoje nenásymné srdce natoľko pod kontrolou, že som bezpečne mohol utierať lyžičky.

Pani Hänslerová večer povedala, že ma oslobodí od služby v kuchyni až vtedy, keď budem na cintorínoch poriadne pracovať. Tajne som pokrútil hlavou. Vari to mala byť výzva, aby som sa nadšene uháňal lopatou? Pani Hänslerová vôbec nevedela, o čom hovorí.

Neprekvapovalo ma, že zakaždým, keď som mal pracovať na cintoríne, schoval som sa do kríkov. Väčšinou svietilo slnko. A na slnku som bol ihneď malátny. Pekné na cintorínoch bolo množstvo trávnatých plôch, kde vždy rástol nejaký stromček, pod ktorým bol tieň. Spal som aj počas jazdy autobusom, čo moji pestrotieňoví kamaráti pokladali za prejav skúsenosti, no moja učiteľka v tom videla nezrelosť. Väčšina pestrotieňov nikdy nepochopila moje správanie: bol som skutočne unavený. Na cintorínoch som čos pával to, čo mi bolo v noci odoprené.

|||

Jedného dňa, keď sa mladé ráno už napilo svetla a tepla, vliekol som sa po nevinné spiacom meste. Staré mesto pôsobilo pokojným dojmom. Bo o podivné, že bezpečnostné opatrenia na tmavé hodiny dňa boli také chabé. Vchodové dvere do dvojposchodovej budovy školy zostali za súmraku nezamknuté. Celá trieda pestrotieňov spala noc čo noc v osirelom areáli školy nechránená.

Pri kvetinovom záhone pred spálňami som sa zarazil. Zem bola

rozrytá, kvety polámané. Zľakol som sa. Bolo naozaj ľahkomyselné nechať okná otvorené dokorán. Hoci som sa proti tomu bránil, veď otvorené dvere hryzú, ale prehlasovali ma. Všetci žiaci sa v noci natreli citrónovou tinktúrou. Peter tvrdil, že je to dobrá ochrana pred komármi.

Zo záhona videla liličená stopa ku vchodu. Opatrne som otvoril dvere. Chodba predomnou bola strašidelne tichá. Napínal som sluch k hornému poschodiu. Nič nebolo počuť. V trýznivom tichu som položil nohu na prvý schod. Zvuk mojich chodidiel mi pripadal zradne hlasný.

Vykročil som po schodoch a rátal som so všetkým. Dievčenské spálne boli tiché, dvere zatvorené. Dvere na druhej chlapčenskej spálni boli hryzavo otvorené. Vošiel som dnu. Vo vzduchu napítom citrónovou vôňou som sa zhlboka nadýchal. To bolo prekvapenie! Široko-diaľko žiadny vlamač, iba spiacie pestrotiene.

Prečo bol záhon rozrytý? Bezradne som sa ohzeral. Usiloval som sa prísť na jasnú myšlienku. Nepodarilo sa mi to. Išiel som na prízemie a skontroloval som si veci. Nič nechýbalo.

|||

Nasledujúce ráno sa jeden pestrotieňový chlapc z hornej spálne sťažoval na bolesti v ruke a nohe. Mal skutočne napuchnuté kĺby a ešte k tomu bol aj doškriabaný. Na nič sa nepamätal, vedel však presne, že do postele išiel bez bolesti. Bol to Michael, prvý rok na Trnkovej škole, predtým chodil na iné gymnázium.

Pani Hänslerová si robila starosti a trvala na tom, že Michaela zoberie do operačného domu. Neskôr s úľavou rozprávala o Michaelovom prekvapujúcom stave. Vraj mal iba vyklbeniny a že je zase v poriadku. Krútiac hlavou rozprávala, ako vyšportovaný Michael s obviazanou nohou skackal na jednej nohe dolu po schodoch. Pani Hänslerová vravela, že tak ľahko nezabudne na tú hrôzu. Ako učiteľka niesla za žiakov zodpovednosť. Keby Michael nebol taký vyšportovaný, mohol nočný výlet dopadnúť horšie. Pri páde z trojmetrovej výšky si človek ľahko môže zlomiť väzy.

Keby som bol v tej nočnej chvíli na dvore, zažil by som podivné divadlo. Námesačník vyľiezol z okna na meter širokú rímsu, od-

kiaľ chcel pokračovať nahor, ako keby bola vo vzduchu chodba so schodmi, bez výkriku spadol do ružového záhonu, z ktorého sa po chvíli pozbieral, neprítomne sa octackal naspäť do domu, akoby sa nič nestalo. Na zvyšok školského výletu sa Michael presťahoval do dolnej spálne. Sprevádzali ho žarty a dobiedzanie netopiercov.

|||

Cesta späť neexistovala. Koncom júna som ešte vážne pomýšľal na útek. Teraz už bolo neskoro. Sto osemdesiaty druhý deň sa zbavoval svojich posledných hodín. Nezadržateľne sa blížil 2. júl. Šiel som spať zavčasu. V žiacnom prípade som nechcel to nešťastie zažiť na sekundu presne. Rozpučilo by mi to srdce.

Moje želanie upadnúť do spánku sa naplnilo. Ráno som sa šiel urať ako posledný. Raňajky som vynechal. Cítil som sa, akoby vo mne niečo zamrelo. Potreboval som pokoj. Bolo to na smrť smutné narodeninové ráno.

Peter sa mi po raňajkách prihovoril. Chcel vedieť, čo má urobiť s balíčkom, ktorý mu dala do úschovy nana. Boli v ňom sviečky a sladkosti pre mňa a celú triedu. Ráno bol Peter v jedálni prvý. Tešil sa, že som sa so vstávaním neporáhal. Veď potreboval čas, aby slávnostne prestrel stôl. Onedlho sa zhromaždila trieda v plnom počte. Miesto pre oslávenca zostalo prázdne.

V priebehu dňa sa ma viaceré pestroúene pýtali, prečo som taký smutný. Moja odpoveď vyvolala poľutovanie: cítil som sa trízerné.

|||

Domov som sa vrátil dosť sklúčený. Prichradná cesta ma mlčky prijala, Peter sa so mnou rozlúčil. Zabočil som do radovej zástavby. Porušil som pravidlo, ktoré som radšej porušiť nemal. Dôverne známe dlažobné kocky priniesli zmiernenie.

Nana sa potešila, že ma zase vidí.

„Dodatočne ti prajem všetko najlepšie k narodeninám. Pripravil ti Peter peknú oslavu?“

Bez slova som na stôl položil balíček so sladkosťami. Ani som z neho neodchutnal.

„Čo to má znamenať? Prečo si sladkosti priniesol naspäť? Mal si oslavovať so spo. učiakmi.“

Nana bola dosť nahnevaná. Vyradala mi ako málokedy. Nevedela sa upokojiť. Prečo ma nepochválila? Ani raz som si nevzal z balíčka.

Pa hubovej polievke na chodbe som bol mádrejší. Do budúcnosti som si predsavzal, že sa vzdám ďalších korziackých experimentov. Odteraz budem svoje narodeniny oslavovať iba v Hamburgu.

|||

Nana pohľadom preletela moje vysvedčenie. Pani Spangenbergová dodržala slovo. Nedostatočnú ústnu aktivitu v prvom polroku mi odpustili. V oboch stĺpcoch s predmetmi boli dobré a dostatočné známky. Nana moje výsledky viditeľne dojali. Pred šťastimi rokmi mi vybojovala miesto na gymnáziu. V tento letný deň už vedela, že zvládnem aj maturitu. Zdôrazňovala: „Teraz máš ukončené nižšie stredné vzdelanie. A nedosiahol si ho na reálke, ale na gymnáziu.“

„Je nižšie stredné vzdelanie niečo mimoriadne?“

„Pravdaže, nižšie stredné vzdelanie nemá každý. Teraz máš riadne záverečné vysvedčenie, za ktoré sa nemusíš hanbiť. Predtým, keď si bol ešte celkom malý, by si to málokto bol pomyslel. Všetkým si teraz ukázal, čo dokážeš.“

Prekvapene som počúval nanine slová. Dovtedy som ignoroval znehodnocujúce vyjadrenia o svojom detstve.

„Budeš smúvať,“ opakovala nana stále.

Jej presvedčenie ma mätlo. Nebol som na to pripravený, aby sa nana až do takej miery podieľala na mojom osude.

Vo svojej izbe som ešte dlho hľadel na vysvedčenie. Po desiatich rokoch som sa mal rozlúčiť so starými dobrými školskými známymi. Ťústavo som si pritlačal k nosu papier voňajúci po alkohole, kde boli zhromaždené známky, ktoré ma tak dlho sprevádzali a ktoré ma už ďalej nebudú sprevádzať.

Opatrne som zdvihol z batožinového nosiča do prasknutia nabí-
tú nákupnú tašku. Sotva som sa ocitol na chodbe domu s dvorom,
cez dvojce dvere a obývačku som zazrel nanu v pracovni, ako máva
návrhom krížovky.

„Axel, musím ti niečo povedať.“

To neznelo dobre. Nebolo v mojom poslednom návrhu krížovky
niečo v poriadku? S neprijemným pocitom som postavil nákupnú
tašku do kuchyne a pobral som sa za nanou.

„Musíš pracovať pozornejšie. Práve tvojim zemepisným vedo-
mosťiam som doteraz vždy dôverovala.“

Nana ešte raz zarávala návrhom krížovky, a potom ho predo
mnou rozprestrela.

„Na ktorej rieke leží Manaus?“

„Na Amazonke.“

Nemusel som o tom dlho premýšľať, lebo som si to overil v at-
lase.

„Zle,“ odporovala nana, „Manaus neleží na Amazonke.“

Nana sa mýlila. Zúžraznil som, čo som naisto vedel: „Manaus
leží na Amazonke!“

„Nie, Manaus leží na Rio Negro,“ povedala nana.

Bez slova som podišiel ku knižnici, sihol som do regálu a nalis-
toval som v atlase zodpovedajúcu stranu. Na mape bolo jasne vi-
diť, že mám pravdu. Žiadne Rio Negro. Nana s údivom civela na
mapu a povedala: „Tu to vyzerá tak, akoby Manaus ležal na Ama-
zonke.“

To bol aj môj odhad. S nádejou som nazrel do lexikónu, ktorý
mi nana držala pred očami. S úžasom som zísal na zápis v lexikó-
ne. Čierne na bielom som si prečítal, že nana má pravdu. Pod tým
sa na mňa vyškierala presná mapa.

Nana povedala: „V tvojom atlase sa nachádza Manaus presne na
okraji mapy. Preto jeho poloha nie je správne zaznačená.“

To som si musel upresniť. Chvilku trvalo, kým som si to ujas-
nil. Ostatné príručky, do ktorých som sa pozrel, dávali za pravdu
nane. Manaus leží na Rio Negro! Tu bola správna odpoveď.

„Urobil si síce chybu,“ povedala nana, „ale očipúšťam ti, lebo si

si svoj údaj overil. Našťastie som na to ešte včas prišla. Pri krížov-
ke o ceny si chybu nemôžeme dovoliť. Inak dostaneme tisíce čita-
teľských listov. Na niektorých krížovkách o ceny sa zúčastní viac
ako stotisíc čitateľov. Keď urobíš chybu pri slabikovke, nie je to
také zlé, lebo to natoľko nebije do očí. Ak sa urobí chyba v krížov-
ke o ceny, okamžite sa to dozvie šéfredaktor z čitateľských listov.
Keď budeme robiť chyby, pridáme o objednávky. A to si nemôže-
me dovoliť.“

Nana vyzerala vrcholne ustarostená. Sľúbil som jej, že odteraz
si dám pozor, hlavne pri krížovkách o ceny. Zamyslene som šiel do
kuchyne a vybalil nákupnú tašku.

Zemiaky, petržlen, paprika – Rio Negro. Rybie filé, maslo, mlie-
ko – Rio Negro. Jablká, hrušky, banány – Rio Negro.

Kmóčkmi prstov som vytiahol z tašky smradľavý balíček. Hoci
bol prezretý holandský syr zabalený v dvoch papieroch, smrdel
tak prenikavo, že by sa aj Rio Negro pred ním schovalo do svojho
prameňa. Uložil som nevyhľadnivo páchnuce plátky pod zvon na syr
a otvoril som kuchynské okno. Len rýchlo preč z kuchyne.

Rio Negro: zožieralo ma to.

Bezpočítateľne som potreboval lepšie knihy!

Pohľad na môj oraržový budík stačil; ešte nie je desať. Do obeda
mám tri hodiny času. Mohol by som zájsť do centrálnej knižnice,
o ktorej nana hovorí, že je oveľa väčšia ako moja terajšia knižnica.
Centrálna knižnica je síce v centre, autobusom a metrom to však
nebude trvať ani hodinu. Okamžite som sa vydal na cestu.

Nana neprechádzala. Ohúrene som blúdil po poschodiach, aby
som získal prehľad. Za necelú hodinu, ktorá mi zostávala, som si
nemohol prezrieť všetky knihy, ktoré ma lákali. Obmedzil som sa
na oddelenie zemepisnej literatúry.

Aj v hamburskej centrálnej knižnici tieklo cez Manaus Rio Ne-
gro.

Vrátil som sa presne na obed. Heimer práve mieril do obývačky,
kde už nana kládla na stôl jedlo. Žiaril od radosti.

„Ďakujem za syr.“

„Rado sa stalo.“

Ako len mohol Heimer také niečo jesť?

Nana zavolała oboch svojich synov do obývačky. Vyzerala tajuplne. Nákupná taška stála na stoličke vedľa jedálenského stola. Nana mala dobre premyslené, čo povie: „Od smrti vášho otca sa v našej rodine všeličo zmenilo. S krížovkami máme veľmi veľa práce. Som šťastná, že napriek všetkému sa nám darí a nemusíme sa obmedzovať. Ale kvôli niečomu môjmu nie som až taká šťastná.“

Nana urobila prestávku a pozrela sa na synov. Heimer sa cítil nesvoj. Bol si istý, že ho nana zvozí.

Nana pokračovala: „Každý deň mám roboty vyše hlavy. Niekedy mám pocit, že to nezvládnem. A potom to predsa zvládnem. Žiaľ, všetko má svoju cenu. Za posledného pol roka som sa zmenila. A nie som z tejto zmeny šťastná. Stále vás hreším. Večer pred zaspáním sa vždy hnevám, že nie som dosť trpezlivá. Prípádám si už ako ufrflará starena. Hreším vás aj za malickosti a riadne nahlas. Aj drobnosti ma vyvádzajú z miery. Preto by som sa vám chcela ospravedlniť za svoje správanie. Sľubujem vám, že sa polepším. Ale aj v budúcnosti sa stane, že mi práca bude prerastať cez hlavu.“

Nana otvorila nákupnú tašku, vytiahla z nej sklenené prasiatko a držala ho v rukách. Vysvetlila nám, na čo má slúžiť táto smiešna guľa.

„Hoci vás tak často hreším, v skutočnosti sa na vás nehnevám. Aby ste to vedeli, budem vám odteraz za každé vyhrešenie platiť.“

Obrátila sa k Heimerovi: „Keď ti nabrýzgam, bude ma to stáť marku. Keď ti vynadáam zvlášť nahlas, zaplatím dvojnásobok.“

Postavila prasiatko na stôl, vytiahla peňaženku, dala Heimerovi dve mince a povedala: „Týmto sa rušia všetky doterajšie veľké aj malé vyhrešenia.“

Nana bude odteraz platiť za každé brýzganie, za každú hubovú policvku. To sa Heimerovi páčilo. S úsmevom pustil obe mince do skleneného prasiatka - cing-ling.

Nana sa pozrela na mňa: „A teraz ty. Teba hreším oveľa menej ako tvojho brata. Aby si nebol v nevýhode, zaplatím ti za každé

vyhrešenie päť mariek.“ Nana mi vtisla do ruky mincu. Natešený som ju vhodil do prasiatka - cing. Nana dobre kúpila. Sklenená guľa so štyrmi kýpľovými nôžkami mi hneď priľstla k srdcu. Pod prstami som zacítil príjemný chlad.

Nana povedala záverečné slovo: „Keď bude prasiatko plné, rozbijte ho kladivom. S peniazmi si potom môžete robiť, čo chcete.“

||

So šteklením v bruchu som kráčal po Prilhradnej ceste a očbočil na Urnové pole. Nohy ma svižne niesli k Osdorfskej ceste. Dnes sa začínal môj prvý deň na vyššom stupni. Deväťsto bodov čakalo na to, že si ich pozbieram. Čím viac ich zhrábnem, tým lepšie. Hoci som nevedel, či chcem študovať, a už vôbec nie, čo, chcel som mať otvorené všetky možnosti. Na to som musel na maturitnom vysvedčení dosiahnuť priemer 1,4 až 1,2. To bolo asi osemsto bodov, a potom by som si mohol voľne vyberať zo všetkých študijných odborov.

Pozoroval som poletovanie netopiercov pred severným vchodom do Trnkovej školy. Nízka kovová bránka bola otvorená. Bicyklová bariéra nútila netopiercov zasadnúť. Chvilu som musel čakať, kým sa celé stádo prederie dovnútra.

Šteklenie v bruchu sa nezosilňovalo. Vlastne to bola škoda. Trnkovú školu som si predstavoval ako nerezový úrez, v ktorom do deväťsto lyžičiek túžilo po tom, aby som ich premiešal podľa všetkých pravidiel umeenia. Srdce mi poskočilo. Maturitné roky budú úžasné.

Preč boli časy, keď som zasnežene pozeral z okna. Preč boli časy, keď som na vyučovaní mlčal. Odteraz bude Axel ukazovať svoju usilovnú tvár. Čo najčastejšie sa bude Axel blásiť, všetky domáce úlohy bude robiť vzorne a na každú písomku sa bude svedomito pripravovať. Všetko sa sústreďí na jeden cieľ: Axel bude mať úspech. Škola sa stane mojím každodenným životom.

Dychtívý po čínoch som vstúpil do areálu.

Mama je deťské lalotavé slovo! Z vďaky za toto upozornenie som poľapkať Severína. Lalotanie, to znelo ako opité koktanie. Bolo mi to trápne. Nana som mal rád, a už roky som ju obdarovával lalotami! A pritom som sa v ne veľmi vzdialenej budúcnosti chcel osvedčiť na parkete sveta ako diplomat. Rozmýšľal som o svojom správaní. Nebolo by dobre, keby som sa stále správal zdvorilo? Nana by sa určite tešila, keby som ju odteraz tituloval matka, tak ako sa patrí. Najlepšie bude, keď jej hneď dám okúsiť svoju novú zdvorilosť. Ako budúcemu diplomatovi by mi istá miera kultivovanosti prospela. Doteraz som v tejto oblasti nezaznamenal žiadne zásluhy.

Pobral som sa cez obývačku do kancelárie. Nana mala pred sebou kopy práce. Zdalo sa, že nechce, aby ju vyrušovali. Na to som však nemohol brať ohľad, veď som jej chcel dať okúsiť svoju novú zdvorilosť.

Slávostne som povedal: „Dobrý deň - matka.“

Nana ohúrene zdvihla zrak od svojej práce, krátko kýv a hlavou, potom horlivo pokračovala v gumovaní celostranového návrhu. Prečo sa nepodakovala za ochutnávku mojej novej zdvorilosti?

Rázne som povedal: „Dobrý deň - matka.“

Nana ani nezdvihla pohľad: „Mám rohotu.“

Och, aká je nezdvorilá! To som nemohol nechať tak. Prísne som povedal: „Dobrý deň - matka!“

Nana vyskočila, namierila ukazovákom na dvere do obývačky a zakričala: „Von! Čo to do teba vošlo?“

„Nič.“

„Von, lebo ťa vyťahám za uši!“

Nechápavo som hľadel na nanu. Bol to jeden z tých momentov, o ktorých rozprávala? Neisto som sa spýtal: „Musíš mi teraz zaplatiť päť mariek?“

Nana zalapala po vzduchu a zevala na plné hrdlo: „Áno, ty hlupák!“

„Za hlupáka dostanem ďalších päť mariek?“

„Ááno!“ vrieskala nana a siahla do peňaženky. „Ty trufo, tu máš peniaze!“

Dve mince a tretia za trufa leteli vzduchom.

„Zatvor dvere zvonku!“

Nana nechcela, aby ju vyrušovali. Dal som sa na ústup, opatrne som zavrel dvere a pozbieral mince. Šťastný som postavil sklenné prasiatko na jedálenský stôl a vhodil som doň peniaze: cingí ling a cing. Päťnašť mariek neboli zlý úlovok za prvú ochutnávku mojej novej zdvorilosti.

26

Jedného rána stál kávovar vedľa veľkej platne sporáka nemo a chladne. Nevzdúvala sa para ako oblaky. Kávové zrná neokorenili ranný vzduch. Udivený som pochodoval k naninej spálni. Azda dnes nechce raňajkovať? Inakedy bola nana v kúpeľni prvá. Heimer nevyspatu žmuril - večierok u jeho priateľky trval dlho - a spýtal sa: „Kde je mamina?“

Zaklopal som na dvere spálne. Nana odpovedala zlomeným hlasom: „Poď ďalej.“

Vstúpil som dnu a v zmysle svojej novej zdvorilosti som povedal: „Dobré ráno, matka! Zaspala si.“

Nana pokrútila hlavou. Namáhavo prehovorila: „Necítim sa dobre.“

Nana vyzerala ako maco pred svojím presťahovaním. Musela pozbierať síly, aby mohla pokračovať: „Zavolaj, prosím ťa, lekára.“

Februárové slnko sa s námahou vyškrabalo nad školský dvor a vytiahlo z mojej postavy dlhý rieň. Neustále brúsenie zubov, ustojné cvičenie na flaute a čítanie v slovníku výslovnosti primieslo ovocie. Jazyk a ústa som mal pružnejšie, môj hlas spracovával slová z mesiaca na mesiac zreteľnejšie. Výrečne som Heimerovi roz-

prával o písomke z chémie, ktorú som zvládol s minimálnym úsilím a maximálnym úspechom: na pätnásť bodov.

Kopa lyžičiek zaštrngotala.

Nevedel som Heimera rozveseliť. Uľadela stále rovnako znechutenne. Poštou prišla zlá správa: bol schopný neobmedzenej vojenskej služby. Po chvíli mlčania Heimer povedal, že nana vyzerá zle.

„To preto, lebo sa chce presťahovať na cintorín,“ povedal som.

„To nie je smiešne,“ odoviedal Heimer.

Heimerove slová zneli príkro. Keďže som bol zneistený, skúsil som to s axelovskou vetou: „Myslel som to ironicky.“

Vlastne som tiež malol povedať pardon. To by sa hodilo rovnako dobre. Heimer akoby mimochodom prikývol. S túžbou po poznaní som sa po chvíli spýtal: „Prečo je matka chorá?“

„Priveľa pracuje, je vyčerpaná,“ odoviedal Heimer. „Naposledy bola na čovolenke pred dvoma rokmi.“

„To bola so mnou v Ženeve,“ nadviazal som. „Vtedy si pokazila žalúdok.“

„Tentoraz si nepokazila žalúdok,“ povedal Heimer. „Už dva týždne nie a nie vyzdraviť.“

|||

V očných jamkách mala tieň, líca vpadnuté, vlasy mastné. Telo jej morili teploty. Rodinná lekárka bezradne sedela pri posteli. Ani jeden z liekov, čo jej predpísala, nezabral. Choroba pomalíčky vydychovala z nary život. Mala prikázaný prísny pokoj na lôžku. A čo robila ona? Robila, čo robiť nemala. Každý deň sa dotiahla k písaciemu stolu, aby vybavila súrne práce, ktoré som nemohol vybaviť ja. Z týždňa na týždeň nosila so sebou chorobu, živila ju svojimi silami a viditeľne upadala.

Premýšľal som, aké by to malo dôsledky, keby sa nana presťahovala na cintorín. Už dvakrát som zažil takéto sťahovanie. V oboch prípadoch boli následky bezvýznamné. Aj tretí raz by zrejme dôsledky boli podobné.

Jediné, kvôli čomu som o tom pochyboval, boli Heimerove ustarostené vrásky. Heimer ohčas rozprával o tom, čo by sa stalo. Do-

mnieval sa, že dom s dvorom by sa musel predať a jeho poslední dvaja obyvatelia by museli ísť do opaterky k známym.

Tomu som nemohol uveriť, znelo to absurdne.

|||

Vo vestibule bolo príjemne prázdno a ticho. Moja trieda ukončila hodinu o pár minút skôr, čo ma potešilo, lebo to znamenalo, že som sa vyhol netopierčiemu vestibulu. Spravidla som sa cez veľkú prestávku pobral priamo na školský dvor, ktorý nikdy nepôsobil netopierče, hoci ho zapľňali aj netopierčatá.

Spokojne som sa oprel o lavicu pri okne, zacítil som známy chlad skla a pozrel som na Petra, Franka a Jogiho, ktorí stáli pred mnou. Trojica sa pustila do rozhovoru.

„Ina mi ide na nervy,“ povedal viditeľne vynevrovaný Frank.

„Ako trepe,“ dal mu za pravdu Jogi.

„Mne sa zdá fajm,“ povedal Peter.

„Hm, to hovoríš len preto, lebo s tebou flirtovala,“ podpíchoval Frank. „Neber to vážne. Ina flirtuje s každým, a nič to neznamená.“

„Vyzerá síce dobre, ale aj mne ide na nervy,“ dodal Jogi.

Zazvonilo na prestávku.

Vestibul sa raz-dva zaplnil. Peter, Frank a Jogi sa tým divadlom nedali ovplyvniť. Živo pokračovali v rozhovore. Samovoľne som sa rozlúčil s ich rozhovorom, na ktorom som sa vôbec nezúčastnil. Mlčky som sedel a oddával som sa úvahám.

Netopierčia zvelavosť ma v areáli školy prepadala v podobe rozmanitých otázok. Obzvlášť dôležité bolo zisťovanie, či už mám frajerku. Stále som odoviedal ľahkým pokrútením hlavy. Nikdy by mi nenapadlo položiť nejakému netopiercovi rovnakú otázku. Našťastie sa Peter, Frank a Jogi vyznačovali tým, že sa ma to nikdy nepýtali.

Takmer ešte obľúbenejšie ako táto vrcholne obľúbená klasická otázka boli netopierčie úvahy o tom, kto dobre vyzerá a kto nie. Spoločnosť tejto otázky sa mi rýchlo preječila, čo napriek tomu neukončilo známosť s ňou. Táto otázka sa ku mne prikladá takým zvláštnym spôsobom, že som ju vnímal skoro ako ohrozenie. Ne-

bolo až také dôležité, či nejaké dievča, ktoré chodilo s nejakým chlapcom, bolo milé alebo priateľské. Zavážil iba jej vzhľad.

Kedykoľvek som sa nachádzal v družnej spoločnosti, zabával som sa na tom, že som sa zúčastňoval na tajomných a podivných rozhovoroch. Prispieval do rozhovorov bol pekný pocit. V rozhovoroch z pieskoviskových čias som nepocítoval toľkú vzdialenosť, akú som pocítoval teraz. Vtedajšie pestrotienčatá sa mi určitým spôsobom strácali. Predtým boli rozhovory pestrotienčat iba záhadné. Dnes sa rozhovory netopiercov pohybovali mimo sveta záhad.

Od puberty sa skoro všetky pestrotienčatá premenili na netopiercov. Ich hlasy prenikavo sipeli. Našťastie sa mi v rozhovoroch skoro vždy ponúkla príležitosť, aby som do nich vplietol zopár axelovských viet. Tak som si pri prestávkových debatách prišiel tiež na svoje, hoci mi nikdy nebolo jasné, načo sme ich vlastne viedli.

Nebolo by pekné, keby sme všetci mlčali?

Výnimkou holi rozhovory a vzhľade všetkého a každého. Pri tých nikdy nebola príležitosť, aby som do nich vplietol zopár axelovských viet. Pri týchto rozhovoroch som sa cítil ako v mláke. Ako to len netopierci rozoznali, či nejaká tvár je pekná alebo skaredá? Pri takomto rozlišovaní som bez vôle zlyhával.

Čas hmly bol už dávno za mnou, teraz som žil v čase operu. Medzičasom sa mi darilo celkom dobre vnímať tváre. Zaparené tváre sa mi však nezdali zvlášť zaujímavé. Mali pre mňa asi rovnaké čaro ako lakte, ktoré boli primálne na to, aby som si ich všimol.

Vlasy boli niečo celkom iné. Stávalo sa však iba zriedkavo, že netopierci hovorili o vlasoch. Keď k tomu občas prišlo, náramne som sa potešil. Často som hľadel do zrkadla a premýšľal o tom, ako vyzerám ja. Akej farby mám vlastne oči? Vedel som vymenovať jednotlivé časti svojej tváre, no nikdy sa mi neodkrylo ich pôsobenie ako celku.

Bolo to vari ako kúzeinický trik, ku ktorému len treba nájsť návod? Zahalený do bieleho plastového vreca a zakrytý dekou? Schovaný v pivnici?

||

Za nanou prišla návšteva. Otvoril som dvere a Jochen ma pozdravil tak ako vždy. Poznal som ho z pláže na Sylte, kde so svojou rodinou obsadil vedľajší plážový kôš. Jochen bol nanin ženský lekár. Nana nám pred časom povedala, že sa rozišiel so ženou a bude sa rozvádzať.

Jochen si vypočul, čo nana rozprávala o svojom stave, aké lieky berie a čo vravela rodinná lekárnica. Pokrútil hlavou a povedal: „Diagnóza od tvojej lekárky sa mi nepáči. Myslím si, že máš infekčnú mononukleózu. Je to vírusové ochorenie, ktoré sa často zamieňa s neškodnou chrípkou. Mala by si sa poradiť s odborným lekárom.“

„Ale ona je už roky našou rodinnou lekárnou. Doteraz nás vždy dobre liečila,“ vytlačila zo seba nana s námahou.

„Ach, títo mastičkári. Keď sú dobrí, tak je dobre. Ale keď nie sú dobrí, je lepšie zájsť k odbornému lekárovi.“

Mastičkári – mastičkári – mastičkári.

Bolo to iné označenie rodinného lekára?

„No, neviem,“ povedala nana.

„Pozri,“ pokračoval Jochen, „tvoja mastičkárnica ťa už celé týždne kuríruje z nevinnnej chrípky. A je ti stále horšie. Keď budeš užívať správne lieky, zanedlho sa z choroby vyliečiš. Môžem ti odporučiť dobrého kolegu.“

Mastičkár bolo teda iné označenie rodinného lekára. Aké vtípné. Po chvíli nana prisvedčila. Chcela poslúchnuť Jochenovu radu.

Po týždni sa ukázalo, že jeho podozrenie bolo správne. Vďaka rovným liekom sa nana rýchlo zbavila infekčnej mononukleózy. Už nemusela celý čas ležať v posteli. Znovu sa pohybovala po predsieni a izbách, aj keď opatrne. Vracali sa jej sily. Dom s dvorom sa nemusel predať a Axel nemusel ísť do opateru, z čoho som mal veľkú radosť.

|||

Spokojne som uvoniaval svoje vysvedčenie. Na konci 11. triedy sa moje známky zo všetkých predmetov zlepšili. Hudobná výchova

va a latinčina sa na vysvedčení už neobjavili, zato pribudla francúzština. Za rok sa môj priemer známok zlepšil o polovicu: z 2,4 na 1,2. Axel bol žiak s usmiateymi slniečkami.

Štrngot lyžičiek.

Po prvý raz ma zaplavilo sebavedomie. Cítil som, že maturitná skúška pre mňa nebude znamenať žiadnu prekážku. Už rok sa Axel každý deň učí, každý týždeň navštevuje centrálnu knižnicu a ako škrečok zhromažďuje poznanie.

Štrngot lyžičiek.

Po prvý raz som pocítil, že zvlácnem nielen svoj vytúžený cieľ dosiahnuť aspoň osemsto bodov, ale že mám zrazu na dosah aj osudných osemstoštyridsať bodov potrebných na priemer známok 1,0.

Štrngot lyžičiek.

Celý šťastný som ešte raz ovažal vysvedčenie. Pohľad doľava, pohľad doprava: pestrotiene v laviciach vedľa mňa sa ešte netváriť ako netopierci. Niektorí ma dokonca napodobňovali a tiež si ovažovali vysvedčenia. V spoločnosti som musel stále dávať pozor, aby som pestrotiene nedráždil. Inak hrozilo, že sa v nich zobudia netopierci.

Cez veľkú prestávku som sa sám prechádzal po školskom dvore. Predchádzajúca spokojnosť ustúpila vytriezveniu. Mal som sa po tomto areáli prechádzať ešte dva roky? Ešte dva roky čakať, aby som zanechal to, čo už bolo uzavreté? Všetko, čo sa v škole dá naučiť, som sa už naučil.

Moje sklamanie rástlo s každým krokom po školskom dvore. Na Trnkovej škole už nezáiskam väčšiu svetaskúsenosť. Musím odísť. Najradšej hneď. To by však znamenalo opustiť školu bez maturity, čo pre mňa neprichádzalo do úvahy. Musel som zvoliť posledné východisko, aké existovalo. Snáď ešte nebolo neskoro.

Pretože veľká prestávka stále trvala, rýchlym krokom som zamieril do zborovne. Spojovacia chodba, jazierko, kabíny: cestu mi skrížil riaditeľ školy s mohutnými bokombradami. To sa mi hodilo. Prihovoril som sa mu: „Dobrý deň, pán Kröger. Mal by som ešte možnosť maturovať skôr?“

„Vy ste Axel Brauns?“

„Áno.“

„Hlásite sa veľmi neskoro.“

„Ide to ešte?“

„Vaše známky sú síce vynikajúce, ale...“

Pán Kröger urobil významnú prestávku, ktorú ešte predĺžil o karhajúci netopierči pohľad.

„Nejako to urobíme,“ zabručal, a mne odľahlo. „Budete maturovať o pol roka skôr, a teda skončíte už o jeden a pol roka. Preto sa vám bude už 11. ročník rátať ako maturitný. Za profilové predmety si však môžete zvoliť iba predmety z päťhodinových kurzov.“

Ešte pred koncom veľkej prestávky som si všetko dohodol. Sám prekvapený zo svojho náhleho rozhodnutia som sa vracal k prízemnému budovám. Musel som sa vzdať biológie a chémie ako profilových predmetov, lebo tieto kurzy boli iba trojhodinové. Moje jediné päťhodinové kurzy sa takto stali profilovými predmetmi: angličtina a francúzština. Za písomný skúšobný predmet som si zvolil biológiu a za ústny skúšobný predmet občiansku náuku.

Žasol som, aký som odvážny. Písanie slohov ma už neodstrašovalo. Teraz už nebolo dôležité, či budem mať osemstoštyridsať, sedemstosedemdesiat alebo len šesťstotridsať bodov.

Dolyžičkoval som.

Chcel som ísť von do sveta. Stať sa svetaskúseným.

27

Vyratali sme starú veľkú detskú izbu a doviezli sme rozložitý nábytok z čerešňového dreva. Nanin nábytok sa presťahoval na smetisko. Heimerovi sa nepáčilo, že do domu s dvorom sa nastahoval Jochen. Ja som sa potešil, že pestrotiene v dome s dvorom boli zase v správnom počte.

Prázdna stará detská izba vo mne prebudila hlboké pocity. Ako často som uhládzal podlahu? Ako často som prstami prechádzal po rebrách radiátora? Koľko dier som vysvetľoval do vzduchu? Stiesnený od takej minulosti, ktorá už nebola prítomnosťou, utia-

hol som sa do záhrady. Júlové slnko sa spenilo za rozšklbaným oblakom, vzbĺklo a o vánok neskôr zažiarilo s omračujúcou prenikavosťou. Schúľil som sa na drevenom ležadle pod markízou.

Pestrotiene majú veľa osobitostí, ktoré na prvý pohľad vyzerajú smiešne, no aj pri viacrásobnom nahliadnutí nestrácajú svoju pozoruhodnosť a len ťažko si zvykám na ich existenciu. Všetky tieto osobitosti majú mená, čo je priaznivé. Aspoň si môžem nalistovať ich význam v Severínovi. Žiaľ, všetky vysvetlenia majú jednu nepríjemnú vlastnosť. Sú také zamotané, že každý pokus rozmotáť ich sa zdá márne. Nemajú začiatok ani koniec, za ktorý by som mohol potiahnúť.

Vždy, keď som hľadal pochopenie v zvätku pocitov, strácal som nič. Predtým som veril, že mi pestrotiene pomôžu. Bolo to prostomyselné. Mnohí netopierci reagovali podráždené, keď som sa ich spýtal na význam pocitov. Po takom vysvetlení som netúžil.

Sú veci, ktorým človek rozumie, a sú veci, ktorým človek nerozumie. Pestrotiene patria k veciam, ktorým človek nerozumie.

Nana a Jochen boli zamilovaní – tak to hovorili. Pokúšal som sa ich slová uveriť.

|||

Pondelok, utorok, streda, štvrtok, piatok: mal som za sebou prvý týždeň 12. ročníka. V sobotu ráno som sa oddal voľnému času. Kolísal som sa na stoličke a skúšal som vychutnávať ticho. Vo mne to však rachotilo. Posledný rok som o takomto čase vždy cestoval do mesta: autobus, metro, centrálna knižnica.

Dolyžičkovať som.

Už som sa nemusel učiť. Už som nemusel zhromažďovať body. Už som musel len čakať, kým prejde moje maturitné obdobie. Teraz som mal sedemnášť rokov, v decembri 1981 budem plnoletý.

Dolyžičkovať som.

Aj keď môj priemer známok na maturite už nebol dôležitý, začala to znamenať, že by som sa musel vzdať svojho víťazstva veľho potešenia. Nehola by takáto strata veľká nespravodlivosť? Určite áno. Rýchlo som vklzol do topánok a vyrazil som do radovej zástavby.

Centrálna knižnica ma prijala ako vždy. Šťastný som sa potuloval po knižných údoliach na poschodiach. Neprispelo by k rozšíreniu mojej svetaskúsenosti, keby som začal čítať naozajstné knihy? Čítal som síce atlasy, lexikóny, slovníky, zbierky a príručky, ale žiadne naozajstné knihy, ako tvrdil Heimer. Nemal by som si raz z vlastnej vôle prečítať román? Predstavoval som si, ako držím v rukách naozajstnú knihu. Zašteklo ma v bruchu. Urobím to, a nielen raz, ale každý týždeň.

Hľadal som svetaskúsenosť a chcel som ju nájsť.

|||

Les blízko Priehradnej cesty neboľ naozajstný les. Patril k areálu na Tichej ceste. Cez pololes tiekli pieskové chodníčky a na záhonoch spočívalo množstvo kameňov. Velvy a konáre stromov sa klenuli nad pieskovými chodníkmi. Po ceste slávnostne tiahol hlúhik pestrotieňov. Ja som si spokojne vykračoval popri nízkych kríkoch. Nesmelo sa rozprávať. Ani sa nerozprávalo.

Počas kráčania som sa pozrel nahor. Oblohu zatemňovali bezlisté vrcholce. Pestrotiene vyšli z lesa s dreveným balíkom. V pozadí sa dvíhali kopce Špicbergov. Pre rozptýlenie som rukou uhládzal listie kríkov. Novembrový chlad mi škriabal líca.

Spríevod pestrotieňov sa zastavil. Začalo sa rečenie. Veľký drevený balík položili na zem. Nikto mi nezakrýval výhľad. Heimer stál so sklonenou hlavou. Od nany som začul slová: „Poď, povedz dedkovi zbohom.“

Pristúpil som k miestu, kde nanin otec zmizol v zemi, a v zmysle svojej novej zdvorilosti som vyslovil slová: „Zbohom, starý otec!“

Nana mi bez slova vtláčila do ruky malú lopatku. Teraz sa aj nanin otec presťahoval na cintorín.

|||

Regály s knihami v obývačke siahali až po strop. Keď sa k nám Jochen nasťahoval, nana premiestnila svoju zásobu románov a pritom v časovej tiesni nahádzala knihy jednu cez druhú. Teraz bolo

na mne dať ich do poriadku. Kopy kníh pri mojích nohách sa sevrkávali.

Nenáhľivo som si čítal texty na záložkách, aby som mal aspoň poruchy o tom, čo triedim. Chrbát každej knihy mi bol známy, lebo som si ich často prezeral v regáloch. Teraz získali romány samostatný život. Každý názov odkazoval na príbeh, ktorý driemal v hĺbinách stránok románu.

Buchli vhodové dvere. Podľa dupotu ťažkých zimných topánok som spoznal Jochena.

„Dobrý deň, Jochen.“

„Zdravím ťa, Axel. Mama a brat sa ešte nevrátili?“

„Nie. Volali a povedali, že asi príde neskoro.“

„S knižnicou si skoro hotový. Všetka česť.“

Jochenove slová ma potešili. Oceňoval som pochvalu, keď som robil poriadok. Jochen si zobral večeru a sadol si ku mne do obývačky.

„Vieš už, čo chceš po maturite robiť?“

„Budem študovať.“

„Aký odbor?“

„Možno podnikovú ekonomiku alebo právo.“

„Mama mi rozprávala o твоjich vynikajúcich známkach. S takýmito známikami by si mohol študovať aj medicínu. Nerozmýšľal si o tom?“

„Rozmýšľal.“

„A čo? Lákalo by ťa toto povolanie?“

„Nie.“

Lekár? Presne som vedel, akú úlohu by som mal ako lekár. Musel by som premieňať chorých netopiercov na zdravých netopiercov. Po chrbte mi prebehli zimomriavky.

Po večeri sa ma Jochen spýtal na môj tréning karate. Vraj sa pohráva s myšlienkou, že znovu začne športovať.

„Mohol by si mi ukázať, ako vyzerá taký tréning?“ spýtal sa.

„Rád. A kedy?“

„Zajtra popoludní.“

„Dohodnuté. Zajtra popoludní tu v obývačke.“

Na druhý deň bol na mieste presne a v športovom oblečení. Po zahrievacích cvikoch, ktoré zvládol dobre, som mu ukázal niekoľ-

ko strečingových cvikov, ktoré nezvládol dobre. Z vlastnej skúsenosti som však vedel, že kĺby a väzy pri pravidelnom tréningu získajú vláčnosť. Jochenovi sa najväčšmi páčila technika úderov. Predovšetkým hojový pakrik ňho vyvolával nadšenie.

Pri technike ňôh som si na Jochenových pohyboch niečo všimol. Ma problémny udržať rovnováhu. Na záver som zvolil úplne jednoduchý cvik: stoj na jednej nohe. Voľnou nohou som najprv robil kývavé, potom krúživé pohyby. Na moje prekvapenie Jochen nebol schopný urobiť tento cvik, ktorý si nevyžadoval silu ani obratnosť. Viackrát sa o to pokúsil a zakaždým stratil rovnováhu. Po niekoľkých sekundách musel zdvihnutú nohu položiť na zem, aby nespadol. Zvláštne dojatý som to nekomentoval. Na konci sa Jochen poďakoval a povedal, že v januári sa asi prihlási do naniho športového klubu.

III

Reflektory domu s dvorom liali svetlo do nočne sivej záhrady. Heimer bol na skvoči. Nana a Jochen poze ali v obývačke televíziu. Ja som sedel za písacím stolom. Jochena som v dome s dvorom uvíta s dobrým úmyslom. V dome s dvorom bola znovu nastolená pôvodná trojitosť pestrotieňov. Naproti tomu Heimer sa prejavil ako pricheďivý. Nový obyvateľ mu vôbec nebol po chuti.

Kvapky stekali po okne čoraz skúpejšie. Dážď pomaly ustával. Predtým som sa v noci rád usadil na parapetnej doske, aby som aspoň z diaľky mohol ochutnávať ze zakázaných programov. Nana ma pri tom často pristihla a nadávala, že malé deti patria v noci do postele. Ako mnohé iné, aj čaro tejto hry rokmi vybledlo.

Znovu som sa sklonil nad románom.

Otvorené knihy hryzú.

Moje predsavzatie sa síce udržalo, ale stálo ma veľa námahy. Ne prestajne na mňa striehlo pokušenie odbočiť a stratiť sa v jednotvárnosti borievok a smrekov, pretože dej románov mal pre mňa, žiaľ, iba nepatrné čaro. Pri čítaní ma tešila celkom prostá skutočnosť: chcel som niečo dokázať, a Axel to dokázal. Nebezpečenstvo zlyhania bolo zanadbateľné.

Vedúci školského orchestra, pán Eggers, hľadal nových členov. Cez prestávku sa ma spýtal, či by som nemal chuť niečo mu zahrať. Dostalo sa mu totiž do uší, že usilovne hrám na flaute. Trošku prekvapený som váhal s odpoveďou. Na flaute som hral rád. Páčilo by sa mi hrať s hufom pesuotieňov? Odpoveď som nepoznal. Pán Eggers si moju nerozhtočnosť vysvetlil ako súhlas a poprosil ma o ukážku môjho umenia.

Keď som o niekoľko dní sedel v hudobnej miestnosti, ešte stále som nevedel, či mám chuť alebo nie. Aké je to, keď má niekto chuť niečo robiť? Moje predstavenie sa rýchlo skončilo. Pán Eggers počul, čo potreboval, aby si urobil obraz o mojich schopnostiach. Vraj už tri a pol roka hrám na priečnej flaute? A predtým som skoro deväť rokov hral na zobcovej flaute? Vraj každý deň cvičím dve hodiny?

Pán Eggers sa so svojimi slovami neponáhľal. Kývať hľadal vhodné vety, ja som už tušil, čo chce povedať. Vo flautovom dome som teraz vždy hral spoločne s pánom Starkom a Gedom trio a moje tamojšie skúsenosti boli jednoznačné. Mal som ťažkosť so súhrou, lebo som sa ľahko dostal z taktu. Obaja sa museli riadiť podľa mňa, ak naše skladby mali znieť aspoň trochu dobre. Hral som svoj hlas a počul som aj ostatné hlasy – ale nikdy nie súčasne. Počas svojich odmlk som počul, čo hrajú ostatní. Len čo som sa pridal, počul som už iba svoj hlas. Nedalo sa nič robiť.

Existoval jeden záblesk nádeje. Hodiny cvičenia sa prejavili na mojej prstovej technike, na ktorú som bol dokonca aj trochu hrdý. Pri hraní mi prsty rýchlo behali hore a dole. Kútikmi očí som pozoroval tieto pohyby a naplňalo ma to radosťou. Žiaľ, mal som ešte ťažkosť s intonáciou. Kedysi stípnuté pery už neboli také slabé ako predtým. Na fúkanie do flauty sa výborne hodili. Žiaľ, to, čo z nej vychádzalo, sa príliš nehodilo na počúvanie.

Pán Eggers si odkašľal. Nenútcene prešiel do rozhovoru o hudbe a umení. Cielil sa dozvedieť viac o tom beznádejnom prípade, akým som bol. Moje správanie sa mu videlo zvláštne. Každý, kto by mal tak málo nadania ako ja, by už hudbu dávno nechal. Čo to bolo, čo ma viedlo k oddanému cvičeniu? Čo to bolo, čo ma nabá-

dalo nevzdať sa? Ako môže niekto investovať toľko času do niečoho, čo neprináša ani najmenšiu vyhliadku na uznanie? Povedal som mu, že keby som sa vzal hry na flaute, spôsobilo by mi to bolesť v srdci a že pre mňa uznanie nič neznamená.

Na konci rozhovoru mi pán Eggers vyjadril obdiv za môj postoj. Povedal, že je zriedkavé, aby niekto v sedemnástich rokoch hovoril s takou životnou múdrosťou. On vraj predtým vždy poškuloval po uznaní. Len pred niekoľkými rokmi začal brať život uvoľnenejšie.

Cestou domov som premýšľal o pánovi Winklerovi a jeho objave spreč pol druhu roka, že z hudobnej výchovy nikdy nebudem mať jednotku. Na konci svojich úvah som sa prepracoval k poznaniu: vtedy sa mi nestala žiadna neprávosť.

28

Ako sa blížil koniec mojej školskej dochádzky na Trnkovej škole, cez veľké prestávky som sa stále častejšie odvíjal rozsiahlym potulkám po školskom dvore a po spojovacích chodbách medzi prízemnými budovami. Tento starý zvyk z čias základnej školy znovu získal svoju príťažlivosť. Potulky ma bavili skoro tak ako vtedy. Rozhovorom pestrotieňov a netopiercov som sa venoval už len zriedkakedy.

Záchrtný bod mojich potuliek bolo jazierko s ozdobnými rybičkami blízko zborovne a kabinetov. V tejto neskorej jeseni boli rastliny a rybky už dávno presťahované v pivnici Trnkovej školy. Jazma pripomínajúca prázdny burker zdobila križovatku cestičiek medzi kridlami školskej hudovny. Odtiaľ som pokračoval k čiernej tabuli vedľa hlavného vchodu, k trojposchodovému bloku umenia a prírodných vied, smerom k vestibulu alebo na školský dvor. Nekeď sa stalo, že som sa nemohol odtrhnúť od dôstojne prázdneho jazierka, lebo jeho vyprázdnenosť vyžarovala ničotnosť, ktorá bola dokonalá.

Pri jednom z týchto záchytných okamihov pri jazierku sa vytvoril zvuk a tón posledných rokov: bolo načase nájsť si priateľku. Premýšľal som, čo všetko treba pri tomto predsavzatí zobrať do úvahy. To dievča by malo byť pekné. To bolo dôležité. Netopierci by nemali o mojom dievčari bohapusto klebetiť. Už tu hrozil prvý zádrh. Ako zistím, či nejaké dievča vyzerá dobre alebo nie?

Nikdy som si nevšimol, ako sa netopierci navzájom odhadujú podľa vzhľadu. Teraz by mi takáto znalosť urobila dobré služby. Hnev som sa na svoju nepozornosť.

Aj keď som nedokázal upustiť od svojich potuliek, odrazu som sa znovu zúčastňoval na prestávkových rozhovoroch netopiercov. Cieľom som si všimol výpovede, ktoré z dievčat vyzerá alebo nevyzerá dobre. Zrejme som mal smolu, pretože netopiercov táto téma práve nebavila. Asi by dlho trvalo, kým by som pochopil niečo užitočné.

Mohol by som tiež poprosiť o radu svojich pestrotieňových kamarátov, musel by som im však vysvetliť, prečo sa mi nedarí rozlišovať tváre. A toto tajomstvo by som v žiadnom prípade nechcel prezradiť. Nechcel som vyzeráť ešte čudnejšie, ako som už bezpochyby pôsobil.

Po niekoľkých dňoch som prišiel na východisko. Nebolo možné, že dievčatá s peknými vlasmi aj dobre vyzerajú? Táto myšlienka sa mi zapáčila. Onedlho som bol presvedčený, že som objavil zákonitosť. Keby bola moja domnienka správna, zbavil by som sa všetkých starostí. Vlasý mi rady ukazovali svoju pravú tvár.

III

Niekoľko dní pred vianočnými prázdninami som očividne našiel vhodné pestrotieňové dievča. Sabine sedela oproti mne a počúvala anglický výklad pána Elversa. Keď sa prihlásila a obrátila hlavu, na pleciach sa jej ako hodvábná šatka zavrtili dlhé červené vlasy. Jej úzke pery sa pri odpovedi váhavo pohybovali. Sabine mala so svojou odpoveďou šťastie. Pán Elvers ju pochválil.

Sabinina tvár zastretá oparom sa mi ešte stále zdala záhadne cudzia, hoci som ju zažíval na angličtine a francúzštine už pol druhu roka. Jej dobre počuteľný hlas doznieval v mojom vnútri a vzbudzoval vo mne zvedavosť. Stál som pred ďalšou prekážkou. Ešte nikdy som neoslovil pestrotieňku preto, že by som sa s ňou chcel kamarátiť. Ako sa to robí: s niekým sa kamarátiť?

Doteraz sa o to vždy postarali pestrotieňe, keď sa chceli kamarátiť so mnou. Pretože Sabine navštevovala tie isté profilové kurzy ako ja, zväčša sa stalo, že ma požiadala o radu. Možno by bolo vhodné čakať na takýto okamih, aby sme začali rozhovor. Čo by som mal však urobiť, keby ma z nejakého dôvodu už nikdy neoslovila?

Načisto zaskočený touto otázkou som sa začul knísať na stoličke. Sabine si práve niečo šepkala so susedkou. Pán Elvers práve rozprával anekdotu z čias, keď žil ako maliar v Paríži. To bolo pre mňa vždy znamenie, aby som sa pozrel na hodinky. Angličtina sa podľa očakávania blížila k záveru.

Možno ma Sabine zahrnie mlčaním? Táto možnosť skutočne existovala. Ako dlho som ma čakať? Mesiac? Dva mesiace? Pol roka? Nemal som čas donekonečna. O rok skončím školskú dochádzku. Kým som premýšľal, pohľadom som sa stratil v Sabininej tvári. Už som nevnímal, čo sa okolo mňa deje, až kým zvonenie ukončilo moje myšlienky.

Sabine zmizla vo dverách zabratá do rozhovoru s kamarátkou. Ako zakaždým cez veľkú prestávku som absolvoval potulku po školskom areáli. Ku koncu prestávky som sa posadil v nízkej, veľkoryso presklenej aule.

Sedel som iba sekundu, keď sa Sabine oddelila od skupiny netopiercov a - nebolo o tom pochyb - namierila ku mne! Nenúteno si vedľa mňa sadla a spýtala sa: „Axel, môžeš mi potom ukázať domácu úlohu z francúzštiny? Rada by som si ju porovnala s mojimi.“

Bol som taký rozrušený, že mi nenapadla odpoveď ani na takúto jednoduchú prosbu. Sabine sa mala stať mojou priateľkou. Chcel som tiež zistiť, či je pekná. Mohol som sa jej priamo spýtať, či je pekná? A čo keď prisvedčí? Mohol som jej odpoveďi veriť?

Ako mám začať rozhovor s pestrotieňkou? Táto otázka už nebola dôležitá. Teraz som však stál nad priepasťou. Keď som sa už začal zhovárať so Sabine, čo mám vlastne povedať? O tom som doteraz neuvažoval. Moje mlčanie trvalo už značne dlho. Začul som

Sabinin prosebný hlas, videl som jej váhavo vznášajúce sa pery: „No tak, nebuď taký. Prečo váhaš? Ved' si mi už viackrát požičal.“

Sabinin dobre počuteľný hlas mi pomohol v hľadaní odpovede. V rozpakoch som zamrmľal pár slov: „Dám ti ju neskôr.“

Preboha! Čo len urobím, keď sa Sabine teraz zdvihne a odíde, a toto boli posledné slová, ktoré som od nej počul? V mojej hlave bolo všetko hore nohami. Mlčky som sedel vedľa Sabine. Rýchlo sa nadýchla a obrátila sa ku mne, čo iba zväčšilo moju neistotu.

„Prečo si sa na mňa predtým celý čas pozeral?“ spýtala sa Sabine. „Normálne si ma priviedol do rozpakov.“

Čo som mal na to odpovedať? Mimovoľne mi z pier vyklzlo: „Pardon.“

Presne som vedel, že to nemám robiť. Nemám sa stále ospravedlňovať. Prečo sa mi to stalo práve teraz? Chcel som viesť so Sabine elegantný rozhovor, iskrivý a celkom v zmysle mojej novej zdvorilosti. A teraz sa mi celá slovná zásoba rozplynula vo vzduchu.

Zo strnulosti ma oslobodilo dobre známe zvonenie. Prestávkový signál ma prinútil vstať. Sabine mala posledné slovo: „Nemusíš sa ospravedlňovať. Môžeme sa ešte porozprávať cez ďalšiu prestávku.“

S úľavou som prikývol. Nasledujúce dve vyúčtovacie hodiny som strávil hľadaním stratégie rozhovoru.

II

Mierne rozčúlený som po zazvonení na prestávku poriadom hľadal Sabine. Zbalila si písacie potreby a pridala sa ku mne.

„Ideme na školský dvor?“ spýtala sa, ako si zapínala zimnú vetrovku.

„Áno, rád.“

Za pochodu som si obliekol kabát a zastrčil sivomodrý kašmírový šál za golier. Po pár krokoch sa Sabine zastavila a rozhodila si po pleciah vlasoch schované pohlavie. Trásúc sa od zimy si vytiahla modré vlnené rukavice. Aj keď stála na malom podstavci na chodbe, bol som takmer o celú hlavu vyšší. Rázne som otvoril ťažké sklenené dvere na školský dvor a prehnane zdvorilo som dal pestrotičku prednosť.

„Ďakujem,“ povedala Sabine s úsmevom a vyšla do decembrového chladu.

Moja nová zdvorilosť urobila dobrý dojem. Sú ľahké otázky a sú ťažké otázky. Niektoré si odpovedajú samy. So stratégiou rozhovoru som si nemusel robiť ani najmenšie starosti. Sabine sa ujala slova, a ja som ju všade nasledoval: do vestibulu, k jazierku, k čiernej tabuli, do spojovacích chodieb medzi prízemnými budovami a späť na školský dvor.

To, čo rozprávala, síce sotva preniklo do môjho sveta, bavilo ma však počúvať jej hlas. Sabine už vedela hrať na klavíri a túžila naučiť sa hrať na ďalšom nástroji. Mohla by to byť priechna flauta. Tiež by mala čuť niekedy si so mnou zahrať. Na budúci týždeň som mal Sabine navštíviť. Prestávka sa skončila a ja som mal za sebou prvý rozhovor so Sabine. Bolo to také jednoduché.

III

Sabine bývala na Giesetho ulici a jej domov mal rovnaké číslo ako dom s dvorom na Priehradnej ceste, čomu som sa nevýslovne tešil. Cesta ma viedla popri pošte blízko othmarschenskej železničnej stanice. V ušiaci sa mi ozývali staré názvy ulíc z detstva: Putschinková ulica a Vínová ulica. Teraz som už vedel, prečo sa neto pierčatá vždy smiali na mojej výslovnosti názvov ulíc. Obe ulice sa na tabuľkách s názvom písali Bruslíňková ulica a Čínová ulica.

Tento decembrový deň bol tmavý a studený. Skrebnutými prstami som otvoril nízku záhradnú bránku. Rozhovor s vedúcim školského orchestra mal účinok. Nemal som svoje neúspešné pokusy s flautou radšej zamlčať?

Moje starosti boli neopodstatnené. Sabine patrila k pestrotičkám bez netopierčích manierov. Prvú pol druhú hodinu som spolu s ňou hral rôzne skladby, pričom sa ukázalo, že mala jednoznačne väčší zmysel pre hudbu ako ja. Cvičila menej a učila sa ľahšie. Pri spoločnej hre, našťastie, brala ohľad na moje obmedzené schopnosti, takže som sa toto popo udrie cítil v bezpečí.

Sabinina dievčenská izba bola v podkroví. Dobre naladená trkotala o všetkom, čo jej prišlo na um. V Othmarschene ešte nebývala dlho, stihla si však túto štvrť zamilovať. Jej otec, obchodník,

ma privítal už počas hrania. Jej mama neskôr priniesla kolače a jej mladší brat večer nazrel do dverí.

Sabine chcela byť lekárkou, hoc., zavzdychala, jej známky tomu príliš neprajú. Rada čítala knihy (o tomto som našťastie tiež mohol nadšene rozprávať), vo voľnom čase písala poviedky (tu som mohol prispieť teoretickými úvahami) a snívala o tom, že jej raz vyjde kniha (tu som mohol iba mlčať). O tomto Sabininom želaní som dlho premýšľal. Ja som nikdy nesníval o tom, aby mi vytlačili knihu, ktorú by som napísal. Zdalo sa, že som túto myšlienku jednoducho prehliadol.

Hodiny uleteli ako strela a ja som sa nadšene vracal domov po tmavej Bruslinkovej ulici. Je teraz Sabine mojou priateľkou? Nebol som si tým istý. Ako som mal vedieť, či pestrotieňové dievča so mnou chodí? Sú na to nejaké pravidlá? Keďže je Sabine pestrotieňka, a nie ja, bude vari vedieť, kedy to medzi nami bude tak ďaleko.

III

Medzi Vianocami a Novým rokom videl dom s dvorom nanu, ktorá sa bodro tešila zo svojho šťastia. V treťom naninom roku sa krížovkárskej redakcii darilo stále lepšie. Jediné, na čo sa nana sťažovala, bola hnusná robota, z ktorej sorva ubudalo, a kvôli ktorej nemala dostatok voľného času. Kedykoľvek to bolo možné, naberala ľopatou voľné hodiny, aby mohla tráviť pekné chvíle so svojou novou láskou.

Jochen sa zabýval v ceme s dvorom. Nanina optimistická povaha mu prospievala, ako sa mu nana zdôverila, a rád sa dal strhnúť jej energiou. Oboja sa mnohokrakým spôsobom dopĺňali a želali si spolu zostarnúť. Na ďalší rok bola naplánovaná svadba.

S Heimerom o tom veľmi nehovorila, lebo sa voči Jochenovi ešte stále správval rezervovane. Nana verila, že časom sa Heimerovo správanie zmení.

Obdobie medzi Vianocami a Novým rokom bolo bez spojovacích chodieb, školského dvora a jazierka. V jedno ráno som sedel pri písacom stole a spokojne som si čítal román z knižnice. Medzi

časom mi padlo ľahšie neodbočovať v myšlienkach, hoci príbeh ma neobýmal.

Heimer očíšiel zavčasu z domu a poletoval niekde v okolí Priebrodnej cesty. Niekedy mi povedal, kde sa fláka, inokedy nie. Nana pracovala v kancelárii a Jochen sedel v čerešňovej izbe pri sekretári. Písací stroj klepotal a škripal.

Občas klepotanie na chvilku ustalo, aby sa vzápätí znovu rozozvučalo. Teraz nebolo počuť klepotanie z čerešňovej izby už veľmi dlho. Nepočul som ani jemné rachotenie, ktoré vznikalo pri zakladaní nového háčku. Moje myšlienky odleteli. Aký zvuk začujem ako ďalší? Napäto som natáhoval uši. Škrabot stoličky? Alebo som ho prepočul? Otvorí teraz Jochen dvere do predstene? Napäto som načúval.

Zrazu bolo počuť hlasný škrabot, potom bumbác ako pri páde. Stonanie a tresk prevrhnutej stoličky. Prekvapene som sa postavil, vyšiel som na chodbu a pri dverách do čerešňovej izby som zvolal: „Jochen!“

Začul som stonanie. Ihneď som otvoril dvere a zazrel som Jochena, ako skrútený leží na zemi. Prevrhnutá stolička sa knisala na podlahe. Jochen stratil rovnováhu! Vzdychal, nemohol hovoriť, pokúšal sa vstať a znovu bezvládne klesol. Ako len mohol spadnúť zo stoličky? Pokúsil som sa mu pomôcť, chytil som ho zozadu pod pazuchu a s námahou som ho nadvihol. Nevlácal som! Zdalo sa, že Jochen stratil všetku silu v nohách.

„Zostaň ležať. Nehýb sa,“ prikázal som mu.

Upokojil sa. Cez celý dom s dvorom som zakríčal na nanu. Našťastie boli oboje dvere do obývačky otvorené, takže nana zdvihla pohľad od písacieho stola a pezdela sa na mňa krížom cez záhradu. Divo som gestikuloval a nana náhlivo pribehla.

„Čo sa stalo?“ zvolala, keď uvidela Jochena na zemi.

„Asi spadol. Nič nehovorí, len ťažko dýcha. Zavolaj pohotovosť.“

Vichuľne rozčúlená nana telefonovala z čerešňovej izby, zatiaľ čo ja som sa pokúšal Jochena upokojiť. Opakovane sa pokúšal vstať, až napokon zostal pokojne ležať.

Našťastie, pohotovostný lekár prišiel veľmi rýchlo a ja som sa s uláčením prizeral, ako skúsené pestrotiene Jochena ošetrili

a naložili na nosidlá. Nana chcela ísť s ním. Vyzerala, akoby sa práve topila v zľadovateľom rybníku. Jochen pôsobil na ležadle pestrotieňovo vzdialene.

Z popraskanej tváre a zo štekavého hlasu nany prúdila prítomnosť. Vystrašene som sa pozeral za sanitkou odchádzajúcou z radovej zástavby.

Neskôr nana po rozhovore s lekármi povedala, že Jochenov stav je stabilizovaný. Určite sa vylieči, pobyt v operačnom dome však potrvá dlhšie. Heimer bol z udalosti otrávený, nana sa ponorila do nádeje na Jochenovo vyzdravenie. Iba na mne zostalo zachovať pokoj. Našťastie nespadol dom s dvorom a nemusel sa presťahovať do operačného domu. Prítomnosť alebo neprítomnosť jedného pestrotieňa v dome s dvorom nebolo porušením ani jedného z pravidiel, ktoré som poznal. Takto rok doznel úplne neočakávane.

Zostávajúci čas do Silvestra som strávil pokojne. Na tento deň som sa tešil o trochu viac ako zvyčajne. Ešte som mal sedemnášť rokov. O pol roka budem mať osemnásť. V posledných tiplne máklych hodinách roka sa moja túžba niesla v ústrety už veľmi vzdialenému júlovému dňu. Čo ak sa v noci pred narodeninami stanem úplným? Predsavzal som si, že v posledný večer svojej nepľnoletosti pôjdem včas do postele – asi tak o ôsmej alebo pol deviatej – aby som prvé ráno svojej plnoletosti mohol vychutnať so všetkými zvukmi, farbami a vôňami. Bude to fantastický júlový deň.

29

Začiatkom januára som zacítil v hrudi hrču. Nadišiel môj posledný rok na Trnkovej škole. V decembri zmaturojem a poviem zbohom spriateľným chodbám a hakúm. Potreboval som pár dní na to, aby som si uvedomil, že to bude rozlúčka navždy. Už nikdy nebude taký január ako doteraz, už nikdy nedostanem v novom roku vy-

svedčenie. To všetko sa teraz malo skončiť. Na potulkách po školskom areáli ma sprevádzal zármutok.

Pestrotiene sa na školskom dvore neviazane hrali, keď som objavil niečo podivné. Už roky som mal na školskom areáli vychytené chodničky. Pociť pre pohyby na chodbách mi hovoril, že s mojou záľubou diých potuliek som bol osamotený. Nikto ma nenasledoval, nikto nechcel vedieť, prečo som sa prechádzal, nikto sa nesprával podobne. V tom bol rozdiel medzi mnou a pestrotieňmi. Oni mali svoje záľuby, ja som mal svoje.

Keď som prichádzal zo školského dvora k dvojitém dverám do vestibulu, prišlo k stretnutiu, ktoré sa zreteľne odlišovalo od všetkých stretnutí, aké som doteraz v areáli Trnkovej školy zažil. Do oka mi padlo jedno pestrotieňové dievča, lebo jeho pohyby sa podobali mojir pohybom – spočiatku som tomu nemohol uveriť. Bola to iba náhoda? Čo sa stane, keď pôjdem tou istou cestou ešte raz?

Vybral som sa po chodbe k jazierku – a tá pestrotieňka mi prichádzala oproti. Bolo to jednoznačné. Pestrotieňka sa potulovala rovnako bezcieľne ako ja. Jej vzorka sa podobala mojej vzorke ako zrkadlový obraz. Dbal som na to, aby som pestrotieňke ponechal jej pokoj a dôstojnosť. Nesmel som si ju teda užasnúť prezerať, aj keď sa mi chcelo. Pohľad z kútika očí musel stačiť. Z kútika očí sa mi naskytl trujdobrý pohľad. Na jedno mihnutie viečkom bolo toto stretnutie s pestrotieňkou príjemnejšie ako všetky doterajšie stretnutia s pestrotieňmi. Mój letný pohľad sa prekrížil s pohľadom, ktorý sa mihol rovnako ľermo ako mój.

Zvonenie na hodinu dalo mojim krokom nový smer. Nadpozemsky šťastný som pochodoval do triedy. Bol to cudzí, dráždivý pocit, ktorému som sa oddal. Na ceste k domu s dvorom som si želal, aby nešlo iba o náhodu, ale o skutočné stretnutie. Bolo možné, že posledný rok v škole má pre mňa pripravený takýto darček? Bolo možné, že na Trnkovej škole je niekto ako Axel? Nemohol som tomu uveriť.

III

Zima nebola skúpa na sneh. Pretvárajúci chlad ma utešoval

v mojom zármutku. Bola to posledná zima, ktorú som si smel užívať ako žiak Trnkovej školy. Ráno som opúšťal dom s dvorom škôl, ako bolo treba, aby som mal na cestu do školy viac času.

Priehradná cesta, Klinčeková ulica, Urnové pole, Osdorfská cesta, Osdorfská ulica: že sa tento budem musieť vzdať...

Pocítil som pichnutie v hrudi, no bolesť vzápätí ustúpila radosťou zo svetielkovo peknej bicloby tohto rána a svojou nádherou ma zmierila s rozlúčkou. Ako omámený som kráčal k areálu Trnkovej školy. Po pravej ruke ma zdravila prízemná budova, kde sa nachádzala moje prvá trieda.

Aké povolanie má tvoj otec?

Nie je novinár – nie je novinár – nie je novinár.

Lúka vľavo pokrytá snehom žiarivo vynikala nad prostými účelovými stavbami Trnkovej školy. Namieril som svoje kroky k malej triede v hlavnom trakte, kde má svoje stále miesto môj kurz angličtiny. Neprekážalo mi, že som musel čakať v chlade. Postupne sa trúsili pestrotieňe. Ich tváre zahalovali obláčiky dychu. Vyzerali rovnako zahmlene ako predtým. Roztopila sa vo mne vložka nostalgie.

Zrazu sa otvorili dvere hlavného traktu. Obrátil som hlavu a zamrzol som v pohybe. To pestrotieňové dievča som tu ráno ešte nikdy nestretol, a teraz len kratučko. Iba obláčik dychu pred jej perami.

Vďačný za ten pohľad som pozeral za ňou. O niekoľko desiatok krokov neskôr sa pri jazierku obrátila, a potom zmizla v spojovacej chodbe. Nebolo pochybností. V toto ráno urobila obchádzku. Bol to síce iba oblúk, ale bol to oblúk. Zneistene som rozmýšľal o tom, prečo to urobila. Ja som ráno nikdy nerobil oblúky, keď som prišiel do areálu Trnkovej školy na prvú hodinu. Čas oblúkov bol cez veľkú prestávku.

V nasledujúcom týždni som znovu chodil pred dvere triedy ako prvý a čakal som na otvorenie dverí na schodisko. Keď moje čakanie bolo odmenené, bol to štvordobry pocit. Pestrotieňka pendlovala po chodbách Trnkovej školy ako ja a dodržiavala vzorku, ktorá v sebe skrývala odmenu.

|||

Na hodinách nemčiny sa začiatkom februára rozniesla správa. Christiane, ktorá odišla z gymnázia pred maturitou, vraj napísala knihu. Onedlho má vyjsť.

Cez malú prestávku mi Sabine povedala: „Christiane napísala knihu ako sedemnásťročná! Len si to predstav. Teraz, keď kniha vyjde, má len devätnásť. Vedel si to? Mne o tom nikdy nerozpráva a.“

„Nie.“

Spomenul som si na Christophu, ktorý chcel napísať knihu už ako štrnásťročný a mali sa v nej vyskytovať všetky deti z Priehradnej cesty. Bol suáť Heimer preto nahnevaný na Christophu, že mu to tak dlho trvá?

Sabine sa teraz so mnou častejšie bavila cez prestávky. Mala ma rada? Alebo som jej bol ľahostajný? Ako sa to dá spoznať? Hromadila sa jedna otázka za druhou a odpovede prichádzali zriedkavo.

|||

Vyučovanie sa míňalo. O chvíľu bude marec, o chvíľu budú jarné prázdniny. Takmer som sa aktívne nezúčastňoval. Moje známky tým ani najmenej neutrpeli. Pestrotieňoví učiteľia sa správali tak, ako to bolo pre mňa priaznivé. Keď mlčal dobrý žiak, robil to podľa mienky pestrotieňov preto, lebo mu chýbali podnety. Keď mlčal zlý žiak, robil to preto, lebo nemal čo povedať.

Hoci som vnútorne so školou skoncoval, každé ráno som sa tešil na vyučovanie. Štvordobry na dopoludniach bol čas oblúkov. Cez veľké prestávky som už nebol sám. Pestrotieňka zostala verná svojej vzorke. Vždy, keď mi prekrižila cestu, usmiala sa.

|||

Zimný večer sa zahaloval do tmy. Sabininu izbu naplnilo teplo. Medzičasom som s ňou bol rád. Stále som však nevedel, či je moja priateľka, alebo nie. Ako by sa to dalo zistiť? Odpoveď som nepoznal. Možno sa to všetko ucell na moje osemmäste narode

niny. Keď som si na to spomenul, rozjasnila sa mi nálada. Musel som len mať trpezlivosť. Rád som pozoroval Sabine, keď o sebe rozprávala. Prípadne balôžtek neistôt, ktorý drží púky len vďaka plachosti. Sabine si odpila z čaju a spýtala sa: „Bojíš sa maturitnej skúšky?“

„Nie.“

„Zato ja sa strašne bojím. Keď mám dobrý deň, pevne verím, že zmaturujem. Inokedy si však myslím, že to neurobím.“

„Prečo je maturita pre teba taká dôležitá? Veď už máš ukončené nižšie stredné vzdelanie.“

„Bez maturity nemôžem študovať medicínu. Čo chceš študovať ty?“

„Ešte presne neviem. Možno podnikovú ekonomiu, možno právo.“

„Neznie to veľmi nadšene.“

„Veď ani nie som nadšený. Nechcem ani jeden z týchto odborov doštudovať do konca.“

„A prečo chceš vôbec so štúdiom začať?“ spýtala sa Sabine.

„Potrebujem čas.“

„Načo?“

Ako som mal Sabine vysvetliť, čo som sám presne nevedel? Po chvíli som povedal: „Mám taký neurčitý pocit, že na univerzite nenájdem odpoveď na svoje otázky. Preto chcem začať študovať odbor, o ktorom viem, že ho nedokončím. Inak by som musel ísť na učňovku, a to by ma stálo všetok čas, ktorý potrebujem, aby som zistil, čo skutočne chcem.“

Po dlhšej prestávke Sabine povedala: „Cez jarné prázdniny cestujem do Paríža. Neprečítame si cez prázdniny Christianinu knihu? Rača by som vedela, čo si o nej myslíš.“

„Dobre. Máš chuť napísať mi z Paríža list? Určite ti odpoviem.“

Sabine súhlasila. Dať som jej svoju adresu na Priehradnú ces.u. Sabininu parížsku adresu dostanem na budúci týždeň.

||

Na jednej z posledných veľkých prestávok pred marcovými prázdninami som sa práve rozprával s Jogim, keď okolo mňa

s úsmevom prešla tá axelovská pestrotieňka, ktorá sa volala Katrin, a sadla si na parapetnú dosku k svojim kamarátkam. Jogí bez okolkov povedal: „Tá od teba niečo chce.“

Zaskočilo ma to.

„Odkiaľ to vieš?“ spýtal som sa.

„To je predsa jasné. Obľetuje ňu už hodnú chvíľku.“

Tú sa pre mňa rozhovor nateraz skončil. Ona ma obľetuje? Prekvapene som sa pozrel na Katrin, ktorá ešte stále sedela na parapetnej doske. Pristihnutá pri čine sklopila oči. Jogí sa nemýlil. Mal pravdu. Často o mne hovoria, že mi to veľmi pomaly zapáľuje. Prečo som nezbadal hneď, tak ako Jogí, že Katrin niečo od mňa chce?

Hútal som nad tým, kým Jogí udržiaval pri živote teraz už jednostranný rozhovor. Odhodlal som sa dôkladne si Katrin pozbehrať. V rozpakoch sa vyhlýbala môjmu pohľadu. Jej kamarátky si niečo šepkali. Ako Katrin vyzerá? Pretože chodí do 10. triedy, musí mať pätnásť rokov. Jej hlauké, kôrovo hnedé vlasy siahali až po plecia a boli milo zastrihnuté. Z tváre sa jej nevalila hmota. Mohol som ju dobre rozoznať. Oči, nos, ústa, líca a čelo: všetko bolo prítomné. Bola pekná? Nevedel som to. Ako sa rozoznáva, či niekto dobre vyzerá?

Jogí rozprával o ďalšej operácii kolena, ktorá ho čakala. Už pred niekoľkými rokmi musel skončiť s hádzanou, čo o krátky čas nato bolo aj pre mňa dôvodom skončiť. Jogí mal kvôli svojmu kolenu modrú knižku. Nemusel ísť na vojenčinu. Ja som od krajského vojenského úradu ešte nedostal žiadnu správu. Možno ma armáda prehliadne, veď som nebol pestrotieň.

Keď sa Jogí odmlčal, nastala vhodná príležitosť. Nablízku nestál žiadny iný pestrotieň. Chcel som to vedieť hneď. Náročky ticho som sa spýtal Jogiho: „Ako vyzerá Katrin? Páči sa ti?“

Jogí nerozhodne pokrývoval hlavou a potom odpovedal: „Mne sa veľmi nepáči.“

Po krátkej odmlke docal: „Ale vyzerá celkom dobre.“

Príležitosť bola ešte stále vhodná. Pozbieral som odvalu a spýtal som sa: „Skús porovnať. Vyzerá Sabine lepšie?“

Srdce mi pulzovalo. Dostanem odpoveď na svoju otázku? Jogí

nemusel dlho premýšľať. (Ako to len robil?) Pokrútil hlavou a povedal: „Sabine nevyzerá tak dobre ako Katrin.“

|||

Na jednej z posledných hodín nemčiny pred prázdninami mávala pani Spangenbergová plnú obdivu tenkou knižočkou, ktorú som si musel objednať v kníhkupectve na Pšeničnej ulici. Pani Spangenbergová si poviedku už prečítala a teraz to robies vychvaľovala svoju niekdajšiu žiačku. Zo všetkých žasnúcich pestrotieňov som ja žasol najviac, keď som uvidel názov toho diela: Rick alebo Ilvorif je niekedy ľazké. Je to možné? Napísala Christiane Johanssenová knihu o onemení? Takú tému by som od nenápadnej pestrotieňky nečakal.

Cez ďalšiu prestávku mi Sabine dala svoju parížsku dovolenkovú adresu. Mój návrh, aby sme si napísali listy, prijala s radosťou, spojila ho však s jednou podmienkou: „Napíšem ti, ako sa mi kniha páči, a ty mi napíšeš, ako sa páčila tebe. Súhlasíš?“

Ľahkomyseľne som súhlasil.

|||

Bola prvá sobota marcových prázdnin. Viezol som sa na bicykli popri flotbeckom trhu. Prázdna nákupná taška sa hojdala na kormidle. Spustil som sa na bicykli dolu k Bruslinkovej ulici. Mój prvý cieľ v toto dopoludnie nebol trh, ale Pšeničná ulica. Vpletený do myšlienok som na Pšeničnej ulici priviazal bicykel reťazou. Dve výkladné skrine žiarili vystavenými knihami. Mal som šťastie. V kníhkupectve neboli takmer nijakí zákazníci a objednanú knihu som mal už pripravenú. Plný očakávania som k pokladnici položil prerátané peniaze.

„Mám ju zabaliť?“ spýtala sa predavačka.

„Stačí papierové vrecko.“

Trošku vzrušene som sa prizeral, ako balila Christianinu malinovo červenú knihu o onemení.

Neskoro večer som sa hneval, že som bol taký ľahkomyseľný. Prečo som len prijal Sabinein návrh? Mám jej napísať, ako sa mi kni-

ha páčila. Vedel som, že Sabine má tú knihu rada. Kedykoľvek sa rozhovor zvrtol na knižočku, žiarila šťastím. Sabine rozprávala, že ak má tajné želanie, tak to je niekedy napodobniť Christiane. Nesmel som napísať, aká je tá kniha zákerná. Nechcel som si to so Sabine rozhádzat.

Ako to len bolo možné, že som nerozumel, o čo v tej odpornej knihe ide? Prečo pestrotiene nemali s jej dejom ľazkosti? Prečítal som Christianino dielo dvakrát a dvakrát som neuspel pri pokuse poraziť ma. Znechutene som cível na obálku. V žiadnom prípade to nebolo o onemení, ako som dúfal. Bola to prolivná netopierčia kniha, kde sa to len tak hmýrilo vetami, ktorým som nerozumel.

Keď som si spomenul na slová pani Spangenbergovej, cítil som, že ma dobehla. Tá kniha sa mala dobre čítať?! Kým som sa rozhorčoval nad podlosťou netopiercov, venoval som nejeđen pohľad vankajšiemu vzhľadu knihy. Jej obálka vlastne nebola malinovo červená, ako som chcel napísať do listu Sabine. To bolo nepresné slovo na označenie tejto farby.

Prezeral som si vzhľad diela. Knihe dodávali farbu dva druhy fialovej. Svetlofialová poskytovala dievčenský vzhľad prednej strany. Predstavil som si malinu, ktorá videla málo slnka. Nedá sa nič robiť. Aj takáto červená by ešte stále bola príliš tmavá. V myšlienkach som si vytvoril mištičku s obláčikovým krémom a vedľa nej som nakopil maliny. Namáčal som doň jednu bobuľku za druhou. Bieloba tvarohu sa pomiešala s červenou malínou.

Farba knihy bola krémovitá malinovo ružová.

Keď človek nesmie napísať pravdu, mal by to skúsiť s nepravdou. Sabine som jasne a stručne oznámil, že sa mi Christianina kniha veľmi páči.

Len rýchlo preč s tým. Krátko pred polnocou som sa pobral k flotbeckej zátok. Rýchlo som vopchal obálku do schránky a v tme som odkračal späť na Priehradnú cestu.

O niekoľko dní neskôr som dostal poštu. List neprišiel z Francúzska, ako som dúfal, ale z Hamburgu. Známký prezradili jeho pôvod. Žiarila na nich hamburská pečatka. Obsah listu ma priviedol naspäť do sveta netopiercov. Krajský vojenský úrad ma povolával na odvod brancov.

Smola! Smola! Smola!

Naisto som rátal s tým, že povolávací rozkaz nedostanem. Nebol som ani pestrotičň, ani netopierec, a teda som nemal v armáde čo hľadať. Minulý rok ohodnotili Heimera ako schopného vojenskej služby. Na jeseň ho čaká základný vojenský výcvik.

Všetko sa vo mne stiahlo. Čo sa stane, keď ma armáda uzná za schopného? Pred mojím vnútorným zrakom pochodová i množstvá netopiercov. Nie, za vojaka som sa nehodil. Určite som mal dostať modrú knižku. Keby bola len štipka spravodlivosti, mal by so mnou osud zľutovanie a ušetril by ma.

Zostávalo mi ešte osem týždňov, kým som sa mal začiatkom mája dostať na krajskú vojenskú správu na Sofiinej terase. Jednoducho som predstieral, ako by ten ťaživý list vôbec neexistoval. Tomuto preffkanému správaniu síce chýbala prezieravosť, ale strkať hlavu do piesku mi robilo dobre.

30

Prázdninové dni sa pomaly mňali. Ku koncu prázdnin ma zastihol Sabinin list. Nevšimla si, že som Christianínej knihe tak málo rozumel. V pondelok po prázdninách som sa počas prvých dvoch vyučovacích hodín tešil na veľkú prestávku.

Kde mi asi Katrin skríži cestu?

Pri jazierku?

Na školskom dvore?

Vo vestibule?

Zvuk zvončeka na prestávku mi priblížil odpoveď. Najprv som sa vybral k jazierku. Nikoho som tam nevidel. Potom som pozvoľna pokračoval v ceste. V spojovacej chodbe som zabočil doprava k školskému dvoru. Možno bola Katrin tam. Oprel som sa o dvere a vyšiel som von. Nevidel som nikoho. Kráčal som ďalej k vestibulu. Nevidel som nikoho. Kde je? Odšliapal som z vestibulu k spojovacej chodbe.

Tam stála!

Stála sama, obrátená ku mne napoly chrbtom, a pozerala na jazierko. Po chvíli sa Katrin obrátila a rozostuňala sa.

„Ahoj, Axel.“

„Ty vieš, ako sa volám?“

„Prečo nie?“

Chvíľku som premýšľal, nenašiel som však na jej otázku odpoveď.

„Stretneme sa niekedy?“ spýtala sa.

„Prečo nie?“

„U mňa?“

„Prečo nie?“

Dala mi svoju adresu a telefónne číslo.

|||

Autobus prerachotil okolo Labského nákupného centra. Za chvíľu odbočil doprava. Už veľakrát som išiel po ulici Pri domove dôchodcov. V tento aprílový deň som stlačil tlačidlo stop. Autobusová zastávka sa podobala ostatným zastávkam, na ktorých som nabhíeral veľa skúseností s nastupovaním a vystupovaním. Dobre naladený som zamieril na dohovorené miesto stretnutia. Chodník sa vyznačoval pozoruhodnými obrubníkmi.

Katrin už na mňa čakala. Jej otec, vojenský dôstojník, využil príležitosť na netopierčí rozhovor so mnou. Z jeho otázok som získal dojem, že uniformovaný otec chce byť dobre informovaný. Pretože nana a Heimer o mňa dbali, môjmu zovňajšku sa nedať nič vyčítať.

Katrinina izba bola milo zariadená, čo ma potešilo ešte väčšmi ako obrubničky pred domom. Pre mňa boli izby rovnako dôležité ako pestrotične, ktoré v nich bývali. Dvojdobrá miestnosť mi pomohla pocítiť k pestrotičke náklonnosť. Bol som na seba hrdý.

Popoludnie rozmrvilo svoje hodiny na prach a čoskoro sa obľáčil večer. Rozlúči som sa s plačúcou Katrin. Na spätočnej ceste som s údivom myslel na zahmlené zvončeky pod jej očami. Povedal som niččo zlé? Na nič som si nespomínal. Správal som sa ne-

vhodne? Na nič som si nespomínal. Bezradne som načúval racho-
taniu autobusu.

Bola to smutná cesta domov.

|||

Myslel to osud so mnou vždy zle? Nemohol som mať nikdy
aj šťastie? Plešalý pán trónil sám vo svojej miestnosti, čo mi uľah-
čilo vnímať ho. Do jeho úradovne sa prečieral lúč slnka. Lekár ne-
uáhlivo listoval v papieroch, ktoré som mu predložil. Vraštil čelo,
mrmľal si niečo nezrozumiteľné, a potom ma požiadal, aby som
sa vyzliekol.

Jeho želanie mi bolo rozkazom. Tak som tam stál a usiloval som
sa, aby Axel pri odvode vyzeral ako kópka nešťastia. Chodidlá som
obrátil dovnútra, spustil som plecia a vystrčil brucho. Nebolo jed-
noducho schovať to, čo s mojím telom urobili tri roky bojového
športu. Navyše som už nemal nohy do x, ani jednu ochrnutú. Na-
miesto toho som vystrúhal hlúpy výraz a odpovedal som tak, ako-
by som sa práve nachádzal vo svojom svete.

Lekár si ma s ľútosťou prezeral a krútil hlavou, akoby chcel dať
najavo, že ako vojak kariéru neurobím. Aby vôbec niečo povedal,
položil mi úradný lekár otázku: „Máte bolesti v kolene?“

Kolená mi občas zavŕzgali, preto som odvetil: „Áno.“

„Celé telo máte akési priveľké a krivé. A odstáva vám ucho.“

Pri posledných slovách sa povzbudivo usmial. Chcel vedieť ešte
niečo: „A ako sa vám darí dnes?“

„Celkom to ujde.“

Úradný lekár načarbal niečo do svojich podkladov. Mohol som
Axela znovu obliecť. Vraj ma ešte raz zavolajú a oznámia mi, či
som pri odvode prešiel. O krátky čas nato som nadšene zoskakoval
po schodoch zo Sofínej terasy: dostal som modrú knižku.

|||

Čo sa to len stalo s Katrin? Prečo ma prehládala ako vzduch? Od
mojej návštevy u nej sa vyhýbala mojím pohľadom. A cez veľkú
prestávku vždy sedela so svojimi pestrotieňovými kamarátkami.

Takmer nikdy som ju nestretol na chodbách, nikdy viac sa na mňa
nepozrela z kútika očí. Čo som urobil zle?

V rozhovoroch pestrotieňových chlapcov bolo veľa počuť o vý-
sledkoch odvodov. Väčšinu pestrotieňov uznali za schopných vo-
jenskej služby. Jog bol výnimka kvôli poškodenému kolenu. Keď
som rozprával o svojom zaradení, veľa pestrotieňov bolo prekvap-
pených, že som tiež dostal modrú knižku. S údivom som to zo-
bral na vedomie. Pre mňa bolo nad slnko jasnejšie, že nepatrím
do armády. Veď to bola armáda pre netopierčích pestrotieňov. Mu-
sel som strpieť veľa otázok: že predsa robím karate a hrám tenis.
V rozpakoch som mrmľal niečo o bolesťiach v kolene. Sice to ne-
bola pravda, svoj účel to však splnilo. Napokon, staré jazvy z ope-
račného domu na mojich kolienách boli ešte badateľné, a všetky
pestrotiene si to pamätali.

Jedna poznámka úradného lekára ma sprevádzala ešte veľa dní.
Hľadal som u nany vysvetlenie svojej osobitosti, ktorú som dovte-
dy prehľadal. Nana ma informovala: „Všimla som si to hneď po
tvojom narodení. Skúša a som všetko možné. Zalepila som ti to
dokonca leukoplastom. Nič však nepomohlo. Tvoje ľavé ucho jed-
noducho nechcelo byť také, ako tvoje pravé ucho.“

|||

Koncom mája som zase sprevádzal nanu do operačného domu.
Nemo som vedľa nej stál. Nana nevyzerala dobre. Ako vždy pracu-
vala svedomito a Jochena navštevovala tak často, ako sa len dalo.
Na postelnej bielejzni sa križovali tieňové záclony. Jochen pokojne le-
žal pod prikrývkou. Len pravá noha mu vykúkala na konci poste-
le a kývala sa hore-dole. Páčilo sa mi, ako živo Jochenova noha vy-
konávala tento pohyb, ako svojvoľne zostala verná toľto rytmu,
ako odvážne sa oddelila od ostatného spiaceho tela.

Lonicovali mnou nostalgické pocity. Boli časy, keď som také-
to pohyby miloval zo všetkého najviac. Všetko sa vo mne stiahlo,
lebo som začítal spomienku na stratené časy. Jochena a mňa spoji-
lo dvojdobré puto. Mal som rád jeho aj jeho nohu, čo som povedal
nane. Ona táto radosť so mnou nezdíeľala.

Viabčie spoločenské vonku pri jazierku čvirkalo. Katrin už ráno nerobila oblúk, ktorý mi spôsoboval toľko radosti. Michael si hra bol do svojich svetlých vlasov a zívot. Od pádu z okna vo Flánsku som tohto pestrotičňa videl v inom svetle. Ma som ho rád. Pozorne som načúval, čo hovoril. Pozorne som si všimol jeho pohyby. Michael znovu zívot. V zmysle svojej novej zdvorilosti som sa spýtal: „Mal si namáhavú noc?“

Michael prisvedčil. Na jeho ľavej topánke som si všimol biele kľbko. Pozrel som sa lepšie. Nielen na prvý, ale aj na druhý pohľad sa toto kľbko podobalo kusu bielizne, ktorá sa zvyčajne neosí na chodidlách. Vyfúchalo medzi nohaviceu a topánkou. Spýtal som sa: „Nechýba ti nejaké oblečenie?“

„Zvláštne, že sa výtáš. Skutočne som dnes ráno hľadá ako blázon.“

V tomto okamihu prichádzala po chodbe rýchlym krokom Sabine. Červené vlasy mala zviazané stužkou a lapala po dychu. Namieste pozdravu som povedal: „Nemusíš sa ponáhľať. Eivers tu ešte nie je.“

„Našťastie,“ vzlychla Sabine.

S presnosťou mala mierne problémy. Jej ospalý hlas prezrádzal krátky spánok. Sabine vklzia do šerej predizby triedy.

„Viem, kde je,“ pošepol som Michaelovi.

Na jeho tvári sa zračil otáznik.

„To nemôžeš vedieť.“

Michael nemal ani náznak tušenia. Vychutnal som si ten pohľad, a potom som ukázal prstom. Neveriacky sa pozrel nadol. Váhavo sa zohol, vytiahol kus bielizne a držal ho vo vzduchu. Keď do dverí vrazil pán Eivers, na Michaelovej zmätenej tvári sa objavila červeň. Na jedno mihnutie viečkom sa mi ponúkol dvojlôbry pohľad. Oba pestrotične sa dívali na biele kľbko, ktoré vyzeralo... ako spodné nohavice.

Michael náhlivo vopchal svoj nález do vrečka na vetrovke. Pán Eivers bez mihnutia oka kývnutím zavola žiakov do triedy.

Júnové slnko sa bralo na hladine jazierka svoju trblietavú hru. Riedka trstinová obruba sa kývala vo vánku a vŕhala rozkolísané tieň na kamene a trávu. Ťahalo ma to preč na školský dvor. Už dva mesiace som bol pri svojich prestávkových potulkách opäť sám. Nikto ma nenasledoval, nikto mi neprekrížil cestu, nikto sa ma nespýtal, kam idem. Potisol som dvere vedúce na školský dvor a vyšiel som do priestoru zaliateho slnkom. Oproti mi šla Katrin, bola sama. Hľadal som v jej tvári nejaký pohyb, ale ona na mňa ani nepozrela. Pekné mesiace zo začiatku roka boli preč.

Na dvore som urobil oblúk k futbalovej bráne, vkročil som na škvartu a pod chodidlami som zacítil hrubé zrná. Z futbalového ihriska viedli moje kroky k vestibulu. Kým som stačil prísť k dverám, z druhej strany ich otvorila Katrin a blížila sa ku mne, ešte stále sama. Zase mi nevenovala ani pohľad.

Vo vestibule sa to len tak hmýrilo netopiercami, čo bol pre mňa dôvod na to, aby som odišiel. Vydal som sa smerom k jazierku. Cez túto prestávku som si chcel ešte raz vychutnať slnečné trblietanie na vodnej hladine.

Rybky si usilovne plávali sem a tam, jagavá hra nad ich chrbtovými plutvami zostala pred nimi skrytá. Lietať nevedeli.

Zo spojovacej chodby sa vynorila Katrin, ešte stále sama. Bfžíla sa ku mne a... nevenovala mi ani pohľad, hoci prešla iba na meter odo mňa. Pozeral som za ňou. Nezastavila sa, neobrátila sa ku mne, vzápätí sa stratila vo vchode do hlavnej budovy.

Zvláštne uvofnený som sa pobral do miestnosti, kde mala byť francúzština. Hoci som ešte stále nevedel, prečo návšteva u Katrin začiatkom apríla dopadla zle, rozumel som jej následnému správaniu. Stratila radosť z prestávkových oblúkov. A túto radosť už nikdy nenašla.

Ranné slnko v triede vejiarovito rozlialo svoje lúče. Pani Behrensová stála na katedre v tienistej časti miestnosti, zatiaľ čo nad lavicu mi tancovali prachové zrnká. Pani Behrensová sa rázne pre-

pracovala od jednej lekcie k druhej. Medzčasom hovorila na hodine už len po francúzsky.

Oproti mne sedela Sabine čiarotom k oknu. Júnovému slnku sa Sabinine červené vlasy zrejme zapáčili rovnako ako mne. Posypalo hodvábné pramene leskom a vytiahlo z nich netušené červené tóny. Sabinine vlasy sa ligotali pôvabnejšie ako vodná hladina jazierka, ktoré sa ligotalo tak pôvabne, že som ho nesmierne rád pozoroval.

Záplava trblietavých iskričiek pokryla štvordobré vlasy, keď Sabine zdvihla ruku, aby sa prihlásila. Pani Behrensová sa pýtala, ako sa volá Kolín po francúzsky. Vyvolala Sabine: „Cologne.“

Bolo to správne. Pani Behrensová pokračovala v hre na otázky: „Hamburg?“

„Hambourg.“ odpovedal iný pestrotieň.

„Mnichov?“

„Munich.“

„Norimberg?“

Prihlásila sa iba Nicola, najlepšia žiačka kurzu francúzštiny. Učiteľka ju vyvolala: „Nuremberg.“

Aj to bolo správne. Pani Behrensová sa pýtala ďalej: „Aachen?“

Zase sa prihlásila iba Nicola. Pani Behrensová sa pozerala po triede. Teraz bolo načase, aby som sa aj ja zúčastnil hádankovej hry. Prihlásil som sa. Bol to dobrý pocit, že som vedel správnu odpoveď. Pani Behrensová ma vyvolala. Povedal som: „Aix-la-Chapelle.“

Aj to bolo správne. Teraz pani Behrensová ohlásila veľmi ťažkú otázku. Vraj ešte ani jeden jej žiak za celé tie roky nevedel správnu odpoveď. Na Sabininej tvári sa zračilo napätie. Na vyučovaní sa snažila, veď s každou lepšou známkou sa zvyšovali jej vyhliadky, že bude prijatá na štúdium medicíny. Pani Behrensová sa spýtala: „Bodamské jazero?“

Sabinine čry ochabli. Boj o dobré známky ju unavoval. Znovu musela prijať drobné sklamanie. Prítom chcela iba imponovať svojmu otcovi obchodníkovi ako promovaná lekárka. Rozhliadol som sa po triede. Žiadny pestrotieňový žiak sa neodvážil prihlásiť, ani Nicola. S istotou, že poznám správnu odpoveď, som sa prihlásil a pani Behrensová ma vyvolala.

„Lac de Constance.“

Sabine neveriacky pokrútila hlavou.

„Odkiaľ to vieš?“

„Švajčiarsky školský atlas z roku 1911,“ pošepl som jej.

Sabine znovu pokrútila hlavou, zatiaľ čo ma pani Behrensová chválila za odpoveď. Na tejto hodine ma už nevyvolá, budem mať dost času venovať sa svojim myšlienkam a pozeráť z okna. Do konca hodiny som si užíval sladké ničnerobenie. Občas som sa pozrel na Sabinine vlasy žiariace červenou. Vyzerali pekne.

|||

Prácou v krížovkárskej redakcii som sa štvorček po štvorčeku bližšie zoznamoval s nemčinou. Po prvý raz som pociťoval radosť z návalu slov. Nároky pri vytváraní krížovky boli také nízke, že som prácu zvládol bez námahy. Keby som pre nana musel písať články, pohorel by som na celej čiare. Naproti tomu krížovky s družnými štvorcami vo mne vzbudzovali dôveru. Nemusel som rozumieť žiadnym protivným netopierčím príbehom, stačilo len písať slová čí kríža.

Fúknutím som odplašil šupinky z gumovania k parapetnej doske, kde som ich zornul do dlane a po jednej vpúšťal do odpadkové-
ho koša. A je to! Ďalšia krížovka bola hotová. Hrdý som sa pozeral na svoje dielo a rešil som sa predovšetkým z ľavého horného rohu, kde sa v spoločnom I krížovali slová MORIBUND a MALIGNOM. Nana sa istočne poteší, pretože obe slová som pochytí pri našej poslednej návšteve operačného domu.

Radostne som kráčal po dome s dvurom k naninej kancelárii. Už celé týždne mala uštvaný novembrový výzor. Prítom jún nešetřil kvetmi ani slnkom.

„Dobry deň, matka. Tu je krížovka.“

„Už si hotový? Si stále rýchlejší.“

Nevšimavo zložila návrh a odložila ho nabok. Takto predsa nemohla obdivovať riešenie s moribundom a malignómom, na ktorý som bol taký hrdý.

„Pozri sa sem,“ povedal som jej a znovu som rozprestrel návrh.

Teraz si nana dopriala čas, aby ocenila moju vzorne zostave-

nú krížovku. Uprone hľadela na papier a zrazu prísne povedala: „Takto to nemôžeme odovzdať. Malignóm a moribund sú príliš negatívne pojmy. Celá tá časť musíš prerobiť.“

Kým som stihol protirečiť jej hodnoteniu, dala sa do plaču. Zlomeným hlasom povedala: „Si strašne netaktný a necitlivý.“

Kým som stihol protirečiť aj tomuto hodnoteniu, nana si ukryla tvár do vreckovky a poslala ma von z izby.

To bolo od nany škaredé.

Nekonečne som sa snažil, aby celá krížovka bola bez chyby, a namiesto vľaky mi vynadala.

Utiahol som sa do svojej izby a zahľadel sa na skveľý roh s moribundom a malignómom. Skutočne som urobil chybu? Neveriacky som si otvoril Severína Severa. Malignóm je zhubný nádor. Jochen mal malignóm v hlave, a preto sa presťahoval na cintorín. V Severínovi však nebolo uvedené, že malignóm je negatívne slovo. Pri s.o.vách zo sféry "irónia sa ma nedotýka" bola vždy poznámka „vulgárne“. Takéto slová nana v krížovkách nedovolila. Pri malignóme však takáto poznámka chýbala.

Malignóm bolo pekné slovo. Znelo skoro tak pekne ako magnólia, a magnólie sú jarné stvorenia s kvetmi nádhernými ako zlaté ryhky. Čím dlhšie som listoval v Severínovi, tým jasnejšie mi bolo: Nie je som sa mylil, ale nana.

Nahnevane som roztrhal krížovku na drobné kúsky a po jednom som ich vpišľal do odpadkového koša. Je pravda, že nana ma za moju prácu platila. Ale nikdy by som neklesol tak hlboko, aby som pre jednoznačnú naninu chybu vygunoval skveľý roh s moribundom a malignómom. Nazlostene som vytiahol čistú predtlač a pustil sa do práce.

|||

Pod chodidlami mi vŕzgali piesok zaliaty slnkom. Pohľadom som blúdil po párných číslach domov, ktoré sa zvyšovali v dvojitých krokoch a viedli ma k miestu schádzky. Už pol roka som nevedel, či je Sabine moja priateľka alebo nie. O dva týždne sa začnú letné prázdniny a Sabine sa vyberie na veľkú oceánsku cestu.

Jednoducho som to teraz chcel vedieť a dohovoriť som si s ňou stretnutie.

Cesta od záhradnej bránky k schodíkom pred vchodovými dverami do domu mi bola po telkových návštevách dôverne známa. Sabine otvorila dobre naladená. Pozdravila ma a povedala: „Pod' so mnou hore. Čo máš na srdci?“

Íšiel som za ňou po schodoch do jej izby. Na poličke s knihami ležala vedľa hŕby nôt jej nová flauta.

„Veď si sadni,“ povedala Sabine a ukázala na okraj postele. „Nemáme veľa času, ešte idem na vyučovanie a predtým musím nakúpiť.“

Prútené kreslo s vysokým operadlom zaškrpalo, keď sa doň pestrotieňové dievča posadilo. Spýtal som sa: „Ako ďaleko si s prípravami na cestu?“

„Ach, posledné dni myslím už len na motocy a diaľnice,“ zastonala Sabine. „Bude to posledná veľká spoločná cesta s našimi.“

Vystrel som si nohy a nenápadne som ľavou rukou uhládzal mäkkú látku prikučky, čo ma vždy lákalo. Obvyčajne ma nasmerovala k prútenému kreslu a sama si sadla na posteľ, kde sa rada túlila k poduškám.

„Povedz konečne, čo so mnou chceš prediskutovať. Som stále zvedavejšia.“

„Si moja priateľka?“ chcel som vedieť.

„Áno, pravdaže,“ odpovedala Sabine.

„Chodíme teda spolu?“ pýtal som sa ďalej.

Sabine sa hniezdila v kresle. Prútené pletivo vŕzgalo.

„Milujem ňu,“ povedal som slávnostne.

Po dlhej prestávke sa Sabine spýtala: „Myslíš priateľstvo s bezkávaním a tak?“

Pretože som nevedel, ako to myslí, jednoducho som mlčal. Aj Sabine mlčala a prepletala si krátke prsty. Po chvíli som sa spýtal: „Ako to myslíš s tým ‚a tak‘?“

Sabine sa chcela vyhnúť odpovedi. Čakala, že jej pomôžem, preto mi nadrobila zopár slov: „Dobre vieš, ako to myslím.“

Ja som však nevedel, ako to myslí. Zvedavo som pokrútil hlavou. Sabine sa ďalej zdráhala, odkasala si a potom povedala: „Spať spolu.“

Prekvapene som na ňu pozrel. To som nečakal. Najradšej by som bol povedal pardon, rozhodol som sa však pre inú odpoveď: „Áno.“

Bol som so sebou spokojný. Konečne som chcel mať priateľku, nesmel som podľahnúť náznakom hanblivosti. Pretože Sabine mlčala, zostal mi čas na jednu myšlienku. Čo by som vlastne mal urobiť, keby sa mi hodila okolo krku? O tom som doteraz nerozmýšľal. Držal som sa okraja postele a zrazu som si uvedomil, ako nevhodne sedím. Látka prikrývky bola taká mäkká.

Po mnohých okamihoch povedala Sabine: „Ach, Axel, naozaj si ma prekvapil. Vôbec som si nevšimla... Mám ťa veľmi rada, ale... neľúbim ťa.“

O niečo neskôr ma Sabine odprevadila ku vchodovým dverám a na rozlúčku povedala: „Bola by som rada, keby sme zostali priateľmi. Tvoje priateľstvo pre mňa veľa znamená. Napíšem ti z Ameriky a potešilo by ma, keby som po návrate našla list od teba. Môžeš mi to sľúbiť?“

Krátko som prisvedčil a bez obrátenia hlavy som podišiel k záhradnej bránke. Z oblohy posiatej oblakmi žiarilo júnové slnko. Bol to jednoducho dvojdobý deň. Počasie má vydržať a vyhladky na nádherné leto boli priaznivé. Pozoruhodný piesok Gieseho ulice mi pripomenul pozoruhodný piesok na pláži na Sylte.

Lahký vetriček pohladil koruny Pusinkovej ulice. Na frekventovanej Vínovej ceste bola zápcha. Pri záhradnom domčeku na začiatku Pusinkovej ulice som si ešte raz premietol náš krátky rozhovor.

Moja istota, že žijem v predvídateľnom pestrotičňovom svete, dostala trhlinu. Spýtal som sa Sabine, či chce byť mojou priateľkou. Rátal som so všetkým, len nie s odpoveďou, akú mi dala Sabine. Povedala, či myslím priateľstvo s „a tak“. Až po kolená som zaviazol v jej slovách. Vždy, keď si pestrotične myslia, že viem, ako to myslia, musím ich sklamať. Túto schopnosť nemám v repertoári.

Sabinine slová sa vo mne ozývali: Myslíš priateľstvo s bozkávaním a tak? Znovu som na zápästiach začítal mäkkú látku prikrývky. Vedel som presne, čo chcem: priateľku, aby som mohol povedať, že mám priateľku. Viac som nechcel.

Stromy na Bruslinkovej ulici sa klenuli nad chodníkom, poskytovali tieň. Pod mojimi pohľadmi ubíhali dlažobné kocky. Geometrický vzor ma upokojil. Jedno poznanie mi narušilo sebaistotu. Nikdy som nevedel, aký druh priateľstva majú pestrotične na mysli, keď vravia, že chlapec a dievča spolu chodia.

Jogi, Peter a Frank pri tejto téme vždy hovorili v hádankách. Teraz som to vedel. Mysleli priateľstvo, v ktorom boli dotyky a nežnosť. Bezmocne som sa trepotal vo vzduchu.

Ani jediný raz za posledných šesť mesiacov som na takéto priateľstvo nepomyslel. Nič podobné som si neželal, ani som nesníval o tom, že by som Sabine pobozkal, nebudaj s ňou spať. Sú myšlienky, ktoré sú mi blízke, a sú myšlienky, ktoré mi nie sú blízke. Myšlienka, že by som mal Sabine objať, mi bola vzdialená ako Mars a myšlienka, že by som mal so Sabine spať, mi bola vzdialená ako Slnko.

Nohy podo mnou sa rozbehli. Na rohu Bruslinkovej ulice a Vápenčovej cesty som zastal. Úradná budova mi večne ukazovala svoju sivú fasádu. Pred vyše česaťročím som tu bol na perorálnom očkovaní. Lekárka nakvapkala hnedastú tekutinu na kocku cukru, aby nemala takú horkú chuť. Pred mojím vnútorným zrakom nasávali kryštály kockového cukru hnedú tekutinu, aby sa potom oddali svojmu osudu.

V tomto období som začínal postupne tušiť, ako sa pestrotične správajú k sebe navzájom. Najťažšie bolo porozumieť malíčkestiam, ktoré nikto nechcel vysvetliť. Prečo hovorili pestrotične dovidenia aj vtedy, keď vedeli, že sa už nevidia? Prečo nana za každým povedala, že mám zadržanú hlavu? Nespočetne veľa ráz som si šmátral po čele, aby som našiel tú tajuplnú deňu, ktorú som nevidel ani necítil. Mučila ma jedna otázka za druhou a odpovede mi neprinášali úľavu.

Prešiel som cez Vápenčovu cestu a nechal som za sebou spomienku na lekárku, hnedú tekutinu a kocku cukru. Cestou na Gieseho ulicu som si zostavil slová. Severín Sever by bol na mňa hrdý. Povedal som Sabine, že ju ľúbim, lebo som nechcel pôsobiť nezdvorilo. Pestrotične hovoria dobré ráno a dovidenia, lebo sú zdvorilí. Nezáleží na tom, či je ráno naozaj dobré a či sa naozaj uvidia. Pestrotične používajú tieto slovné spojenia zo zdvorilosti.

Môže to byť ráno s hmlou alebo dažďom, s mrazom alebo víchricou, pre zdvorilé pestrotiene je to stále dobré ráno. Sabine sa mala stať mojou priateľkou. Preto som použil zdvorilostnú frázu, ktorú som tak často počul vo filmoch: *Milujem ťa. Nezáležalo na tom, či Sabine naozaj ľúbim. Dôležité bolo, že som sa správal tak zdvorilo ako pestrotieni.*

|||

Sto osemdesiaty druhý deň pomaly prilákal súnorak. Boli som ešte príliš nepokojný na to, aby som išiel spať. Sedel som za písacím stolom a čarbal som písmená. V poslednom čase ma tešili moje iniciálky. Písmená A a B boli ukryté v mnohých slovách. Spôsobovalo mi ab: solárnu radosť, keď som túto milú slabiku mohol vypátrať a zdôrazniť v málnych slovách: ab: normálny, ab: straktný, ab: surdný, ab: solvent, ab: recua, ab: onentný, ab: stinent, ab: solutistický, ab: sentovať. Tým, že som sa stal doslova viditeľným, upevnili sa tieto pojmy podobne, akoby vyasfaltovali lesný chodník.

Paprikové korenie.

Presne o desiatej som si rozložil sklápaciau posteľ a vklzol som pod perinu. Chcel som zaspať ešte pred polnocou, aby som na druhý deň ráno mohol svoju plnoletosť vychutnávať o to intenzívnejšie. V tme detskej izby som pustil myšlienky na prechádzku. V osemnástich rokoch človek dosiahne plnoletosť a je dospelý. Vedel som, čo to znamená. Mal by som povedať zbohom ab: normalite. Moje omámenie zmizne. Už nikdy sa uprostred húfu pestrotieňov nebudem cítiť nesvoj. Už nikdy sa nezamotám vo zvykoch a chýbajoch pestrotieňov. Nasledujúce ráno ma naplní rozumom a zrozumiteľnosťou. Noc ma bohato obdarí všetkým tým, čo mi doteraz chýbalo. To bolo moje veľké želanie k osemnástym narodeninám a vedel som, že sa mi splní.

Nana chcela vyskúšať niečo nové a navrhla, aby sme oslavovali mimo Hamburgu, veď pred dvoma rokmi som tiež oslavoval vo Flámsku. Jasnú, že som nebol taký ľahkomyselný, aby som nanič ponuku prijal. Moje narodeniny sa museli oslavovať v Hamburgu. Neprišiel som na ďalší experiment.

|||

V deň svojich osemnástych narodenín som sa zobudil skoro ráno. Byť plnoletý bol štvordobý pocit. Ako som tak ležal, pátral som po zmenách, ktoré sa mali udiť v spánku. Kým som preklzol do bdelého stavu, uhládžal som prikrývku. Myslel som na svoju prvú a poslednú schôdzku s Katrin, pozoruhodné obrubníky na jej ulici a čudoval som sa, že ešte stále neviem, prečo sa naša schôdzka skončila nešťastne. Mali účinky mojej plnoletosti nejaké obmedzenia?

S trojdobrým pocitom som vošiel do kúpeľne. Nana a Heimer ešte nevstali. Bublínkový prúd vody sa ako vždy rútil do umývadla a príjemne zvučne sa rozprskol na bielom dne.

Na chodbe ma pozdravila nana a Heimer: „Všetku najlepšie k tvojim osemnástym narodeninám.“

„Tužko je plnoletý. Všetko najlepšie.“

Oba pestrotiene ma obdarovali ešte niekoľkými ďalšími vetami, a potom som sa znovu utiahol do svojej izby. Kvočal som na okraji postele a rozmýšľal o ich zahmlených tvárach a zašáčkovaných líasoch. Ak mám byť úprimný, nana a Heimer sa v ničom nezmenili. Obľekol som sa a čakal, kým nana zazvoní na raňajky.

S dvojdobrým pocitom som kráčal po chodbe do obývačky, kde ako vždy na narodeniny bolo slávnostne prestreté. Kakao a koláč chutili výborne. Na stole sa do výšky kopili darčeky. Aj to bolo ako vždy. Možno sa toto ráno kopilo o niečo vyššie ako minulý rok. Ako som si usrkával z kakaa a odlamoval kúsky bábovky, zrazu mi svillo. Moje osemnásť narodeniny sa od svojich predchodcov ničím nelíšili. Mierne znechutený som sa pustil do vybalňovania darčiekov. Ale tak naozaj tešiť som sa nedokázal. Moje sklamanie bolo priveľké.

Po letných prázdninách sa začalo máľne vyučovanie v auguste bezo mňa. Okrem mňa chýbali ešte tri pestrotiene z ročníka, v ktorom bolo dokopy vyše osemdesiat žiakov. Písomné skúšky boli stanovené na pondelok, utorok a štvrtok v druhom týždni. Aby sme ja a ostatní traja žiaci, ktorí chceli maturovať o pol roka skôr, mali viac času na učenie, nemuseli sme sa zúčastňovať na máľnom vyučovaní, čo ma tešilo, pretože medzičasom som sa v Trnkovej škole cítil nesvoj.

Pred skúškami sa mi viac nechcelo učiť. Zbieranie bodov stratilo pre mňa niekdajší pôvab. Už pred skúškami, len po dvanástich ročníkoch, bolo takmer isté, že bez ohľadu na to, aké známky dostanem, budem mať ma, uritu vo vrecku. Väčšinu času som prešiel za písacím stolom a hľadel som do okna. Po šiestich týždňoch letných prázdnin mi nechýbal školský dvor ani jazierko.

Pred skúškami som často myslel na svoje školské začiatky. Odkiaľ som prišiel? Prečo som tak často túžil po rachu? Prečo som toto ticho nikde nenachádzal? Nastal vo mne rozkoľ. Prečo som sa cítil, akoby som sa už dávno utopil? Nebol som predsa utopenec. Vyzeral som fajn, v Severnom mori som neplával ďalej ako po prvú plytčinu a pri kúpaní som do pľúc vpúšťal iba vzduch. Žiaľ, cítil som sa úplne inak. Boli zlé dni utopenca, keď som sa ponáral do smútku. A boli dobré dni svište. A boli máľne pestrotieňové dni.

Budú ma skúšať z biológie, francúzštiny a angličtiny? Učil som sa teda slovíčka a celé vety naspamäť – a rátal som týždne. Koncom augusta, v piatok, budem takmer s dvojtýždňovým meškáním sedieť znovu na vyučovaní. Dva týždne v septembri bude škola počas projektových týždňov odpočívať. Hneď nate sa jesenné prázdniny postarajú o dva týždne oddychu. Potom však od polovice októbra do začiatku decembra bude po mne chniapať sedem týždňov vyučovania, čo sa však s dávkou statočnosti dá zvládnuť.

S úľavou som rátal na prstoch, že tento posledný pohrok vlastne ani nie je pohrok, ale nanajvýš štvrtok. Iba november bude celý školský mesiac. Ústna skúška z občianskej náuky potom rozhodne, či ukončím školu predčasne.

Obrovské stromy sa bezlísto týčili do výšky. Splieť konárov sa podobala kostre. Vietor sa oprel do kostnatého trupu. V pozadí sa dvíhali Špicbergy, kde sa Frank pred rokmi takmer utopil. November bol pre nana zlý mesiac. Rada o sebe vyhlasovala, že je tropická rastlina. Potrebuje teplo a slnko, aby prospievala. Bez slova som kráčal vedľa nany. V týchto novembrových týždňoch bola ešte trdnorayseľnejšia ako minulý rok. Krížovkárskej redakcii sa darilo znamenite. Bola ako nana rastlina, ktorá si vyžadovala veľa nany, a veľa nany aj dostávala.

Práca jej teraz robí dobre, hovorila nana. Keď sa vyzbrojená hrablami a lopatou pustila do buriny, líca jej rozčyvali slzy. Do náhrobného kameňa boli vyrezané čierne čísla jedného života. Keď Jochen v júni zomrel, neveral ešte ani päťdesiat rokov. V jeho hlave vykvitla magnólia a roztrúsila sa mu do celého tela. Najprv stratil iba rovnováhu, potom reč a nakoniec spomienky. Len kviekajúca noha sa až do konca bránila rastline.

Zmúdre človek zo skúsenosti? Na moje osemnásť narodeniny ma nana a babka bohato obdarovali. Nespĺnilo sa mi iba to najtúžobnejšie želanie. Nana vždy hovorila, že želania nie sú objednávky. Možno som bol príliš nenásytný. Možno osemnásť narodeniny neboli tá správna príležitosť, aby som si želal cel'stvoť. Nasvedčovalo tomu veľa vecí. Navyše, v Nemecku sa človek stane úplne plnoletým až vo veku dvadsaťjeden rokov.

Výraz skúška dospelosti sa mi páčil väčšmi ako latinské slovo maturita. Dvojslovný pojem bol naplnený významom a zmeiou. Čím dlhšie som o tom premýšľal, tým istejší som si bol. Vianoce sa neoslavujú v jeli. Svoju veľkú hodinu zažijem v deň odovzdávania vysvedčení. Ako mi to pestrotiene stále hovorili? Vraj mi to pomalšie zapína, treba mať so mnou trepezlivosť.

Obraz Osdorfskej cesty sa pred mojim vnútorným zrakom skladal do celku: S vysvedčením vo vrecku opustím školský areál, a vo chvíli, keď vyjdem zo školskej brány, ako čarovným prútkom

zmizne aj moja abnormalita. Pestrotiene stratia svoju prázdnotu. A už nikdy nepocímim reпрítomnosť tam, kde je možná prítomnosť.

Pri školskej bráne musí byť nejaký čarovný prah, iba som ho doteraz nezbadal. Vzrušene som skonštatoval svoju nevšímavosť. Bol tento prah aj pri zadnom vchoďe? Na mojom obraze sa ukázala škvrna. Mohol som v deň svojej skúšky dospelosti vyjsť na Osdorfskú cestu tak nevšímavo ako vždy?

Zvyšok obrazu prekryla pochybnosť. Východ na Osdorfskú cestu vlastne nebol ozaistný východ, ale niečo ako diera v plote, kadial' žiaci preláčali svoje bicykle. Učítelia na autách vždy používali južný vchod, ktorý vyzeral omnoho dospeljšie ako jeho malý brat na severe. Zrazu som si bol istý. Čarovný prah na vykročenie do života bol len pri hlavnom vchoďe. Keby som z ničoho nič vykročil nesprávnou bránkou, ľahkomyselne by som si premárnil najdôležitejší okamih svojho života.

Odteraz mám pre ukončenie školského obdobia len jednu istotu. Krok do života vedie von: na Ohlenkamp. Plný očakávania som sa tešil na posledný deň v škole.

II

Vstal som zavčasu, poslal som a sadol som si k písaciemu stolu. V tento decembrový deň bolo chladno, izbu som vyvetral len krátko. Posledný raz som vybral z obálky hárok so známkami a prezeral som si výsledky augustovej písomnej skúšky:

angličtina - 13 bodov
francúzština - 12 bodov
biológia - 7 bodov

Bolo to kuriózne. V biológii, v ktorej som sa cítil najistejšie, som zaostal za svojimi možnosťami, a v predmetoch, ktorých som sa kedysi obával kvôli slohom, som zabodoval. Z posledného skúšobného predmetu ma mali skúšať iba úsme, a preto občianska náuka pre mňa nepredstavovala žiadnu výzvu, navyše keď moja učiteľka, pani Hänlerová, nemala netopierčie maniere.

Dožičil som si ešte posledný pohľad na seznamu tém, potom som podkladal všetko zo stola a s pôžitkom som uhládzal jeho chladnú dosku.

Ohlenkamp - Ohlenkamp - Ohlenkamp.

Šťastne som si mrmlal slabiky a uhládzajúc som čakal na zaznenie zvonca, ktorý oznámi, že raňajky sú hotové.

III

Skúšku som zvládol podľa očakávania bez ťažkostí. Na rozdiel od augustovej skúšky som sa na občiansku náuku poctivo pripravil. Kým sa učítelia radili o mojej známke, čakal som vonku a prezeral som si jazierko. Skôr ako s vysvedčením prekročím čarovný prah, mohol by som si ešte dopriať črnnú radosť a posledný raz navštíviť kľúčový bod svojich potuliek.

Pri odovzdávaní vysvedčenia mi v hlave bzučali myšlienky. Nevnímal som naplno, čo mi učítelia hovoria. Rozlúčil som sa so všetkou zdvorilosťou a s rešpektom som si odložil vysvedčenie dospelosti. Rozrušene som si to namieril k hlavnému vchoďu. Jazierko? Na to som teraz nemal chuť. Natčene som poskakoval po schodoch k vchoďu.

Sofína terasa - Sofína terasa - Sofína terasa.

Posledný pohľad na čiernu tabuľu: šťastne som sa ponáhal ďalej. Škola sa skončila, začína sa čas celistvosti.

Čím som bol bližšie k školskej bráne, tým pomalšie boli moje kroky. Prekročenie čarovného prahu som si chcel vychutnať do všetkých podrobností. Bude to znamenité.

Predzimný vzduch sa mi surovo trel o líca. Tak ako ráno sto osemdesiateho tretieho dňa som dvíhal nos do vzduchu, aby som začítil závan zrieny.

Ako vníma celistvosť pocitov?

Ako sa pociťuje prítomnosť, keď je zjavná nielen v nohe alebo v kolene, ale v samotnom vnútri?

Maturitné vysvedčenie som mal uložené v školskom kufriku. Zatiaľ sa neozval priliehavý pocit k nemu. Vyhrabané nádeje som nechal za sebou.

Ohlenkamp už ležal za mnou. Vápencová cesta, Jarabinová alej

a Bruslinková ulica: to boli ulice, ktoré mi od detstva ukazovali svoje nebovo modré tabuľky s oblakovo bielym písmom. Zbabral som to? Mohol som si byť istý, že som si vybral ten správny východ? Ohlenkamp síce mal úchvatne pekné obrubníky a dvojdobrý pieskový chodník, čím sa Osdurfská cesta nemohla popýšiť. Stačilo to však na to, aby vyhodil zo sedla štvorprúdovú hlavnú cestu?

Skormútcne som kráčal po geometrickom vzore dlažobných kociek. Pri othmarschenskej pošte som odbočil na Gieseho ulicu. Nízka záhradná bránka sa zaplesla ako vždy. Sabine ma privítala so zvláštnym úsmevom: „Chceš mi ukázať maturimé vysvedčenie?“

„Nie.“

Úsmev na Sabine nej tvári zhrčkavel. Urazila sa?

Zavesil som svoj holubaco modrý kabát na vešiak a hltal som, prečo sa urazila. Prečo sa netešila z mojej úprimnosti? Aký by som mal mať dôvod ukázať jej vysvedčenie?

Sabine vyšla bez slova po schodoch k svojej dievčenskej izbe. Keď som si sadol, prútené kreslo ma s praskotom pozdravilo. Sabine sa spýtala: „Naozaj mi nechceš ukázať vysvečko?“

„Nie.“

„Zo všetkých mojich priateľov si ty najzvláštnjší. Každý z mojich priateľov by bol hrdý na svoj výkon. A chceli by si vychutnať moje obdivné pohľady. Moje oči však pre teba neznamenujú nič, to som si už všimla. Nikdy sa mi nepozeraš do tváre, keď sa spolu bavíme.“

Sabine bola ešte stále trazená. Chvíľu mi trvalo, kým som dal dokopy tie správne slová: „Chcela by si vidieť moje vysvedčenie?“

„Ešte sa pýtaš?“ povedala Sabine.

Vyhrabal som vysvedčenie a podal ho Sabine, ktorá sa s úľavou usmiala.

„S takými výsledkami by som mohla študovať medicínu,“ povedala ticho.

Kým sa Sabine kochala mojimi bodmi, prechádzal som pohľadom po jej nahadko učesaných vlasoch. Teraz uprostred jesene boli tmavšie ako v lete. Každým pohľadom sa moja sklúčenosť vyparovala a po chvíli som sa už kýval v kresle hore-dolu. Jemný

praskot sa mi páčil a Sabine ma nenapomenula, aby som s tým prestal.

Na rozlúčku mi dala odkopírovanú poviedku od autora, ktorého som nepoznal. Volala sa Školský výlet.

|||

V dome s dvorom ma už očakávala nana. Bez očiakov ma vyzvala: „Tak som s tým vysvedčením.“

Nemal som vlastne chuť ukázať jej ho. Keďže mi nana nepoložila otázku, moje štandardné nie pre všetky životné situácie sa neozvalo. Nana dôkladne študovala známky. Povedala, že som prekonal všetko, v čo sa odvážila dúfať. Dlhé roky mi zamúčovala fakty o mojom ranom detstve. V tento decembrový deň to bolo inak. Akoby mimochodom sa rozhovorila: „Ako malý si ma obdivuje, keď si nebol také dieťa, aké si matky želajú. Nechcel si rozprávať a bol si rád sám. Dosť dlho sme si s otcom mysleli, že fa budeme musieť dať do osobitnej školy. Boli to zbytočné starosti. Vyvrátil si tvrdenia všetkých pochybovačov, vrátane tvojej mamy.“

Nana vypustila ešte veľa slov a urabila veľa gest, kým sa odmlčala. V deň mojej zrelosti mi neostalo ušetrené ani jedno vyriešenie.

Prečtým som bol hlúpy?

Až do takých podrobností som to nechcel vedieť. Bolo príjemné, že ma pokladali za múdreho. Upevnilo sa vo mne silné podozrenie. Bolo vlastne dovolené vymyslieť si žiaka s usmiatymi slúčkami, ktorý za mňa chodil do školy a zbiera známky, po ktorých som vždy túžil? Nemalo by sa to považovať za akýsi svindel? Pokiaľ som vedel, nebolo to výslovne zakázané. Maturita sa nepodarila mne, ale akejsi divadélnej postave, ktorá nielenže vyzerala ako ja, ale sa aj tak volala a vedela všetko lepšie. Tá troška hrdosti na moje dobré známky, ktorá som si preniesol cez čarovný prah k Ohlenkampu, sa naninou otvorenosťou rozdrvila.

Niekedy je celkom príjemné zatvoriť pred niečím oči. Teraz sa to príjemné obdobie skončilo. Prečo som bol niekedy hlúpy a niekedy múdry? Doteraz som na to nenašiel odpoveď. Teraz sa mi núkalo vysvetlenie. Stačilo len trochu pritlačiť. To, čo nana rozpráva-

la, neznelo vôbec čarovne. Povedala, že mám byť tvrdý na maturitnú a na roky detstva mám radšej zabudnúť.

Ukáž maturitné vysvedčenie: nielen Heimer chcel obdivovať, čo sa účkovi podarilo. Aj príbuzných, známych a priateľov privádzala moja maturita do úžasu. Prestal som hovoriť nie.

|||

Severín Sever sa necítil usazený, lebo mal v knižnici dňom i nocou spoločnosť. Po každom mojom sviatku mu pribudol kamarát. Ani som nemusel pripomínať, že slovníky potrebujem pre prácu v križovkárskej redakcii. Nana mi rada darovala slovníky.

Severín Sever bol majster mojej knižnice. Jeho duch bol súčasťou všetkých kníh. Chcel som si nalistovať dve slová, ktorých zmysel sa predomnou ukrýval. Čo je to žiarlivosť? Pochytil som to slovo vo filme a nevedel som, čo znamená. Našťastie som v Severínovi našiel objasňujúce vysvetlenie.

Čo je to autistický? V poviedke, ktorú mi podstrčila Sabine, sa vyskytovalo toto slovo. Hoci som hľadal radu vo všetkých svojich slovníkoch, hlbší zryse slova sa mi neodkryl. Autizmus sa odvodzuje od gréckeho slova autos, teda sám.

Čo to znamená, keď je pestrotieň zameraný na seba a ponorený do seba?

Prečo je vtedy neschopný kontaktu?

Znie to tak, akoby sneh túžil po slnku.

Toto vratké vysvetlenie mi nič nehovorilo.

33

Po troch mesiacoch pokoja ma koncom marca znovu zastihla povinnosť. Neochotne som opustil dom s dvorom. Autoбусom a metrom som sa dolikotal až na stanicu Priehradná brána.

Rotherbaum – Rorherbaum – Rotherbaum.

Meno mestskej štvrte sa mi potulovalo v myšlienkach. Roztržito som prišiel k hlavnej budove hospodárskych vied. Nejaký profesor v posluchárni zaplnenej do posledného miesta mal privítací prejav. Medzi cudzími netopierčimi študentmi som sa necítil vo svojej koži a zatúžil som po Trnkovej škole. Tam bolo všetko prehľadné, tu som sa cítil stratený. Po privítacom prejave som sa musel zapísať na predmety v prvom semestri podnikovej ekonómie. Bol som zvedavý iba na predmet štatistika. Zapísal som si ju, ako aj všetky ostatné povinné predmety. Z nostalgie za Trnkovou školou som si doprial aj predmety hospodárska angličtina a ruština.

Keď som vybavil všetky formality, bez obchádzky som sa vybral k stanici Priehradná brána. Chcel som ísť domov na Priehradnú cestu. Počas ďalších rýždňov budem mať dosť času na preskúmanie univerziténeho areálu.

||

Do dievčenskej izby na Gieseho ulici prudko svietilo slnko. Na toto ročné obdobie bolo príveľmi jasno, jar sa práve len začínala. Červeň Sabininých vlasov žiarila do medena. So Sabininou maturitou to vyzeralo dobre. Skúšky urobila a bola plná odhodlania.

„Ako sa ti páčil prvý deň na vyške?“

„Ušlo to.“

„Neznie to príliš nadšene.“

„Podnikovú ekonómiu nechcem študovať do konca. Najneskôr po dvoch semestroch štúdium nechám.“

„A čo budeš robiť potom?“

„Možno pôjdem preč, možno budem študovať niečo iné.“

„Vie o твоjich plánoch tvoja mama?“

„Nie.“

Sabine strávila leto vo Florencii, aby sa naučila rošku po taliansky, lebo nerátala s tým, že ju prijímú na štúdium v Hamburgu. Zisťovala si, že v Taliansku neplatí numerus clausus. Akoby mimochodom sa ma zrazu spýtala: „Čo je pre teba dôležité na dievčati?“

Tieto náhle zvraty v rozhovoroch boli pre mňa vždy veľkou skúškou. Sabina otázka mohla znamenať veľa a všetko. Zostal som bezradne sedieť. Telo sa mi naplo. Prútené kreslo zavýzgalo.

Sabina pozornosť si vyžadovala správnu odpoveď. Keď sa tak zradne, akoby mimochodom pýtala, na rozdiel od iných pestrotieňov sa neuspokojila iba s prázdny tarántu. Držala ma v šachu, hoci som chcel utiecť do všeobecných fráz.

Na prv som sa pokúsil získať čas a prívetivo som sa informoval: „Ako to myslíš?“

Ešte vždy akoby mimochodom povedala: „Čo si u dievčata vši-maš? Je pre teba dôležité, aby dobre vyzerala?“

Aha, teraz mi zaplo. Túto otázku som poznal z rozhovorov s Frankom a ostatnými pestrotieňmi. Pri odpovedi na ňu boli dve možnosti. Mohol som klamať, s čím som mal dobré skúsenosti, alebo povedať pravdu, čo som radšej nechal tak, lebo inak by nasledovalo neprijemné vypytovanie. Sabine dostala odpoveď, s ktorou som mal doteraz len tie najlepšie skúsenosti: „Dievčatá musia dobre vyzerať.“

Aby moja odpoveď vyznela ešte lepšie, vložil som do svojho hlasu nenútený tón znalca. Ten som pochytil od Heimera. Nestačí, keď slovek nájde správne slová, musí ich aj správne vysloviť. Po dlhých rečovo hlučkých rokoch som bol teraz schopný svoj hlas zvukovo vyzdobiť. Plný zadosťučinenia som vychutnáva svoje slová. Oplatilo sa mi počúvať Heimera. Tón Casanova som trafil znamenite.

„Ako to len hoveríš,“ poznamenala Sabine. „Od teba by som to nečakala.“

Mierny jarný vzduch sa náhle ochladil. V dievčenskej izbe na Gieseho ulici zrazu vôbec nebolo príjemne.

„Znie to strašne povrchne,“ povedala Sabine.

|||

Prvé týždne na univerzite boli pre mňa obohatením. Cesta autobusom z flottbeckého trhu po Osdorfskej ceste a ďalej po Jarabimovej aleji až k stanici metra Othmarschen ma rýchlo odškodnila za stratu mojej abnormálne milovanej cesty do školy. Cestovanie metrom zo stanice Othmarschen do stanice Priehradná brána sa hlačko zaradilo do môjho každodenného života.

Univerzitný areál v Rotherbaume ma sklamal. Holé budovy mi

neposkytovali žiadnu oporu. Nijaký múr nedodával istotu, nijaký plot nezbudzoval dôveru, univerzita sa nikde nezačínala a nikde sa nekončila. Prvé dni som sa prechádzal v univerzitetnej štvrti sem a tam a nikdy som si nebol istý, či som areál už opustil, lebo vždy, keď už nič nenasvedčovalo na prítomnosť študentov a profesorov, predsa som narafil na osamotenú univerzitnú budovu.

Na obrubníky a dlažbové kocky som sa nechcel sťažovať. Boli rovnako dobré ako tie na predmestiach pri Labe. Ticho som sa tešil z mačacích hláv pred štátnou knižnicou. Na prvých prednáškach v ekobunkri, ako volali študenti hlavnú budovu hospodárskych vied, som musel myslieť na pestrotieňe v Trnkovej škole a na Heimera, ktorý si na vojencine odstrihával z metra posledné dni. Tento beznádejný pomalý Axel ich predbehol. Oddal som sa nádeji, že zabudnem na svoje nemé roky, ako mi to odporúčala nana, a že budúcnosť má pre mňa pripravenú celistvosť.

|||

Ako je to už dávno, čo som sa tu naposledy hral? Pohľadom som blúdil po drevenom vozíku, po betóne a po vlnách z piesku. Ako často som tu detskou lopatkou kopal až po mokrá zemi!

Austrália - Austrália - Austrália.

Na okamih som sa opäť zmocnil tohto trojdobrého miesta: borovic pri múre, futbalovej lúčky, učuperej preliezačky, šípového kra pri tehlovej stene, schodov, na ktorých som sa na Priehradnej olympiáde potkol, všadeprítomného bieleho múru átriových bungalovov.

Zošuchol som sa z lavičky, kde som chvíľu drepel na operadle, a klakol som si na drevený okraj pieskoviska. Môcť sa tak ešte raz ponoriť do prílivu cukrového piesku, ešte raz hrabať až po duo, ešte raz si zobrať lopatku a vedierko a hrať sa tu až do večere: zaplavila ma clivota.

Dôkladnejšie som si obzrel kôru borovic. Na kmeňoch neboli stopy po živici, neboli dorezané. Na futbalovej lúke som si všimol zmenu. Mojim očiam sa ponúkala sýta zeleň. Predtým vyzeral trávnik inak, opotrebovanejšie. Keď sa na ňom už nechrali deti, zemitá hnedé trestné územia zarástli trávou. Ihrisko na Priehradnej

ceste bolo teraz vždy prázdne, lebo dorast z Prichradnej cesty už chodil na skvoč.

Pristúpil som k preficzačke a poklopil som po dreve. Znovu som si spomenul na deň, keď mnou zalomcova a veselost. Nemo som si ten vtip zopakoval.

Keď som vyšiel na ulicu, zbadal som Petra, ako sa vracia domov z Trnkovej školy. Radostne som mu zakýval. Peter ma pozdravil a otvoril školskú tašku so slovami: „Niečo pre teba mám.“

Dostať darček; to by bola útecha na moju ubolenú dušu. Zvedavo som ho pozoroval, ako sa prehrabáva v taške. Nakoniec držal v rukách to, čo bolo určené pre mňa.

„Nebud' sklamaný,“ povedal Peter.

V jeho slovách zaznel tón zo starých dobrých čias.

„Prečo by som mal byť sklamaný z knihy maturantov?“ čudoval som sa.

„Máš síce tretiu najlepšiu maturitu, zabudli však na teba. Nie je tu tvoja fotka, ani tvoje meno nespomenuli. Na ostatných nezabudli.“

Bolo od Petra pekné, že mi tú správu oznámil tak ohľaduplne. Ale bolo to potrebné? Započúval som sa do svojho vnútra. Bol som naozaj sklamaný, že na mňa zabudli, že ma nespomenuli?

Listoval som v knihe maturantov. Každý z vyše osemdesiatich pestrotieňov mal rezervované miesto. Hore zdobila stranu fotografia, pod ňou sa skvelo molto. Dole bolo meno a adresa.

Keď som sa dostal na Petrovu stranu, začul som jeho komentár:

„Nečuduj sa, že fotky sú také čudné. Každého odľotili viackrát a vždy vybrali najhoršiu snímku, aby nikoho neuprednostnili.“

Tak to bol dôvod Petrovej podivnej pózy. Listoval som ďalej a prezeral som si ďalšie pestrotieňe: Frank zasmene pozeral, Jogi sa tváril nadšene, Sabine sa so smiechom opierala v kúte a Michael vyplazoval jazyk. Okrem Axela tam mali fotku všetci z maturitného ročníka. Povedal som Petrovi: „Aspoň ty si na mňa nezabudol.“

Krátko prikývol. Využil som príležitosť a spýtal som sa: „Ako vlastne vyzerá Sabine?“

Peter sa zarazil. Pýtal som sa ďalej: „Vyzerá zle?“

Peter pokrútil hlavou. Nabral som odvalu a vyzvedal som ďalej: „Vyzerá Katrin lepšie ako Sabine?“

Peter bez rozmýšľania odvetil: „Sabine vyzerá lepšie, oveľa lepšie.“

Aké zvláštne. Peter povedal niečo celkom iné ako Jogi.

34

Na dunc sa vlnila tráva. Z brehu som pozeral na drevené schodky, ktoré viedli od kaviarne Slnecná oáza dole na pláž. Heimer bol ako vždy v Kampene u priateľov, z čoho bola nana trochu zarmútená, lebo sa radšej sľnila na westerlandskej pláži.

Nezmyselne šťastný som si presýpal piesok pomedzi prsty. Prvý semester podnikovej ekonómie som mal za sebou. Veľa ďalších nebude nasledovať. Tíško a tajne som začal sverielkovať. Oblakovo biela bola pekná farba. Obkolesovali ma kolieska a krupica. Medzičasom som musel mať veľa trpezlivosti, kým som si vytvoril vzorku, ktorá v sebe skrývala odmenu.

Nerozhodne som blúdil pohľadom po pláži. Nejaké pestrotieňové dievča sa unudene vyvaľovalo na piesku. Pochvilňou som sa pozrel smerom k nej. Svetlé vlasy jej padali cez plecia na chrbát, kde vetrík strapatil jednotlivé pramene. Neprítomne som do piesku uhládzať polmesiac. Prstami a dlaňami som nasával zrnité teplo, až kým neznečitliveli.

Vari sa na mňa tá pestrotieňka pozerá? Aby som odohnal ľahké vzrušenie, plesol som sa a pozoroval som nedeľný príboj. Vlny boli skutočne pozoruhodné, čo som však dostatočne nedocenil. Pestrotieňka sa určite iba náhodou pozrela smerom ku mne. Pozoroval som ju. Ako sa dalo očakávať, pozerala na more.

Dalo sa v plážovom piesku rozlíšiť tridsaťsedem rozličných druhov trbletu? Alebo ich bolo stojedem? Znovu som pozrel smerom k nej a strhol som sa od prekvapenia. Pestrotieňka teraz ležala o štyr, alebo päť metrov bližšie ku mne. Bola to náhoda?

Ospalo tam ležala. Hlava jej spočívala na skrížených rukách. Zahmlená tvár unikala môjmu vnímaniu. Nerozoznal som, či pestrotieňka čírieme alebo ma sleduje. Pozrel som na západ, kde sa Severné more silou prílivu vchalo na pláž.

Zrazu som pocítil **chur'** vnoriť sa do tohto peniaceho sa hukotu. Naposledy som sa kúpal ozeď popoludní. Voda prenikla ďaleko na pláž. Zo západu sa valila jedna vlna za druhou.

Príval morskej vody mi zalial chodidlá. Deväťnásťstupňová vlna sa ma dotkla chladnejšie, ako som očakával. Až po stehná som stál vo víriacej sa vode. Zo chrbte mi prebehli zimomriavky. Vyčkal som najbližšiu vysokánsku vlnu a skočil som hlavíčku. Vŕvenie ma silno pritlačilo k zemi. Oboma rukami som sa odrazil od zrnitého morského piesku, vynoril som sa a mocnými zábermi som vyplával z príboja, potom som sa nechal unášať. Vlna ma jemne zdvíjala do výšky a preválila sa podu mnou.

Pozrel som na pláž - predsa len som bol trochu zvedavý - a veľmi som sa zľakol. Pestrotieňka už neležala tam, kde som ju videl naposledy. Bezmocne som pádloval na mieste, kým plavé pestrotieňové dievča plávalo ku mne. Hoci mi v ušiach šumel vietor, dobre som počul jej prvé slová: „Nie sú tie vlny úžasné?“

Pestrotieňka ma vlákala do rozhovoru. Vlna za vlnou sa valila k pláži. Caroline hlas znel juhonemecky, bavorsky. Medzi dvoma vlnami som si všimol, že sa začala triasť. A pritom bola vo vode iba desať minút. Ako to, že pestrotieňom je tak rýchlo zima?

Priateľsky som Caroline ohlásil svoj objav: „Je ti zima.“

„Voda je nádherná. Chcela by som ešte zostať.“

Veril som Caroline každé slovo, aj keď som si nebol istý, či hovorí pravdu. O desať minút neskôr sa jej pery už sfarbili do modra. Zrazu som pochopil, že Caroline sa z nejakého dôvodu rozhodla zostať vo vode tak dlho ako ja. Duprial som si ešte poslednú vlnu, kým som víťazoslávne vyplával cez príboj na pláž. Caroline za mnou kráčala a triasla sa.

Uzímene si sýchala modrastú pokožku. Pozorovala ma, ako som sa sušil v chladnom sýtskom vetre.

„Tebe vôbec nie je zima,“ povedala veľmi nebavorsky, takmer spisovne.

Áno, v tom mala pravdu. Mohol som bosý behať po horúcom piesku a donokonečna sa kúpať v studenej vode.

|||

Na Sylte sa držalo pekné počasie. Dobre naladený som sa na druhý deň viezol na bicykli na pláž. Pri kaviarni Slnečná oáza som si prviazal bicykel retiazkou. Keď vládlo bezvetrie a slnko pražilo, pri stojanoch na bicykle bolo neznesiteľne horúco, lebo sa tam nehýbal vzduch. V tento pondelok bolo poriadne vetrisko. Dokonca aj v tejto chránenej mulde mi silný závan poskytol osvieženie. Po čele sa mi neskotúlala ani jediná kropaj potu.

Hore na dune ma podľa očakávania privítala poriadna bríza. Prechádzal som pohľadom po pláži s farebnými plážovými košmi. Trochu napäto som hľadal Caroline hrad z piesku. Chvilku mi trvalo, kým som ho našiel. Po rodičoch a oboch dcérach, sedemnásťročnej a dvanásťročnej, ešte nebolo ani chýru, ani slychu.

Pohľadom som zabľudil k obzoru. Pri nízkej vode bola pláž zreteľne širšia ako pri prílive. Hoci vietor fúkal od západu, Severné more sa dnes vyznačovalo nízkymi vlnami. Alebo sa to len zhora zdalo? Severné more pri odlive nerado ukazovalo, čoho je pri prílive schopné.

Veselo som hopkal po schodoch. Ako každý deň som sa prstami šmykal po vyblednutom dreve zábradlia. Ako každý deň som sa tešil z bezvýznamnej šedosti schodiska. Na úpätí duny som pokračoval o tucet pieskových hračív na sever. Heimer bol ako vždy u priateľov v Kampene. Nana bola šťastná, že na westerlandskej pláži mohla privítať aspoň svojho mladšieho syna. Bola na ostrove iba od soboty. Práca v krížovkárskej redakcii jej zase dala zabrat. Po krátkom rozhovore som sa vybral na prechádzku. Bolo načase zviať sa s morom. Oznámil som nane, kde ma Caroline môže nájsť. S decentnou zvedavosťou zobrala na vedomie radostnú správu o mojej plážovej známosti.

Dole na pláži hralo nejaké plavovlasé pestrotieňové dievča bedminton. Jej pohyby sa mi páčili, pozoroval som ju o niečo dlhšie. Na aute záchránárov bolo na čiernej tabuli kriedou napísané: 20°. To bolo pre pestrotieňe nauzaj dobré. Teraz už nebolo až tak chlad-

no. Dole pri vode vyzeral príboj predsa len mocnejšie ako z duny. Široká vlna mi zaplavila nohy. Vo vnútri ma zaštekľilo. Malý kúpeľ na privítanie by sa hodil.

Vracal som sa k plážovému košu. Vysoké pestrotieňové dievča práve dvíhalo zo zeme bedmintonový košík, keď som prechádzal okolo. V pieskovom hrade z Ingolstadtu sa ešte stále neukazovali pohyblivé farby.

Az oľho po prvom kúpeli – slnko mi už stihlo vysušiť vlasy – som dostal návštevu. Caroline si vzdychla. Doma vraj bola hádka. Včera večer sa v Tinnume prekvapivo ukázala staršia sestra so svojim priateľom. Spozornel som. Boli teda tri sestry. Slnčný nápad dvadsaťdvaročnej dcéry, ktorá dúfala, že v ročinnom sídle nájde lacné ubytovanie, rodičov pobúrila. Ešte pred pár mesiacmi mala totiž milá slečna dcéra lepšie plány ako dovolenkovať s otcom a mamou pri nudnom Severnom mori. Teraz bol ostrov obsadený a v radovom domčeku v Tinnume sa nenašlo miesto pre šesť pestrotieňov. Predpoludním sa horko-ťažko našlo v dunách miesto pre stan. Znovu som spozornel. Taký bol teda dôvod jej neskorého príchodu na pláž.

Caroline navrhla prechádzku kúsok na juh, aby zabudla na hádku. Pri veľkej drevenej tabuli, kde sa končila nudistická pláž, som si obliekol plavky a Caroline bikiny. Čím viac sa vzdalovala od plážového koša rodičov, tým uvoľnenejšie rozprávala o sebe a svojom svete. Kösching, odkiaľ pochádza, leží na sever od Ingolstadtu. K Dunaju to je iba kúsok.

Jej otec je skúšobný pilot a je hrdý na dcéru, ktorú úplne prekvapujúco zvolili za triednu hovorkyňu. Opátentie získala v Taliansku. Strávila tam u priateľky celý júl.

Pomaly som si zvykol na jej bavorské račkovanie. Keď rozprávala, znelo to mištičkovo chutne. Zopár jej slov sa prešmyklo aj do môjho slovníka. Ležal som vedľa nej a študoval som jej zamŕknutú tvár. Ako asi Caroline vyzerá? Na lícach posiatych pieskom sa jej leskli vločky vody. Prečo som nevnímal tvár rovnako, ako som vnímal more? Vzišlo z nich jedno želanie: môcť sa ponoriť do tváre, môcť sa sklznúť až na dno, môcť odhaliť niečo skryté.

|||

Večer musel Heimer so mnou prediskutovať niečo veľmi dôležité: „Ako vyzerá?“

Nana si tú radosnú novinu nenechala pre seba. Heimerova otázka ma prekvapila. Mal som s tým rátať, že prejaví zvedavosť? Namiesto toho, aby som rozmýšľal nad dobrou odpoveďou, premárnil som svoj drahocenný čas takýmto hľbaním. Našťastie, Heimer sa nad mojím mlčaním nepozastavil. Vysvetlil si ho ako znamenie zamilovanosti, čo, prirodzene, ešte zvýšilo jeho zvedavosť. Heimer nepopustil: „Vyzerá dobre?“

Cítil som sa ako na lade. Spomenul som si na náš posledný rozhovor so Sabine a v duchu som sa hneval, že neviem, ako Caroline vyzerá. Zrazu mi napadla dvojdobrá odpoveď. Ani som nemusel klamať: „Pod' zajtra s nami na pláž a obzri si ju.“

Na moje prekvapenie som sa v utorok ráno neviezol na pláž pri Oáze sám. Išiel so mnou Heimer. Horľivo kráčal na úpäti duny k naninmu plážovému košu. Pozvoľna som ho nasledoval.

Pohľad na oboch synov nane uchvátil. Rodina z domu s dvorom sa zhromaždila na westerlandskej pláži v plnom počte. Nane sa to ani nechcelo veriť. Pretože nevedela, prečo Heimer prišiel, vysvetlila si to tak, že ju pocítil svojou návštevou. Cítila sa polichotená. Heimer mi pošeplil: „Kde je?“

Ukázal som na dolnú pláž, kde sa Caroline s mladšou sestrou hrali hociu. Bol som zvedavý, čo Heimer povie. Hoci mi Sabinine výčitky ešte strašili v hlave, tajne som si želal, aby Caroline nebola iba nenápadné dievča. Heimer ma držal v napätí. Zo skúsenosti som vedel, že bol v rozoznávaní tvári dobrý. Zrejme ma teraz neročky napínal.

Trpezlivo som čakal na jeho rozsudok. Pomaly sa ma zmocňoval nepokoj. Bola Caroline taká škaredá, že mi to nechcel povedať? Zboku som sa pokúšal vyčítať niečo z Heimerovej zastretej tváre. Trvalo celú večnosť, kým sa na mňa pozrel. Pochopil som, že Heimer stratil reč, čo sa stávalo len veľmi zriedkakedy. Znalecky pokýval hlavou. Caroline teda nevyzerala len dobre. Vyzerala veľmi dobre.

Slušne vyzerajúce (tak povedal Heimer) pestrotieňové dievča z Köschingu navrhlo výlet. Súhlasil som, dal som si plavky a pod pazuchu som si strčil uterák, lebo vietor cez noc polavil. Pláž na juhu patrila k nestráženým úsekom, čo pre mňa znamenalo, že som sa tam smel kúpať iba v dňoch bez varovných vlajok. Pri dvoch varovných vlajkách bolo kúpanie zakázané aj pod dohľadom. Počas našej štrnásťdňovej letnej dovolenky to bolo zriedkavé. Dnes pri strážnom domčeku nepovievala červená vlajka.

Kráčal som po vodnej pene a rešil som sa z chladu a lesku mokrého piesku, ktorý vyzeral, akoby ho niekto dokonale ukladal. More bolo ešte rozbúrené, ale vlny postupne strácali silu. Keď som sa Caroline spýtal na jej rodinu, pôsobila stiesneným dojmom. V Tinnume to naďalej vrelo. Ležal som na brúčku a hladkaním som vyrovnával priehlbinky v piesku. Caroline rozjarene rozprávala o svojich profesionálnych plánoch. Chcela konštruovať lietadlá. Urobila prestávku a spýtala sa: „Stretneme sa niekedy vo Westerlande?“

„Áno, rád. A kedy?“

„Zajtra večer, v stredu, nemám čas. Čo povieš na dnes večer?“

„Áno, rád. A kedy?“

„Okolo pol ôsmej?“

„Áno, rád. A kde?“

„Na Friedrichovej ulici? Pridem na bicykli.“

„Súhlasím. O deväťdesiatich minútach na rohu Friedrichovej a Alžbetinej ulice.“

Ako spadnutý z mesiaca som ďalej uhládzal piesok večia Caroline.

„Ani nechceš vedieť, prečo zajtra večer na teba nemám čas?“

Teraz, keď to spomenula, sa mi zdalo celkom logické spýtať sa jej, prečo zajtra večer na mňa nemá čas.

„Áno, rád. Tak prečo?“

„Stretnem sa s jedným módnym fotografom, ktorý ma fotil už minulý rok. Sme celú večnosť dohodnutí na zajtra večer. Bolo by odo mňa nezdvorné odrieknuť.“

Carolinin hlas sa takmer roztrápal. Jej slová už nezneli tak ľado-

vo ako v pondelok. Z jej poznámky sa mi zdalo, že sa jej do toho nechce, nebol som si však istý, a preto som sa spýtal: „Prečo tvoje slová znejú tak smutno?“

„Oveľa radšej by som sa stretla s niekým iným.“

Aha, teda nebol len fotograf, ale aj niekto iný. Aj ten je módnym fotograf? Chcel som o tom vedieť viac a spýtal som sa: „S kým by si zajtra večer chcela byť?“

Caroline dlho otáľala s odpoveďou, ktorá na moje prekvapenie bola kratšia, ako som očakával: „S tebou.“

Teda tak. Ako ďalšie som sa vlastne chcel spýtať, čím sa ten druhý fotograf líši od prvého. Odčítol som pripravené slová nabok a zahĺbil som sa do polmesiaca pod svojím nosom. Piesok sa leskol skoro tak, akoby ho vyhladila zablúdená vlna. Svoje remeslo som ovládal, o tom nebolo pochyb.

Po prvom kúpeli na nestráženom úseku pláže som s úľavou kráčal k svojmu uteráku. Všetko dobre dopadlo. Neutopil som sa. Nasledujúcu štvrtihodinu som vychutnával, aké príjemné je nechať si na slnku sušiť vlasy.

Caroline rozprávala o ceste vlakom v Taliansku. Spýtal som sa: „Čo ti ešte zostalo v pamäti z Talianska?“

„Človek si tam ľahko popáli prsty.“

„Ako to myslíš?“

„V Taliansku si človek pri umývaní rúk ľahko popáli prsty. Na kchótikoch je všade napsané caldo. To však znamená horúci, a nie studený.“

„V Taliansku by som si tiež popálil prsty.“

Porozprával som jej o svojom hamburskom sklamaní zo ZOB. Caroline pobavené počúvala. Rozhovor zúrčal ďalej, až zrazu uviazol v piesku, hoci som to nezavinil ja. Caroline mlčala. Bola mrazená? Nebol na to jediný dôvod. Niekedy je to tak, že keď pestrotieňové dievča, teší ich, že mlčia. Žiaľ, z ich mlčania sa nedá rozpoznať, na ktorý spôsob práve mlčia. Po mnohých okamihoch ticha som už nemohol zatajiť svoju zvedavosť a spýtal som sa: „Urazila si sa?“

„Nie.“

„Nudíš sa?“

„Nie.“

„Si unavená?“

„Nie.“

Teraz som bol v koncoch. Pozorne som sa na Caroline zahľadel a skúsil som to s podivnou zmiešaninou: „Si urazená, unudená aj unavená zároveň?“

„Kdeže.“

To bolo čudné. V mojich očiach vyzerala Caroline tak, akoby to na ňu sedelo.

„V nedeľu na pláži si vyzerala rovnako ospalo,“ povedal som.

Caroline ožila.

„Naozaj si to mysíš?“

Zašemotil som nesmelé áno.

Caroline sa spýtala: „Kedy si si ma vlastne v nedeľu prvý raz všimol?“

„Dole pri vode, chvíľku predtým, ako som sa išiel kúpať,“ odpovedal som.

„Až tak neskoro? Ja som ťa objavila oveľa skôr. Už okolo obeda. A ďalšie hodiny som ťa pozorovala.“

„Prečo?“

„Celý čas si bol sám. Preto som začala byť zvedavá,“ povedala a znovu si uložila hlavu do zhybu ruky.

V Carolineinom správaní boli protirečenia. Spýtal som sa: „A od toho si začala byť ospalá?“

„Zo zvedavosti som sa neunavila,“ povedala so smiechom. „Bol si taký osamelý. Nikto sa o teba nestaral. To sa mi páčilo. Preto som zišla na pláž.“

„A potom si začala byť unavená?“

Caroline sa ľúboľúbo zasmiala.

„Len som sa tak robila.“

Teraz som už úplne stratil prehľad. Pestrotieňe sa často správali tak, že to bola pre mňa hádanka. Našťastie, Caroline bola trpezlivá. Mohol som teda dúfať, že mi všerko vysvetlí. Doteraz ma rozhovor bavil, hoci som mu rozumel asi ako latinským básňam. Spýtal som sa: „Prečo si sa len tak robila?“

Caroline nepovedala ani slovo. Sú dobré otázky a sú menej dob-

ré otázky. Táto otázka zdanlivo patrí a do druhej kategórie. Na to totiž existuje neklamné znamenie: rozhovor nadobro uviazol.

Caroline mlčala, sledovala príboj a vyzerala tak, akoby bola urazená, unudená aj unavená zároveň.

Chvíľku som načúval našepkávaniu mora. Šumenie vln bolo vábivé: len poď, pohraj sa s nami. Prečo Caroline nič nehovorila? Zastvoril som oči a odciel som sa zvukom Severného mora.

Po nespočte vln mala pre mňa Caroline pripravenú odpoveď: „Práve som sa do teba zaľúbila.“

Šumenie odoznievalo. O pár úderov srdca neskôr som počul Caroline zašepkať: „Ľúbim ťa.“

Počúval som šepot vln: Ešte stále sa chceš s nami hrať? Musí človek v piesku na pláži rozoznať tridsaťsedem rozličných druhov tubleru? Alebo ťu je stojedenásť? Prečo som rozrýšal práve o tom? Teraz som sa nechcel ani kúpať, ani obdivovať piesok.

Zoradil som si myšlienky. Čo to znamená, keď mi pestrotieňka povie, že ma ľúbi? To bolo niečo iné, ako keby mi začelala dobré ráno. Čo by sa stalo, keby som Caroline povedal to isté? Bez ďalšieho rozmýšľania som roztvoril vejár slabik: „Ľúbim ťa.“

Čo sa stane ďalej? Caroline ležala vedľa mňa ako začarovaná. Po chvíľke povedala skúmavo: „Ľúbim ťa.“

Opakovala svoje slová.

Vtáčatko z detských čias vystúpilo z tmy. Z diaľky povedalo Caroline: „Ľúbim ťa.“

Pestrotieňka ešte stále skúmavo povedala: „Ľúbim ťa.“

Oškľbané vtáčatko z detských čias rozťahlo krídla a povedalo: „Ľúbim ťa.“

Z trojdobrého popoludnia sa stalo štvordobré popoludnie. Caroline vyzerala ešte stále tak, akoby bola urazená, unudená aj unavená zároveň. Možno sa len tak robila. Ešte stále skúmavo, ešte stále neisto povedala: „Ľúbim ťa.“

Predtým netopierci hovorievali, že mi preskakuje, keď sa vo me objavil ten malý papagáj. Nemusíš všetko opakovať! Toto napomenutie sa mi ozývalo v ušiach. Bolelo ma, keď mi netopierci nadávali, lebo som to pociťoval ako nespravodlivosť. Ved' som nemohol za to, že malý papagáj vo mne tak rád otváral zobák a opakoval slová, ktoré sa nesmeli opakovať. Pretože netopierci boli hnusní, ne-

zostalo mi nič iné, ako môjho opereného priateľa odolovať. Vždy, keď urobil niečo zakázané, za trest som mu vyrhol pierko a oboril som sa naňho. Zanedlho bol taký ošklibaný a vyľakaný, že sa pratal kade ľahšie. To sa stalo v čase, keď som sa znovu učil rozprávať.

Musel som čakať veľmi dlho. Teraz, v toto augustové popoludnie, sa odvážil znovu ukázať, a nikto ma nepočul. Tieto štvordobré hodiny na nestráženom úseku pláže boli vzletne krásne. Čas preletel ako na koni. Malý papagáj vo mne mohol opakovať pestrotieňové slová tak často, ako sa mu zachcelo. Hoci som bol šťastný, preukol ma smútok, lebo tento pocit sa mi tak dlho vyhýbal.

Na spätočnej ceste k pieskovým hradom na severe povedala Caroline: „Ešte nikdy som žiadnemu chlapcovi nepovedala za taký krátky čas toľkokrát, že ho ľúbim.“

35

Caroline mi kývala už z diaľky, keď som prichádzal na bicykli na Alžbetinu ulicu. Videl som jej svetlé vlasy, jej štíhlu postavu a jej zahmlenú tvár. V kútiku jej úst som rozoznal malé zvlnenie a tušil som pôvod jej zármutku.

„Ako sa darí hádky?“ spýtal som sa celkom v zmysle svojej zdvorilosti.

„Ešte stále je u nás hosťom,“ povedala Caroline.

„Nemohla by si ju vyhodiť za dvere?“

„Keby to bolo také ľahké, už by som to bola urobila včera. Keď všetci sedíme pri stole, je to v Tinnume fakt nepríjemné. Pri večeri som celý čas musela urovnávať spor, inak by bolo v izbe poriadne dusno.“

Starostlivo som si zamkol bicykel. Caroline si zvolila cestu k promenáde.

„Musela si na mňa dlho čakať?“

„Nie,“ spokojne pokrútila hlavou, „si na minútu presný. To si u teba vysoko cením. Nemám rada, keď sa s niekým dohovorím,

a potom ma nechá čakať. Preto som hneď po uprataní kuchyne vyrazila. V Tinnume sa momentálne starám o taniere a lyžice celkom sama. Ostatní sú príliš zaneprázdnení, lebo sa musia škriepiť.“

Na Friedrichovej ulici sa hmýrili davy pestrotieňov. Vlasy mi ovieval jemný vetrik. Známe budovy na promenáde ma ako vždy prijali s oknami poľkanými slnkom. Ticho a tajne som im zaželel dobrý večer. Mohol som vlastne aj oknu povedať: Ľúbim ňu?

Večerné slnko menilo farbu. Ostrá žltá z poľudnia stmavla. Slniečny kotúč bol čoraz červenší. Caroline sa oprela o biele drevené zábradlie plážového múru. Pohľadom hľadala v mori útočisko.

Zrazu povedala: „Len sa pozri, ako sa more mihoce.“

„Ako krdeľ morýľov,“ povedal som po chvíli.

Caroline sa na mňa pozrela kúlikom oka a poznamenala ľstiacky: „V mojom bruchu sa to mihoce ako v mori.“

Ako to myslela? Šibol som pohľadom na jej brucho, aby som tam našiel odpoveď. Márne. Veď som vedel, čo má dnes večer oblečené. Široké béžové ľanové nohavice, topárky pieskovej farby s polovysokými podpärkami a na bielej hlúžke mala prebudenú bledomodrú vetrovku.

Už dlho som si veľmi želal, aby som bol sveraskúsený. Doteraz sa mi toto želanie nesplnilo. Pestrotiene ma už niekoľko rokov považovali za múdreho, čo ma síce prekvapovalo, no zároveň som si to vážil. Pretože som si túto povest nechcel naštrbiť, nesmel som sa pri nezrozumiteľných výrazoch priveľmi vypytovať. Zistil som, že to zanechávalo dojem hlupáka.

Prečo Caroline povedala, že v jej bruchu sa to mihoce ako v mori? Potichu som si vzdychol. Prečo viem riešiť náročnú úlohu zo stochastiky ľavou zadnou, ale pri prostých otázkach každodenného života žalostne zlyhávam?

Pokúsil som sa predstaviť si Carolinine slová obrazne. Vynorila sa však ďalšia otázka: Čo hľadá Severné more za Carolininým pupkom? Teoreticky som už vzal do úvahy, že pestrotiene majú vlastné pocity a myšlienky. V praxi mi táto myšlienková hra dosiaľ reprimisla žiadnu výhodu. Pre mňa všetky pestrotiene žili na Mesiaci a ich konanie a myslenie boli z mimozemského materiálu.

Caroline ma nasmerovala k zmrzlinovému stánku, na ktorom sa trepotali pestré vlajočky a pripomenuli mi trojdobré popoludnie

na štadióne v Ludovom parku. Rýchlo sme si kúpili dve zmrzliny v oplátke ako na MS. A potom pred ľudobnou mušľou sa to stalo. Niekoľko krokov som šiel vedľa Caroline ako skamenený. Úplne ma to ohromilo. Caroline mi ovínila ruku okolo pása a už ma nepustila. Dohorla si ma: „Nebud' taký hanblivý, pokojne ma môžeš chytiť okolo pliec.“

Nemal som rád, keď ma označovali za hanblivého. Podľa toho, čo som vedel, bol to presný opak svetaskúseného. Nešikovne som chytil Caroline okolo pliec a zároveň som sa pokúšal vyhnúť z teba ten kamenný pocit. Nedalo sa povedať, že by mi Caroline ubližovala. Jej ruka ma držala jemne, ale pevne. Táto blízkosť bola pre mňa nová a ohrozujúca. Po prvý raz sa ma niekto odvážil dotknúť. Po prvý raz ma ovanul dych všetľudskej prítomnosti.

Pri kúpalisku som sa oslobodil zo skamenenia natoľko, že som znovu vnímal vanilkovú chuť v ústach. Ešte som bol nažive. Caroline chrúmala posledné zvyšky oplátky a povedala: „Je zvláštne, že sme sa my dvaja dali dokopy. Ešte nikdy som nepoznala niekoho ako ty. Vlastne vôbec nepatríš k typu chlapcov, akí sa mi páčia. Ale teraz, keď sme spolu, som do teba zamíľovaná stále viac.“

Zboku som pozoroval Carolininu tvár a rozoznal som celkom jasne a zreteľnejšie ako predtým: vyzerala urazene, unudene a unavene zároveň.

III

Na spätočnej ceste z promenády našla Caroline pri ľudobnej mušľi voľný plážový kôš. Natešene sa doň posadila. S uľahčením som cítil, ako sa mi do bokov vracia život. Úľava trvala iba krátko. V plážovom koši sa Caroline ku mne pritulila. Takmer celé telo mi opäť skamenelo. Caroline štebotala: „To je šťastie. Promenáda je preplnená a my máme plážový kôš iba pre nás dvoch.“

V tom mala pravdu. V plážovom koši by skutočne nebolo dosť miesta pre troch. Večerné slnko sa pomaly kĺzalo z oblohy. Vzápätí sa začalo topiť v mori, bez syčania a šumenia.

„Len sa pozri, aké je to krásne,“ povedala Caroline.

V tom mala pravdu. Záhady sinka na Sylte vždy stoja za to. Pokúšal som sa prelomiť kôru na svojom tele. Pripadalo mi zvláštne,

že Carolinina blízkosť vo mne vyvolávala až také zmeravenie. Bol to podobný pocit, ako keby som si vyvrtol nohu, ibaže toto bolelo. Oblohu osvetľovali posledné lúče.

„Slnko hovorí oblakom dobrú noc.“

Caroline načítvala mojím doznievajúcim slovom, a potom povedala: „Pozri sa na mňa.“

Nič netušiac som sa k nej obrátil. Carolinine pery sa na jeden úder srdca dotkli mojich, potom očami letmo prebehla po mori. Prekvapene som sa pozrel na jej ústa. Caroline sa ku mne pritulila a mlčala.

Celý večer som ani raz nepomyslel na to, aby som ju pobozkal, a ona te jednočucho urobila. Správanie marfanov nie je pre pozemšťana vždy ľahko zrozumiteľné.

Noc pozvoľna začala pláť a mesto tmou. Caroline ma chytila za ruku a viedla moje kroky k dunám. Tá podivne čulá bytosť vedľa mňa dostala chuť na malú prechádzku po večernej zasnenom Westerlande. Caroline nerozprávala len o svojom prvom priateľovi, do ktorého sa zaľúbila v pätnástich rokoch, rozprávala aj o druhých pestrotieňových chlapcoch. Chrlila anekdoty, prezrádzala historiky, odhaľovala svoje malé a veľké tajomstvá. Rozprávala aj o Taliansku a Talianoch, ktorí jej dvorili.

Zrazu povedala: „Po tvojom boku sa cítim úžasne mladá a neškúsená. Ty si mal určite už veľa dievčat.“

Vyvalil som oči, čo však vo westerlandskej tme nebolo vidieť. Počul som dobre. Tu, čo Caroline povedala, myslela vážne. Tak dlho som si túžobne želal, aby som na otázku, či som už mal priateľku, mohol odpovedať kladne, a teraz ma Caroline takto obdarovala. Nespýtala sa ma, či som už niekedy mal priateľku. Naopak, pre ňu to bolo jasné. Dokonca ma obdivovala za to, že som mal úspech u toľkých dievčat. Vychutnával som si Carolininu chválu a zároveň som mal zlé svedomie, lebo som si tú chválu nezaslúžil.

Znovu som pocítil, že mi chýbajú slová. Pestrotiečne nemajú pocit. Preto nemalo zmysel, aby som im rozprával o svojich pocitoch. Prečo by som mal rozprávať tisovému kriku, čo cítim? Pôso bil by som smiešne, keby som plávemu tisovému kriku rozprával o svojich pocitoch neistoty? Azda som nakoniec sám tisový ker? Pestrý tieň? A zavše netopierec?

Na chvíľku sa mi vyšmykli myšlienky. Kráčal som vedľa Caroline nemý a prázdny.

Na Bismarckovej ulici si prezerala vitrínu kina. Kým hodnotila program, chytila ma pevnejšie za ruku a jemne začala kývať ramenom. Opatrne som prjal jej pohyby. Vedľa kina žiaril jasným svetlom výklad obchodu s nábytkom. Ešte pred polnocou sumavne, to som vedel zo skúsenosti. Caroline zastala pred výkladom. Lákavo odhrnutá prikrývka na posteli poukávala mojim očiam bezchybne dohľadka napnutú plachtu. Pohľadom som oddivne uhládzał rozvinutú nádheru.

Na blízkej Friedrichovej ulici sa prechádzali pestrotične, Caroline si dôkladne prezerala výklady a ešte stále ma držala za ruku, no vyklázo mi to z vedomia. Naše ramená sa jemne pohojďovali sem a tam. Postupne sa mňa tento jednotvárnny pohyb zapáčil. Kým som sa cvičil v trpezlivosti, pokúšal som sa na skle zachytiť Carolinín zrkadlový obraz. Pohľadom na sklo som spočinul na jej obraze, ona si to nevšimla. Zrazu Caroline ukázala na výklad a povedala: „Tam by som chcela byť s tebou.“

Nad Syltom sa vŕžovali tmavé oblaky, kvant vetra pokojne tisol biele baly k pevnine. Vietor mi opantal čelo. Carolinine reflektory vyznačovali cestu do Tinnomu. Myšlienkami som ešte stále bol na Bismarckovej ulici. Nebolo vždy ľahké vydolovať zmysel zo slov pestrotieňov. Čo mala Caroline na mysli? Už desať minút vo mne krúžila táto otázka.

Pretože Caroline cestou domov zaciľovávala ticho, postupne som prenikal do jej myšlienok. Caroline stála pred obchodom s posteľami a chcela tam byť so mnou. Tak to povedala. Čo sa dá v obchode s nábytkom všetko robiť? V duchu som presieval rôzne možnosti. Radil som vedľa seba zmysluplné a nezmyselné. Väčšina po krátkej previerke neubstála. Po chvíli som začal tušiť, čo som mal v jej slovách započnúť, istý som si však nebol.

|||

Na tabuľke som vylúštil pismená: Wester-Tresker. Boli sme v cieľi cesty. Caroline zostúpila z bicykla a pozrela sa na mňa. Tinnomský dom v radovej zástavbe bol obkolesený úzkym trávnikom.

V oknách žiarilo svetlo. S pohľadom na hodinkách Caroline povedala: „Pozrite sa, tuším som doma načas. Márne ešte pár minút.“

Jej tvár sa rozplynula v sivej nočnej hmle. Šero som pociťoval ako piesok v očiach. Caroline ešte niečo rozprávala, potom mi vyradila malé tajomstvo.

„Vieš, že minulú noc sa mi o tebe snívalo?“

„A čo sa ti snívalo?“

„Niečo veľmi pekné. Radšej ti to nepoviem.“

Caroline naplnila ticho tvárou, z ktorej som očami plnými piesku nevedel vyčítať, čo po nej preletelo. Prešla bicyklom na pozemok a na rozlúčku povedala: „Uvidíme sa zajtra na pláži.“

„Dobrá noc.“

„Spi dobre, Axel.“

Keď sa Caroline stratila v rozhádanom dome, odviezol som sa na koniec krátkej ulice, kde som prekvapene zastal. Najprv som nechcel uveriť tomu, čo som tam videl. Na tabuľke sa prefikane usmieval názov: Westertresker. Pre mňa to bolo veľké prekvapenie. Zle som sa pozrel? Neveriacky som sa vrátil na začiatok ulice a presvedčil som sa na vlastné oči. Tam bolo na tabuľke napísané: Wester-Tresker. Nemohol som uveriť svojmu šťastiu. Naozaj to bolo tak? Caroline bývala na ulici, ktorá sa písala na začiatku inak ako na konci! Rozjarený som sa viezol domov.

|||

Kvant vetra sa cez noc čínil. Ráno nebo zahaľovala sivá oblaková prikrývka. Do vzduchu sa votkaľ chlad: fialo ako z krlhy. V tomto počasí Caroline neuvidím.

Pršalo celé predpoludnie. Dnes je streda a v piatok už povestujem naspäť do Hamburgu. Pohľadom som podchvíľou zabručil za začlonu do dažďovej jednotvárnosti.

Okolo poludnia sa chlad začal vytrácať, bolo ho stále menej. Po obede som vyzrel z okna. Ukázala sa krehká nádej: možno za chvíľku prestane. Pásik duny medzi susednými domami ma zlákal na výlet.

Keď som utryl riac, vyutieral som z nerezového drezu posledné kvapky, až kým moje oči nepotešil ligot. Musí sa splniť každá

nádej? Pohľad von mi dal odpoveď. Nitky dažďa síce boli biedne a kvapky také neúčinné, že ich bolo vidno iba pri náraze o sklo okna. Ale prášalo, akoby malo zaplaviť celý Sylt. Malý papagáj vo mne sa nostalgicky zúčastňoval tohto divadla. Tak často som sa s nadšením prizeral, ako dažďové kvapky kreslili čiarky na oknách. Daždivé dni sú dvojdobré dni, lebo zanechávajú na skle stopy svojich labiek. Dnes som v tom nenachádzal útechu. Neutíchajúci dažď ma až do večera odsúdil k písaciemu stolu, kde som znechutene listoval v učebniciach podnikovej ekonomiky.

Po večeri sa nebo konečne vyjasnilo. Prvé slnečné lúče tohto dňa sa zmierlivo odrážali v kaľužiach. Dobře naladený som kráčal po južnom lesíku. Z borovic a jelší kvapkalo. Pri chôdzi sa m. topánky až po členky zabárali do zmäknutého piesku a obkolesila ma vôňa pôdy presiaknutej dažďom. Keď som pri ihrisku vyšiel z lesíka, vietor práve trhľal oblaky. Tak ako každý večer som si to namieril na najvyššie westerlandské schodisko k dunám. Blížšie k nebu fúkalo ešte silnejšie. Vietor mi dovtedy rýpal do vetrovky tmavej ako rašelinisko, až mi ju nadol. Večer bol čerstvejší, ako som očakával. Schoval som si ruky hlboko do vreciek nohavíc. Chladno ma tlačilo do stehien.

Dole na promenáde sa vietor o mňa už neuchádzal tak dotieravo. Na pochôdzke som urobil svoju obvyklú slučku: hudobná mušľa, bazén s vlnobítím, kongresové centrum, Friedrichova ulica. Pešia zóna plná netopiercov praskala vo švíkoch. Očividne si cenili večernú prechádzku rovnako ako ja.

Ako vždy som urobil aj odbočku na stanicu, ale nie preto, že by som túžil vrátiť sa do Hamburgu. Tajne, až kradmo, som kráčal k tomuto miestu. Pri centre cestovného ruchu som uprel pohľad na plán Syltu, tak ako každý večer. Vedľa stanice boli vyznačené tie tri písmená, ktoré ma som znovu a znovu lákali: ZOB. Nerozhodne som ich ochutnával a dopriaval som si kúsok starého sklamania. Akoby som sa nevedel vzdať nádeje, že môj omyl sa raz zmení na skutočnosť.

Pohľadom som hľadal na mape Tinnum. Ktorý z tých dvoch spôsobov písania si tam prečítam? Keď som našiel tú ulicu, musel som sa lepšie prizrieť, aby som uveril vlastným očiam: Wester Tresker. To bol tretí spôsob písania Carolininej ulice!

Naplnený hrdosťou objaviteľa som kráčal okolo kasína.

Wester-Tresker – Westertresker – Wester Tresker.

Pri knižnici som odbočil k pláži. Pri novom kine som sa zarazil: oproti mne kráčala Caroline. Mala oblečený žltý príšplášť. A ten muž vedľa nej? To musí byť ten fotograf. Caroline prešla okolo a nevrátila si ma. Snažil som sa v jej zahmlenej tvári nájsť nejaký náznak. Vyzerala unavená? Alebo som sa mýlil? Ako vyzeral fotograf? To sa v tej rýchlosti nedalo rozoznať.

Na spätočrenej ceste som mal v hlave zmätok. Keď som vyšiel z južného lesíka pri ihrisku, zastal som a obrátil som sa na podpätku. Na návrat na Ulicu Theodora Heussa bolo ešte priskoro. Počas nasledujúcich dvoch hodín som viackrát obišiel kačacie jazero. Nízke borovice mi poskytovali ochranu a tmu.

Prvý raz som si všimol, že vo mne nebol pocit, ktorý tam vlastne mal byť. Nebol som na toho fotografa žiarlivý. Okrem omrvíniek sklamania zo ZOB sa vo mne nenachádzalo nič.

V hluchej hrudi tlklo srdce z kameňa.

|||

Čerstvý vietor sa cez noc činil. Vo štvrtok sa nebo ukázalo takmer bez mrakov. Dole pri voľe zasa hrli badminton. Nechal som si tenisové nohavice, dokonca som si natiahol bledomodrý pulóver. Po pláži vial chladný vánok. Caroline mi zakývala, aby som prišiel bližšie. Pohľad na ňu ma prekvapil. Spýtal som sa: „Nie je ti zima?“

„Je.“

„Prečo si nič neoblečieš?“

„Zle sa cítim. Vtedy mi studený vzduch robí dobre.“

Sadla si k voľe do piesku.

„Čo ti je?“

„Mám migrénu.“

Nemalo to nič spoločné s margarétou, ako som si kedysi myslel. Poslal som Severinovi do Hamburgu tiché poďakovanie. Caroline povedala: „Prišla cez noc. Strašne ma bolí hlava. Dúfala som, že čerstvý vzduch na pláži mi pomôže. Inak by som zostala doma.“ Po chvíli dodala: „Okrem toho som ťa rozhodne chcela vidieť.“

„Prečo máš migrénu?“

„Možno som si po včerašom upršanom dni príliš želala znovu ťa vidieť.“

V jej hlase zaznievala bolesť a sklamanie. Caroline bola chorá kvôli mne. Bolo mi to ľúto. Mohol som ju teraz chytiť okolo plic? Pestrotiene to robili vždy, keď si poskytovali útechu. Nepoznal som odpoveď, jednoducho som to urobil. Ruka mi zmeravela, ťažila v kĺboch, zdrsnela ako piesok, ale neskamencla. Dievča s migrénou sedelo a ponúkať sa vftalo vo vlnách.

Dlhú chvíľu som si Caroline prezeral. Jej pohyby pôsobili ako poľamané. Mlčala. Jej opálené stehná sa vthárali do piesku. Brucho jej tvorilo nad ňou úzke záhyby. Mala Caroline pekné prsia? Pre pestrotiene bola táto otázka dôležitá. Nad čelom sa jej vo vetre chveli svetlé pramene. Mala teraz Caroline v hlave bolesti? Také bolesti, aké by som mohol mať aj ja?

Na šiji sa jej leskli vlásky, čo sa mi páčilo. Odkiaľ som mal vedieť, že Caroline iba nepredstiera? Vyzerala ospalá, a nebola. Vyzerala unudená, a nebola. Vyzerala urazená, a nebola. Mala teraz bolesti? Prečo som z nich nič necítil? Ešte stále som mal ruku drsnú ako piesok položenú na jej pleciach. Bol som smiešny, lebo som sa pokúšal utešiť pestrý tieň? Mohol by som utešiť aj kamene, uteráky a tisové kry? Odplašil som pochybnosti a prenechal som slovo malému papagájovi. Pestrý tieň odpovedal so slzami v hlase tak ako vždy.

|||

Na poludnie mi veroval pár slov Carolinin otec. Jeho dcéra vraj mávala počas puberty často migrény. Vlastne by to už malo prestať. Naposledy ju mala pred vyše pol rokom. Caroline vždy musí pri migréne ležať v zatemnenej miestnosti.

S týmito slovami v batožine som sa vydal na svoju každodennú vandrovku po pláži. Caroline som nechcel ublížiť. Zatiaľ čo vlny duneli, malý papagáj vo mne šepkal dávne slová:

Jaskyňové dieťa - jaskyňové dieťa - jaskyňové dieťa.

Pestrý tieň mi bol taký blízky, ako si to želal. Caroline sa však

teraz zmocnila neprítomnosť. V jej hlave vládol ználok, aký sa dá vydržať len v polotme. A na vine som bol práve ja.

S touto vinou v batožine som kráčal ďalej ako zvyčajne. Obrátil som sa až pri hudobnej mušli. Na spiatocnej ceste ma trápila predstava, že Caroline bolí hlava kvôli mne.

|||

Príliv vrhal vlny na pláži do výšky. Slnko sa snažilo zo všetkých síl vyhnaf z pláže chlad po lejaku. Akosi sa mu nedarilo. Vo vetre poletovali svetlé pramene. Vrkoč držala pokope modrastá stužka a na šiji hravo predvádzala mašľu. Zahmlená tvár sa podchvíľou vyjasňovala. Na bedmintonovej rakete bolo vidieť, že svoje najlepšie dni má ešte pred sebou. Pestrotieňové dievča sa spýtalo: „Kde je tvoja priateľka?“

„Necíti sa dobre. Išla domov.“

Neisto som posedával a uhládzal piesok. Prečo sa mi tá pestrotieňka prihovarila? Jej hlas znel ako z Köschingu alebo od Dunaja. Pestrotienka konštatovala: „Veď si úplne sám.“

Pružná postava sa elegantným pohybom posadila ku mne.

„Budem ti robiť spoločnosť. Som tiež sama.“

Mala už devätnásť rokov, bola z Kasselu a povedala mi svoje meno, znelo ako Christiane alebo Kerstin alebo trochu ako zvuk. Vlastne som s tou cudzou pestrotieňkou nechcel byť, oveľa radšej by som bol s Caroline. Nevedel som však, ako by som to mohol zmeniť.

Slnko dalo pláži pocítiť svoju moc. Čerstvý vetrik z predpoludnia bol už minulosťou. Kerstinina tvár však zostala zahalená oparom. Rukou drsnou ako piesok som prechádzal po polmesiaci, ten pohyb mi dával istotu. Pestrotieňové dievča ho prijalo, jemnou rukou si váhavo čistilo zahnuté koleno.

Kerstin žartovala, uškrňala sa, neviazane rozprávala a robila ešte niečo: uhládzala piesok. V nasledujúcich hodinách som smel ukázať, že zbožňujem vlny a ako sa mi darí triafať bedmintonový košík. Za toto všetko ma Kerstin chválila a obdivovala.

Večer sa rozlúčila. Jej hlas znel tak, akoby bola urazená, unudená a unavená zároveň, čo ma úplne zmätlo.

Našfastie som bol na pláži znovu sám. Slnko mocne vpietalo svoje lúče do tkaniva večera. Zlatý brokát nad Severným morom ma ešte raz zlákal. vyzliecť si šaty, hoci som už mal veci zbalené. Príboj zaplavil strmú pláž a vlny vzdutým súknom a bielymi čipkami. Ešte raz sa namočiť do vln, ešte raz sa potopiť až na dno, ešte raz si ponoriť ruky do zrnitého piesku Severného mora. Jedna vlna sa mi rozprskla na pokožke, prenikla mi do kostí a rozšumela mi zmysly.

Po kúpeli som si nadiahol šaty a kráčal som po pláži. Na úpäti duny som na okamih zastavil svoje kroky. Mal som dôležitejšiu prácu. Musel som opätovať pozdrav. Povedal som: „Dobrý večer.“

Hlas sa mi zafarbil neistotou a prekvapením. Pozrel som na žltú, hompálajúcu sa plážovú tašku vedľa mňa. Medzi stlačenými rúčkami prekypoval oblakovo biely kúpací plášť. Koľko rokov mala pestrotieňka, ktorá ma pozdravila? Dvadsaťdeväť alebo dvadsaťpäť? Alebo už mala vyše tridsať? Tvár jej zahaloval opar ako tváre všetkých pestrotieňov, keď som ich videl prvý raz. Pozvoľna kráčala vedľa mňa po drevených schodoch oázovej pláže. Podľa postavy nebola z Kasselu ani z Köschingu, pôsobila ženskejšie.

„Obidve tvoje priateľky ňa nechali samého?“ spýtala sa.

Musel som myslieť na Caroline a Kerstin a dal som jej za pravdu: „Áno.“

„Pozorujem ňa už niekoľko dní. Uvidíte sa zajtra.“

Jej slová zneli tak, akoby bola urazená, unudená a unavená zároveň. Nechala ma stáť pri bicyklovom stojane a dráždivo pomaly odchádzala k svojmu autu. Kým som si ukladal kúpací plášť do mriežkového nosiča, pozeral som za ňou dvojnásobne zmätený.

Victor mi hrabol do vlasov, v ktorých ešte holi zvyšky Severného mora. Keď som večer ležal v posteli, jasnejšie som pocítil, ako Flúpo som sa správal. Len čo ma Caroline stratila z dohľadu, už som sa postaral o chaos, aj keď som to vôbec nechcel. V piatok som sa na oázovej pláži mal stretnúť s tromi pestrotieňkami, a všetky tri holi urazené, unudené aj unavené zároveň.

|||

Na westerlandskej stanici som si dožičil ešte posledný pohľad

na mapu Syltu, kde schované v Tinnume, drobnými písmenami, bolo napísané Wester Tresker. V spomienkach som sa viezol na bicykli hore ulicou a potešil som sa pohľadom na obe tabuľky s jej názvom.

Vo vlaku som si našiel miesto pri okne a myslel som na Caroline a obidve pestrotieňky, s ktorými som mal dnes na pláži dohovorené stretnutie. Hromadili sa vo mne protirečivé pocity.

Tak rád by som bol svetaskúsený, a pritom som vedel, že som od toho na míle vzdialený. Mój ústup do Hamburgu prišiel v pravý čas.

Mal som šťastie.

Schôdzka s Caroline v utorok bola nesmierne pekná.

Mal som smolu.

V tichej vďačnosti som si mrmľal: Wester-Tresker - Wester-tresker - Wester Tresker.

V rýnke som našiel útechu. Pred očami sa mi neodhytne ligotali Carolineine plavé vlasy. Bol som prekvapený aj šťastný, že ešte stále bola prítomná v mojom svete.

A keby bol Kösching predmestie Hamburgu?

Nepripravený som sa snažil usporiadať svoje pocity. Ale rachot a hrmot rozlhádzal každý náznak poriadku. Trpel som neschopnosťou oslobodiť sa zo svojho vnútorného zmätku.

Wester Tresker - Caroline - Sínečná oáza.

Malý papagáj vo mne si túžobne mrmľal tieto slová. Ich zvuk otvoril hlboké staré rany. Bolo to pekné aj bolestivé zároveň. Prázdny, ubitý a smutný som sa vrátil domov čo domu s dvorom.

36

Bezvládne leto dokonávalo, v korunách pouličných stromov šuchotalo listie. Musel som sa hýbať, ísť preč. Doma som to nevydržal. Vyčítal vo mne nový zvyk. Po polnoci, keď bolo načase ísť do postele, vnútorný zmätok ma prinútil ísť na vandrovkú.

Von z domu s dvorom, po Priehradnej ceste hore k Labe: tam sa choré vlny rozbíjali o špinavú pláž. Ulica baróna Voghta bola dlhá ulica, ktorá sa tiahla od Malého Flottbeku až po Veľký Flottbek. Začínala sa pri Čertovom moste cez Labe, viedla na sever okolo Jenisehovho parku, pretínala koľajnice električky, zabočila na východ, dotkla sa Mlynskej cesty a skončila sa až na Vápencovej ceste.

Keď som už ležal vyčerpaný doma v posteli, vo svetle nočnej lampy som listoval v knihe maturantov. Jednoducho ma mňa zabudli. Od letných dní na Sylte sa vo mne hromadili pochybnosti. Študoval som už v druhom semestri podnikovú ekonomiu, hoci som to vôbec nechcel. Čo budem robiť, keď sa rozlúčim s univerzitou?

Augustová eufória vyprchala. Na ceste domov cez Hindenburgskú priehradu som ako v opojení veril, že som málny. Predtým som si nevedomoval, že som iný, teraz som to vnímal. S každým mesiacom som prenikavejšie cítil, aký som neúplný. Nemalo zmysel, že som sa dokázal naučiť naspamäť slová, ktorým som vlastne nerozumel. Chýbalo veľmi veľa toho, čo malo byť mojou súčasťou, až som upadal do temných myšlienok.

Mohol som robiť, čo som chcel, cítil som sa ako utopený.

|||

Po chodbách ekobunkra sa ťahalo žiarivkové svetlo. Sadol som si do vysvietenej prednáškovej siene. Bolo to ako každé ráno – až na jednu výnimku. Keď boli všetky miesta obsadené, priletel ešte kďeľ netopierec a usadil sa na podlahe.

O tri štvrté na deväť sa objavil pán Spieker. Studená jeseň v ňom zdanlivo nezanechala dojem. Stál tam v ponožkách a sandáloch. Bolo spraté tieľko o číslo menšie alebo sa zbežlo? Biele bavlnené nohavice dodávali jeho rehu očividne najviac tepla. Možno sa do-cent vo svojej práci prazliekol?

Kolega ochorel, tento týždeň bude študentom prednášať on, povedal pán Spieker. Na budúci týždeň možno bude z národného hospodárstva náhradná prednáška.

Pán Spieker rád využíval na svojich prednáškach narýchlo na-

črtnuté diagramy. Aj toto ráno svižne čiarkal na fóliu projektorá. Kvôli nedostatku priestoru síce nemohol chodiť hore-dolu ako obvyčajne, nahradil si to však ohnivými gestami.

Nad lavicami sa kľenulo ticho. Pán Spieker urobil prestávku, aby nechal pôsobiť nič nehovoriacu čarbanicu. Zozadu sa do uličky vplazilo šepkanie. Pán Spieker zdvihol fixku a ohlásil zhrnutie svojho výkladu.

Vtedy sa to stalo.

Existuje veľa druhov ergania. Niektoré je len slabé zalapanie po vzduchu. Inému chýba tón. Toto bolo exemplárne: hrdelné, perlivé a dokonale plné.

Existuje veľa druhov potlesku. Niektorý je len súciteľné poďakovanie. Inému chýba úprimnosť. Tento bol zo srdca.

Existuje veľa druhov tvárí. Niektoré sú bledé. Iné opálené. Táto bola ako stvorená na začervenanie.

Pán Spieker sa mykol. Bol zakvačený za projektom a musel strpieť potlesk tristo rúk.

Keď znova zavládlo ticho, vyslovil pán Spieker dobre premyslenú vetu: „Nič ľudské mi nie je cudzie.“

Teho slová vo mne dlho doznievali.

Vedel som, aké to je, keď sa niekomu vysmievajú, a predsa som tlieskal s ostatnými. Celé predpoludnie ma zamestnávalo moje správanie. Pociťoval som voči sebe odpor, lebo som sa vysmieval pestrotieňovi ako netopiercu.

Na ceste domov som nejasne tušil, že som sa niečo naučil.

|||

Nepokoj ma hnal po Ulici baróna Voghta. Neskorá jeseň sa hľadala do chladu. Okolo polnoci sa sotva nejaké auto zavrtalo svojimi reflektormi do tmy. Na konci mojej školskej čochádzky ma ostatní maturanti zabudli pozvať na fotografovanie, a v deň môjho nástupu do školy si nana nevšimla, že vo fotoaparáte nie je film. Nevyvoláva to dojem, akoby som bol trošku zatemnený?

Mohol som sa vlastne na ostatných maturantov hnevať? Každému uverejnili ten najhorší snímok, ktorý by si nikto z nich nevybral. S jednou výnimkou. Pre mňa vybrali to najlepšie zobrazenie,

aké sa dá vymyslieť: zabudli na mňa. Výstižnejšie sa ani neďá opísať, ako som sa väčšinu času v Trnkovej škole cítil. Môj život sa vyznačoval neprítomnosťou. Zostavovatelia knihy maturantov to intuitívne pochopili.

Po ľavej strane sa týčili bezlisté stromy. V Jenischovom parku odpočíval panský dom bez svetla. Týždeň za týždňom sa za sebou radili prednášky. Grganie už nebolo. Čas plynul rýchlejšie, ako mi bolo milé. Keď si nedám pozor, nezbavím sa štúdia.

Závan vetra privial na Ulicu baróna Voghta vôňu Labe. Veľkok bol chorý od odpadových vôní a prehadzoval sa na lôžku v ústrety svojmu koncu, ktorý sa volá Severné more. Čertov most bol ako vymretý. Noc nezneisfeval žiadny pohyb. S rukami vo vreckách som sa vľiekol po tmavom piesku.

Ostro osvetlené priemyselné podniky vo Finkenwerderi pretínali tmú. Vlny lenivo žhlnkotali, prinášali odpadky, šumeli mi do ucha slovami: obmedzenosť a usamelosť.

Keby som tak mohol plávať až do Austrálie a tam zasadiť rísový ker.

Pohltil ma hlboký pocit. Je Axel svetaskúsený? To mi nikdy nikto nepovie. Ani keby som doplával do Austrálie. Táto nádej navždy zostane snom.

Labe bola chorá v sebe samej. Hoci som sa oddával zvuku vln. Hlboko vo mne sa zahniezdil smútok. Nebol to hocijaký pocit, ktorý mi prenikol do vedomia. Na to mal príliš veľkú silu. Hrozilace tušenie, že v budúcnosti budem musieť pochovať ešte veľa nádejí, ma hnalo preč k domu s dvorom.

||

Noc predčasne pohltila popoludňajšie šero. Heimer vyletel z domu už včera a nana bola preč celé hodiny. Mne to bolo po vôli. V tento Silvester bola samota dobrá voľba. Koniec roka zastihol jaskyňové dieťa, ako sa celkom vyprázdnené zamýšľa nad budúcnosťou.

Sabine, Katrin, Caroline: už dva roky som sa pokúšal nájsť si priateľku. Hľadanie nebolo úspešné. Viackrát som premeral dom s dvorom od pivnice až po záhradu, aby som z jeho prítomnosti

načerpal istotu. Z vianočného stromčeka v obývačke som si odtrhol venček a s chrunkaním som sa pobral do kuchyne, kde ešte stále kvitla slečnica.

Krútil sa do kola, mať zvrát: ako som to mával rád. Zdalo sa, že slečnica na mňa zabudla. Z mnohých nostalgických pokusov som vedel, že pôvab minulých rokov nemožno oživiť. Akokoľvek som si to želal, to omamné nadšenie, to zajatie v pohybe už nikdy nezbĺklo.

V kuchyni som si odkrojil kúsok drážďanskej vianočky a načúval som mrmlaniu noci. Ticho domu s dvorom sa rozdrobilo pod mojimi krokmi. Radiátor na zábradlí chrľil na chodbu teplo. Oprel som sa oň a pozeral som do priepasti pod schodmi. Do stehien mi príjemne pulzovalo teplo, prežúval som vianočku a hľadel na schody do pivnice.

Z toho, aký som bol predtým, medzičasom tak veľa chýbalo, až mi prišlo zle. Neustále som zamieňal istotu za zneistenie, a nečrtal sa z toho nijaký úžitok. Čoho všetkého sa ešte budem musieť vzdať, aby som videl veci jasnejšie? A chcel som to vôbec?

Do ucha mi preniklo črnčivé zvonenie. Odkráčal som k trávovo zelenej skrinke na topánky pri kuchynských dverách, kde zvonil telefón. Klo to môže byť? Zazvonil štvrtýkrát, piatykrát. Pohľad na ciferník v kuchyni posilnil môj pocit: 20 hodín 30 minút. Pre niekoho, kto by mi chcel zaželať šťastný nový rok, ešte nedozrel čas. Nana a Heimer sa mali ozvať až o polnoci. Zazvonil siedmy a ôsmy raz. Vyrušoval ma ten telefonát alebo nie?

Pretože som sa nevedel rozhodnúť, zdvihol som slúchadlo a ozval som sa. Chvilku trvalo, kým som dostal odpoveď. Ilas mi bol známy. Netrvalo dlho, kým som ho zaradil. Volajúca sa spýtala: „Čo práve robíš?“

„Telefonujem s tebou.“

Na druhom konci slúchadla bolo počuť tichý smiech. Po krátkej prestávke hlas povedal: „Si sám?“

„Áno.“

„A si prekvapený, že ti volám, nie?“

„To máš pravdu.“

„Ja som tiež sama. Všetci sú preč. Mne sa nechce oslavovať.“

V slúchadle zostalo ticho. Z Priehradnej cesty ilmenec trieskali

deľobuchy, potom na ihrisku zahvzdala svetlica. Predrým bolo na ulici viac rámsu. Netopierčí dorast už lákali iné oslavy. Do ucha mi vliezlo odkašľanie. Potom sa hlas spýtal: „Nestretneme sa v Jenischovom parku? Povedzme o desiatej pred hlavným vchodom?“

Na svoje prekvapenie som nepovedal nie, ani som neváhal s odpoveďou: „Áno, rád.“

„Ďakujem. Fajn, že máš čas. Tak ahoj.“

Načúval som sa slúchadlom na uchu. Nebolo počuť štruktúrie. Načúval som ďalej, spýtal som sa do ticha: „Si ešte tam?“

Odpovedal mi smiech, hlasnejší ako predrým.

„Práve čakám, že zložíš slúchadlo.“

Ešte zopár viet si čalo bodku a oáznik, kým sa rozhovor ukončil. Potom som išiel do obývačky. Zopár myšlienok do mňa narážalo a dožadovalo sa pozornosti. Sabine nepatrila k tým pestrotičkom, ktorí trávajú Silvester sami. Bol som si istý, že zavolá ešte raz. To by sa k nej hodilo.

Vianočný stromček trónil v plnej paráde. Na vianočných guľkách sa odrážali mnohé sviatočné dni, ktorým darovali svoj lesk. Už roky bolo mojou úlohou zdobiť stromček. Robil som to svedomito. Z tejto úlohy sa ešte neodlúplo čaro. Osvetlenie na rovnej streche domu s dvorom posypalo ružový záhon jasor. Čo s mám obliecť? Tento piatok bolo vonku sucho. Bude ešte pršať? Do triestvrtky na desať mám ešte čas, potom musím vyťahnuť z kôlne bicykel. Čo asi Sabine chce?

V myšlienkach som sa kľzal po ceste k cieľu. Priehradná cesta, Klinčeková ulica, Oscerfská cesta, Jazerná ulica, Rübbeck, Mlynská cesta, Ulica baróna Voghta, Kolárska ulica; to znelo lákavo. Kto by mohol odolať? Exkurzia po Jenischovom parku bude dôstojný koniec roka.

Ako som tam stál, zrazu sa ma zmocnila túžba vyskočiť do výšky. Rozbehol som sa a po pár skokoch som sa vyšvihol. Bez námahy som sa dotkol stropu v obývačke. Neuveriteľne som vyrástol. Ako vysoko by som vládol vyskočiť v macovej mene?

Desať mariek dvadsať fenigov?

Desať mariek tridsať fenigov?

Moja koncoročná pochmúrna nálada sa trochu rozjasnila. Predsa sa diali zmeny, ktoré v sebe skrývali nádeje.

Okolo deviatej telefón zazvonil znovu. Žeby som mal pravdu? Na to, aby mi niekto chcel zaželať šťastný nový rok, bolo ešte stále priskoro. Zdvihol som slúchadlo a Sabine hlas znel stále smutne. Nazdávala sa, že by jej rozhovor nič nepriniesol. Vraj by povedala veci, ktoré povedať nechce. Bude lepšie, keď stráví večer sama so sebou. Chce sa opiť.

„Stretneme sa vo štvrtok doobeda na Othmarschenskej stanici?“

„Áno, rád.“

Na konci rozhovoru mi zaželala – jednoznačne priskoro – šťastný nový rok. To boli posledné slová, ktoré som v starom roku počul.

37

Cez víkend sa mi do nosa nasťahovalo silné prechladnutie. Horúčku som vlastne mal celkom rád, lebo mi sprostredkovala náznak prítomnosti. Dokonca som obľuboval aj vysoké teploty, štyridsať stupňov Celzia mi vôbec neprekážalo. Horúce čelo, rozpälení pokožku a šklbanie v končatinách som vnímal ako príjemné. Tentoraz som však nesmel byť chorý. Márne som vyhľadal objednávky na krížovky rýchlo a poriadne. Ale od pondelka sa mi na písacom stole kopila práca, lebo pri tvorbe krížoviek ma nič nerušilo väčšmi ako nos, z ktorého neustále tieklo.

V stredu ráno som sa zobudil a pozrel som na budík, ktorý ešte nezačal bzúčať ako čmeliak. Nádchovým nosom som vdýchol ranný vzduch a rozhodol som sa zachovať si dobrú náladu. Teplota ustúpila – znovu som sa cítil bezchybne neprítomný a smútiť som za 38,1°C z utorka – a z nosa mi už našťastie netieklo ako z vodného kohútika.

Konečne budem môcť vyhaviť staré objednávky. Po prednáške z ekonomiky národného hospodárstva u Spiekera (nosil letné oblečenie nielen na jeseň, ale aj v zime) som sa posadil k písaciemu

stolu a prezeral som si kopu najširnejších krížoviek. Čakalo ma dlhé pracovné popoludnie, ktoré sa pretiahne až do noci.

Už vyše štyroch rokov som brigádoval u mamy a pomaly som cítil, ako ma táto jazyková kúra mení. Moja nepoddajná nemčina zvládla, zmocnila sa sveta, v ktorom reč bola iba na návštevu. Všetky cvičenia s nanou na zlepšenie zbehlosti v nemčine boli nad moje sily, hoci požiadavky neboli vysoké. Mójmu spôsobu pochopenia reči vyhovovalo práve navrhovanie krížoviek.

Štvorček po štvorčeku, písmenko po písmenku som ukladal slová do kríža. Nemusel som im dávať vyšší zmysel. Krížovka musela byť len úplná a bez chyby.

|||

Vo štvrtok, kedy sme nemali prednášky, líkal vietor. Kvôli čerstvému vzduchu som si doprial obchádzku k Capej prii. Pol druhá kilometra od klusáckej dráhy k Pšeničnej ulici sa cesta mierne zvažovala a ako vždy som si ju vychutnal. Na minútu presne som dorazil pod železničný most pri othmarschenskej stanici. Starostlivo som sa poobzeral. Sabine som nevidel.

Po desiatich minútach sa objavila moja priateľka z Giescho ulice. Postavu jej zahŕňovala pelerína okrovej farby. Jej hlas znel dôverne ako vždy. Sabine zdvorilo povedala: „Prepáč, trochu meškám. Čakáš už dlho?“

„Ani nie.“

„Chudáčik, tvoj hlas znie ako obalený vatou. Už je ti lepšie?“

„Áno, inak by som tu nebol. Až na hlas som v poriadku.“

Počas cesty do Jenischovho parku sa Sabine zahŕňila do mlčania. Časový úsek bez slov sa mi páčil. Pri hlavnom vstupe do Jenischovho parku sa Sabine spýtala: „Čo robí štúdium?“

„Len si tak plynie.“

Keď odstavila bicykel, povedala: „Čudujem sa, že študuješ podnikovú ekonomiu. Vlastne sa to k tebe nehodí. Chceš to štúdium naozaj dokončiť?“

„Nie.“

Na ceste k panskému domu som jej rozprával, že po druhom se-

mestri chcem prestúpiť na právo. Sabine zvažovala klady a zápory môjho rozhodnutia, a nakoniec poznamenala: „To je polovičaté.“

„Polovičaté veci sa ku mne hodia.“

V toto dopoludnie bolo v zimne holom parku iba málo pestrocieňov. Sabine očividne chcela niečo rozprávať, nenachádzala však správne slová. Aby som jej to uľahčil, pozrel som na jej vzdušnú pelerínu a spýtal som sa: „Je ti dosť teplo?“

Prisvedčí a.

„Na svoju šubu nenechám dopustiť. Doniesla som si ju z Talianska.“

„A ako ti ide štúdium medicíny?“

„Zle. Po štyroch týždňoch som sa vykašľala na prípravný kurz. A študijné miesto v Nemecku sa mi tiež neušlo.“

Znelo to rak, akoby sa jej želanie stať sa lekárkou presťahovalo na cintorín. Bol to dôvod Sabininho telefonátu na Silvestra? Čertov most vyzeral za svetla nepohostinnejšie ako v noci. Pozrel som sa na pieskovú pláž, kde som v noci tak často počúval vlny. Pre mňa sa rozhovor skončil, no Sabine povedala: „To ale ešte nie je všetko, čo by som ti chcela porozprávať.“

Sabine začala rozprávať a vyzerala, akoby bola pochovaná pod troskami. Z Talianska si doniesla útrapy z nešťastnej lásky. Na konci dlhého rozhovoru sa ma spýtala: „A ako sa vodilo tebe?“

Spomenul som si na august, na ten casanovovský štvrtok na pláži, a na to, že som cestou domov necítil nič také, čo by sa dalo označiť za útrapy z nešťastnej lásky. Sabine sa spýtala: „Čo si zažil na dovolenke?“

Spomenul som si na Sylt a povedal som: „Veterná smršť spustošila pláž.“

Viac som si rozprávať nedovolil. Sabine odišla do Talianska, zamilovala sa a čáry-máry-fuk, mala útrapy z nešťastnej lásky. Caroline odišla na Sylt, zamilovala sa a čáry-máry-fuk, mala útrapy z nešťastnej lásky. Ako to len tie pestrocieňky robili?

|||

V ležaku krúžili čajky. V záhrade domu s dvorom hrozilo, že sa vyvráti smrek omoríkový, lebo povraz, ktorý ho držal, nebez-

pečne povolil. Smrek ešte o niekoľko metrov vyrastie, aj tak bol jeho osud spečatený, pretože v Hamburgu boli časté víchrice. Tajne som však dúfal, že ešte zopár zim prečká.

Prešlo už niekoľko dní odvtedy, čo Sabine rozprávala o svojich útrapách z nešťastnej lásky. Na brehu Labe od Čertovho mosta po Blankenese nadobudla niečo, na čo pestrotiene v mojich očiach neboli predurčené: prítomnosť. Sedel som mlčky za písacím stolom a obdivoval som kvapky, ktoré náhlivo stekali po okennej table.

Tento pocit pre mňa nebol nový. Iné pestrotiene už predtým preukázali schopnosť z niečoho nič preniknúť do môjho ohradeného sveta. Keď sa Frank spamätal z hrôzy na Špičbergoch, začul som v jeho hlase blízkosť, ktorá ma súčasne odrádzala aj priťahovala.

Náhly nápor vetra desivo zohol húževnatý smrek. Čo ma však na Sabine zarazilo, som dosiaľ ešte nezažil. Pestrotičňové dievča bolo naďalej prítomné v mojom svete. Nielen vo štvrtok, ale aj v sobotu!

Zide z očí, zide z mysle: táto istota určovala môj život. V tom vznikla trhlina. Sabine nielenže nadobudla prítomnosť. Nepatrne bola ešte stále prítomná. Dva dni po tom, čo som ju videl! I keď sa Sabine postupne menila na tieň, môj nepokoj sa prehľboval z hodiny na hodinu, z jedného nárazu vetra na druhý.

II

Cez víkendy bol Heimer väčšinou mimo domu. Od minulej jari ma, priateľku, s ktorou trávil veľa času. V tento januárový víkend to bolo inak. Zatiaľ čo sa prehrabáva v starých veciach, spýtal sa ma: „Chceš vážne skončiť so štúdiom podnikovej ekonomie?“

„Áno.“

„A právo je tá správna voľba?“

„Zo všetkých predmetov na podnikovej ekonomii sa mi najviac páčilo právo. Keď budem študovať ďalej, tak právo.“

„A čo by si povedal na umenie? Písanie literatúry?“

„Na budúci rok možno úplne skončím so štúdiami.“

„Radšej to máme ani nehovor. Je na teba riadne hrúa a určite dúfa, že urobíš doktorát.“

Po Heimerových posledných slovách som sa naňho zahľadel. Ako sa prehrabával vo veciach, práve na niečo narazil. Učaroval mu jeho starý školský atlas. S radosťou som pozoroval, ako Heimer robí niečo, pre čo som mal pochopenie. Existuje vôbec napínavejšia kniha ako atlas? Doteraz sa mi do rúk žiadna nedostala.

Heimer listoval v atlase, kým ja som žiadostivo nazeral zбоку: Afrika so svojimi pieskovými klenotami, vysokohorské srdce Ázie Fiedle ako rašelinisku a zľadovatelé diaľavy Antarktídy. Zrazu Heimer zdvihol atlas, aby mi zastrel výhľad. Spýtal sa: „Vyznáš sa v hlavných mestách?“

„Áno.“

„Ako sa volá hlavné mesto Ománu?“ spýtal sa Heimer.

„Maskat.“

Pretože som s odpoveďou neotáľal, doprial si čas na ďalšiu otázku. Pravdepodobne hľadal krajinu, ktorej hlavné mesto nepoznal. Keď ju našiel, spýtal sa: „A Nepálu?“

„Káthmandú.“

Pohotová odpoveď Heimera zarazila. Zahľbil sa do atlasu a listoval vo svetadieloch. Teraz hľadal skutočne ľahkú otázku. Doprial si dostatok času a spýtal sa s napätým očakávaním: „Hlavné mesto Tongy?“

„Nuku' alofa.“

Heimer najprv nepovedal nič. Po chvíli sa spýtal: „Ty poznáš všetky hlavné mestá?“

„Áno.“

Heimer teraz mlčal tak, ako mlčal naposledy v plážovom koší na Sylte, keď som mu ukázal Caroline: píný uznanie. Sedel som tam zvláštne šťastný.

III

Vystúpil som na zastávke Husí trh a išiel som si kúpiť gombíky. Môj holubac modrý zimník utrpel cez víkend stratu. V Labskom nákupnom centre som včera nemal šťastie. Keď na kabáte chýba gombík, nechce sa mi vymeniť celý rad. V obchode na Panenskom chodníku, ktorý mi odporučila mama, som mal šťastie. So svojím malým úlovkom som pochočoval k Binnenalstru. Myslel som na

Sabine, ako tak často v poslednom týždni. Tak ako sa na pestrotieňku patrí, jej prítomnosť z môjho sveta sa zase vytratila.

Železné zábradlie na nábreží svojím chladom prenikalo cez rukávy. Ako sa to Sabine podarilo, že získala prítomnosť, ktorá presiahla okamih? Boli na príčine jej útrapy z nešťastnej lásky? Čo sa stane, keď sa znovu uvidíme? Bude na mňa pôsobiť rovnako ako naposledy? Obležovali ma otázky, nechali ma na pokoji až na ceste domov.

V dome s dvorom bolo ticho, čo sa stávalo iba zriedkavo. Nana bola usilovná ako vždy a križovkárska redakcia bujne prosperovala. Práca už pred rokmi prerástla pivnicu, a teraz sa rozrastala po ohývačke. V križovkárskej redakcii bol až do popoludňajších hodín vždy niekto zo zamestnancov.

Na mojom písacom stole ležal lístok a na ňom družne vedľa seba dve slová: zavolať Sabine. Chcela si so mnou ísť hovoriť stretnutie? V Heimerovom krivoľakom pisme som odpoveď nenašiel. Bolo to dôležité?

Výlet do športovej školy v Malom Flottbeku ma lákal väčšmi ako rozhovor neistého druhu. Bolo by to nakoniec len ďalšie sklamanie, keby Sabine skĺzla naspäť do obyčajnosti. Zbalil som si veci a cez plece som si zavesil športovú tašku farby noci.

Keď som sa večer vrátil domov, ležal na písacom stole ďalší lístok: znovu volala Sabine. Tak úplne nedôležité to teda nebolo.

|||

V porovnaní s prechádzkou pri Labe bola Sabine stelesnená málnosť. Takto vyzerali všetky pestrotiene. Moje sklamanie nezmiernil ani červený záblesk v jej vlasoch. Rozprávala veľa. Ráno na ceste do operačného domu, kde má teraz v mairi absolvovať prax, ju prichytili bez lístka. Na vlastné počudovanie sa revízor dal ubmáknúť jej výhovorkami. Sabine sa zrazu spýtala na niečo úplne iné, ako to mala vo zvyku: „Prečo sa mihoce?“

Sabine sa pozerala na sviečku. Svet pestrotieňov je plný záhad. Niektoré sa dajú vylúštiť ľahko, iné si vyžadujú viac času. To bola jedna z otázok, na ktoré som vedel odpovedať bez rozmýšľania: „Lebo je blízko kúrenia. Teplý vzduch prúdi nahor.“

Sabine sa vlastnoručne presvedčila, či mám pravdu. Postavila sviečku na písací stôl a plamienok sa hneď upokojil. Kde len zostala Sabiniina prítomnosť? Sedela predom mnou ako zakliata. Pohľadom som ohmatával jej zahmlenú tvár. Nedalo sa nič rehiť. Odšunul som opatrnosť nabok a spýtal som sa: „Odkiaľ vlastne vieš, že existuješ?“

Hoci to bolo beznádejné, predsa som svoju otázku spojil s nádejou, že Sabine bude mať naporiúdzi nejakú pusinkovo dobrú, všetko vysvetľujúcu odpoveď. Keď nič ona, tak potom kto? Možno som vo svojom doterajšom živote iba premeškal príležitosť, aby som sa pestrotieňov na ich zvláštnosť priamo spýtal. Možno sa Sabine vyzná v mihotaní pestrotieňov práve tak dobre ako ja vo zvláštnostiach kúrenia.

Zatiaľ čo moja priateľka z Gieseho ulice vraštila čelo, vzcúvala sa vo mne strašlivo krásna zvedavosť. Čo ak budem mať v tento zimný deň šťastie? Aký pocit vo mne vyvolá túžobne očakávaná odpoveď? Má Sabine pre mňa pripravený úžas poznania? Alebo perlenie? Pokrčenie plecami ohlásilo odpoveď: „To sa jednoducho vie,“ povedala Sabine.

V jej slovách nebol ani náznak aury. Moje ľahké rozladenie nijako neovplyvnilo Sabiniinu dobrú náladu. Nechala celú záležitosť tak a pri rozlúčke ma pozvala na oslavu svojich narodenín koncom apríla.

|||

Na plávanie do Austrálie ešte nenadšiel ten pravý čas. Tisový ker by som však už zasadiť mohol. Po dlhom prehovaraní nana vyhovelá môjmu želaniu, a zastrátko sme do radovej zástavby kúpili päť tisov a ja som sa pustil do práce.

Šikovne som vyškrabával špáry piatej dlaždice. Škrabka ma príjemne tlačila do prstov, keď som jediným pohybom oslobodil dlaždicu z chodníka. Ako často som po nej prešiel bez povšimnutia? Päť sivých kamenných štvorcov bolo opretých o biely múr susedného domu a pod nimi sa žltý piesok miešal s vyškrabanými pásmi zeme. Takto to teda vyzerá pod dlažbovými kockami radovej zástavby.

Zotrel som si z čela vlhké vlasy a prvý raz som si uvedomil krásu radovej zástavby. Ležala pred mnou, pochovaná pod štvorcami. Mrholenie natrelo piesok a kamene smutnými farbami. Na každú jamu som musel vykopať a odviezť na káre do prieluky dobrého pol metra zeminy.

Aj keď pršalo, nana trvala na tom, aby som do jám nalial veľa vody. Tisy sa vraj lepšie ujmu. Do hnedého blata vystrelil striebristý prúd. Do nasypanej rašeliny som lial jednu kbelu za druhou. Keď voda začala vsakovať, hádzal som lopatou do bublajúcej, hustnúcej masy matičku zem. Do kašovitej pôdy sa dali tisy dobre zasadiť.

Na pokožku sa mi lepilo premočené oblečenie. Skôr ako som sa šiel osprchovať, ešte raz som si prezrel dielo svojich rúk. Päť tisov sa dokonale vynímalo pred bielym múrom.

Mali šarm šachovej šachty.

|||

Sabine oslavovala narodeniny v pivnici na Giescho ulici. Všetci hostia sa usadili. Členky mi zaplavilo teplo, preniklo do ponožiek. Kúrenie sa činilo. Vedľa dvadsaťročnej Sabine, ktorá sa skúsene starala o svojich narodeninových hostí, som sa cítil ako z inej planéty.

Pred očami sa mi mihotali vyblednuté obrazy: Mlynská cesta, prízemná budova a školský dvor – Trnková škola, jazierko, vestibul – ekobunker, prednášková sieň, šesťuholníkové jazero.

Sú dva druhy detí. Pre niektoré sú požiadavky v škole prívysoké: tie prepadnú. Iné zvládnu všetky úlohy: tie postupujú do ďalšieho ročníka. Ja som nepatril ani k jednému z týchto dvoch druhov. Zvláštnym spôsobom sa mi podarilo prepadnúť už pred prvou triedou, pričom si to ani jeden učiteľ ne všimol. Ma som pred očami to, čo som si nechcel pripustiť: Sabine a ostatní rovesníci vykročili do života v sedemmilíových čizmách. Nikdy im nebudem stačil.

Zvládol som všetky výzvy svojho života, len pri jednej úlohe som zlyhal: pocity sa nedajú naučiť naspamäť.

Rozhovory pri stoloch sa omedľho prepadli do šumenia. Takých-

to rozhovorov som sa nikdy nevedel zúčastniť. Sedel som tam zvláštne nešťastný.

Ako sa volá hlavné mesto družnosti?

Maskat.

A ako sa volá hlavné mesto priateľstva?

Káthmandú.

V mojom živote bolo veľa otáznikov a málo odpovedí. Doprial som si za vidličku schwarzwaldskej čerešňovej torty. Nechal som sústo sklznúť po jazyku. Sladká smotanová chuť sa poriazala s mojím podnebíom. Opatrne, aby si to žiadny pestrocieň nevšimol, som presunul krémovú masu z jedného lica do druhého. Bolo to senzačné. Prehltol som kašu a na jazyku mi zostal zvyšok sladkej chuti. Pustil som sa vidličkou do guľky na torte. Odpočívala na oblakovo bielom smotanovom fliačiku. Čerešňa bola taká červená a guľatá ako lízanky u pusinkovej tety bez pusíniok. Iba striehorná vidlička nezapačala do obrazu. Existovali aj príbory zelené ako paličky na lízanke?

Neskoro v noci sa narodeninovi hostia rozišli domov. Sám som kráčal po matne osvetlenej Bruslinkovej ulici. Päť tisov pred domom s dvorom ma nemo pozdravilo.

Austrália – parný valec – pieskovisko.

Ešte dlho po polnoci som ležal, uhládzal a civel do tmy.

Ako sa volá hlavné mesto zalúbenosti?

V

Hoci môj príbeh nie je dopovedaný, tu sa končí.

Hamburg – Berlin – Hamburg.

1984 – 2001

Včítť sa do „iného sveta“

Často dostávam úlohu vysvetliť, čo je autizmus, ako sa prejavuje, či to nie je len vymyslená diagnóza, ktorá je dnes v móde. Každý z nás už mal chrípku, každý bol prechladnutý, či mal iné nežné choroby. Prejavy, ktoré sprevádzajú tieto ochorenia, sú podobné, na vonok spozorovateľné a jasne pomenovateľné (nádcia, slzenie očí, začervenané hrdlo atď.). Aj pocity ľudí pri prekonávaní týchto ochorení sú spoločné, podobné a pomenovateľné rovnakým výstižným označením: celková slabosť, bolesť hlavy, škrabanie v hrdle atď.). Môžeme povedať, že každý z nás si vie predstaviť, ako sa cítil ten druhý, keď prechladol či dostal chrípku. Človek, ktorý má chrípku, vie, že momentálne je chorý, ale vie aj to, že hoci sa cíti zle a vníma okolité deje skreslene, choroba pomine a život bude opäť ako predtým. Medzi nami však žijú ľudia, ktorí po celý svoj život vnímajú svet celkom inak ako my a majú naň celkom iný pohľad. Akoby na to „pozerali na svet“ používali špeciálnu lupu, akú my nemáme. My vnímame to, čo vidíme, a neviditeľné si domýšľame, často nás vedie intuícia a sociálny dôvtip. Oni vidia len to, čo im tá lupa zo sveta prepúšťa: niečo jasnejšie a s ostrými kontúrami, iné skreslené. Vidia len to, na čo sa pozerajú, ostatné si nedokážu domyslieť. („Zvládol som všetky výzvy svojho života, len pri jednej úlohe som zlyhal: pocity sa nedajú naučiť naspamäť.“)

Autizmus prvý raz opísal americký psychiater Leo Kanner v r. 1943, o rok neskôr rakúsky psychiater Hans Asperger. Obaja opísali typické prejavy skupiny svojich pacientov, ktorí sa odlišovali od ostatných pacientov osamelosťou, izoláciou od sociálneho okolia, preferovaním samoty, resp. preferovaním aktivít, na aké netreba medziludský kontakt, zaujatostou opakujúcimi sa činnosťami, ktoré majú nutkavý charakter. Časť z nich vôbec nerozprávala, tí, čo rozprávali, často opakovali počuté slová, celé vety a dlhé slovné prejavy, ktoré počuli od iných ľudí. Niektorí mali veľké problémy prijímať zmeny a prispôbovať sa. Prejavy pacientov, ktoré opísal Kanner, sa od tých Aspergerových lišili predovšetkým vývinom reči, schopnosťou používať reč na dorozumievanie a mierou poškodenia intelektu. Tak vznikli pojmy Kannerov autizmus a Aspergerov syndróm, ktoré sa používajú dodnes.

Ľudia s Kannerovým autizmom nie sú schopní vyjadriť slovami, ako vnímajú svet, o pohútkach ich správania sa dozvedáme veľmi ťažko, lebo priama komunikácia s nimi nie je možná. O to cennejšie sú pre nás všetky výpovede tzv. vysokofunkčných autistov a ľudí s Aspergerovým syndrómom. Čítala som niekoľko ich autobiografických kníh aj príbehy, ktoré napísali ich blízki. Pre odborníkov je takéto čítanie zdrojom vysvetlení a dôkazov, čo veľmi obohacujú pohľad na autistickú poruchu a pomáhajú nájsť správny prístup k nim. Pri čítaní každého príbehu je človek absolútne presvedčený o jeho pravdivosti, pritom každý je iný a jedinečný. Na rozdiel od bežnej beletrie, kde si čitateľ uvedomuje, že mu je niekedy veľmi príjemné stotožniť sa s niektorou postavou, v prípade autobiografických diel autorov, ktorí majú niektorú z foriem autizmu (tzv. autistického spektra), je asi veľmi ťažké ocitnúť sa v koži hlavného hrdinu. Z odborného hľadiska je autizmus jednou z najviac opísaných psychiatrických porúch detského veku, ktorej sa venuje veľa výskumov a dnes aj veľa pozornosti. Vieme veľmi veľa o prejavoch autizmu, o jeho rôznych formách, resp. rôznej miere autizmu, ktorá priamo ovplyvňuje možnosti porozumieť tomu, čo sa okolo človeka s autizmom deje, ako vie chápať medziludské vzťahy, medziludskú komunikáciu, resp. ako sa vie začleniť do života. Kniha Axela Braunsa Pesentiene a netopierci je nielen pre odborníka na túto oblasť spracovancom po svete autizmu, ale dáva jedinečnú možnosť aj každému čitateľovi nazrieť do sveta človeka s Aspergerovým syndrómom.

Hlavný hrdina v knihe píše: „V mojom živote bolo veľa otáznikov a málo odpovedí.“ Svet autizmu má aj pre nás, „neautistov“, veľa otáznikov. Vďaka tejto cennej knihe nájdeme odpovede aspoň na niektoré z nich.

Andrea Šedihová

Obsah

1	september 1965 – november 1966.....	14
2	máj 1967 – júl 1967.....	22
3	august 1967 – december 1967.....	33
4	január 1968 – marec 1968.....	35
5	máj 1968 – júl 1968.....	40
6	august 1968 – február 1969.....	47
7	máj 1969 – august 1969.....	53
8	august 1969 – september 1969.....	62
9	október 1969 – január 1970.....	68
10	máj 1970 – október 1970.....	73
11	november 1970 – január 1971.....	85
12	júl 1971 – január 1972.....	91
13	apríl 1972 – máj 1972.....	103
14	júl 1972 – august 1972.....	109
15	marec 1973 – august 1973.....	119
16	august 1973 – júl 1974.....	128
17	august 1974 – jún 1975.....	143
18	jún 1975 – august 1976.....	155
19	október 1976 – február 1978.....	167
20	marec 1978 – marec 1978.....	179
21	marec 1978 – máj 1978.....	181
22	jún 1978 – september 1978.....	189
23	september 1978 – január 1979.....	194
24	január 1979 – august 1979.....	199
25	august 1979 – október 1979.....	214
26	marec 1980 – júl 1980.....	217
27	júl 1980 – december 1980.....	224
28	december 1980 – december 1980.....	229
29	január 1981 – marec 1981.....	236
30	marec 1981 – máj 1981.....	244
31	jún 1981 – júl 1981.....	248
32	august 1981 – december 1981.....	258
33	apríl 1982 – jún 1982.....	264
34	august 1982 – august 1982.....	269
35	august 1982 – august 1982.....	278
36	september 1982 – december 1982.....	289
37	január 1983 – apríl 1983.....	295